

INNHOLD

2 Årsberetning

14 Samfunnsansvar

31 Foretaksstyring

35 Regnskap

35 Regnskap konsern

98 Regnskap Statkraft SF

106 Revisors beretning

111 Samfunnsansvar

126 Revisors uttalelse

128 Alternative resultatmål

Årsberetning

Kjernen i Statkrafts kultur er å ta vare på folk og sikre at alle kommer trygt hjem etter arbeid for selskapet. Til tross for dette var det én dødsulykke og seks andre alvorlige skader i 2018. Statkraft er ikke fornøyd med dette. Styrking av sikkerheten - på tvers av organisasjonen og blant underleverandører - er høyt prioritert og får stor oppmerksomhet fra konsernledelsen.

Statkraft hadde en sterk underliggende EBIT på 15 milliarder kroner i 2018, en økning på 38 prosent fra 2017. Økningen var primært drevet av høyere nordiske kraftpriser. Resultat før skatt endte på 20,7 milliarder kroner, mens resultat etter skatt ble 13,5 milliarder kroner.

Statkraft har et solid finansielt grunnlag og står overfor en vekstfase med en oppdatert strategi. Selskapets forpliktelse til å opptre på en trygg, etisk og sosialt ansvarlig måte ligger fortsatt til grunn for alle aktiviteter.

VERDIER

Verdiene skal styre Statkrafts handlinger som selskap og være retningslinjer for medarbeidernes adferd:

- **Kompetent.** Bruke kunnskap og erfaring til å oppnå ambisiøse mål og bli anerkjent som en ledende aktør.
- **Ansvarlig.** Skape verdier samtidig som vi viser omsorg for ansatte, kunder, miljøet og samfunnet generelt.
- **Nyskapende.** Tenke kreativt, identifisere muligheter og utvikle effektive løsninger.

Disse kjerneverdiene gjelder alle ansatte og andre som representerer Statkraft.

KORT OM SAMFUNNSANSVAR

Statkraft er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. Statkraft tilbyr fornybare og bærekraftige energiløsninger og bidrar dermed til den globale overgangen til et lavutslippssamfunn. Statkrafts mål er å opptre på en måte som ivaretar mennesker, lokalsamfunn, miljø og selskapets eiendeler.

Globale initiativer og standarder

For å oppfylle forpliktelsene knyttet til samfunnsansvar støtter Statkraft seg på globalt anerkjente initiativer og standarder, herunder OECDs Guidelines for Multinational Enterprises og IFCs Performance Standards on Environmental and Social Sustainability. Statkraft er medlem av FNs Global Compact og følger opp initiativets ti prinsipper.

Statkraft bidrar til å implementere flere av FNs bærekraftsmål og har identifisert mål 7: Ren energi for alle og mål 13: Stoppe

klimaendringene som de bærekraftmålene Statkraft bidrar mest til å oppfylle.

Statkrafts eksterne rapportering om samfunnsansvar er basert på Global Reporting Initiatives Standards.

Resultater og prioriteringer

Samfunnsansvar er en integrert del av Statkrafts strategi og beslutningsprosesser. Etiske retningslinjer (Statkrafts leveregler) beskriver grunnleggende prinsipper for bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig adferd. Retningslinjene gjelder for alle selskapene i konsernet og for alle enkeltpersoner som arbeider for Statkraft. Det forventes at Statkrafts samarbeidspartnere opptre i tråd med standarder som er i samsvar med Statkrafts etiske retningslinjer. Statkrafts krav til konsernets leverandører er beskrevet i Statkrafts leveregler for leverandører.

I Statkraft skal samfunnsansvar ivaretas både av hvert enkelt individ, ledere og i linjen, og det er etablert systemer som gir ansatte og ledere nødvendig veiledning for å opprettholde ønsket adferd. Prinsipper og krav knyttet til samfunnsansvar er en del av Statkrafts styringssystem som jevnlig blir revidert og oppdatert for å tilpasses nye forventninger og utfordringer.

Det er gjennomført en rekke tiltak i 2018 for å sikre kontinuerlig forbedring innen samfunnsansvar. Prioriteringer for 2019 er blant annet:

- Implementering av et forbedringsprogram for helse og sikkerhet, der ytterligere fokus på lederutvikling har blitt identifisert som et prioritert område i 2019.
- Fortsatt fokus på klimarelaterte tiltak, herunder arbeid knyttet til Statkrafts lavutslippsscenario. Statkraft videreutvikler også

kontinuerlig kompetanse om hvordan klimaendringer påvirker elvesystemer for å sikre trygg og lønnsom drift.

- Lansering av nye retningslinjer for forretningsetikk samt utvikling av veiledning og opplæringsprogram for alle medarbeidere. Spesielt prioriterte områder i 2019 er å sikre tilstrekkelige ressurser og kompetanse for å følge opp risiko knyttet til forretningsetikk i nye vekstaktiviteter.
- Analysere dagens prosesser for å sikre en ansvarlig leverandørkjede (herunder temaer som helse og sikkerhet, forretningsetikk, menneskerettigheter og miljø), som utgangspunkt for videre forbedringer i 2019.

Temaer knyttet til samfunnsansvar måles og følges opp i målekort på ulike nivåer i organisasjonen og i resultatgjennomganger for hvert forretningsområde. Oppfølging av samfunnsansvar omfattes også av konsernrevisjonens arbeid. Statkrafts styre følger opp selskapets samfunnsansvar i ordinære møter. I 2018 har styret lagt særlig vekt på etablering av mer detaljerte, kvantitative og langsiktige mål for selskapets arbeid med samfunnsansvar, samt en tettere oppfølging av samfunnsansvar i prosjektaktiviteter.

Mer detaljert informasjon om samfunnsansvar er presentert i kapitlet «Samfunnsansvar» i denne rapporten.

STRATEGI – “KRAFT TIL EN GRØNN FREMTID”

Markedsutvikling

Verdens energisystemer endres raskt. Sol- og vindkraft vokser i et omfang vi ikke har sett tidligere. Denne veksten øker behovet for fleksibilitet i kraftsystemet. Fallende kostnader for sol- og vindkraft leder oss samtidig bort fra subsidier, til et energisystem der kraften omsettes på nye måter og kundene har en langt større bevissthet rundt fornybar energi. Økt tilgang på rimelig og ren energi gjør elektrifisering til den mest effektive løsningen på klimautfordringene og bidrar til å bevege verden i retning av en lav-karbon økonomi.

Disse endringene skaper utfordringer, men også store forretningsmuligheter. Statkrafts svar på denne utviklingen er beskrevet i den nye strategien.

Statkrafts konkurranseevne

Statkraft har et solid grunnlag for videre vekst. Fra å være en tilbyder av vannkraft til norsk industri og kraftmarked, har Statkraft utviklet seg til å bli Europas største produsent av fornybar energi med en økende tilstedeværelse i andre internasjonale markeder.

Unik og stor fleksibel portefølje

Statkrafts vannkraftportefølje i Norden inkluderer Europas største magasinkapasitet og en rekke fleksible kraftanlegg som kan optimalisere kraftproduksjonen basert på markedets behov. Den sterke kompetansen innen optimalisering av kraftproduksjon til markedet, samt en integrert prosess for energidisponering og drift- og vedlikehold gjør Statkraft til en god eier av fleksibel vannkraft.

Sterke resultater innen vindkraft

Statkraft er største eier og operatør av landbaserte vindkraftanlegg i Norden og har sterke resultater innen utvikling, bygging og drift av vindkraftanlegg. Gjennom Fosen Vind i Norge realiserer Statkraft for tiden det største vindkraftprosjektet på land i Europa.

Dyp markedsforståelse

Konsernet besitter en dyp markedsforståelse på tvers av mange markeder. Markedsoperasjonene inkluderer sikring gjennom lønnsomme langsiktige krafthandelsavtaler, energidisponering og krafthandel (trading and origination). Kompetanse som er utviklet gjennom disponering av fleksible vannkraftverk, danner i dag grunnlaget for den store virksomheten innen markedstilgang for vind- og solkraft i mange land. Statkraft har også lang erfaring med krafthandel for store kunder, noe som har blitt videreutviklet mot mindre kunder innen fjernvarme og mindre kraftprodusenter.

Finansiell soliditet

Statkraft har et solid økonomisk fundament og har demonstrert en evne til å skape solide verdier i markeder i endring. En stor andel langsiktige krafthandelsavtaler har hatt en stabiliserende effekt på inntekter og resultatet. Konsernets forbedringsprogram vil gi en kostnadsreduksjon på 800 millioner kroner i 2019. Kostnadsreduksjoner på om lag 625 millioner kroner har blitt realisert ved utgangen av 2018. Kostnadsreduksjoner fra ytterligere initiativ forventes realisert gjennom 2019. Dette følges opp i linjen, og forbedringsprogrammet er nå avsluttet. Salgene av de havbaserte vindkraftanleggene var svært suksessfulle og har styrket Statkrafts finansielle posisjon.

Kompetent og solid partner

Statkraft har en sterk kompetansebase og et engasjement for etisk og samfunnsansvarlig drift. Selskapet blir ansett som en solid og attraktiv partner.

En markedsrettet tilnærming

Basert på markedstrendene og selskapets posisjon, vil Statkrafts strategi følge en markedsrettet tilnærming. Det betyr å bygge på selskapets dype markedsforståelse for å finne de beste mulighetene innen fornybar energi i hvert enkelt marked. Statkraft vil bygge skala i de markedene hvor det har tilstedeværelse, det vil si Norden, Europa, Sør Amerika og India. Statkraft vil eie, utvikle, kjøpe og drifte kraftverk for fornybar energi. For å videre styrke sin posisjon i de enkelte land vil Statkraft utvide sine markedsoperasjoner og tilpasse produkter og tjenester til kundenes ønsker og markedets behov.

Den raske utviklingen av energimarkedene gir behov for noe fleksibilitet i mål og hvilke forretningsmuligheter som forfølges. Statkraft overvåker markedene og den teknologiske utviklingen kontinuerlig for å oppdage nye muligheter og forretningsrisiko som oppstår.

Strategiske prioriteter

Optimalisere vannkraft og annen fleksibel produksjon

Behovet for fleksibilitet øker, noe som gir et unikt utgangspunkt for en fleksibel vannkraftaktør med markedskompetanse. Statkraft vil bygge på, og optimalisere, sin sterke vannkraftportefølje og annen fleksibel kraftproduksjon. Den nordiske porteføljen er en unik og viktig kilde til fleksibel og stabil kraft. Porteføljen er inne i en periode med betydelige reinvesteringsbehov, og Statkraft vil reinvestere for å ivareta konkurransekraften og optimere lønnsomheten. Det planlegges årlige reinvesteringer på om lag 1,5 milliarder kroner for norsk og svensk vannkraft de kommende årene. Statkraft vil også fokusere på å optimalisere og beskytte verdien av vannkraftanleggene utenfor Norden.

Historisk har en betydelig andel av den nordiske porteføljen vært sikret med langsiktige industrikontrakter. Statkraft jobber for tiden med å inngå nye kontrakter.

Før 2022, vil 80 prosent av Statkrafts vannkraftportefølje få revidert sine konsesjonsvilkår med mål om miljømessige forbedringer. Det er en risiko for at revisjonene kan redusere produksjonen og fleksibiliteten, redusere evnen til flomkontrollerende tiltak og lønnsomheten til porteføljen. Statkraft har stor oppmerksomhet på arbeidet med revisjoner.

Statkraft ønsker å oppnå lønnsom vekst innen vannkraft gjennom oppkjøp og ved bytte av eiendeler, med hovedvekt på anlegg som passer med porteføljen og hvor Statkraft vil være en god eier. Nylige transaksjoner i India og Brasil er eksempler på dette. Da konkurransekraften til ny vannkraft er utfordret av sol-, vindkraft og batterier, forventes få nye vannkraftverk å være lønnsomme. Kun prosjekter med spesielle konkurransefordeler i form av kostnader og/eller fleksibilitet vil derfor bli vurdert.

I Europa vil gasskraft være viktig for å levere den fleksibiliteten som trengs og Statkraft vil eie og drifte eksisterende gasskraftanlegg.

Intensivere vind- og solkraftutvikling

Sol og vindkraft på land er eller vil om kort tid bli den billigste måten å bygge ny kraftproduksjon på i alle markeder. En sterk vekst er ventet i alle land hvor Statkraft opererer. Statkraft har en sterk posisjon innen vindkraft på land og har også gjennomført solprosjekter i Nederland og India. Statkraft vil intensivere rollen som utvikler av vind- og solkraft med mål om en total installert effekt på 6 GW vindkraft og 2 GW solkraft innen 2025. Statkraft vil ta en utviklerrolle og delvis selge ned andeler av nye anlegg til finansielle eiere, først og fremst etter ferdigstillelse. Statkraft vil utforske både organisk vekst basert på eksisterende posisjoner og oppkjøp av nye prosjekter og mindre porteføljer for å øke virksomheten. Det nylige oppkjøpet av den britiske og irske vindkraftvirksomheten til Element Power Group er et eksempel på dette. Som en del av forretningsmodellen vil Statkraft prøve å sikre inntektsstrømmer gjennom auksjoner og krafthandelsavtaler med kunder. Statkraft vil benytte sine markedsoperasjoner til å skape merverdi gjennom krafthandelsavtaler, salg av anlegg til kunder, finansiell sikring og energidisponering.

Betydelig vekst er også ventet innen batteriløsninger. Statkraft vil søke muligheter innen batterier i kombinasjon med andre deler av virksomheten, som hybridanlegg og batteriløsninger for kunder.

Utvide kundevirksomheten

Energimarkedene blir stadig mer komplekse og kundene har en økende bevissthet rundt fornybar energi. Statkraft er godt posisjonert med sin brede markedseksperise, fornybar kraftproduksjon fra anlegg i drift og lange erfaring med store kunder. Statkraft vil utvide sin virksomhet mot bedriftskunder ved å tilby produkter og tjenester til andre kraftprodusenter og store kunder, samt fjernvarme og elbillading.

Statkraft har som mål å øke volumene innen markedsoperasjoner betydelig innen 2025, utvide tilbudet av produkter og øke aktiviteten også i markeder utenfor Europa. Statkraft vil være en ledende tilbyder av tjenester innen markedsadgang, sikringstjenester til kraftverkseiere, samt grønn kraftleveranse og sikringstjenester til kraftintensiv industri og industrielle og kommersielle kunder. Statkraft vil tilby grønne investeringsprodukter i vind- og solkraftprosjekter for institusjonelle investorer og bedrifter.

Evnen til å vurdere og å bære risiko er fundamentalt for markedsoperasjoner. Fremtidig vekst innen disse aktivitetene forutsetter at Statkraft opprettholder et konstant fokus på å håndtere risiko på en effektiv måte.

Statkrafts fjernvarmevirksomhet utgjør om lag 1 TWh i årlig varmeproduksjon og er godt posisjonert med god lønnsomhet. Statkraft har som mål å være blant de tre fremste aktørene i Norge og Sverige. Målet er å styrke kjernevirksomheten og sikre kontrakter for varmeleveranse.

Markedet for elbiler og relaterte tjenester som elbillading er forventet å vokse kraftig. Det norske markedet er i spissen av denne utviklingen og Statkraft er godt posisjonert med 47 prosent direkte eierskap i Grønn Kontakt AS, det nest største elbilladeselskapet i Norge. Statkraft vil utvide virksomheten i Norden og søke internasjonal ekspansjon.

Utvikle nye forretninger

Norge og Europa for øvrig er tidlig ute med det grønne skiftet, særlig innen elektrifisering. Dette gir Statkraft mulighet til å utvikle og skaffe seg erfaringer fra nye forretningsmuligheter i sine hjemmemarkeder. Disse fordelene vil Statkraft dra nytte av ved å søke å skape nye lønnsomme vekstmuligheter samt ekspandere til andre markeder.

De viktigste initiativene i dag er som følger:

- Utvikle attraktive områder for datasentre og annen kraftintensiv industri i Norge og tilby bredere service innen energidisponering.
- Utvikle produksjon av avansert biodrivstoff fra skogsråvare i samarbeid med Södra. Avansert biodrivstoff kan bli brukt i transport og i land hvor forbrenningsmotorer vil være i bruk det neste tiåret.
- Produsere hydrogen ved elektrolyse for å erstatte kull og gass i industrielle prosesser eller raffinerier og til bruk i tungtransport som erstatning for diesel.

Statkraft søker kontinuerlig etter nye muligheter hvor eksisterende kompetanse og portefølje kan gi et konkurransefortrinn.

En markedsintegrator

De fire strategiske prioritene er koblet tett sammen. Ved å kombinere dem vil Statkraft fungere som en integrator av fornybar energi. Dette ved å koble sammen tilbud og etterspørsel av fornybar energi, legge til rette for nye anlegg for fornybar kraft og operere eksisterende anlegg og kundeporteføljer.

Statkrafts ambisjon for 2025

Statkraft vil være et ledende fornybarselskap i 2025 med en bærekraftig, etisk og sikker drift. Ambisjonene er å være:

- Det største vannkraftselskapet i Europa og en betydelig aktør i Sør-Amerika og India
- En betydelig vind- og solutvikler med 8 GW installert effekt
- Ledende tilbyder av markedsløsninger for fornybar energi og tredoble dagens volumer

- Blant de tre fremste leverandørene av fjernvarme i Norge og Sverige
- Utvikler av 1-2 nye kommersielle og grønne forretningsområder

Investeringer

Statkraft planlegger årlige investeringer på rundt 10 milliarder kroner i fornybar energi i perioden 2019-2025. Rundt 70 prosent av investeringene fram til 2025 er planlagt i Europa, og mer enn en tredjedel av de europeiske investeringene vil komme i Norge. Det vil også være betydelig vekst i Sør-Amerika og India, markeder hvor Statkraft allerede har en tilstedeværelse. Investeringsplanen vil bli finansiert gjennom tilbakeholdt overskudd fra eksisterende drift, ekstern finansiering og delvis ned salg av andeler i ferdigstilte sol- og vindkraftanlegg til finansielle investorer. Investeringsplanen har en stor fleksibilitet og vil bli tilpasset selskapets finansielle kapasitet, ratingmål og markedsmuligheter.

STRATEGISKE MÅL

Styret har satt en rekke finansielle og ikke-finansielle mål for konsernet. Hovedmålene framgår av tabellen under. Måloppnåelse for flere av målene vil bli målt over en lengre tidshorison.

Ambisjon	Mål	Status
HMS OG SAMFUNNSANSVAR		
Forhindre hendelser og forplikte seg til å være en arbeidsplass uten skader	Ingen alvorlige skader	7
Forhindre korrupsjon og uetisk opptreden innen alle aktiviteter	Ingen alvorlige brudd på leveregler	0
Levere klimavennlig, fornybar kraft og ta ansvar for miljøtiltak	Ingen alvorlige miljøhendelser	0
ØKONOMISKE RESULTATER		
Levere solid avkastning på investeringer	>7 % ROACE ¹	14,7 %
VERDISKAPING I EKSISTERENDE VIRKSOMHET		
Effektiv drift av energiresursene i den nordiske vannkraftporteføljen	>3,5 % høyere realiserte priser enn gjennomsnittlig systempris i markedet	3,8 %
VEKST		
Øke kapasiteten innen fornybar energi (vann-, vind og solkraft)	9 GW vekst innen 2025	I henhold til plan
ORGANISASJON		
Økt mangfold når det gjelder bakgrunn, kompetanse og kjønn i hele selskapet	Langsiktig mål om 40 % kvinner i topplederstillinger	23 %

¹ Se Alternative resultatmål på slutten av denne rapporten for definisjon.

ØKONOMISKE RESULTATER²

En økning i nordiske kraftpriser førte til en forbedring i konsernets underliggende driftsresultat på 38 prosent. Den positive effekten ble delvis motvirket av lavere bidrag fra segmentet Markedsoperasjoner og dekonsolideringen av Fjordkraft som en følge av børsnoteringen av selskapet i mars 2018.

Gevinster fra transaksjoner påvirket resultatet og resultat før skatt endte på 20 709 millioner kroner i 2018. Resultat etter skatt ble 13 454 millioner kroner. Ved utgangen av 2018 var konsernets egenkapital 95 251 millioner kroner, 6501 millioner kroner høyere enn ved utgangen av 2017.

I det etterfølgende legges hovedvekten på å presentere resultatet fra den underliggende driften for poster til og med driftsresultatet. Urealiserte verdiendringer fra energiderivater, gevinster/tap fra salg av forretningsvirksomhet og nedskrivninger forklares i avsnittet "Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat". Alle underliggende poster er alternative resultatmål og vi henviser til kapitlet "Alternative resultatmål" for formål, definisjon og oppstilling av alle poster. Resultatelementer etter driftsresultat analyseres i henhold til resultat som presentert i finansregnskapet.

Avkastning på investeringer

Statkraft oppnådde en avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)³ på 15,2 prosent i 2018. Dette var 4,3 prosentpoeng høyere enn i 2017 og godt over Statkraft mål om en avkastning på minimum 7 prosent. Forbedringen skyldtes primært bedre driftsresultat, hovedsakelig på grunn av høyere nordiske kraftpriser. Sysselsatt kapital var på nivå med 2017.

Avkastningen på gjennomsnittlig verdi av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden (ROAE)⁴ var 5,9 prosent (-0,5 prosent). Den negative avkastningen i 2017 var hovedsakelig et resultat av nedskrivninger i Chile. Til tross for forbedret avkastning i 2018 sammenlignet med 2017 var avkastningen lavere enn konsernets mål om en avkastning på minimum 7 prosent.

Netto driftsinntekter

Statkrafts inntekter kommer fra salg i spotmarkedet, kontraktsalg til industrien, markedsaktiviteter, nettvirksomhet og fjernvarme. I tillegg leverer konsernet konsesjonskraft. Hovedgrunnlaget for Statkrafts inntekter er kraftpris, energioptimalisering og produksjon. Produksjonsinntektene optimaliseres gjennom finansiell handel med kraft og konsernet driver også annen energi-relatert handelsvirksomhet.

Underliggende netto driftsinntekter var 26 925 millioner kroner i 2018, 15 prosent høyere enn i 2017.

Segmentene Europeisk fleksibel kraftproduksjon, Vindkraft, Fjernvarme og Industrielt eierskap hadde alle en positiv effekt av de høyere nordiske kraftprisene.

Segmentet Industrielt eierskap hadde likevel en nedgang i netto driftsinntekter som følge av børsnotering og påfølgende

dekonsolideringen av Fjordkraft med en negativ effekt på 741 millioner kroner sammenlignet med 2017.

Segmentet Markedsoperasjoner hadde en nedgang i netto driftsinntekter som følge av lavere bidrag fra nordisk origination samt redusert markedsverdi av langsiktige kontrakter.

Segmentet Internasjonal kraft økte netto driftsinntekter som en følge av at vannkraftverket Kargi i Tyrkia var i full drift i 2018 samt høyere kraftproduksjon fra vannkraftverket Banja i Albania.

Underliggende driftskostnader

Totalt ble konsernets underliggende driftskostnader var 11 938 millioner kroner, 4 prosent lavere enn i 2017. Nedgangen var primært relatert til dekonsolidering av Fjordkraft og færre ansatte.

Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat

Totalt hadde urealiserte verdiendringer fra energiderivater, gevinster/tap i forbindelse med salg av forretningsvirksomhet og nedskrivninger en positiv innvirkning på 493 millioner kroner i 2018 (719 millioner kroner).

Urealiserte verdiendringer fra energiderivater som det er justert for i det underliggende driftsresultatet utgjorde -789 millioner kroner (1289 millioner kroner). Den negative resultateffekten var i hovedsak knyttet til innebygde derivater for bilaterale industrikontrakter i euro som hadde en negativ utvikling på 333 millioner kroner i 2018. Derivater med risikoreduserende formål hadde en negativ utvikling på 456 millioner kroner, hovedsakelig som følge av høyere britiske terminpriser.

Gevinster/tap i forbindelse med salg av forretningsvirksomhet holdt utenfor underliggende resultat utgjorde 1449 millioner kroner i 2018 (315 millioner kroner). Dette var i all hovedsak knyttet til gevinst i forbindelse med børsnoteringen av Fjordkraft.

Nedskrivningene på 167 millioner kroner var hovedsakelig knyttet til to vannkraftverk i Peru.

Finansposter

Netto finansposter var 4439 millioner kroner (4232 millioner kroner), hvorav renteinntekter utgjorde 404 millioner kroner (374 millioner kroner).

Rentekostnadene var -878 millioner kroner i 2018 (1225 millioner kroner). Nedgangen skyldtes hovedsakelig lavere gjennomsnittrenter og tilbakebetaling av rentebærende gjeld.

Netto valutaeffekter var -464 millioner kroner i 2018 (-2 069 millioner kroner). Den negative effekten var primært en følge av en svakere norsk krone mot euro og amerikanske dollar.

Andre finansielle poster var 5377 millioner kroner i 2018 (7152 millioner kroner). I 2018 relaterte dette seg hovedsakelig til gevinst i forbindelse med salg av havvindparken Dudgeon.

² Tall i parentes viser sammenlignbare tall for 2017.

³ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

⁴ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

Skatt

Skattekostnaden var 7255 millioner kroner (3958 millioner kroner). Økningen i skattekostnad skyldtes hovedsakelig høyere resultat før skatt og økt grunnrenteskatt. Størstedelen av skattekostnaden relaterte seg til Norge.

Betalbar resultatskatt utgjorde 3181 millioner kroner, en økning på 1377 millioner kroner sammenlignet med 2017. Betalbar grunnrenteskatt utgjorde 3678 millioner kroner, en økning på 1227 millioner kroner, hovedsakelig som følge av høyere nordiske kraftpriser og høyere skattesats.

Kontantstrøm

Konsernets operasjonelle virksomhet ga en kontantstrøm på 15 337 millioner kroner i 2018 (8861 millioner kroner), mens netto kontantinntekt⁵ var 18 337 millioner kroner (13 155 millioner kroner). Økningen skyldtes hovedsakelig høyere nordiske kraftpriser.

Likviditetsendring fra investeringer utgjorde 5301 millioner kroner (4634 millioner kroner). Den positive kontantstrømmen relaterte seg hovedsakelig til salg av aksjer for 7316 millioner kroner samt tilbakebetaling av lån på 3894 millioner kroner fra Dudgeon Offshore Wind Ltd. Dette ble delvis motvirket av investeringer i varige driftsmidler og kjøp av aksjer.

Likviditetsendring fra finansiering utgjorde -11 662 millioner kroner (-6589 millioner kroner). Dette relaterte seg til utbetaling av utbytte samt tilbakekjøp og nedbetaling av rentebærende gjeld.

Ved utgangen av året utgjorde bankinnskudd, kontanter og lignende 23 261 millioner kroner (14 226 millioner kroner).

Netto rentebærende gjeld, forfallsprofil

Hovedmålsettingen for konsernets styring av kapitalstruktur er å ha en fornuftig balanse mellom soliditet og ekspansjonsevne samt å opprettholde en sterk kredittrating. Når nye låneoptak vurderes, søker Statkraft å sikre en jevn forfallsprofil.

Det viktigste måltallet for konsernets styring av kapitalstruktur er langsiktig kredittrating.

Ved utgangen av 2018 utgjorde netto rentebærende gjeld⁶ 12 617 millioner kroner (24 678 millioner kroner). Dette tilsvarer en netto rentebærende gjeld/egenkapital⁷ på 11,7 prosent.

Ved utgangen av året hadde Statkraft en egenkapital på 95 251 millioner kroner mot 88 750 millioner kroner ved inngangen til året. Dette tilsvarer 53 prosent av totalkapitalen (53 prosent).

Investeringer

I samsvar med konsernets strategi har aktivitetsnivået for nye prosjekter vært skalert ned de siste par årene. Med den nye strategien i 2018 har imidlertid Statkraft startet en ny vekstfase og vil øke investeringsnivået.

Statkraft investerte til sammen 6981 millioner kroner i 2018 (3895 millioner kroner). 44 prosent av investeringene var i ny produksjonskapasitet. De største investeringene i ny kapasitet var knyttet til vindparker på Fosen i Norge og vannkraftprosjektet Devoll i Albania. Konsernets vedlikeholdsinvesteringer var primært knyttet til vannkraft i Norden. Investeringene i eierandeler knyttet seg hovedsakelig til kjøp av vannkraftverk i Brasil og et irsk selskap som driver med vindkraftutvikling.

SEGMENTER

Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernsjefen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og er beslutningsgrunnlag for ressursallokering og måloppnåelse. Segmentene er:

Europeisk fleksibel kraftproduksjon omfatter det meste av konsernets vannkraft i Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia. I tillegg inngår gasskraftverk i Tyskland, den undersjøiske kabelen Baltic Cable og biobaserte kraftverk i Tyskland i segmentet.

Markedsoperasjoner omfatter trading, origination, markedsadgang til mindre produsenter av fornybar energi, samt inntekts-optimalisering og risikoavlastning knyttet til både den kontinentale og den nordiske produksjonsvirksomheten.

Internasjonal kraft omfatter utvikling, eierskap og drift av fornybare energikilder i fremvoksende markeder. Segmentet har virksomhet i Brasil, Peru, Chile, India, Nepal, Tyrkia og Albania.

Vindkraft omfatter utvikling og drift av vindkraft på land. Segmentet har virksomhet i Norge, Sverige, Irland og Storbritannia.

Fjernvarme omfatter utvikling og drift av fjernvarmeanlegg i Norge og Sverige.

Industrielt eierskap omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner innenfor konsernets kjernevirksomhet. I segmentet inngår Skagerak Energi, BKK, Agder Energi, Fjordkraft og Istad. Ved årsslutt er Skagerak konsolidert og de øvrige selskapene innregnet etter egenkapitalmetoden. Statkraft solgte aksjer i Fjordkraft og Istad i 2018. Fjordkraft var konsolidert frem til salget i mars 2018. Etter transaksjonen ble Fjordkraft innregnet etter egenkapitalmetoden.

I tillegg:

Annen virksomhet omfatter annen småskala virksomhet, konsernfunksjoner og ikke-allokerte eiendeler.

Konsernposter omfatter elimineringer.

Med bakgrunn i den nye strategien vil segmentet Vindkraft endre navn til Europeisk vind- og solkraft fra 1. januar 2019. Det vil ikke bli noen endringer i segmentets finansielle tall.

Europeisk fleksibel kraftproduksjon

Europeisk fleksibel kraftproduksjon er det absolutt største segmentet målt etter installert effekt og eiendeler, og også etter

⁵ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

⁶ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

⁷ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

netto driftsinntekter og resultat. Segmentets anlegg har stor grad av fleksibilitet og majoriteten av kapasiteten er relatert til vannkraft i Norge og Sverige.

Segmentets inntekter genereres primært i spotmarkedet samt fra langsiktige kontrakter som i hovedsak er inngått med kraftintensiv industri i Norge. I tillegg leveres det konsesjonskraft. Flerårsmagasiner i Norge og fleksibiliteten i kraftverkene gjør det mulig å optimalisere kraftproduksjonen i forhold til den hydrologiske situasjonen og kraftprisene. Norsk vannkraft optimaliseres derfor over en lengre tidsperiode enn ett år. For å redusere risikoen i forbindelse med usikkerhet om fremtidige priser og produksjonsvolumer, sikrer Statkraft produksjonsinntektene gjennom fysiske bilaterale kontrakter og finansiell krafthandel. Den sikrede andelen av produksjonen varierer i takt med forventningene om markedsutviklingen og produksjonsvolumene.

Volumet som blir omsatt i spotmarkedet kan variere betydelig fra år til år, og er avhengig av den hydrologiske situasjonen, som blant annet tilsig og magasininfylling samt beslutninger om produksjonsoptimalisering. Disponeringen av flerårsmagasiner og fleksible kraftverk medfører at konsernet normalt oppnår en høyere gjennomsnittspris på produsert kraft enn øvrige kraftselskaper i Norden. Hvor effektivt Statkraft drifter den nordiske vannkraftporteføljen blir målt ved å sammenligne oppnådd volumvektet gjennomsnittspris for Statkraft sammenlignet med den gjennomsnittlige markedsprisen. I 2018 oppnådde Statkraft en realisert pris som var 3,8 prosent høyere enn markedsprisen. Dette var høyere enn målet på 3,5 prosent.

Driften av de nordiske vannkraftverkene vurderes også mot mål for tilgjengelighet og kostnader.

Tilgjengelighet er en viktig faktor for å optimalisere inntektene fra vannkraft. Et av Statkrafts nøkkeltall (KPI) måler om selskapets kraftverk er tilgjengelige når det er mest lønnsomt å produsere. Den viktigste påvirkbare faktoren som har innvirkning på denne KPIen er hvor effektivt det planlegges og gjennomføres vedlikehold og oppgradering av anlegg. Tilsig og markedspriser er viktige eksterne faktorer som påvirker resultatene. Det langsiktige målet for tilgjengelighet er å ha en markedsjustert tilgjengelighet⁸ høyere enn 95 prosent. I 2018 var tilgjengeligheten 96 prosent.

Produksjonskostnadene knyttet til de nordiske vannkraftverkene er relativt lave sammenlignet med andre typer kraftproduksjonsanlegg. For å sikre at Statkraft er konkurransedyktig på lang sikt, har Statkraft en ambisjon om å balansere kostnadene med å sikre tilgjengelighet, gjennomføring av nødvendige reinvesteringer og kontinuerlig forbedre kostnadseffektiviteten. Følgelig har Statkraft et mål om å holde kostnaden per kWh stabile i realverdi (~11 NOK øre/kWh i 2025 nominell verdi). I 2018 var kostnaden per kWh⁹ 9,8 øre.

Viktige hendelser i 2018

Statkraft inngikk nye langsiktige kraftsalgsavtaler med Hydro Energi, Ferroglobe Mangan Norge, Norske Skog Skogn og Norske

Skog Saugbruks. For perioden 2019 til 2038 har disse kontraktene et totalt volum på 42 TWh.

Statkraft besluttet å oppgradere totalt åtte turbiner ved vannkraftverkene Rana og Kvilldal i Norge. De nye turbinene vil øke årlig produksjon med om lag 120 GWh.

Byggingen av Storlia vannkraftverk i Norge ble startet. Installert effekt vil bli 8,5 MW med en forventet årlig produksjon på 34 GWh.

Økonomiske resultater

Høyere nordiske kraftpriser, god energidisponering og tilgjengelighet hadde en positiv effekt på segmentets underliggende driftsresultat som endte på 12 943 millioner kroner, en økning på 53 prosent sammenlignet med 2017.

Til tross for tre prosent lavere kraftproduksjon, økte segmentets underliggende netto driftsinntekter med 4526 millioner kroner sammenlignet med 2017. Økningen var primært drevet av høyere nordiske kraftpriser. Den gjennomsnittlige systemprisen var 49 prosent høyere enn i 2017.

Segmentets totale kraftproduksjon var 48,9 TWh i 2018 (50,4 TWh). 46,8 TWh av produksjonen var fra de nordiske vannkraftverkene (47,6 TWh). 28,5 TWh ble solgt i spotmarkedet. Dette tilsvarer 58 prosent av totalproduksjonen. En stor andel av produksjonen blir solgt på langsiktige kontrakter og dette har en stabiliserende effekt på segmentets inntekter. I 2018 var kontraktsvolumet 17,6 TWh, hvilket var på nivå med 2017 og utgjorde 36 prosent av totalproduksjonen. Det resterende volumet var konsesjonskraft.

Underliggende driftskostnader var fire prosent lavere enn i 2017. Hovedgrunnen til nedgangen var lavere lønnskostnader som følge av færre ansatte.

Segmentet hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS for året på 12 610 millioner kroner, en forbedring på 1906 millioner kroner fra 2017. Driftsresultatet var negativt påvirket av urealiserte verdiendringer fra energiderivater knyttet til langsiktige kraftsalgsavtaler inngått i euro.

Avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹⁰ var 24,8 prosent (16,2 prosent). Økningen var primært et resultat av høyere underliggende driftsresultat. Den gjennomsnittlige sysselsatte kapitalen var på samme nivå som i 2017.

Markedsoperasjoner

Markedsoperasjoner er Statkrafts grensesnitt mot markeder hvor det handles med energi og energirelaterte produkter. Segmentet er også ansvarlig for å utvikle nye kundeorienterte forretningsmodeller i Europa og andre utvalgte land hvor Statkraft har kraftverk. Segmentets hovedaktiviteter er:

- Handel med finansielle standardkontrakter og strukturerte produkter (trading)
- Origination som inkluderer skreddersydde avtaler for industri og næringsliv
- Dynamisk forvaltningsportefølje som inneholder en varierende

⁸ Markedsjustert tilgjengelighet: $1 - (\sum \text{tapet produksjon}_i / \text{MW}h) / \sum \text{installert effekt} / \text{MW}h) \times (1 / \text{rapporteringsperiode} [\text{h}])$

⁹ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹⁰ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

andel aktivisasikrede posisjoner for fortjeneste

- Markedsadgangstjenester både for Statkrafts egne anlegg og for eksterne produsenter av fornybar energi
- Utforske og utvikle nye forretningsmodeller innen kundeløsninger i markedet for distribuert energi

I løpet av de siste årene har forretningsvirksomheten vokst og ført til en betydelig geografisk ekspansjon. Segmentet har nå virksomhet i mange europeiske land, samt Brasil, Peru, USA (California) og India. I den nye strategien har Statkraft en ambisjon om å bli en ledende tilbyder av markedsløsninger for fornybar energi. For å nå denne ambisjonen, har Statkraft satt seg som mål å øke volumet for markedsadgangstjenester for tredjepartsprodusenter og forbrukere og å øke markedsadgang for fleksibel produksjons- og batterikapasitet innen 2025. Videre er ambisjonen å øke kundevirksomheten gjennom en betydelig vekst i volumet for fornybare kraftsalgsavtaler, opprinnelsesgarantier og grønne kraftleveranser innen 2025. Opptrappingen av disse aktivitetene går etter planen.

Viktige hendelser i 2018

Statkraft startet markedsadgangsaktiviteter i Spania. Tre kraftkjøpsavtaler med samtidig kraftsalg ble signert med fire spanske industrikunder.

Statkraft gikk også inn i det irske markedet ved å signere en kraftkjøpsavtale med Castledockrell.

I Frankrike ble en kraftkjøpsavtale signert med Eurowatt.

I Tyskland signerte Statkraft en fireårig kontrakt med Mercedes-Benz Cars hvor Statkraft vil levere grønn energi levert fra tyske vindkraftverk. Dette er den første kontraktsinngåelsen i Tyskland som vil levere vindkraft uten subsidier gjennom det tyske EEG-regimet.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende driftsresultat på -321 millioner kroner var 1378 millioner kroner lavere enn i 2017. Nedgangen var primært drevet av negative bidrag fra nordisk origination samt redusert markedsverdi av langsiktige kontrakter i Brasil, hovedsakelig som følge av valutaeffekter. Bidragene fra dynamisk forvaltningsportefølje og trading forbedret seg sammenlignet med 2017.

Segmentets driftskostnader økte 25 prosent sammenlignet med 2017. Dette var hovedsakelig relatert til høyere lønnskostnader samt et ekstra innskudd til Nasdaqs misligholdsfond. Sistnevnte som følge av lukking og tvangssalg av posisjonene til en av Nasdaqs clearingmedlemmer.

Segmentet hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS på -761 millioner kroner (1173 millioner kroner). Resultatet var negativt påvirket av urealiserte verdiendringer av derivater med risiko-reducerende formål som følge av høyere terminpriser for kraft i Storbritannia.

Avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹¹

for segmentet svinger som en følge av store svingninger i underliggende driftsresultat. I 2018 var ROACE -6,9 prosent (27,2 prosent) som en følge av det negative underliggende driftsresultatet. Gjennomsnittlig sysselsatt kapital var relativt stabil sammenlignet med 2017.

Internasjonal kraft

Internasjonal kraft har virksomhet i markeder med forventet høy vekst og et økende behov for energi. Statkraft satser i utvalgte markeder hvor selskapet kan skape verdier gjennom en tydelig industriell rolle. Statkraft søker å utvide porteføljen til å inkludere mer vind- og solkraft, i tillegg til vannkraft. Segmentet har eierdeler i Sørøst-Europa, Sør-Amerika og Sør-Asia. Noen av segmentets investeringer foretas sammen med lokale partnere eller internasjonale investorer.

Viktige hendelser i 2018

Statkraft kjøpte vannkraftprosjektet Tidong i Himachal Pradesh i India. Kraftverket på 100 MW var om lag 60 prosent ferdigstilt da utbygningen ble stoppet av den forrige eieren. Arbeidet har nå startet opp igjen og kraftverket forventes ferdigstilt i 2021.

Statkraft kjøpte også åtte vannkraftverk i Brasil med en total installert effekt på 132 MW. Oppkjøpet øker Statkrafts installerte effekt i Brasil til om lag 450 MW.

Disse transaksjonene styrker Statkrafts posisjon for videre vekst i disse viktige markedene.

Økonomiske resultater

Underliggende driftsresultat var 631 millioner kroner, en forbedring på 237 millioner kroner sammenlignet med 2017. Den viktigste driveren for økningen var at vannkraftverket Kargi i Tyrkia var i full drift i 2018, mens det var ute av drift det meste av 2017. Høyere bidrag fra Brasil og Albania bidro ytterligere til forbedringen.

Segmentets netto driftsinntekter økte med 100 millioner kroner til 2244 millioner kroner, hovedsakelig som følge av at Kargi var tilbake i drift samt forbedret hydrologi for vannkraftverket Banja i Albania.

Kraftproduksjonen var 4,9 TWh i 2018, en økning på åtte prosent sammenlignet med 2017. Mer enn 70 prosent av produksjonen i 2018 ble solgt på langsiktige kontrakter noe som har en stabiliserende effekt på segmentets inntekter.

Underliggende driftskostnader var åtte prosent lavere enn i 2017, hovedsakelig som følge av færre ansatte og at 2017 var negativt påvirket av reparasjonskostnader for vannkraftverket Kargi.

Segmentet hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS i 2018 på 471 millioner kroner (-922 millioner kroner). Resultatet i 2018 var negativt påvirket av nedskrivninger på 160 millioner kroner, mens den negative effekten var 1392 millioner kroner i 2017.

Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden var 143 millioner kroner (NOK -733 millioner kroner). Det negative resultatet i 2017 skyldtes nedskrivninger i Chile.

¹¹ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

Segmentets sysselsatte kapital er relativt høy, hovedsakelig som en følge av at nylig bygde kraftverk og oppkjøpte eiendeler fører til høye bokførte verdier. I 2018 var avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹² 2,9 prosent (1,7 prosent). Økningen skyldtes høyere underliggende driftsresultat. Gjennomsnittlig sysselsatt kapital var relativt stabil sammenlignet med 2017.

Avkastningen på gjennomsnittlig verdi av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden (ROAE)¹³ 7,8 prosent i 2018 (-17,5 prosent). Den negative avkastningen i 2017 var primært et resultat av nedskrivninger i Chile.

Vindkraft

Vindkraft fokuserer på vindkraft på land og har vindparker i drift i Norge, Sverige og Storbritannia samt virksomhet i Irland. Inntektene kommer fra salg av kraft og fra støtteordninger.

Viktige hendelser i 2018

Byggingen av vindparken på Roan ble ferdigstilt. Parken er en del av Fosenporteføljen, og er med en installert effekt på 256 MW Norges hittil største vindpark.

Statkraft kjøpte den irske og britiske vindprosjektvirksomheten til Element Power Group. Prosjektporteføljen består av 1550 MW landbasert vindkraft i Irland og Storbritannia. Transaksjonen posisjonerer Statkraft som en stor vindkraftutvikler i Irland. Byggingen av vindparken Kilathmoy (23 MW) i Sørvest-Irland har blitt besluttet. Kjøpet av den irske og britiske vindprosjektvirksomheten til Element Power Group samt ferdigstillelsen av de fem gjenværende vindparkene i Fosen-posjektet (totalt 1057 MW for alle seks vindparkene) vil styrke Statkrafts posisjon som et ledende europeisk fornybarselskap.

Statkraft solgte selskapets 30 prosent eierandel i havvindparken Dudgeon og innregnet en gevinst på 5106 millioner kroner. Med denne transaksjonen har Statkraft, i tråd med strategien, avsluttet all aktivitet innen havvind. Totalt sett har Statkrafts investering i havvind skapt store verdier. Gevinster fra salg av investeringene i havvind samt resultat gjennom eierperioden beløper seg til totalt 10,7 milliarder kroner.

Økonomiske resultater

Segmentet hadde et underliggende driftsresultat på 429 millioner kroner i 2018, en forbedring på 562 millioner kroner sammenlignet med 2017. Forbedringen var hovedsakelig et resultat av høyere kraft- og elsertifikatpriser.

De høyere prisene gav underliggende netto driftsinntekter på 1320 millioner kroner, en økning på 84 prosent. Konsolidert produksjon var 2,2 TWh, på nivå med 2017.

Driftskostnadene økte med fem prosent sammenlignet med 2017, hovedsakelig som en følge av høyere prosjektaktivitet, den nye vindparken på Roan samt kjøpet av deler av Element Power Group.

Segment hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS for året på 431 millioner kroner (-61 millioner kroner).

Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden var 30 millioner kroner, en nedgang på 183 millioner kroner. 2017 inkluderte bidrag fra de solgte havvindparkene i Storbritannia.

Avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹⁴ var 6,3 prosent i 2018 (-1,9 prosent). Økningen var drevet av bedre resultat fra de nordiske vindparkene. Gjennomsnittlig sysselsatt kapital var stabil sammenlignet med 2017.

Avkastningen på gjennomsnittlig verdi av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden (ROAE)¹⁵ var 3,2 prosent i 2018 (9,2 prosent). Nedgangen skyldtes salgene av havvindparkene i Storbritannia.

Fjernvarme

Fjernvarme har virksomhet i Norge og Sverige og leverer varme og kjøling til 13 000 kunder. Inntektene er generelt sett påvirket av kraftpriser, avfallspriser, nettleie og avgifter. Avfall, biomasse og bioolje er de viktigste innsatsfaktorene i produksjonen.

Viktige hendelser i 2018

Byggingen av akkumulatortanken ved Heimdal varmesentral ble ferdigstilt og satt i produksjon. Forventet produksjonsøkning er om lag 11 GWh per år.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende driftsresultat fortsatte økningen man har sett de siste årene, og endte på 206 millioner kroner i 2018. Dette var en økning på 33 prosent sammenlignet med 2017. Økningen skyldtes høyere levert volum til kunder og bedre priser for både varme og avfallhåndtering. Dette ble delvis motvirket av høyere energikjøpskostnader, lavere avfallsvolum og høyere driftskostnader.

Levert fjernvarmevolum økte med fem prosent til 967 GWh, mens avfallsvolumet falt med åtte prosent til 203 000 tonn.

Driftskostnadene var fire prosent høyere enn i 2017, økningen relaterte seg primært til vedlikeholdskostnader, kostnadsførte prosjektkostnader samt kostnader knyttet til segmentets strategiprosess.

Segment hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS for året på 199 millioner kroner (151 millioner kroner).

Avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹⁶ var 5,9 prosent i 2018 (4,4 prosent). Avkastningen var hovedsakelig drevet av god avkastning fra fjernvarmeaktivitetene i Trondheim. Gjennomsnittlig sysselsatt kapital var stabil sammenlignet med 2017.

¹² Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹³ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹⁴ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹⁵ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹⁶ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

Industrielt eierskap

Industrielt eierskap omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner innenfor konsernets kjernevirksomhet. I segmentet inngår Skagerak Energi, BKK, Agder Energi, Fjordkraft og Istad. Per årsslutt er Skagerak Energi konsolidert og de øvrige selskapene innregnet etter egenkapitalmetoden. Statkraft solgte aksjer i Fjordkraft og Istad i 2018. Fjordkraft var konsolidert frem til salget i mars 2018. Etter transaksjonen ble Fjordkraft innregnet etter egenkapitalmetoden.

Skagerak Energis virksomhet er konsentrert rundt kraftproduksjon, nettvirksomhet og fjernvarmevirksomhet.

Viktige hendelser i 2018

Fjordkraft ble notert på Oslo Børs 21. mars. Børsnoteringen verdsatte selskapet til 3,2 milliarder kroner, og innregnet gevinst for Statkraftkonsernet var 1,7 milliarder kroner, hvorav 227 millioner kroner som resultatandel fra BKK.

Statkraft solgte aksjebeholdningen på 49 prosent i Istad AS til Tussa Kraft med en gevinst på 168 millioner kroner.

Statkraft ønsker å bidra til en god industriell utvikling for de deleide regionale kraftselskapene. Statkraft solgte derfor totalt 2,05 prosent av aksjene i BKK slik at selskapet kunne benytte egne aksjer som betaling for å tilrettelegge for å kjøpe Tysnes Kraftlag og Etne Elektrisitetslag. Statkrafts gevinst fra transaksjonene var 175 millioner kroner.

Økonomiske resultater

Segmentet hadde et underliggende driftsresultat på 1467 millioner kroner, syv prosent høyere enn i 2017. Økningen var primært et resultat av høyere kraftpriser og -produksjon. Dette ble delvis motvirket av dekonsolideringen av Fjordkraft som en følge av børsnoteringen av selskapet.

Segmentets konsoliderte kraftproduksjon var 5,7 TWh i 2018, seks prosent høyere enn i 2017. Til tross for høyere kraftpriser og -produksjon var netto driftsinntekter på 3284 millioner kroner ni prosent lavere enn i 2017. Årsaken til nedgangen var at netto driftsinntekter fra Fjordkraft var 741 millioner kroner lavere i 2018 enn i 2017 som følge av dekonsolideringen av selskapet.

Driftskostnadene var 19 prosent lavere enn i 2017, hovedsakelig som følge av dekonsolideringen av Fjordkraft.

Segmentet hadde et driftsresultat (EBIT) IFRS for året på 2899 millioner kroner (1380 millioner kroner).

Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden var 635 millioner kroner (473 millioner kroner). Økningen skyldtes hovedsakelig høyere kraftpriser, delvis motvirket av negative urealiserte verdiendringer av energikontrakter samt lavere resultat fra nettvirksomhet.

Avkastningen på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE)¹⁷ var 10,1 prosent i 2018 (9,3 prosent). Økningen var drevet av høyere kraftpriser. Gjennomsnittlig sysselsatt kapital var på nivå

med 2017.

Avkastningen på gjennomsnittlig verdi av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden (ROAE)¹⁸ var 6,1 prosent i 2018 (4,9 prosent). Økningen skyldtes primært høyere kraftpriser.

RESULTATDISPONERING

Morselskapet Statkraft SF hadde et resultat etter skatt på 16 992 millioner kroner i 2018 (19 538 millioner kroner).

Styret i Statkraft SF foreslår at det utbetales et utbytte på 8444 millioner kroner. Det foreslåtte utbyttet er vurdert som forsvarlig ut fra Statkraft SF' egenkapital og likviditet.

Resultatdisponering

Mill. kroner	
Årsresultat i selskapsregnskapet til Statkraft SF	8 536
Disponeringer:	
Avsatt utbytte	8 444
Overføres til annen egenkapital	92

FORTSATT DRIFT

I samsvar med regnskapslovens krav bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og at denne forutsetningen er til stede.

FORSKNING OG UTVIKLING (FOU)

Ambisjonen for Statkrafts FoU-innsats er å styrke selskapets konkurransefortrinn. Brorparten av aktiviteten koordineres og finansieres gjennom konsernets FoU-program.

Fokusområder

Per i dag fokuseres aktiviteten i programmet mot strategiske og operasjonelle tema innen vann- og vindkraft. I 2018 har følgende områder hatt prioritet:

- Fleksibilitet i et fremtidig kraftmarked
- Effektiv produksjon og vedlikehold
- Forskningsbasert faktagrunnlag som basis for rammebetingelser for fornybar kraftproduksjon.

Merverdi av FoU-aktiviteten

Ved å delta i FoU-prosjekter både på den norske, europeiske og internasjonale arenaen, ønsker Statkraft å være en retningsgivende aktør innen fornybar energi.

Per i dag består porteføljen i konsernets FoU-program av om lag 30 prosjekter. Et viktig prosjekt i 2018 har vært «High Head Francis», hvor målet er sikrere drift og forlenget levetid på løpehjul i vannkraftverk. Prosjektet er et samarbeid mellom NTNU, turbinprodusenter og kraftprodusenter. Resultater i form

¹⁷ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

¹⁸ Se kapittel Alternative resultatmål for definisjon.

av økt virkningsgrad for turbiner og lavere sannsynlighet for havari under oppstart gjør dette til et lønnsomt prosjekt. Statkraft er en aktiv bruker av eksterne finansieringskilder for gjennom dette å få mer igjen for egne forskningsmidler.

RISIKOSTYRING

Statkraft er eksponert for risiko gjennom hele verdikjeden. De viktigste risikoene er knyttet til markedspriser, finansiell risiko og finansiering, prosjektgjennomføring og driftsaktiviteter samt rammebetingelser. Vekst og økt internasjonalisering i tillegg til grunnleggende endringer i energisektoren understreker viktigheten av risikostyring.

Risikostyringen er en integrert del av Statkrafts styringsmodell gjennom en risikobasert tilnærming for å sette mål, prioriteringer samt å følge opp forretningsområdene og stabene. Den daglige risikostyringen er et linjeansvar. Konsernets samlede risikoer blir gjennomgått og fulgt opp av konsernledelsen og rapporteres til styret. Statkraft har en sentral enhet som utfører en uavhengig kvalitetssikring i forkant av investeringer, salg og oppkjøp.

Operasjonell risiko

Alle prosesser i hele verdikjeden er eksponert for operasjonell risiko. Den operasjonelle risikoen er størst innenfor gjennomføringen av investeringsprosjekter og driftsaktiviteter. Dette kan medføre:

- Skader på konsernets ansatte, kontraktører eller tredjepart
- Skader på miljøet
- Brudd på etterlevelse av lover og regler og svekket omdømme
- Skader og tap på egne og tredjeparts produksjonsanlegg og øvrige eiendeler
- Økonomisk tap

Den høyeste prioriteten for Statkraft er å handle på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte og å overholde alle gjeldende lovkrav uansett hvor selskapet har virksomhet. Statkraft har høy oppmerksomhet på å utføre utviklingsaktiviteter og operasjoner på en ansvarlig måte og for å forhindre tap. En god forretningskultur er grunnlaget for kontinuerlig forbedring av et robust system for forebygging og kontroll. Å sørge for at forretningsutviklingsaktiviteter er i samsvar med internasjonale standarder er også høyt prioritert.

Operasjonell risiko styres gjennom prosedyrer for alle operative aktiviteter, ved utforming av tekniske løsninger, kompetanseutvikling, og i ulike typer beredskapsplaner. Videre har Statkraft et omfattende system for registrering og rapportering av risiko, farlige forhold, uønskede hendelser og skader. Slike tilfeller analyseres kontinuerlig for å forhindre og begrense eventuelle negative konsekvenser, og for å sikre at årsaker kan bli fulgt opp og nødvendige tiltak gjennomført.

Alle prosjekter i Statkraft gjennomfører systematiske risikovurderinger. Større investeringer får tildelt en risikobasert avsetning og reserve. Stor oppmerksomhet er viet til utvikling av gode systemer for læring, etablere barrierer og sikre etterlevelse for å unngå forsinkelser, kostnadsoverskridelser og uønskede

hendelser i løpet av prosjektplanlegging og gjennomføring. Implementering av risikostyring i de tidlige stadier av forretnings- og prosjektutvikling er en viktig suksessfaktor.

De mulige økonomiske konsekvensene av den totale operasjonelle risikoen, samt betydelige individuelle risikoer, er sentrale drivere for konsernets samlede risikoprofil. Statkraft har forsikringsdekning for alle vesentlige typer operasjonelle skader, dels gjennom konsernets eget forsikringsselskap Statkraft Forsikring.

Mer informasjon om risiko knyttet til HMS presenteres i kapitlet om samfunnsansvar senere i rapporten.

Markedsrisiko

Statkraft er eksponert for betydelig markedsrisiko i forbindelse med produksjon og handel med kraft:

- Både kraftpriser og produksjonsvolum påvirkes av vær og nedbørsmengde, og kraftprisene avhenger av produksjons-, forbruks- og overføringsforholdene i kraftmarkedene.
- Kraftprisene påvirkes også av gass-, kull- og oljepriser, priser på CO₂-kvoter, støtteregimer, etterspørselsvekst og innføring av ny teknologi.

Fjernvarmeoperasjoner er også utsatt for markedsrisiko på grunn av svingninger i brenselpriser og pris til kunde.

Statkraft demper markedsrisiko i energimarkedene ved å handle fysiske og finansielle instrumenter i flere markeder, i tillegg til å inngå langsiktige, bilaterale kraftavtaler. Økt integrering av energimarkedene har stor betydning for forretningsmodeller og håndtering av risiko. Statkraft legger derfor vekt på å identifisere samspillet mellom de ulike markedene. Konsernets sikringsstrategier er regulert av rammer for posisjonenes volum og verdi, og kriterier for å vurdere nye kontrakter mot forventede inntekter og nedsiderisiko. Porteføljen justeres kontinuerlig i henhold til vår gjeldende oppfatning av fremtidige priser og egen produksjons-evne.

Statkrafts virksomhet innen energihandel og -tjenester består av både handel med standardprodukter på kraftbørser og salg av tjenester eller produkter tilpasset den enkelte kunde. Risiko håndteres gjennom mandater som dekker energiprodukter, geografiske områder og varighet. En uavhengig risikostyringsfunksjon sikrer objektivitet i vurdering og håndtering av risiko.

Finansiell risiko

Den sentrale finansfunksjonen samordner og ivaretar den finansielle risikoen knyttet til valuta, renter og likviditet, og refinansiering.

Valuta- og renterisikoen reguleres gjennom mandater og styres ved bruk av sikringsinstrumenter som terminkontrakter, rente- og valutabytteavtaler samt gjeld i utenlandsk valuta. Statkrafts renteksposering er relatert til gjeldsporteføljen og forvaltes basert på en balanse mellom å holde rentekostnadene lave over tid og bidra til å stabilisere konsernets kontantstrømmer. Konsernet er eksponert for valutarisiko gjennom:

- Integrasjonen mellom det nordiske og de kontinentale kraftmarkedene
- Investeringer og kapitalutgifter
- Konsernets krafthandel i ulike valutaer
- Finansiering
- Andre kontantstrømmer knyttet til utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper

Likviditetsrisikoen i Statkraft er relatert til at det ikke er nok midler til å møte konsernets finansielle forpliktelser i tide.

Likviditetsrisikoen styres gjennom kontantstrømsprognoser, forpliktete kredittfasiliteter, tilgang til flere finansieringskilder / markeder, å sikre jevnt fordelt gjeldsløpsprofil og opprettholde en tilstrekkelig likviditetsbuffer.

Statkraft er eksponert for kreditt- og motpartsrisiko gjennom krafthandel, langsiktige kontrakter og plassering av overskuddslikviditet. Kredittverdigheten til alle motparter vurderes før kontraktingåelse og eksponeringen mot enkeltmotpartene begrenses av mandater basert på deres kredittverdighet. Markedsrisikoen i energimarkedene og den øvrige finansielle risikoen, samt eksponering i forhold til mandatene, følges opp av uavhengige middle office-funksjoner og rapporteres jevnlig til konsernledelsen og styret. Et sammendrag rapporteres årlig til konsernledelsen og styret.

Se note 9 i finansregnskapet for ytterligere informasjon om kreditt- og likviditetsrisiko.

Risiko knyttet til rammebetingelser og land

Statkrafts virksomhet i Norge påvirkes av rammebetingelser som skatter, avgifter, konsesjoner, netreguleringer, endringer i pålagt minimums vannstand og andre krav fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Statkraft legger stor vekt på forståelsen av miljøreguleringer og klimaendringer. Risikoen for fleksibilitetstap på grunn av strengere forskrifter for vannkraftproduksjon, den samlede effekten for det norske samfunnet og verdien av flomdempende evner analyseres. I tillegg er det generelle betingelser og krav for kraftbransjen som må følges. Disse rammebetingelsene kan påvirke Statkrafts energidisponering, kostnader og inntekter.

Rammebetingelsene i det enkelte land i Europa er et resultat av internasjonale prosesser som vil være viktig for norske og europeiske kraftverk. Statkraft er også med sitt internasjonale engasjement direkte eksponert for nasjonale rammebetingelser, skattenivå, konsesjonsbetingelser og offentlig regulering i de land man har virksomhet. Statkraft vektlegger derfor usikkerheten knyttet til fremtidig utvikling i disse rammebetingelsene ved investeringsbeslutninger. Mulige endringer i det politiske bildet evalueres løpende og en åpen dialog med beslutningstakere på relevante arenaer har høy prioritet.

Statkraft er eksponert for betydelig landrisiko, særlig i fremvoksende økonomier. En felles risikovurderingsprosess er implementert på tvers av forretningsområdene for å sikre en omfattende og proaktiv styring av forretningsrisiko i disse landene.

Risikovurderingen av aktiviteten i hvert land dekker politiske og regulatoriske forhold, sosial utvikling, sikkerhet, etterlevelse, skattesystem og bedriftslovgivning. Eksponeringen for korrupsjonsrisiko er høy i flere av disse landene. Statkraft har utviklet standarder og implementert et system for å sikre overholdelse av lover og regler i alle aktiviteter og har nulltoleranse for korrupsjon.

FORETAKSSTYRING

Statkraft benytter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES) innenfor rammene som selskapets organisasjonsform og eierskap setter. Statkraft følger statens prinsipper for god eierstyring som beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap («eierskapsmeldingen»), og er underlagt rapporteringskrav om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b.

Mer detaljert informasjon om foretaksstyring, inkludert konsernrevisjon, internkontroll over finansiell rapportering og styrets arbeid, er presentert i kapitlet «Foretaksstyring» i denne rapporten.

FREMTIDSUTSIKTER

Statkraft har Europas største portefølje av fleksible vannkraftverk og magasinkapasitet. Kraftverkene optimaliseres i forhold til hydrologisk situasjon og forventede kraftpriser. Statkraft har også en stor andel langsiktige kraftkontrakter innen segmentene Europeisk fleksibel kraftproduksjon og Internasjonal kraft. Disse kontraktene har en stabiliserende effekt på inntekter og resultat. I 2018 har Statkraft erstattet noen av de langsiktige industrikontraktene som utløper de neste par årene, og vil fortsette å jobbe med nye kontrakter for å beholde posisjonen som en stor leverandør til norsk industri.

Sterk underliggende drift, gjennomføringen av konsernets forberingsprogram og gevinster fra salg av virksomhet har gitt Statkraft et solid finansielt grunnlag for å møte vekstfasen som konsernet nå står overfor.

Statkrafts ambisjon er å opprettholde posisjonen som den største produsenten av fornybar energi i Europa samt vokse betydelig i Sør-Amerika og India. Målet er å opprettholde og videreutvikle vannkraftporteføljen, utvikle en portefølje på 8000 MW onshore vindkraft og solenergi, utvide markedsaktivitetene, videreutvikle aktivitetene innen fjernvarme samt å utvikle nye virksomheter med internasjonalt potensial. Statkraft planlegger årlige investeringer i fornybar energi på om lag 10 milliarder kroner frem mot 2025. Investeringene vil bli finansiert gjennom tilbakeholdt overskudd fra eksisterende virksomhet, ekstern finansiering og nedsalg til finansielle investorer. Investeringsprogrammet har stor grad av fleksibilitet, og vil bli tilpasset selskapets økonomiske kapasitet og ratingmål.

Statkrafts forpliktelse til å opptre på en sikker, etisk og sosialt ansvarlig måte er fortsatt grunnlaget for alle aktiviteter

Samfunnsansvar

STYRING AV SAMFUNNSANSVAR

Ansvarlig forretningsdrift

Statkraft er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. For å oppfylle disse grunnleggende forpliktelsene støtter Statkraft seg på globalt anerkjente initiativer og standarder, herunder OECDs Guidelines for Multinational Enterprises og IFC Performance Standards on Environmental and Social Sustainability.

Statkraft er medlem av FNs Global Compact og følger opp initiativets ti prinsipper innen områdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon. Medlemmer av Global Compact er forpliktet til å rapportere om hvordan prinsippene blir fulgt opp, og dette kapitlet om samfunnsansvar fungerer som Statkrafts fremdriftsrapport for 2018. I 2018 ble Statkraft medlem av Global Compact Nordic Network for å dele erfaringer og beste praksis.

Statkraft bidrar til flere av FNs bærekraftsmål og har identifisert mål 7: *Ren energi for alle* og mål 13: *Stoppe klimaendringene* som de bærekraftmålene Statkraft bidrar mest til å oppfylle.

Statkrafts vurdering og håndtering av virkninger av klimaendringene er basert på omfattende analyser, blant annet vurderinger fra Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) og FNs Framework Convention on Climate Change (UNFCCC).

Statkraft har virksomhet i hele verden. Som et norsk selskap opererer Statkraft i samsvar med norske lover og regler samt med lover og regler i de landene der selskapet har virksomhet. Statkrafts policy er også å følge relevante internasjonale konvensjoner og retningslinjer fastsatt av internasjonale organisasjoner. Der det er forskjeller mellom gjeldende lover, regler og Statkrafts styringsdokumenter følges de normene som setter de høyeste standardene for adferd.

Styring og ledelse

Statkrafts styre har vedtatt etiske retningslinjer (Statkrafts leveregler) som beskriver grunnleggende prinsipper for bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig adferd. Levereglene gjelder for alle selskaper i konsernet og for alle enkeltpersoner som arbeider for Statkraft, uavhengig av sted. Det forventes at Statkrafts samarbeidspartnere opptre i tråd med standarder som er i samsvar med Statkrafts etiske retningslinjer. Krav til Statkrafts leverandører er beskrevet i Statkrafts leveregler for leverandører.

Styring av samfunnsansvar

Statkrafts styringssystem beskriver ambisjoner, retning og mer detaljerte krav for en rekke områder, herunder samfunnsansvar. Systemet legger til rette for en strukturert og helhetlig håndtering på tvers av organisasjonen, og dette blir jevnlig revidert og oppdatert for å tilpasses nye forventninger og utfordringer.

I Statkraft skal samfunnsansvar ivaretas både av hvert enkelt individ, ledere og i linjen, og det er etablert systemer som gir ansatte nødvendig veiledning og råd for å opprettholde ønsket adferd. Statkraft har etablert konsernstaber for å følge opp selskapets arbeid og resultater knyttet til samfunnsansvar på et overordnet nivå.

Statkraft har en beslutningsmodell for større utviklingsprosjekter, fusjoner og oppkjøp som skal sikre en enhetlig tilnærming til samfunnsansvar fra tidlig utviklingsfase til drift. Et felles prosjektstyringssystem for konsernet, som er uavhengig av teknologi eller geografi, er under utvikling og implementering er planlagt i 2019. Systemet vil ha et særskilt fokus på temaer knyttet til samfunnsansvar i alle stadier av et prosjekt.

Resultatoppfølging

Statkraft har gjennomført en materialitetsanalyse for å identifisere selskapets viktigste temaer knyttet til samfunnsansvar. Analysen ble gjennomført i henhold til prinsippene i Global Reporting Initiative Standards (GRI Standards) og følgende temaer ble identifisert som de viktigste for Statkraft:

- Sikkerhet og sikring av mennesker
- Menneskerettigheter
- Forvaltning av vannressurser
- Biodiversitet
- Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer
- Forretningsetikk og antikorrupsjon

Statkraft har etablert nøkkelindikatorer for både forretnings- og stabsområder som også omfatter samfunnsansvar. Disse blir jevnlig fulgt opp både av konsernledelsen og styret. Selskapet har i 2018 utviklet nye mål for en rekke temaer, herunder samfunnsansvar. Konsernrevisjonen følger også opp temaer knyttet til samfunnsansvar som en del av revisjonsarbeidet.

Statkraft har innført et system for registrering og oppfølging av avvik og forbedringsforslag. Systemet legger til rette for strukturert håndtering av tiltak, analyse av hendelser og forbedringer, samt læring på tvers av organisasjonen.

Rapportering om samfunnsansvar

Statkrafts rapportering om samfunnsansvar er basert på retningslinjene i GRI Standards, som omfatter indikatorer for en rekke temaer samt prinsipper knyttet til selve rapporteringsprosessen.

Statkraft mener at de rapporterte indikatorene gir dekkende informasjon om de viktigste temaene for selskapet, samtidig som forventninger fra selskapets interessenter blir hensyntatt. Statkrafts informasjon om samfunnsansvar har blitt utarbeidet i tråd med nivå «Core» i GRI Standards.

Data om samfunnsansvar er innhentet fra alle selskaper der Statkraft er majoritetseier, og disse dataene er tatt inn i regnskapet i sin helhet. Regnskapet omfatter aktiviteter og lokasjoner i alle faser fra prosjektplanlegging til drift.

Statkraft har engasjert Deloitte AS for å gjennomgå selskapets rapportering om samfunnsansvar.

Dialog med interessenter

Statkraft utvikler virksomheten på en måte som gir merverdi til eier og til de landene og lokalsamfunnene hvor selskapet er til stede. Statkrafts mål er å ha åpen dialog om temaer knyttet til samfunnsansvar med alle interessenter som påvirkes av selskapets aktiviteter. Viktige partnere i denne dialogen er offentlige tjenestemenn, myndigheter på statlig, regionalt og lokalt nivå, lokalsamfunn, grunneiere, medarbeidere, kunder, leverandører, forskningsinstitusjoner, ikke-statlige organisasjoner, frivillige organisasjoner og media.

Leverandørstyring

Utgangspunktet for Statkrafts styring av leverandørkjeden er beskrevet i «Statkrafts leveregler for leverandører», og leverandører er forventet å følge disse. Statkrafts leverandører blir informert om kravene i levereglene og andre relevante krav i innkjøpsprosessen og er juridisk forpliktet til disse gjennom kontraktsinngåelse.

I løpet av 2018 ble Statkrafts arbeid med oppfølging av samfunnsansvar i leverandørkjeden gjennomgått og analysert, og forbedringsområder ble identifisert. Statkraft starter opp et prosjekt i 2019 for å følge opp disse områdene.

Varslingsaker

Statkraft ønsker åpenhet rundt dilemmaer og etiske problemstillinger, og det er lagt til rette for at alle medarbeidere kan få veiledning og råd med tolking av Statkrafts etiske retningslinjer og ønsket adferd.

Statkraft har et system for rapportering av varslingsaker, hvor medarbeidere oppfordres til å rapportere bekymringer. Statkrafts leveregler understreker at medarbeidere har både rett og plikt til å varsle om brudd på juridiske eller etiske forpliktelser gjennom linjeorganisasjonen eller konsernets varslingskanal som ivaretas av konsernrevisjonen. (Statkrafts datterselskap Skagerak Energi AS implementerte en separat ekstern varslingskanal i 2018.)

Rapportering kan gjøres anonymt, og varslingskanalen er også tilgjengelig for eksterne via Statkrafts nettsider. I 2018 ble det rapportert totalt 55 bekymringer, 11 av disse ble rapportert gjennom varslingskanalen og 12 saker ble rapportert anonymt. Bekymringene omhandlet primært temaer knyttet til medarbeidere, interessekonflikter, korrupsjon og andre forretningsetiske bekymringer.

De rapporterte sakene blir vurdert og fulgt opp i samsvar med konsernets regelverk. Noen saker blir avsluttet etter en innledende vurdering av linjeorganisasjonen eller konsernrevisjonen, noen saker blir gjenstand for videre oppfølging av linjeorganisasjonen eller konsernrevisjonen, mens enkelte saker krever en granskning for å klarlegge fakta. Dette besluttes på bakgrunn av en risikovurdering. Konsernrevisjonen er ansvarlig for å utføre slike granskinger. I 2018 initierte konsernrevisjonen tre granskinger. I granskinger som ble avsluttet i 2018 ble det ikke avdekket vesentlige lovbrudd.

STATKRAFTS BIDRAG

Statkraft støtter overgangen til en lavkarbonøkonomi ved å tilby fornybare og bærekraftige energiløsninger. Selskapets vekst vil utelukkende være innen fornybar energi. Fornybar energi er avgjørende for å bekjempe klimaendringer, og Statkraft er en del av løsningen for en renere fremtid.

Statkrafts aktiviteter bidrar til bedring i globale, nasjonale og lokale økonomier gjennom utbytte til sine aksjonærer, betaling av skatt til myndigheter, globale og lokale innkjøpsaktiviteter, direkte sysselsetting, forskning og utvikling og sosiale investeringer. Selskapet bidrar også til å fremme god forretningspraksis gjennom ansvarlig forretningspraksis og kunnskap om klimaendringer.

Statkrafts virksomhet

I 2018 var 97,6 % av Statkrafts kraftproduksjon basert på fornybare energikilder, og 92,7 % prosent, eller 57,2 TWh, kom fra vannkraft. Karbonintensiteten i Statkrafts kraftproduksjon var 9 kg CO₂/MWh i 2018. Som energiteknologi har vannkraft mange fordeler, blant annet høy virkningsgrad, lave driftskostnader, lang levetid, høy fleksibilitet og lav karbonintensitet. De store norske vannmagasinene muliggjør produksjon av elektrisitet også i perioder med redusert tilsig. Denne fleksibiliteten er spesielt viktig for å oppnå en balansert kraftproduksjon også i perioder med varierende produksjon fra vind- og solkraft.

Utvikling og drift av vannkraftanlegg muliggjør flerbruk av vannveier og damanlegg, til for eksempel vanning, drikkevannsforsyning, transport og friluftsliv. Reservoarer som brukes til flomdemping er også en viktig sikkerhetsfunksjon for anlegg som er i drift. Slik bruk av anlegg vil bli enda viktigere i fremtiden når virkningene av klimaendringer blir mer merkbare.

Vindkraft er en fornybar teknologi med få miljøpåvirkninger og kun mindre utslipp. Statkraft fortsetter å utvikle og drifte vindparker i de nordiske landene, så vel som i Storbritannia, Irland og Brasil.

En kraftig reduksjon i prisene på solcellepaneler har gjort solkraft til den raskest voksende energikilden i verden. Samtidig blir solkraft lønnsomt i et stadig økende antall markeder, noe som igjen øker Statkrafts interesse for solkraftinvesteringer.

Statkraft bidrar også til mer optimal utnyttelse av energiresursene gjennom tjenester relatert til markedsadgang, fjernstyring av sol- og vindkraftanlegg, samt virtuelle kraftverk.

Statkrafts ikke-fornybare kraftproduksjon inkluderer kraftproduksjon basert på gass og fossilbasert topp- og reservekapasitet til lokal produksjon av varme. Gasskraft anses av mange som en overgangsteknologi. Denne teknologien genererer CO₂-utslipp, men utslippene er betydelig lavere enn for kulldrevne kraftverk. I likhet med vannkraft, bidrar gasskraft til fleksibilitet i de europeiske kraftmarkedene.

FNs bærekraftsmål

Statkrafts virksomhet bidrar til implementeringen av FNs mål for bærekraftig utvikling (SDGer). Blant de 17 målene har Statkraft identifisert mål 7 «*Ren energi til alle*» og mål 13 «*Stoppe klimaendringene*» som de målene selskapet kan bidra mest til. Statkraft bidrar også til realiseringen av andre SDGer, som for eksempel mål 2 «*Utrydde sult*», mål 5 «*Likestilling mellom kjønnene*» og mål 8 «*Anstendig arbeid og økonomisk vekst*».

Statkrafts viktigste bidrag og resultater i 2018 knyttet til FNs bærekraftsmål er presentert i tabellen nedenfor.

**VIKTIGSTE SDGer FOR
STATKRAFT**
STATKRAFTS HOVEDBIDRAG
STATUS 2018

Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris for alle

Fornybar energi er avgjørende for å bekjempe klimaendringer. Statkraft er en del av løsningen for en renere fremtid. Alle nye investeringer i Statkraft vil komme innen fornybar energi. Kjerneelementer i Statkrafts nye strategi er blant annet optimalisering av selskapets vannkraftportefølje og annen fleksibel produksjon, og en økt satsing på utvikling av sol- og vindkraft.

I 2018 var Statkrafts kraftproduksjon 61,7 TWh og i tillegg ble det produsert 1,1 TWh fjernvarme. 97,6 % av kraftproduksjonen var fornybar, og ytterligere 865 MW ny fornybar kapasitet er under utvikling.

I tillegg til produksjon av kraft, har Statkraft også gjennomført prosjekter for å øke tilgangen på rimelig og ren energi til lokalsamfunn i mindre utviklede regioner. Et eksempel er Statkrafts innsats for å støtte Khimti Rural Electricity Cooperative i Nepal med å kople seg til det nasjonale strømmettet og i tillegg levere elektrisitet til flere lokalsamfunn. I 2018 hadde 8 500 husholdninger fått tilgang til elektrisitet som følge av dette initiativet.

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Som en del av selskapets prosjektutvikling leverer Statkraft også strøm til lokale strømmett rundt prosjektområder i lokalsamfunn som ikke har tilgang til elektrisitet.

**ANDRE VIKTIGE SDGer FOR
STATKRAFT**
STATKRAFTS HOVEDBIDRAG
STATUS 2018

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring og fremme bærekraftig landbruk

I Statkrafts utbyggingsprosjekter er det et viktig mål å sikre at tap av arealer, produksjon eller tilgang på ressurser blir kompensert på en bærekraftig måte, slik at selskapet bidrar til fremtidig utvikling av bærekraftig landbruk.

Statkraft har igangsatt flere programmer for å sikre levebrød for lokalsamfunn som er påvirket av selskapets prosjekter, for eksempel i Albania og Tyrkia.

Statkraft har også iverksatt tiltak for å styrke matsikkerheten. Et eksempel på dette er samarbeid med lokalsamfunn i Peru i tilknytning til selskapets prosjekter.

Oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling

Statkraft har en klar forpliktelse til likestilling i alle sine aktiviteter. Nulltoleranse for diskriminering, mobbing og trakassering er kjerneprinsipper i Statkrafts personalpolitikk.

Statkraft videreførte innsatsen med å forbedre kjønnsbalansen i 2018, og arbeid er påbegynt for å definere tiltak som er skreddersydd for energibransjen og ulike geografiske områder.

Som en del av prosjektutviklingen involverer Statkraft seg også i aktiviteter for å styrke kvinners stilling i lokalsamfunn som berøres av selskapets prosjekter. Slike tiltak har blant annet blitt iverksatt i Peru, Chile, Nepal og India, hvor målet er å fremme kvinners økonomiske kompetanse, utdanning og styrking av institusjonelle prosesser knyttet til disse temaene.

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Statkrafts arbeider for å redusere sosial påvirkning gjennom å støtte opp under en bærekraftig og økonomisk utvikling lokalt og regionalt. Å sikre at prosjekter også gir fordeler lokalt er en viktig og integrert del av dette arbeidet.

I 2018 ble det gjennomført utviklingsprogrammer i lokalsamfunn i nærheten av selskapets prosjekter for eksempel i Peru, Brasil og India, enten som en del av konsesjonskrav eller som frivillige utviklingsprogrammer. Disse programmene fokuserer primært på jordbruk, økt markedsadgang og ulike typer opplæring.

SAMFUNNSMESSIG INFORMASJON

Helse og sikkerhet

AMBISJON	MÅL	STATUS
Forhindre uønskede hendelser og forplikte seg til å være en arbeidsplass uten skader	Ingen alvorlige skader	7
Beskytte ansattes helse og velvære	Sykefravær < 3,5 %	3.3%
Oppfølgingstiltak <ul style="list-style-type: none"> • Alle ledere skal være pådrivere for kulturendring • Oppmuntre og måle engasjement blant ledere og medarbeidere • Styrke fokus på høyrisikoaktiviteter og forebyggende tiltak • Opplæring av nødvendig kompetanse • Sikre læring fra hendelser og beste praksis 		
Kommentarer til status <ul style="list-style-type: none"> • Den røde statusen gjenspeiler at en medarbeider mistet livet i en arbeidsulykke, til tross for høy prioritet og omfattende innsats. I tillegg ble ytterligere seks medarbeidere og kontraktører alvorlig skadet. • «Powered by Care»-programmet og innsatsen for kontinuerlig forbedring av helse- og sikkerhetskultur er videreført med høyt fokus i 2018. Viktige temaer inkluderer implementering av livreddende regler for høyrisikoaktiviteter, økende engasjement fra medarbeidere og ledere, læring og deling på tvers av organisasjonen og utrulling av e-læringsprogrammet «Powered by Care». Det er også implementert en prosess for tryggere arbeid innen drift og vedlikehold ved å redusere risikoer knyttet til energisatte systemer. 		

Helse- og sikkerhetsrisiko

En viktig del av Statkrafts kultur er å ta vare på mennesker, og det arbeides kontinuerlig mot målet om null alvorlige skader.

Helse- og sikkerhetsrisikoer er å finne i Statkrafts aktiviteter i byggeprosjekter, drift og vedlikehold, tilstedeværelse i forskjellige geografiske områder, samt reiser og andre forretningsaktiviteter. De største risikoene relaterer seg til personskader knyttet til arbeidsulykker. Aktiviteter i forbindelse med kjøring, arbeid i høyden, løfteoperasjoner, energisatte systemer, tungt mobilt utstyr, grunnarbeid og arbeid i lukkede rom anses som de mest risikofylte arbeidsoppgavene i Statkraft.

Ulykker

En medarbeider mistet livet etter en arbeidsrelatert fallulykke ved Moglicë-prosjektet i Albania 28. april 2018. Ulykken har blitt gransket og tiltak er implementert ved prosjektet samt i hele selskapet for å sikre læring og forhindre gjentakelse.

I tillegg fikk seks medarbeidere og kontraktører alvorlige skader i 2018. Totalt ble 31 ulykker og nesten-ulykker klassifisert med et høyt risikopotensial. De fleste av disse ulykkene og nesten-ulykkene var knyttet til kjøring, strømførende systemer, bakkearbeid, løfteoperasjoner, tungt mobilt utstyr og arbeid i høyden.

Fraværsskade-raten (LTI-rate) var 2,9 blant Statkrafts medarbeidere, mens LTI-raten blant Statkrafts kontraktører var 3,0. Tilsvarende var den totale skaderaten (TRI-rate) blant Statkrafts medarbeidere 5,4 og 5,2 blant Statkrafts kontraktører. Totalt 107 skader ble registrert blant Statkrafts medarbeidere og kontraktører, og 59 av disse var skader med fravær.

Sykefravær

Sykefraværet i Statkraft var 3,3 % i 2018. Dette er innenfor målet om en sykefraværssats som ikke overstiger 3,5 %.

Helse- og sikkerhetsprogram

I 2015 ble det lansert et forbedringsprogram for helse og sikkerhet. Dette programmet, kalt «Powered by Care», fortsatte i 2018 med fokus på følgende temaer.

Ledelse og ansvar

Statkrafts konsernledelse har forpliktet seg til å være en arbeidsplass uten skader og dette kommuniseres gjennom en erklæring signert av konsernledelsen. I 2018 har ledere i alle deler av Statkraft vært pådrivere for og deltatt i utrulling av livreddende regler – «Life Saving Rules».

Unngå alvorlige skader

En KPI som måler antall alvorlige skader og fokuserer på ulykker med høyt skadepotensial har blitt etablert. Alvorlige hendelser blir gransket for å forstå årsakene, og erfaringene fra slike hendelser deles i hele organisasjonen. De nye, livreddende reglene («Life Saving Rules») som tar sikte på å unngå alvorlige skader er kommunisert og implementert. Disse reglene bygger på erfaring knyttet til høyrisikoaktiviteter i Statkrafts virksomhet, samt erfaring fra annen lignende virksomhet.

KPIer for engasjement

Forebyggende indikatorer er innført for å oppmuntre og måle medarbeideres og lederes engasjement for helse og sikkerhet. Indikatorene favner blant annet risikoobservasjoner, forbedringsforslag, positive observasjoner og sikker jobb-dialoger. Det har vært en positiv utvikling av disse KPIene siden innføringen i 2016.

Konsernsjefens HMS-pris

Det er opprettet en HMS-pris for å promotere aktiviteter som bidrar til å forbedre resultatene innen HMS. Dette har ført til stort engasjement i hele organisasjonen.

Konsernsjefens HMS-pris for 2018 ble tildelt Markets & IT Peru for deres innovative forbedringer innen sikkerhet ved måling av vannføring i elv. Dette har vært ansett som en høyrisikoaktivitet, men ved hjelp av den nye teknologien «Acoustic Doppler Current Profiler» arbeider ikke de ansatte lenger over vannmassene, noe som reduserer risikoen betraktelig. Arbeidet kan i tillegg gjennomføres raskere. Den nye teknologien har et potensial for en bredere anvendelse i forbindelse med måling av vanddybder og inspeksjoner av demninger. I tillegg støttes innsatsen av et generelt høyt helse- og sikkerhetsfokus i Statkraft Peru, med et stort engasjement for opplæring og kampanjer som for eksempel «si nei», sikkerhetsstans og familiedager.

Andre toppnominasjoner til HMS-prisen var:

- Hammargård fjernvarmeanlegg i Kungsbacka som har igangsatt og gjennomført et arbeid for å gjøre anlegget fossilfritt.
- Vannkraftverket Khimti i Nepal som har lagt ned en betydelig innsats for å sikre beredskapen knyttet til flom fra bredemte sjøer.
- Vedlikeholdsgruppen Vinje i region Sør-Norge som har utviklet en ny løsning for sikrere inspeksjon av sjakter.

Deling og læring

Det foregår et samarbeid innenfor og på tvers av forretningsområder for å dele og lære av hendelser, helse- og sikkerhetsprogrammer og beste praksis. Det arrangeres jevnlig nettverksmøter, samt en årlig konferanse for å legge til rette for dette. En intranettportal er laget for å bidra til bedre samarbeid og mer effektiv bruk av ressurser i hele organisasjonen. Denne gir lett tilgang til dokumenter, materiell og verktøy, og gir tilgang til eksperthjelp og muliggjør diskusjoner, uavhengig av organisasjon eller geografi.

Helse- og sikkerhetsopplæring

God og tilstrekkelig kompetanse er en forutsetning for god helse- og sikkerhetskultur, og Statkrafts medarbeidere får opplæring etter

individuelle behov og arbeidssituasjon. Modulbasert e-opplæring brukes for å tilby hensiktsmessig opplæring til ulike målgrupper. Dette omfatter blant annet en «Powered by Care»-modul som gir grunnopplæring til alle, moduler som støtter utrulling av «Life Saving Rules» og prosjektspesifikk opplæring, som for eksempel Fosen Vind-prosjektet. Noe av e-læringen er obligatorisk for alle ansatte og/eller kontraktører, avhengig av deres roller, risikobilde og arbeidssituasjon.

Sikring av tredjepart

Statkrafts virksomhet kan påvirke tredjepart. Sikring av dammer er en viktig del av selskapets arbeid for å ivareta omgivelsene.

Statkrafts tiltak for damsikkerhet gjennomføres i overensstemmelse med lover og forskrifter. Statkraft gjennomfører vedlikehold på dammer og tilhørende installasjoner etter strenge og offentlig kontrollerte systemer. Statkraft har utarbeidet detaljerte prosedyrer og planer for å sikre at disse konstruksjonene ikke utgjør en trussel mot liv, eiendom eller miljø. Disse planene inkluderer periodiske inspeksjoner og overvåking, hovedinspeksjon og revurdering.

Statkraft vurderer, klassifiserer og vedlikeholder hver dam og vannvei på bakgrunn av mulige konsekvenser nedstrøms. De strengeste kravene til konstruksjon og tilsyn er gitt til anleggene med de største konsekvensene.

Beredskap

Hendelser som for eksempel ekstremvær, jordskjelv, cyberangrep og politisk uro kan påvirke Statkrafts virksomhet negativt. God håndtering av alvorlige og uønskede beredskapshendelser har høy prioritet, og har blitt betydelig styrket de siste to årene. I 2017 ble et konsernkrav om beredskapsstyring innført for å sikre en felles tilnærming til beredskap i hele selskapet. Dette beredskapskravet er basert på beste praksis med hensyn til ansvar, likhet, nærhet og samarbeid. Statkrafts beredskap bygger på bruken av dedikerte, midlertidige team som er organisert på tre nivåer med ulike oppgaver og ansvarsområder. Denne tilnærmingen sikrer god og sammenfallende håndtering av en nødsituasjon på lokalt, regionalt, nasjonalt og strategisk nivå.

I 2018 er det gjennomført omfattende opplæring i hele selskapet for å sikre enhetlig beredskap. Kriseledere har gjennomgått et eget opplegg, og Statkraft har i tillegg styrket sin opplæring med hensyn på personalberedskap.

Statkraft samarbeider også med andre selskaper, frivillige organisasjoner, lokal politimyndighet og brannvesen for å sikre best mulig beredskap i håndteringen av nødsituasjoner.

Sikring (security)

AMBISJON	MÅL	STATUS
----------	-----	--------

Aktivt hindre skade på mennesker og eiendeler ved hjelp av en systematisk tilnærming

Implementering av oppfølgingstiltak

Oppfølgingstiltak

- Forbedre prosesser og evne til styring av sikring

Kommentarer til status

- Hovedårsakene til den grønne statusen er en mer strategisk tilnærming til sikring som en forutsetning for forretningsvirksomhet, proaktiv håndtering av sikringshendelser og økt bevissthet rundt informasjonssikkerhet. Av viktige resultater i 2018 kan nevnes bedre operasjonell evne til å beskytte mot, oppdage og håndtere IT-sikkerhetshendelser, en positiv trend innen bevissthet om informasjonssikkerhet og forbedret beredskap.
- Nøkkeltiltak som er planlagt for 2019 er blant annet tilpassing til nye nasjonale sikkerhetsforskrifter, gjennomføring av et prosjekt om krav ved jobbreiser og forbedret prosess rundt vurdering av sikringsrisiko.

Styring av sikring

Statkraft har en helhetlig tilnærming til sikringsspørsmål og følger god internasjonal praksis. Temaet sikring omfatter evnen til å sikre mennesker, virksomhet, informasjon og systemer mot tilsiktet skade. Land der Statkraft har virksomhet eller interesser behandler sikringsspørsmål med en risikobasert tilnærming. Lokale, nasjonale og internasjonale ressurser benyttes for å bygge opp situasjonsforståelse, og Statkraft har et veletablert forhold til både lokale og globale sikringsselskaper. Statkraft deltar i nasjonale og internasjonale nettverk, som for eksempel Næringslivets sikkerhetsråd (NSR), for å sikre en oppdatert forståelse av sikringsrisikoene.

Statkraft vurderer sikringsrisiko ved å analysere trusler, sårbarheter og konsekvenser i overensstemmelse med Norsk Standard NS-5832. Gjennomføringen av risikovurderinger er et linjeansvar som støttes av enhetene Corporate Security & Emergency Response og Corporate Information Security. I 2018 startet Statkraft et prosjekt for å styrke risikovurderingene knyttet til sikring i selskapet.

Statkraft har en rekke virkemidler for å redusere sikringsrisiko. Generelt kan disse deles inn i fysisk, personell-, informasjons- og IT-sikkerhet. Plutselige endringer i en sikkerhetssituasjon utløser umiddelbare tiltak, som hevet sikkerhetsnivå og reiserestriksjoner.

Statkraft benytter i utgangspunktet ubevæpnede vakter for lokal sikring, men i enkelte land der nasjonale forskrifter eller sikkerhetssituasjonen tilsier det, benyttes væpnet sikring. Dette er tilfelle for enkelte lokasjoner i Nepal, India og Peru.

Statkrafts arbeid med sikring vil sannsynligvis bli påvirket av endringer i nasjonale forskrifter i flere land, og Statkraft samarbeider for tiden med ulike nasjonale energimyndigheter.

Informasjonssikkerhet

I Statkraft er informasjon en verdifull eiendel som tilhører de forskjellige forretningsenhetene. Informasjonssikkerhet har høy prioritet og Statkraft følger internasjonal god praksis for styring av informasjonssikkerhet. Målet er å bygge opp og kontinuerlig forbedre en sterk kultur for informasjonssikkerhet som sikrer konfidensialiteten, integriteten og tilgangen til Statkrafts informasjon.

I løpet av 2018 opplevde Statkraft en positiv utvikling med hensyn til bevissthet rundt informasjonssikkerhet. Det er registrert en betydelig økning i antall vurderinger av informasjonssikkerhet, samt vurderinger av IT-systemer og tredjeparter. Det har også vært en betydelig økning i rapporterte mistenkelige e-poster.

For å øke bevisstheten og redusere risiko knyttet til adferd tilbys alle enheter i Statkraft opplæring og dilemmatrening om informasjonssikkerhet.

I 2018 gjennomførte Statkraft en kampanje om informasjonssikkerhet som fokuserte på risikoatferd, spesielt i tilknytning til e-post- og telefonsvindel, samt sikker deling og lagring av informasjon.

IT-sikkerhet

Statkraft står overfor trusler både fra amatørsvindlere og profesjonelle kriminelle, samt industrispionasje og spionasje i regi av nasjonalstater. Angrepsmetodene endrer seg fra tradisjonelle nettangrep til målrettede angrep mot enkeltansatte. Dette endrer også håndteringen av IT-sikkerheten. Statkraft styrker kontinuerlig arbeidet med å bedre IT-sikkerheten, samt å oppdage og håndtere IT-sikkerhetshendelser.

Hendelser knyttet til sikring

I 2018 ble det rapportert 154 hendelser knyttet til sikring (security), og 26 av disse ble vurdert å være alvorlige. 116 hendelser ble håndtert av gruppen for cyber-sikkerhet, inkludert 22 alvorlige hendelser som ble oppdaget og blokkert på et tidlig stadium. Majoriteten av de alvorlige hendelsene knyttet til IT-sikkerhet gjaldt målrettede phishing e-poster.

En av de alvorlige hendelsene var relatert til en ulovlig okkupasjon av Statkrafts kontor i Osorno i Chile i oktober. Okkupantene ble

fjernet av det lokale politiet. En politimann fikk mindre skader og kontoret ble ramponert.

Menneskerettigheter

AMBISJON	MÅL	STATUS
Handle i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter	Implementering av identifiserte tiltak	
Oppfølgingstiltak		
<ul style="list-style-type: none"> Følge utviklingen i forbindelse med økende internasjonale og nasjonale forventninger om oppfølging av menneskerettigheter, og forbedre praksis på dette feltet. I første omgang er fokuset på store og internasjonale prosjekter. Sikre implementering av opplæringsprogrammer om menneskerettigheter Styrke klageprosedyrer og gjøre disse bedre kjent, også på prosjektnivå Bedre oppfølging av menneskerettigheter i leverandørkjeden 		
Kommentarer til status		
<ul style="list-style-type: none"> Opplæring og bevisstgjøring om sentrale menneskerettigheter for ledere i hele organisasjonen har vært et viktig tiltak i 2018. I løpet av 2018 ble det foretatt en vurdering av Statkrafts innsats i forbindelse med å sikre en ansvarlig leverandørkjede hvor det ble identifisert flere forbedringspunkter knyttet til menneskerettigheter.. Nøkkeltiltak planlagt for 2019 omfatter styrket fokus på menneskerettigheter i beslutningsprosesser, spesielt relatert til nye kapitalinvesteringer, fusjoner og oppkjøp, samt å forbedre oppfølging av temaer knyttet til menneskerettigheter i leverandørkjeden. 		

Menneskerettighetsprinsipper

Statkrafts arbeid med menneskerettigheter bygger på FNs internasjonalt anerkjente veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Statkrafts forpliktelse til menneskerettigheter gjenspeiles i selskapets etiske retningslinjer. Denne forpliktelsen er offentlig tilgjengelig, og er kommunisert internt og eksternt til personell, forretningspartnere og andre relevante parter. Siden den ble vedtatt i 2009, har Statkraft arbeidet for å gjenspeile denne forpliktelsen i styrende dokumenter og prosesser..

I 2018 fortsatte Statkraft å integrere forpliktelsen vedrørende menneskerettigheter i organisasjonen, og har prioritert arbeidet med de viktigste spørsmålene. Blant disse er aksept i lokalmiljøene, også fra urfolk, arbeidsrettigheter, helse og sikkerhet og sikringsaktiviteter. Som følge av dette ble det utarbeidet nye styrende dokumenter og verktøy for oppfølging av rettighetene til urfolk, arbeidsrettigheter i leverandørkjeden, oppkjøp og bruk av areal, samt ordninger knyttet til sikring. Menneskerettigheter er fortsatt en viktig problemstilling i store utviklingsprosjekter som Fosen (Norge), Devoll (Albania), Los Lagos (Chile) og Tidong (India).

Vurderingen av innsatsen knyttet til ansvarlig leverandørkjede i 2018 peker på behovet for ytterligere forbedring i oppfølgingen av menneskerettighetsspørsmål. Det er planlagt å gjennomføre oppdaterte vurderinger av menneskerettighetsrisikoer i leverandørkjeden for å styrke evnen til å håndtere slik risiko.

Opplæring om menneskerettigheter

Utrulling av Statkrafts opplæringsprogram om menneskerettigheter fortsatte på direktør- og landsjefnivå, samt for alle kritiske funksjoner og geografier. Opplæringen omfatter en presentasjon av eksterne og interne forventninger, samt en innføring i Statkrafts viktigste temaer knyttet til menneskerettigheter og erfaringer.

Selv om opplæringen inneholder de samme grunnkomponentene, er alle opplæringssesjonene skreddersydd for ulike deler av organisasjonen. I november 2018 arrangerte Statkraft også en to-dagers workshop om næringsliv og menneskerettigheter i Santiago med deltakelse av nøkkelpersonell fra våre kontorer i Peru, Brasil og Chile. På workshopen deltok også eksterne gjester, inkludert representanter fra Chiles kontor for FNs høykommissær for menneskerettigheter.

Nettverk

Statkraft er med i «Nordic Business Network for Human Rights», et profesjonelt nettverk for globale selskaper som jobber med oppfølging av menneskerettigheter i sin organisasjon eller i sine leverandørkjeder. Nettverket har et overordnet fokus på kompetansebygging og veiledning fra menneskerettighetsekspertene og erfaringsutveksling mellom selskaper er viktige elementer i dette arbeidet.

Konsultasjoner

I 2018 fortsatte konsultasjoner og engasjement med et bredt spekter av lokale interessenter, inkludert urfolk. Det er inngått avtaler med to reindriftsgrupper i Fosen Vind-prosjektet i Norge om avbøtende tiltak og kompensasjon for ekstra arbeid i

byggefase. Det har også vært kontakt med gruppene om en avtale for driftsfase, og dette arbeidet pågår fremdeles. I Sverige har Statkraft vindparker i drift i nærheten av samesamfunnene Ohredahke og Jijnjevaerie, og selskapet holder jevnlig dialog med representanter for disse lokalsamfunnene som ledd i arbeidet med konsultasjoner og involvering.

Utviklingsaktiviteter

Statkraft er engasjert i en rekke utviklingsinitiativer for lokalsamfunn i de ulike landene der selskapet har virksomhet. Noen av disse presenteres nedenfor.

I Peru sliter lokalsamfunnene med å få tilgang på offentlige finansieringskilder, slik at de kan få fart på lokale utviklingsinitiativer. For å bøte på dette lanserte Statkraft Peru i 2018 et kurstilbud om prosjektstyring i de lokalsamfunnene Statkraft samarbeider med. Initiativet er et opplæringsinitiativ for å forbedre prosjektstyrings-kapasiteten i lokalsamfunnene. Initiativet er en del av det nyopprettede fokusområdet «Education and Awareness» som en del av arbeidet med samfunnsansvar i Peru.

Et annet eksempel er fra Albania, der Statkraft i 2018 støttet et initiativ som tilbyr gratis helsesjekk for kvinner i området rundt Banjë HPP vannkraftverk. Fram til i dag har mer enn 250 kvinner benyttet seg av dette tilbudet, totalt er mer enn 400 invitert til å delta.

Kunnskapsdeling

Statkraft fortsetter å tilby ekspertise til «International Centre for Hydropower» (ICH) som holder kurs i prosjektstyring, damsikkerhet, samt temaer innen samfunn, miljø og økonomi for representanter for myndigheter, investorer, selskaper og andre interessenter fra fremvoksende markeder. ICHs mål er å øke kompetanse, dele kunnskap og fremme gode internasjonale standarder innen global vannkraftindustri. I 2018 bisto Statkraft på kurs og workshops som ble holdt i Trondheim og Oslo, samt i Sørøst-Asia og Sør-Amerika.

Medarbeidere og organisasjon

AMBISJON	MÅL	STATUS
Økt mangfold når det gjelder bakgrunn, kompetanse og kjønn i hele selskapet	Langsiktig mål om 40 % kvinner i topplederstillinger	23 %
Oppfølgingstiltak		
<ul style="list-style-type: none"> Ved rekruttering til lederstillinger skal både kvinner og menn være representert i de endelige vurderingene. I lederutviklingsprogrammer skal det være minimum 30 % kvinnelig deltakelse. 		
Kommentarer til status		
<ul style="list-style-type: none"> Statkraft fortsatte arbeidet med å forbedre selskapets kjønnsbalanse i 2018. Ved utgangen av 2018 var 25 % av konsernets ansatte kvinner, prosentandelen av kvinner i lederstillinger var 21 % og 30 % av medarbeiderne som deltok i lederutviklingsprogrammer i 2018 var kvinner. For å nå det langsiktige målet fortsetter Statkraft arbeidet for økt mangfold og inkludering. Enkelte tiltak er allerede utviklet og igangsatt, som for eksempel opplæring av ledere i ubevisst forutinntatthet. I tillegg har Statkraft forbedret organisasjonsundersøkelsen for å følge opp utviklingen av mangfold og inkludering over tid. 		

Arbeidstakerrettigheter

Statkraft støtter og respekterer internasjonalt anerkjente arbeidstakerrettigheter, inkludert organisasjonsrett og kollektiv forhandlingsrett, eliminering av alle typer tvangsarbeid eller obligatorisk arbeid, effektiv avskaffelse av barnearbeid og eliminering av diskriminering når det gjelder ansettelse eller arbeid. Statkraft arbeider også for å realisere slike rettigheter som del av oppfølgingen av leverandørkjeden.

Organisasjonsutvikling

Statkrafts nye strategi bygger på eksisterende forretningsmodeller og kjernekompetanse, men utforsker også nye forretningsmodeller som krever ny organisasjonskompetanse. I oktober ble Statkrafts organisasjonsstruktur justert for bedre å støtte de nye strategiske prioriteringene. Statkrafts undersøkelse av medarbeiderengasjement ble gjennomført i november 2018 med en deltakelse på 91 %. Undersøkelsen viste høy og stabil

motivasjon og tilfredshet. Det totale resultatet for medarbeiderengasjement var 78 %.

Forholdet mellom medarbeidere og ledelse

Statkraft har et strukturert og tett samarbeid med ansattrepresentanter og fagforeninger. I tillegg til samarbeid på nasjonalt nivå, har Statkraft opprettet «Statkraft European Works Council» (SEWC), med ansattrepresentanter fra Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia.

Uansett hvor Statkraft har virksomhet, støtter og respekterer selskapet internasjonalt anerkjente arbeiderrettigheter. Relevante ILO-konvensjoner og EU-direktiver er inkludert i SEWC-avtalen med EPSU (European Federation of Public Service Unions), føderasjonen for europeiske fagforeninger innen energisektoren. Statkraft respekterer de ansattes organisasjonsrett og samarbeider med fagforeningsrepresentanter i samsvar med

kollektive forhandlingsavtaler, lovpålagte krav, internasjonale standarder og gjeldende beste praksis innen bransjen i hvert land.

Opplæring og utvikling

Statkraft lanserte et nytt program for nyansatte i 2018. Målet var å utarbeide en mer fleksibel og målrettet prosess for nyansatte som bygger på organisasjonstilhørighet og individuelle arbeidsoppgaver. I tillegg til dette er det obligatorisk for alle nyansatte å gjennomgå opplæring i HMS, antikorrupsjon og informasjonssikkerhet i løpet av de første ukene av ansettelsen. Mål- og utviklingssamtalen er hovedelementet i medarbeiderutviklingen i Statkraft. Formålet med samtalen er å konkretisere selskapets strategi og mål i individuelle målutviklingsplaner for hver medarbeider eller team.

Statkraft tilbyr opplæring i viktige forretningsprosesser som drift og vedlikehold, energidisponering og prosjektstyring. Det tilbys også kurs og programmer innenfor forretningsetikk, sikkerhet og ledelse gjennom Statkraft Academy. Det er gjort en ekstra innsats for å styrke Statkrafts personalberedskap, hvor obligatorisk opplæring i personalberedskap og håndtering av nærmeste pårørende har vært viktige tiltak.

Mangfold og inkludering

Statkraft ønsker mangfold, og oppmuntrer til å inkludere ideer og synspunkter som utfordrer normer, driver innovasjon og bidrar til å oppfylle behovene hos ulike kunder og interessenter. Like muligheter for alle ansatte samt nulltoleranse for diskriminering, mobbing og trakassering er kjerneprinsipper i Statkrafts personalpolitikk.

Ved utgangen av 2018 hadde Statkraft rundt 3 600 ansatte hvorav 43 % arbeider utenfor Norge. Statkraft har medarbeidere i 15 land som representerer 57 nasjonaliteter. Ved utgangen av 2018, var 25 % av konsernets medarbeidere kvinner, og andelen kvinner i lederstillinger var 21 %. Andelen kvinner i Statkrafts styre er 44 %. Gjennomsnittlig ansettelsestid i Statkraft er 12 år, og turnover i 2018 var på 4,2 %.

Statkraft har fokus på å inkludere mangfold i utviklingsprosessene for ansatte og gjennom det gjenspeile og oppmuntre til verdien av individuelle og unike bidrag. For å bygge en bedre forståelse for hva som driver inkludering i Statkraft, anses det som essensielt å følge opp medarbeidernes bevissthet over tid.

MILJØINFORMASJON

Biodiversitet

AMBISJON	MÅL	STATUS
Levere klimavennlig, fornybar energi og iverksette ansvarlige miljøtiltak	Null alvorlige miljøhendelser	
Oppfølgingstiltak		
<ul style="list-style-type: none"> Bedre sporing og kommunikasjon av resultatene knyttet til systematisk håndtering av biodiversitet, for eksempel rødlistede arter, kritiske habitater og aktiviteter i verneområder. Økt forståelse av vår innvirkning på biodiversitet og adekvat håndtering i prosjektutvikling og drift 		
Kommentarer til status		
<ul style="list-style-type: none"> Statkraft hadde ingen alvorlige miljøhendelser i 2018, og har iverksatt et bredt spekter av tiltak, enten pålagt av myndighetene eller på frivillig basis, for å bevare artsmangfold. Miljørisikovurderinger for biodiversitet er en del av Statkrafts prosedyrer og daglige praksis. Status anses derfor å være grønn. Viktige tiltak i 2018 omfatter kartlegging og forbedring av habitater for arter som er av spesiell interesse og som berøres av Statkrafts aktiviteter. I prosjektområder opprettholdes detaljerte lister over rødlistede arter av fauna og flora. Det tas initiativ for å øke bevisstheten om biodiversitet i selskapet. Under vilkårsrevisjonsprosessene i Norge er det gjennomført flere studier for å evaluere miljøforbedringstiltak. De første tiltakene er implementert. Viktige tiltak som er planlagt for 2019 er overvåking av biodiversitet og arter av spesiell interesse i prosjektområder, og hvorvidt avbøtende tiltak er tilfredsstillende og overvåkningsnivåene tilstrekkelige. 		

Biodiversitet – sentrale temaer

Statkraft driver virksomheter i mange land med et bredt spekter av klima og institusjonelle systemer. Selskapets viktigste energikilder er vann og vind. Både vann- og vindkraft er fornybare og klimavennlige produksjonsteknologier som bidrar til å bekjempe klimaendringer og til å bevare arter som trues av global oppvarming. Alle typer energiproduksjon vil imidlertid sette spor. Statkraft er fokusert på å håndtere de negative konsekvensene av aktivitetene på en god måte.

Mens vindturbiner kan representere en spesiell utfordring for fugler og økosystemer på land, har vannkraftanlegg en innvirkning spesielt på arter og økosystemer i vann. Statkraft studerer derfor spesielt fugler og arter som laks, sjøørret, ål eller ferskvannsmuslinger.

Miljøforbedringer for akvatiske arter

Statkraft er Norges største operatør av oppdrettsanlegg for villfisk med totalt seks anlegg spredt over hele landet. Sammen med

Miljødirektoratet forvalter Statkraft en genbank i Bjerka i Nord-Norge for å bevare det unike genetiske materialet til 188 familier fra fem forskjellige villaksstammer. Genbanken driftes i samarbeid med interessenter. I vassdragene i Surna, Suldalslågen, Ulla og Skien, har Statkraft avtaler med lokale fiskeforeninger om å fange gyteklare voksne laks slik at rogn og melke fra dem kan etterfylle våre oppdrettsanlegg.

Statkraft ønsker kontinuerlig å forbedre livsforholdene for fisk i regulerte vassdrag. Historisk sett var utsetting av fisk et viktig tiltak for å opprettholde en levedyktig fiskebestand i Norge, helt til det ble oppdaget at overlevelsesraten er høyere når fisken vokser opp i en elv i stedet for et oppdrettsanlegg. Statkraft har derfor satt ut mer rogn og ungfisk i den senere tid. Samtidig har det blitt viktigere å forbedre fiskehabitat og gyteområder. I Norge er det langsiktige målet å oppnå selvrekutterende fiskebestander der det er mulig. Overvåkingsstudier som er utført i samarbeid med regionale myndigheter har vist at ørretbestanden har blitt selvrekutterende i fem magasiner i Bjølvo-vassdraget og i Bjoreio-elven. Det er derfor ikke lenger nødvendig å sette ut ørret fra oppdrettsanlegg i dette området.

I elven Tokkeåi i Sør-Norge lever en spesiell art av storørret. Statkraft har utarbeidet en handlingsplan i samarbeid med myndigheter, forskere, kommuner og lokale interesseorganisasjoner for å forbedre gyteområdene og leveforholdene for denne storørreten. I 2017 og 2018 har Statkraft gjennomført miljøforbedrende tiltak som for eksempel utlegging av stein og grus for å gjøre habitatene bedre, åpne opp sideelver og ombygging av terskler for å sikre tilstrekkelig vannføring i habitatene.

Ettersom ål er en svært truet art i Europa har Statkraft spesielle programmer for områder der ålene må vandre gjennom selskapets anlegg. Dette gjelder spesielt i Sverige og Tyskland. For å kunne utarbeide passende tiltak som legger til rette for migrasjon av fisk, er det nødvendig med en integrert tilnærming som kombinerer ekspertise innen fiskebiologi, hydrologi og ingeniørkompetanse.

Andre miljøforbedrende tiltak

I Sverige har man avsluttet en miljøkartlegging av elvene Lagan, Nätraån og Indalsälvan for å vurdere den økologiske statusen der og potensielle miljøforbedrende tiltak. Statkraft deltok også i et forskningsprosjekt sammen med flere interessenter for å undersøke effektive måter å forbedre elvøkosystemet i den regulerte Ume-elven. Ved å plassere store steiner langs elvebredden beskyttet man den ikke bare mot erosjon, men forbedret også vegetasjonsdekningen langs bredden og habitatet for harr.

Vannkraft FoU

Statkraft er en pådriver for FoU innen vannkraft. Selskapet samarbeider med nasjonale og europeiske forskningsinstitutter, og deltar blant annet i det EU-finansierte prosjektet FIT Hydro R&D som fokuserer på skånsomme, innovative teknologier for vannkraft. Prosjektet fokuserer på tiltak og strategier for å utvikle kostnadseffektive miljøløsninger og på strategier for å unngå

skade på fisk, samt å bedre utviklingen av bestanden. Statkraft bidrar med en casestudie om toveis fiskepassasje i Anundsjö i Sverige.

Biodiversitet i Brasil og Chile

Brasil er landet med størst biodiversitet i verden. Statkrafts anlegg ligger i to ulike biomer, 15 i den atlantiske skogsregionen med en biodiversitet som ligner Amazonas-skogene og med mange endemiske arter, og tre i Caatinge-biomen – et biom som er endemisk for Brasil med arter som bare finnes der. Alle miljøforvaltnings- og overvåkingsprogrammer gjennomgås hvert andre til tredje år som er et ledd i en streng tillatelses- og revisjonsprosess i Brasil.

I Chile implementerer Statkraft en rekke miljøtiltak i Tinguirica-elven. Disse omfatter vern av hekkeplasser for Tricahue-papegøyen og habitater for Torrent-anden og ferskvannsmalle, samt skogplanting og biodiversitets-erstatning for den lokale La Isla Ecological Park.

Vindkraft og miljøkonsekvenser

Vindkraft er en fornybar teknologi nærmest uten utslipp. Ofte tar det kun seks måneder før en vindturbin genererer samme mengde energi som det tok å produsere selve turbinen, mens levetiden på en vindturbin normalt er 25 år.

Støy og landskapsestetikk er de viktigste miljøvirkningene ved etablering av nye vindparker. Når man leter etter et sted med både gode vindressurser og rimelig god forbindelse til et strømmnett, ender man ofte opp i avsidesliggende områder. Bygging av vindparker og tilhørende infrastruktur i slike områder kan, enten direkte eller indirekte, påvirke leveforholdene for sjeldne planter og dyr, og kan endre forholdene for beitedyr og friluftsliv. Selv om den faktiske arealbruken for bygninger, veier og vindturbiner kun utgjør 2-3 % av det totale vindparkområdet, kan ferdsel og forstyrrelser fra driften av vindturbiner påvirke de biologiske forholdene, også utenfor selve vindparkområdet.

Statkraft samarbeider nært med nasjonale og lokale myndigheter, grunneiere og andre interessenter for å utforme løsninger som tar hensyn til alle disse aspektene. Noen negative virkninger kan unngås eller minskes ved hjelp av god planlegging og lokalisering, og andre kan reduseres eller kompenseres ved at erstatningsområder blir gjort tilgjengelig.

Under planlegging, bygging og drift av vindparker etterstreber Statkraft å redusere negative miljøkonsekvenser. Dette omfatter kartlegging av biodiversitet og sensitive områder tidlig i planleggingsfasen og innhenting av informasjon om rødlistede fuglearter og deres habitater i og rundt byggestedene. I enkelte tilfeller er det opprettet fredede soner i nærheten av «aktive territorier» i hekkesesongen for enkelte fuglearter.

Det siste tiåret er det utført mye forskning på hvordan vindparker påvirker fugler. Statkraft har deltatt aktivt i disse FoU-aktivitetene, men man forstår ennå ikke helt påvirkningen på landpattedyr. Statkraft støtter derfor FoU-tiltak i Norge som fokuserer spesielt

på halvtamme reinsdyr. Dette er viktig ettersom vandringsrutene til reinsdyr som passerer gjennom eller i nærheten av vindparker er

en avgjørende del av den tradisjonelle samiske kulturen og levemåten.

Klimanøytralitet og klimagassutslipp

AMBISJON	MÅL	STATUS
Bidra til overgang til et mer klimavennlig og bærekraftig energisystem, med mål om å opprettholde et lavt klimaavtrykk fra virksomheten	100 % av veksten i fornybar energi	●
	Utslipp fra strømforbruk 100 % nøytralisert med opprinnelsesgarantier fra fornybar energi	●
	100 % av ikke-kvotepliktige klimagassutslipp kompenseres med Certified Emission Reductions (CERs)	●
	Reduksjon av ikke-kvotepliktige klimagassutslipp i henhold til fastsatte ambisjoner	●

Oppfølgingstiltak

- Fremme forståelsen for hvordan nasjonale og internasjonale klimapolicyer påvirker virksomheten, og etter behov formidle Statkrafts perspektiver, inkludert selskapets syn på karbonprising, til relevante interessenter
- Forbedre markedsmessig og strategiske analyse for å innarbeide tiltak som en følge av klimaendringer
- Fremme forståelse for hvordan klimaendringer påvirker virksomheten og evaluere nye forretningsmuligheter basert på dette
- Bidra til utvikling av vitenskapelige metoder for å vurdere hvordan klimaendringer påvirker virksomheten

Kommentarer til status

- Produksjonskapasiteten basert på fornybare kilder økte med 353 MW, til totalt 17 831 MW, og en ny strategi med sterke vekstambisjoner innen fornybar energi ble vedtatt i 2018.
- Implementering av ny strategi med vekst innen sol-, vind- og vannkraft vil ha hovedfokus i 2019.

Klimanøytralitet

Statkraft er en stor produsent og leverandør av fornybar kraft og varme og bidrar dermed til en renere verden. Likevel genererer også Statkraft utslipp av klimagasser gjennom gasskraftverk og en mindre andel av fjernvarmeproduksjonen. Gasskraftverkene kan gi nødvendig fleksibilitet til å integrere en økende andel av ikke-regulerbar fornybar energi i det europeiske kraftsystemet. Ettersom kull fremdeles spiller en stor rolle i disse markedene, bidrar gass også til å redusere den totale karbonintensiteten. Denne produksjonen er underlagt EUs kvotesystem (EU ETS), og utslippene kompenseres med EUs utslippstillatelser (EUA).

Statkraft genererer også utslipp av klimagasser gjennom andre forretningsaktiviteter som reise- og byggevirksomhet. Disse aktivitetene gjennomgås jevnlig for å identifisere mulige reduksjonstiltak. Statkraft har undertegnet «Climate Neutral Now Pledge». Som en del av denne avtalen er det etablert langsiktige mål for å redusere utslipp av klimagasser knyttet til brenselforbruk

og reisevirksomhet, og ikke-kvotepliktige utslipp kompenseres med FNs Certified Emission Reduction Units (CERs).

Statkrafts utslipp av klimagasser

I 2018 var Statkrafts totale utslipp av CO₂-ekvivalenter 590 400 tonn (inkludert Statkrafts andel av gasskraftverket Herdecke i Tyskland). Dette tilsvarer et relativt utslipp av CO₂-ekvivalenter på 9 kg/MWh. Mesteparten av klimagassutslippene er relatert til selskapets gasskraftverk i Tyskland. I 2018 var denne andelen 92 % og utgjorde 544 000 tonn CO₂-ekvivalenter.

Et eksempel på et klimatiltak i 2018 er installasjonen av en 5000 m³ akkumulator ved Heimdal varmesentral i Trondheim. Akkumulatoren muliggjør gjenvinning av overskuddsvarme og dermed kan 10 GWh fossilt brennstoff hvert år erstattes med fornybar energi under topplastperioder. Dette tiltaket muliggjør også en mer optimalisert forsyning av fornybar varme, og akkumulatoren kan fungere som en sikkerhetsreserve ved driftsavbrudd.

ØKONOMISK INFORMASJON

Forvaltning av vannressurser

AMBISJON	MÅL	STATUS
Statkraft er anerkjent som et selskap med en ansvarlig vannforvaltningspraksis	Implementering av identifiserte oppfølgingstiltak	
Oppfølgingstiltak		
<ul style="list-style-type: none"> Sikre proaktiv, adekvat håndtering og systematisk oppfølging av vannivåer, vannføringsverdier og krav til effektkjøring i våre konsesjoner Vise ansvarlig vannforvaltning basert på økt forståelse for virkninger av klimaendringer på vannressurser (for eksempel håndtering av vannknapphet, tørke og oversvømmelser) innen alle områder av virksomheten 		
Kommentarer til status		
<ul style="list-style-type: none"> Mer enn hundre års erfaring innen energi- og vannforvaltning i en moden forvaltningskontekst gjør det mulig for Statkraft å optimalisere bruken av vann og samtidig kontinuerlig forbedre miljømessige og økonomiske resultater. Når det gjelder klimatilpasning, bidrar lagringskapasiteten i vannmagasinene til å redusere flom og tørke i regulerte vassdrag. Magasinene kan også legge til rette for annen bruk av vann, som for eksempel økt tilgjengelighet av ferskvann til irrigasjon. Et viktig bidrag i 2018 var ansvarlig drift i ekstreme situasjoner som medførte at omfanget av en alvorlig flomepisode i Norge ble mer enn halvert. Statkrafts kunnskap og effektivitet innen integrert vannressursforvaltning har stadig blitt bedre. Nøkkeltiltak for 2019 er å bevare fleksibiliteten i Norges vannkraftsystem, redusere flom- og tørkeskader gjennom godt koordinert vannforvaltning i magasiner, samt kontinuerlig kunnskapsforbedring gjennom FoU. 		

I samarbeid med naturen

Ved å benytte vann til fornybar kraftproduksjon spiller Statkraft en viktig rolle i forvaltningen av felles ressurser. Selskapet utvikler og drifter vannkraft i ulike klimasoner og under forskjellige nasjonale rammeverk. Den daglige vannforvaltningen styres gjennom lover og konsesjoner som tar hensyn til sosiale, økonomiske og miljømessige behov.

Statkraft etterstreber å kontinuerlig styrke virksomheten gjennom satsing på FoU og frivillige tiltak. Vannmagasiner gir viktige bidrag til kraftsystemet, for eksempel gjennom fleksibilitet. Magasinene reduserer også sårbarheten overfor ekstreme værforhold som flom og tørke.

Optimal bruk av vannressursene

Statkraft arbeider kontinuerlig for å bedre driftseffektiviteten slik at disponible vannressurser kan utnyttes på en optimal måte. Et bredt spekter av eksperter som hydrologer, meteorologer, ingeniører, produksjonsplanleggere, kraftmarkedsanalytikere, krafthandlere og infrastrukturteknikere arbeider for å maksimere verdien av vannet som lagres i magasinene. Takket være simuleringmodeller og infrastruktur som dammer og luker, kan det lagrede vannet slippes når det har høyest verdi, typisk når etterspørselen er høy og andre teknologier ikke kan produsere strøm.

Ved å modernisere anleggene, etterstreber Statkraft å få mer kraft ut av tilgjengelige vannmengder. Slik modernisering kan i enkelte tilfeller øke kraftverkens produksjonskapasitet med mellom én og fem prosent.

Balansering av varierende nedbørmengder

Statkraft administrerer 261 dammer og 161 vannmagasiner i Norge. Dette tilsvarer omtrent halvparten av Norges, og nær 25 % av Europas, totale magasinkapasitet. I 2018 har Norge opplevd ekstreme nedbørsvariasjoner. En tørr sommer med svært lite regn ble etterfulgt av rikelige nedbørmengder om høsten. Takket være de store magasinene og selskapets ekspertise innen forvaltning av komplekse vannsystemer, bidro Statkraft vesentlig til å redusere alvorlige flomepisoder i Sør- og Vest-Norge. I regionene Hardanger, øvre Telemark og Ulla-Førre ble rundt 70 % av tilsiget i en intens nedbørsperiode høsten 2018 lagret i selskapets magasiner.

Klimaendringer kommer antakelig til å gi flere slike intense nedbørsperioder i Nord-Europa, og prognoser tilsier at det er mer ekstremvær i vente.

Mer kunnskap

Statkraft ønsker å være en pådriver for FoU innen vannkraft og samarbeider derfor med nasjonale forskningsinstitutter. Et eksempel er samarbeidet med HydroCen i Norge der målet er å finne innovative måter for å generere mer strøm fra den samme vannmengden. Senteret har også mål om å bidra til at vannkraftsektoren tilpasser seg et energimarked i rask endring, samtidig som arbeidet innen miljøområdet styrkes.

Statkraft bidrar med en casestudie om elven Nea (Trøndelag) som en del av HydroCens FoU-program, der omfanget av miljødesign-metoden for regulerte elver utvides fra laks til også å omfatte ferskvannsrørret, biodiversitet og fritidsinteresser.

Det EU-finansierte FoU-prosjektet HydroFlex tar sikte på å utvikle nye teknologier som muliggjør at vannkraftverk kan driftes enda mer fleksibelt. Prosjektet omfatter studier av varierende vannføring gjennom kraftverk med hyppig start og stopp, samt alternativer for å levere et bredt spekter av systemtjenester. I tillegg må driften være tilpasset relevante miljømessige og sosiale forhold, og samtidig være økonomisk konkurransedyktig sammenlignet med andre alternativer.

Driftseksempler fra ulike land

Statkraft ønsker å bidra til miljøforbedringer uten å miste fleksibiliteten med tanke på fremtidens vann- og energibehov. Følgende eksempler beskriver noen utfordringer Statkraft møter i forskjellige land.

Virksomhet i Norge

I Norge har Statkraft evigvarende vannkraftkonsesjoner der vilkårene blir gjennomgått og oppdatert hvert 30. år. Hovedhensikten med denne revisjonsprosessen er å forbedre miljøforholdene. I det kommende tiåret vil 70 % av Norges vannkraftproduksjon og rundt 80 % av Statkrafts vannkraftproduksjon i Norge få nye driftsvilkår som en del av denne prosessen. I dag har Statkraft 13 pågående vilkårsrevisjoner i Norge. Statkraft støtter miljøforbedringer der miljøgevinstene vurderes å være større enn kostnadene knyttet til tap av:

- fornybar og klimavennlig kraftproduksjon
- fleksibilitet som er nødvendig for å balansere kraftsystemet
- muligheter for flomdemping

Statkraft mener at lokale miljøforhold kan forbedres uten at det går på bekostning av robustheten i det norske kraftforsynings-systemet. Statkraft ønsker derfor å medvirke i revisjonsprosessen med kompetanse og erfaring for å bidra til at myndigheter og politikere har best mulig informasjon til rådighet når de fastsetter oppdaterte driftsvilkår til det beste for miljøet og for fremtidig kraftforsyningsbehov.

Virksomhet i Sverige

I Sverige pågår en revisjon av miljølovgivningen for vannkraft for å bedre implementeringen av EUs rammedirektiv for vann. Det er opprettet et frivillig miljøfond som er finansiert av vannkraftbransjen (Hydro Environmental Fund) for å støtte implementering av miljøforbedringer. Statkraft bidrar til dette fondet og er også medlem av fondets styre.

Virksomhet i Peru

I Peru administreres Statkrafts virksomhet blant annet av den nasjonale vannressursloven som etterstreber en integrert forvaltning av vannressursene. I Peru står jordbruk for rundt 80 % av vannforbruket, og den nasjonale vannmyndigheten (ANA) er ansvarlig for å fordele vannressursene mellom de viktigste vannbrukerne. Ifølge peruansk lovgivning har jordbruk prioritet framfor kraftproduksjon når det gjelder bruk av vann, hvilket er en utfordring for Statkrafts virksomhet.

Siden slutten av 2016 er en ny forskrift fra ANA førende for hvor mye vann som skal slippes månedlig fra alle magasiner. For å møte denne utfordringen har Statkraft Peru engasjert seg i en konstruktiv dialog med myndighetene, og har klart å få på plass en avtale om optimal vannføring fra magasiner som opprettholder en effektiv kraftproduksjon uten å påvirke jordbruksinteressene negativt. Som følge av denne utviklingen har Statkraft installert sanntidsovervåking av vannføringen fra selskapets magasiner i Surasaca og Cochaquillo som begge har jordbruksaktiviteter nedstrøms. På denne måten kan både bønder og ANA overvåke vannføringen i sanntid, og dermed optimalisere fordelingen av vannressursene mellom flere brukere.

Virksomhet i Tyrkia

I Tyrkia ble det i 2018 gjennomført en studie ved Kargi vannkraftverk for å undersøke fordelene ved mer effektiv bruk av vannet nedstrøms dammen i Kizilirmak. Undersøkelsen viste at vanningsystemene trenger mindre vann enn opprinnelig antatt, slik at mer vann kan være tilgjengelig for kraftproduksjon. Statkraft vil samarbeide nært med de som bruker vann nedstrøms dammen og lokale myndigheter for å sikre nok vann til risproduksjon og for å opprettholde eksisterende infrastruktur på Kizilirmak-elven. Denne studien vil bidra til betydelige produksjonsøkninger og er et godt eksempel på konstruktivt samarbeid mellom ulike interessegrupper for miljø, samfunnsutvikling og kraftproduksjon.

Klimaendringer

Som et ledende energiselskap med hovedsakelig fornybar strømproduksjon (97,6 %), har Statkraft en betydelig lavere karbonintensitet (9 kg CO₂/MWh) enn sektorgjennomsnittet.

Hoveddelen av Statkrafts anlegg har lang levetid, og selskapets forretningsaktiviteter har et langsiktig perspektiv. Vann og vind er andre viktige innsatsfaktorer, og som naturressurser blir de påvirket av klimaendringer. Videre definerer klima- og energipolitikk viktige rammer for selskapets virksomhet.

Forbedring av hydrologisk ytelse

Statkraft tilpasser seg kontinuerlig til klimaendringer i driftssituasjoner og gjennom langsiktig planlegging av vannressursene. Den daglige driften i de nordiske landene krever en økende forståelse for endringer i nedbørsmønstre.

Statkraft deltar i flere internasjonale og nasjonale prosjekter for å bedre forståelsen for hvordan klimaendringer påvirker vannressursene på kort og lang sikt, både i og utenfor Norge. Slike prosjekter tar sikte på å forstå fremtidig tilgang til vann for energiproduksjon, flomdemping, økosystemer og miljøet.

I fremtiden vil mer ekstreme værmønstre utfordre vannressursene. Dette krever koordinerte og integrerte modeller for fremtidens vannforvaltning. Vann vil måtte lagres og slippes ut på en balansert måte til ulike formål, først og fremst til drikkevann, vanning og flomkontroll. Ved å kombinere behovet for lagring av vann til slike formål med lagringskapasitet for vannkraft åpnes nye muligheter for vannkraftanlegg som fyller flere formål. Forskningen og analysen som er nødvendig for å utvikle god vannforvaltning har tydelige likhetstrekk med driftsmodeller for vannkraftanlegg. I de nordiske landene gjennomfører Statkraft et betydelig vedlikeholds- og oppgraderingsarbeid på demninger, blant annet som en forberedelse til endringer i nedbørsmønstre og mer ekstremvær.

Analyse av scenarier

Statkraft følger nøye med på nasjonal, europeisk og global utvikling av klimapolitikk for å vurdere hvordan denne vil påvirke virksomheten. På samme måte er det viktig å analysere og forstå kostnadsutvikling og teknologisk utvikling for fornybare teknologier. Statkraft gir direkte innspill til policyprosesser i Norge og EU, inkludert en årlig "Low Emissions Scenario Report".

Forretningsetikk

AMBISJON	MÅL	STATUS
Forhindre korrupsjon og uetisk praksis i alle aktiviteter	Null alvorlige compliance-hendelser	
	Implementering av compliance-tiltakene innenfor planlagt tidsramme	
Oppfølgingstiltak		
<ul style="list-style-type: none"> Alle ansatte gjennomfører opplæring i forretningsetikk med fokus på antikorrupsjon Fortsette å styrke kulturen for rapportering av bekymringer og brudd Fortsette å sikre god håndtering av antikorrupsjon og risikoer relatert til forretningsetikk i hele konsernet, med spesielt fokus på høyrisikoprosesser Forbedre hvordan forretningsetikk gjenspeiles i krav og kontrolltiltak for viktige forretningsprosesser 		
Kommentarer til resultat		
<ul style="list-style-type: none"> De viktigste grunnene til den grønne statusen er utrulling av compliance-programmet som planlagt, inkludert implementering av planlagte tiltak i forbindelse med opplæring, kulturbygging og reduksjon av risiko i kritiske forretningsprosesser. De viktigste tiltakene i 2018 var utrulling av opplæringsaktiviteter for alle ansatte, utrulling av nye retningslinjer på alle arbeidsspråk i konsernet, samt utarbeidelse av en ny erklæring om forretningsetiske forpliktelser (Business Ethics Commitment Statement). Tiltak som er planlagt i 2019 omfatter blant annet økt fokus på aktiviteter relatert til ledelsesengasjement og utrulling av compliance-prosedyrer i et nytt prosjektstyringssystem. 		

Rammer for forretningsetikk og compliance-arbeid

Statkraft har fortsatt å utvide sin innsats innen forretningsetikk de senere år med implementering av et omfattende compliance-program som dekker områdene korrupsjon, bedrageri, hvitvasking, sanksjoner og eksportkontroll, samt personvern og konkurranselovgivning. I fjor ble det gjennomført en revisjon av compliance-programmet med spesielt fokus på å forhindre korrupsjon og bedrageri i hele selskapet. Revisjonen bekreftet at

selskapet har et godt etablert og omfattende compliance-program som er tilpasset selskapets risikoer, og at det var oppdatert med hensyn til utvikling av ekstern lovgivning og standarder.

Styret er involvert i compliance-arbeidet gjennom jevnlig diskusjoner vedrørende utviklingen av programmet, minimum hvert kvartal. I 2018 ble styret i større grad involvert i dette arbeidet. Dette omfattet gjennomgang av gjennomført revisjon og

oppfølgingsplaner som ble fremlagt av administrasjonen for å håndtere påviste forbedringsområder.

Compliance-program

Statkraft gjennomfører jevnlig risikovurderinger av antikorrupsjon for hele selskapet – årlig for alle forretningsområder. Risikoene håndteres gjennom oppfølgingstiltak. Risikostyringsprosessen er mer omfattende for høyrisikoland og -prosjekter, og omfatter alltid en kombinasjon av lokal kompetanse og sentrale compliance-ressurser. I 2018 ble det implementert en ny metodikk for risikovurdering som også omfattet innføring av nye temaer som dekkes av compliance-området.

I løpet av 2018 ble det gjennomført et arbeid for å oppdatere interne regler og retningslinjer relatert til forretningsetikk. Det ble innført nye regler for forretningsetikk (Business Ethics Rules) på ti ulike språk med både trykket og digitalt veiledningsmateriale. Et nytt e-læringsprogram for forretningsetikk ble også lansert. Videre vedtok konsernledelsen en ny erklæring om forretningsetikk (Business Ethics Commitment Statement) for å klart og tydelig kommunisere ledelsens ståsted og forventninger i hele selskapet.

De viktigste korrupsjonsrisikoene som er identifisert for selskapet relaterer seg til forretningsutvikling og prosesser for fusjoner og overtakelser, innkjøp- og betalingsprosesser, bruk av konsulenter og mellommenn, prosesser i forbindelse med offentlige tillatelser, interessentstyring og interessekonflikter. Slike risikoer varierer avhengig av geografisk beliggenhet, teknologi og type forretningsaktivitet. Slike nyanser gjenspeiles i risikokartene til de forskjellige forretningsenhetene.

Konsernets compliance-program oppdateres jevnlig slik at de gjenspeiler de risikoene som blir identifisert i risikovurderinger og gjennom analyse av konkrete saker og granskninger. Dette omfatter utvikling av nye prosedyrer og kontrolltiltak og justeringer av opplæringsaktiviteter.

Opplæring og kommunikasjon

Statkraft sikrer at alle ansatte er kjent med de prinsipper som er beskrevet i selskapets etiske retningslinjer gjennom programmer for nyansatte, jevnlig opplæring for alle ansatte og gjennom kommunikasjon med ledere på høyere nivå. Det siste året er det gjennomført opplæringskurs på alle større lokasjoner. I tillegg ble det organisert skreddersydd opplæringskurs for styret, konsernledelsen, ledere på høyt nivå og medarbeidere i forskjellige funksjoner. Compliance har vært et viktig tema i alle større arrangementer for ledere og medarbeidere det siste året.

Håndtering av tredjepartsrisiko

Statkraft har tydelige og detaljerte prosedyrer for håndtering av tredjepartsrisiko. Dette omfatter regler for hvordan bakgrunnssjekker skal gjennomføres, hvordan kontraktsklausuler skal formuleres og hvordan oppfølging skal gjennomføres for høyrisikokontrakter.

Compliance-enheten sjekker alle høyrisikopartnere (inkludert alle agenter). Denne gjennomgangen omfatter en vurdering av eierstruktur (inkludert reelle eiere), en vurdering av koblinger til

politisk eksponerte personer, samt en bred vurdering av omdømmerisikoer assosiert med motparten. Analysenivået justeres i forhold til type forretningspartnere og avtale. I 2018 ble prosedyrene for tredjeparts-sjekker for lokasjoner og forretningsaktiviteter med spesiell risikoeksponering ytterligere utviklet og justert. Videre pågår arbeid for å revidere metodikken for oppfølging av tredjeparter gjennom hele kontraktsperioden.

I 2018 ble standardklausulene for forretningsetikk i tredjepartskontrakter oppdatert for å sikre at disse reflekterer utviklingen med hensyn til juridiske krav og risikoeksponering for ulike typer kontraktsprosesser.

Internkontroll

Statkraft har i de senere år forbedret kontrolltiltakene i forbindelse med korrupsjons- og bedragerforebygging. Det pågår et samarbeid mellom compliance-enheten og CFO-enheten for ytterligere utvikling av slike kontrolltiltak.

Nye tiltak innen compliance-området

I tillegg til kontinuerlig utvikling av nøkkelområder for arbeid som beskrevet ovenfor, ble det også lansert nye tiltak i 2018. Disse er beskrevet nedenfor.

Personvernprosjekt

Personvernprosjektet ble implementert i 2018. Prosjektet tar sikte på å løfte Statkraft til et modenhetsnivå som sikrer samsvar med gjeldende personvernregler, spesielt EUs nye personvernforordning (GDPR) som trådte i kraft i mai 2018. Prosjektet fokuserer på avklaring av roller og ansvarsområder, forbedring av prosedyrer og økt av bevissthet rundt vern av persondata. I tillegg er det gjennomført en omfattende kartlegging i hele selskapet for å etablere detaljerte dataregistre og å håndtere eventuelle avvik.

Ny veiledning og opplæring

Betydelig arbeid er utført for å lage enkle og brukervennlige opplærings- og veiledningsmateriale på alle arbeidsspråk i selskapet. Det nye materialet fokuserer på å sikre at de mest grunnleggende interne regler er godt kjent og huskes av alle medarbeidere. Det nye materialet og dets fokus har blitt diskutert med styret og konsernledelsen før det ble ferdigstilt og lansert.

Skatt

På bakgrunn av økt globalt fokus på skattestyring og åpenhet rundt skatt, besluttet styret i 2017 å frivillig fremlegge en global skattestrategi som presenterer den interne skattepolicyen, samt praksis og prosedyrer som ligger i Statkrafts styringssystem. Den frivillige offentliggjøringen av den globale skattestrategien ble gjort i tillegg til den påbudte offentliggjøringen av en egen skattestrategi for Storbritannia som blir offentliggjort i samsvar med ny britisk lovgivning.

Statkraft følger en skattestrategi som bygger på etablerte prinsipper, er transparent og bærekraftig og i samsvar med Statkrafts etiske retningslinjer. Statkraft er forpliktet til å sikre fullt

samsvar med alle lovbestemte forpliktelser og full fremlegging til skattemyndighetene. Statkraft handler etter armlengdes-prinsippet, og engasjerer seg ikke i kunstige skatteordninger og vurderer aktivt alle sider av skatteplanlegging. Videre er all skatteplanlegging underlagt robuste revisjons- og godkjenningsprosesser, og skal:

- støtte reell kommersiell aktivitet
- bygge på full fremlegging av fakta og forhold til relevant skattemyndighet

- ikke bruke skatteregimer som anses som «skadelige» av OECD eller EU

Statkraft har etablert en prosedyre for styring av skatterisiko som legger til rette for identifisering, måling, styring og rapportering av skatterisikoer.

Foretaksstyring

Redegjørelsen for foretaksstyring klargjør rolledelingen mellom staten som eier, styret og konsernledelsen.

God og transparent styring og kontroll med virksomheten skal legge grunnlaget for å skape langsiktige verdier for eier, ansatte, andre interessenter og samfunnet for øvrig, og skal derigjennom bidra til en bærekraftig og varig verdiskaping. Rolledelingen skal bygge tillit hos interessentene gjennom forutsigbarhet og troverdighet. Åpen og tilgjengelig kommunikasjon fra selskapets side skal sikre at konsernet har gode relasjoner til samfunnet i sin alminnelighet og spesielt til de interessenter som berøres av virksomheten.

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Statkraft er organisert gjennom et statsforetak, Statkraft SF. Virksomheten i Statkraft SF er i all hovedsak begrenset til å eie alle aksjene i Statkraft AS. Statkraft SF og Statkraft AS har identisk styre og ledelse. Statkraft AS er morselskap for en underliggende konsernstruktur. Statkraft følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES) innenfor rammene som selskapets organisasjonsform og eierskap setter. Statkraft følger statens prinsipper for godt eierskap som blant annet er beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap («Eierskapsmeldingen»), og er underlagt rapporteringskrav om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b.

Selskapets verdigrunnlag er beskrevet i Statkrafts leveregler, og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar er utformet på bakgrunn av disse. Selskapet omtaler samfunnsansvar i årsrapporten.

VIRKSOMHET

Statkraft SFs formål er, selv eller gjennom deltakelse i eller samarbeid med andre selskaper, å planlegge, prosjektere, oppføre og drive energianlegg, forestå fysisk og finansiell energihandel, samt drive virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette. Statkraft SF er registrert i Norge og styringsstrukturen bygger på norsk selskapslovgivning. Videre er Statkraft underlagt verdipapirlovgivning og børsregler knyttet til selskapets gjeldsforpliktelse. Mål og rammer for virksomheten i Statkraft fremgår av stortingsdokumenter og vedtak i Stortinget, se www.regjeringen.no og www.stortinget.no.

SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Statkraft SFs innskuddskapital er på kroner 48 250 000 000.

Kapitalforhøyelse behandles gjennom foretaksmøte i Statkraft SF og generalforsamling i Statkraft AS.

Staten som eier står fritt til å bestemme utbyttens nivået i sine heleide selskaper.

I 2017 vedtok Stortinget ny utbyttepolitikk for Statkraft som en del av revidert nasjonalbudsjett. Eierens forventning er at Statkraft betaler et utbytte på 85 % av realisert overskudd fra den norske vannkraftvirksomheten og 25 % utbytte av realisert overskudd fra annen aktivitet. Realisert overskudd er resultatet før skatt, minus betalbar skatt og justert for urealiserte effekter og minoritetsinteresser. Utbytte fra selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden inkluderes i realisert overskudd. Norsk vannkraftvirksomhet er definert i notene til årsrapporten. Styret arbeider kontinuerlig med å tilpasse selskapets mål, strategi og risikoprofil til selskapets kapitalforhold. Statkrafts investeringer finansieres gjennom en kombinasjon av opptjent egenkapital, lån og eventuell ny egenkapital fra eieren. Se note 6 i årsrapporten for nærmere informasjon om selskapets styring av kapitalstruktur.

LIKEBEHANDLING AV AKSJEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Statkraft gjør transaksjoner med selskaper som er nærstående til Statkrafts aksjonær, staten. Alle transaksjoner baseres på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper.

Styreinstruksen i Statkraft slår fast at et styremedlem eller konsernsjefen ikke må delta i behandling eller avgjørelser av spørsmål som har fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse for vedkommende selv eller nærstående. Vedkommende skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse han eller hun selv eller andre nærstående kan ha i avgjørelsen av en sak. Det samme følger av konsernets etiske regler.

FORETAKSMØTE OG GENERALFORSAMLING

Staten utøver sin myndighet som eier i foretaksmøte i Statkraft SF. I henhold til vedtektene i Statkraft SF, kan ikke Statkraft SF møte og avgi stemme i generalforsamlingen i Statkraft AS uten forutgående beslutning i foretaksmøtet.

Foretaksmøtet og påfølgende generalforsamling holdes innen utgangen av juni hvert år. Revisor er til stede i begge.

Før styret treffer vedtak i saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets/selskapets formål, eller som i vesentlig grad vil endre virksomhetens karakter, skal saken legges frem for eierdepartementet i henhold til statsforetaksloven.

VALGKOMITÉ

Statkraft SF og Statkraft AS har ingen valgkomité. Valg av eieroppnevnte styremedlemmer i Statkraft SF skjer i foretaksmøte. Statkraft SF og Statkraft AS har identiske styrever.

BEDRIFTSFORSAMLING OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Statsforetaksloven fastsetter at statsforetak ledes av styre og konsernsjef.

Staten legger vekt på kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart når staten velger personer i selskapenes styrever. Målet er at styret i det enkelte selskap samlet sett representerer den ønskede kompetansen ut fra selskapets formål, virksomhetsområde, utfordringer og statens mål med eierskapet. Det legges blant annet vekt på å velge representanter med bred erfaring fra næringsliv og industriselskaper med forretningsmessige mål.

Stortinget har bestemt at stortingsrepresentanter ikke bør velges til verv i selskaper som er underlagt Stortingets kontroll. Det legges også til grunn at nye stortingsmedlemmer frasier seg slike verv og heller ikke velges til slike nye verv. Tilsvarende gjelder for statssekretærer.

Det er forskrifter som sier at embets- og tjenestemenn ansatt i et departement eller i sentraladministrasjonen for øvrig, som har saker vedrørende virksomheten som sitt saksområde, eller som er ansatt i et departement eller annet sentraladministrativt organ som regelmessig behandler saker av betydning for selskapet eller for vedkommende bransje, ikke er valgbar til styret i selskapet, se Meld. St. 27 (2013-2014). Konsernsjef og ledende ansatte i Statkraft er ikke medlem av styret i Statkraft.

Styremedlemmer velges normalt for en periode på to år og kan gjenvelges.

STYRETS ARBEID

Styret møtes vanligvis mellom åtte og ti ganger i året. Styrets leder sørger for at styret møtes så ofte som nødvendig. Styret har fastsatt en styreinstruks med retningslinjer for styrets arbeid og saksbehandling, som også inneholder en instruks for konsernsjefen. Instruksen definerer også konsernsjefens ansvar. Instruksjonene definerer konsernsjefens arbeidsområde, plikter og fullmakter mer konkret enn det som følger av loven.

Styret utarbeider en årlig plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring. Styret har en årlig strategisamling.

Konsernsjefen utarbeider bakgrunnsmateriale til slike samlinger i form av strategiske, økonomiske og finansielle planer.

Styret underretter styret i datterselskaper om forhold som kan ha vesentlig betydning for vedkommende datterselskap. Styret evaluerer årlig sitt eget arbeid og sin egen kompetanse. Styret oppnevner et kompensasjonsutvalg bestående av styrets leder og to av styrets øvrige medlemmer. Utvalget forbereder styrets vurdering av konsernsjefens lønn og vilkår – i tillegg til prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, incentivordninger, pensjonsvilkår, ansettelsesavtaler og lignende for ledende ansatte. Lønn til leder av konsernrevisjonen fastsettes av styret.

Styrets revisjonsutvalg består av fire av styrets medlemmer. Utvalget virker som forberedende organ i forhold til styrets forvaltnings- og tilsynsoppgaver, og minst ett av medlemmene i revisjonsutvalget skal ha erfaring fra utøvelse av regnskapsledelse, økonomiledelse eller revisjon.

Oversikt over medlemmenes deltakelse på styremøter er vist i note 36 i årsrapporten.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Helhetlig systematikk for internkontroll inkluderer blant annet etterlevelse av selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Viktige funksjoner for å sikre at risikostyring og internkontroll er en integrert del av aktivitetene i Statkraft, er konsernets internrevisjon, Compliance-funksjonen, konsernrisikofunksjonen, konsernets «Investment Review Unit» (IRU) og internkontroll knyttet til finansiell rapportering. IRU skal sikre en uavhengig risikovurdering av enkeltinvesteringer på tvers av prosjektporteføljen.

Risikostyring er en integrert del av alle aktiviteter i organisasjonen og i beslutningsprosessene. Den hjelper beslutningstakerne til å prioritere egne handlinger. Ledere på alle nivåer i organisasjonen er ansvarlige for hensiktsmessig risikostyring. Risikostyringen er regulert gjennom mandater, kravdokumenter og retningslinjer. Oppfølging av risiko og risikohåndtering gjennomføres som en integrert del av daglig forretningsdrift.

Risikostyring og internkontroll er integrerte deler av styrets arbeid. Styret har det overordnede ansvaret for at Statkraft har hensiktsmessige og effektive systemer for risikostyring og internkontroll. For å sikre dette skal styret:

1. Gjennomgå konsernets viktigste risikofaktorer minst én gang i året
2. Sørge for at systemene blir tilfredsstillende etablert, gjennomført og fulgt opp, blant annet gjennom behandling av rapporter oversendt styret av konsernsjef og internrevisjonen
3. Påse at risikostyring og internkontroll integreres i konsernets strategi- og forretningsplaner

Videre skal styret sikre at konsernsjefen har:

1. Fastsatt instruks og retningslinjer for hvordan konsernets risikostyring og internkontroll skal gjennomføres i praksis

2. Etablert hensiktsmessige kontrollprosesser og -funksjoner
3. Sørget for at Statkrafts risikostyring og internkontroll blir gjennomført, dokumentert, overvåket og fulgt opp på en forsvarlig måte

Statkrafts overordnede styringssystem, «The Statkraft Way», definerer konsernets «kjøreregler» og sikrer et godt kontrollmiljø for å oppfylle ledelsens mål og intensjoner. The Statkraft Way er basert på ISO-prinsipper for ledelsessystemer for kvalitet og miljø.

Statkrafts styringsmodell har en risikobasert tilnærming til målsettinger, prioriteringer og oppfølginger på forretnings- og stabsområdet. Konsernets risikofunksjon er prosesseier for de overordnede rammene for risikostyring og overvåker Statkrafts samlede risiko på konsernnivå. Konsernets samlede risikoprofil konkluderes av konsernledelsen og rapporteres til styret. Konsernriskofunksjonen rapporterer til finansdirektøren.

Konsernrevisjon

Konsernrevisjonen er en uavhengig funksjon som bistår styret og ledelsen med evalueringer av hvorvidt konsernets mest vesentlige risiki er tilstrekkelig håndtert og kontrollert. Formålet med konsernrevisjonen er å beskytte og fremme organisasjonens verdier ved å gi risikobaserte og objektive bekreftelser, råd og innsikt knyttet til organisasjonens prosesser for governance, risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonene gjennomføres basert på en årlig plan. Revisjonsarbeidet gjennomføres i henhold til Internasjonale Standarder for Internrevisjon (IIA). Styret blir forelagt årsrapport fra konsernrevisjonen og vedtar en revisjonsplan for kommende år. Konsernrevisjonen presenterer også en halvårlig rapport til styrets revisjonsutvalg. Revisjonsutvalget og konsernrevisor har minst ett møte i året uten at noen fra konsernets administrasjon er til stede. Implementering av anbefalingene fra konsernrevisjonen følges opp jevnlig.

Lederen av konsernrevisjonen er ansvarlig for Statkrafts system for varsling av uetiske eller ulovlige forhold. I tilfeller der en granskning er nødvendig, er dette lederen av konsernrevisjonen sitt ansvar.

INTERNKONTROLL OG FINANSIELL RAPPORTERING

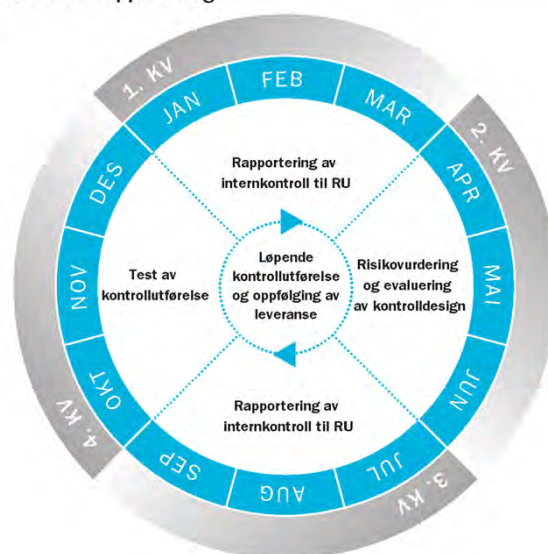
Konsernets finansdirektør har ansvar for prosessen knyttet til internkontroll av finansiell rapportering (ICFR) i Statkraft. ICFR-arbeidet er basert på COSO-rammeverket for internkontroll, publisert av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

ICFR sikrer pålitelig og punktlig finansiell informasjon i måneds-, kvartals- og årsrapportene. Alle datterselskaper er pålagt å etterleve ICFR-kravene. Tilsvarende gjelder for tilknyttede selskap, felleskontrollerte driftsordninger og felleskontrollerte virksomheter hvor Statkraft er ansvarlig for bokføringen og den

finansielle rapporteringen. Dersom en tredjepart er ansvarlig for bokføringen og den finansielle rapporteringen av det deleide selskapet, skal det ansvarlige segmentet foreta kompenserende kontroller.

Aktivitetene knyttet til internkontroll utføres i Statkrafts Governance, Risk and Compliance (GRC) system, BWISE. Ved bruk av BWISE er Statkraft til enhver tid i stand til effektivt å overvåke kontrollutførelse i hele konsernet.

Årlig prosess for internkontroll for finansiell rapportering

Hovedelementene i internkontrollsystemet er:

4. **Risikovurdering og evaluering av kontrolldesign**
Selskapets ICFR-nettverk foretar årlig en vurdering av konsernets risiko for feil i den finansielle rapporteringen. Resultatet av risikovurderingen dokumenteres i et risikokart som viser sannsynligheten for at risikoen finner sted og konsekvensene av dette. Formålet er å verifisere hvorvidt Statkraft har de nødvendige kontrollrutinene for å redusere risikoen tilstrekkelig.
5. **Rapportering av internkontroll til revisjonsutvalget**
To ganger i året rapporteres hovedelementene fra ICFR-systemet til revisjonsutvalget. Resultatet fra den årlige egevalueringen knyttet til kontrolldesign og operasjonell effektivitet rapporteres i februar. Konklusjonen av den finansielle risikoevalueringen rapporteres i september. Svikt i ICFR-vilkårene blir rapportert til revisjonskomiteén.
6. **Kontinuerlig kontrollutførelse og oppfølging**
For hver kontroll blir det definert hvor ofte kontrollen skal utføres og hvem som er ansvarlig for utførelse og etterkontroll i BWISE. Lederne er ansvarlige for overholdelse av kontrollbeskrivelsene og ICFR-vilkårene. Ansvarlige ledere utfører årlig en evaluering av design og operasjonell effektivitet av alle kontroller.
7. **Test av kontrollutførelse**
Kvaliteten på kontrollutførelsen og etterlevelsen av denne blir testet både kvartalsvis og på stikkprøvebasis. Resultatet av

denne gjennomgangen presenteres til kontrollutførere og – ansvarlige, og blir så rapportert til ledelsen.

Prinsippdokumenter for finansiell rapportering samt rapporteringsinstruksene gir klare krav til ansvarsfordeling med hensyn på utarbeidelse og kvalitetssikring av informasjon. I tillegg er det etablert tiltak på risikovurdering- og kontroll på flere nivåer i forbindelse med hver enkelt regnskapsavleggelse. Regnskapene er avlagt i samsvar med lovbestemte vilkår og presenteres på grunnlag av gjeldende prinsipper og innenfor tidsfrister gitt av styret.

Utkast til de offentlige regnskapene gjennomgås i konsernledelsen for å kvalitetssikre at informasjonen reflekterer den underliggende driften. Videre foretar styrets revisjonsutvalg en forberedende gjennomgang av kvartals- og årsregnskapet. Eksternrevisor deltar i alle møter i styrets revisjonsutvalg.

SYSTEM FOR Å FOREBYGGE MISLIGHETER

Statkraft har startet opp implementeringen av et mislighetsforebyggende system for å forhindre og oppdage misligheter i forbindelse med innkjøp, regnskap, skatt og finansiering. Systemet har en risikobasert tilnærming og benytter metodikk som allerede er på plass i ICFR-systemet.

GODTGJØRELSE TIL STYRET

Eier fastsetter godtgjørelse til styret. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig.

Aksjonærvalgte styremedlemmer har normalt ikke tilleggsoppgaver for selskapet. I den grad styrets medlemmer tar på seg oppgaver for selskapet, skal dette avklares med de øvrige styremedlemmene i forkant. Det er redegjort for godtgjørelser til styret i note 36 i årsrapporten.

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Statkraft følger statens retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper.

Styret vil bidra til en moderat, men konkurransedyktig utvikling av ledergodtgjørelsene i Statkraft. Styrets kompensasjonsutvalg forbereder styrets behandling av lønn til konsernsjef og konserndirektører i selskapet. Konsernsjefen og konserndirektørene godtgjøres med fastlønn og variabel lønn. Variabellønnsordningen har en maksimal utbetaling innenfor eiers retningslinjer, se Meld. St. 27 (2013-2014). Inngåelse av pensjonsavtaler følger de til enhver tid gjeldende retningslinjer fra eier.

Styrets erklæring om lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er vist i note 36 i årsrapporten.

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Styret har fastsatt retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon. Statkraft SF offentliggjør årsregnskap. Statkraft AS offentliggjør årlig fire kvartalsregnskap og ett årsregnskap.

Finansiell kalender, presse- og børsmeldinger, investorpresentasjoner, kvartals- og årsrapporter og annen relevant informasjon er gjort tilgjengelig på Statkrafts nettsider.

Statkraft legger vekt på å ha en åpen kommunikasjon med alle interessenter. Selskapets informasjon til eier, långivere og finansmarkedene skal gi tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere underliggende verdier og risiko i selskapet. Eier og finansmarkedene skal likebehandles og informasjon skal kommuniseres til rett tid.

SELSKAPSOVERTAKELSE

Vedtektene i Statkraft AS fastsetter at aksjene i selskapet kun kan eies av Statkraft SF.

REVISOR

Foretaksmøtet oppnevner revisor, etter forslag fra styret, og fastsetter revisors honorar. Statkraft SF og Statkraft AS bruker samme revisor. Revisor tjenestegjør inntil ny revisor oppnevnes.

Styret og revisor har minst ett møte i året uten at konsernsjef eller andre fra konsernets administrasjon er til stede. Revisjonsutvalget vurderer eksternrevisors uavhengighet, og har fastsatt retningslinjer for bruk av eksternrevisor til rådgivning.

Som en del av den ordinære revisjonen presenterer revisor for sin revisjonsplan for revisjonsutvalget. Planen inkludert et sammendrag fra forrige år. Revisor rapporterer skriftlig til Statkrafts revisjonsutvalg om selskapets interne kontroll, anvendte regnskapsprinsipper, vesentlige estimater i regnskapet og eventuelle uenigheter mellom revisor og administrasjonen. Styret orienteres om hovedpunktene i rapporteringen fra revisor. Ved revisjonens slutt foretar revisor et oppsummeringsmøte med revisjonskomitéen.

Regnskap konsern

Totalresultat Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
Resultatregnskap			
Salgsinntekter	4, 12, 20	55 350	50 778
Gevinster/tap fra markedsaktiviteter	13, 20	-1 696	2 414
Andre driftsinntekter	13	2 579	1 325
Brutto driftsinntekter	4	56 233	54 518
Energikjøp	12, 20	-26 808	-28 207
Overføringskostnader		-1 840	-1 326
Netto driftsinntekter	4	27 585	24 985
Lønnskostnader	15, 16	-3 615	-3 707
Avskrivninger	22, 23	-3 535	-3 629
Nedskrivninger	14, 22, 23	-167	-886
Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	17	-1 361	-1 312
Andre driftskostnader	18	-3 427	-3 847
Driftskostnader		-12 105	-13 380
Driftsresultat (EBIT)		15 480	11 604
Resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	24	790	-69
Renteinntekter		404	374
Rentekostnader	19	-878	-1 225
Netto valutaeffekter	20	-464	-2 069
Andre finansposter	5, 19, 20	5 377	7 152
Netto finansposter		4 439	4 232
Resultat før skatt		20 709	15 768
Skattekostnad	21	-7 255	-3 958
Resultat etter skatt		13 454	11 810

Herav ikke-kontrollerende interessers andel	680	-95
Herav aksjonærer i morselskapets andel	12 775	11 904

UTVIDET RESULTAT

Poster i utvidet resultat som vil reversere over resultat:

Endring i virkelig verdi på finansielle instrumenter, etter skatt	8	-160
Føringer mot utvidet resultat i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-131	-170
Resirkulering av finansielle instrumenter knyttet til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer, etter skatt	-	1 115
Resirkulering av valutaomregningseffekter knyttet til salg av utenlandsk virksomhet avhendet i løpet av året	-54	-2 491
Valutaomregningseffekter	-316	584

Poster i utvidet resultat som ikke vil reversere over resultat:

Endring i virkelig verdi på egenkapitalinstrumenter, etter skatt	-27	2
Estimatavvik pensjoner, etter skatt	-153	-47
Sum utvidet resultat	-673	-1 167

Totalresultat	12 781	10 643
----------------------	---------------	---------------

Herav ikke-kontrollerende interessers andel	642	-465
Herav aksjonærer i morselskapets andel	12 139	11 107

Balanse

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
Utsatt skatt	21	676	962
Immaterielle eiendeler	22	3 359	2 764
Varige driftsmidler	23	103 611	101 027
Investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	4, 24	13 105	13 335
Øvrige finansielle anleggsmidler	25	3 986	4 368
Derivater	10	2 926	4 023
Anleggsmidler		127 662	126 478
Beholdninger	26	6 316	2 871
Fordringer	27	12 778	15 388
Finansielle plasseringer	10	604	918
Derivater	10	9 118	6 537
Bankinnskudd, kontanter og lignende (inkl bundne midler)	28	23 261	14 226
Omløpsmidler		52 077	39 939
Eiendeler		179 739	166 418
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital		48 250	48 250
Opptjent egenkapital		43 032	36 934
Ikke-kontrollerende interesser		3 970	3 567
Egenkapital		95 251	88 750
Utsatt skatt	21	10 016	9 986
Pensjonsforpliktelser	16	2 655	2 539
Avsetninger allokert til sysselsatt kapital	29	2 552	2 894
Avsetning for forpliktelser	29	637	598
Rentebærende gjeld	30	30 354	36 285
Derivater	10	1 253	1 101
Langsiktig gjeld		47 468	53 404
Rentebærende gjeld	30	6 128	3 536
Betalbar skatt	21	7 513	4 132
Rentefri gjeld allokert til sysselsatt kapital	31	9 752	9 114
Annen rentefri gjeld		503	593
Derivater	10	13 124	6 888
Kortsiktig gjeld		37 020	24 264
Egenkapital og gjeld		179 739	166 418

Kontantstrømoppstilling

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
LIKVIDITETSEDRING FRA DRIFTEN			
Driftsresultat (EBIT)		15 480	11 604
Avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger	22, 23	3 702	4 515
Gevinst/tap fra salg og fraregning av eiendeler		-1 399	-129
Urealiserte effekter inkludert i driftsresultat (EBIT)	20	4 557	940
Utbytte fra selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	24	606	558
Endringer i arbeidskapital		-2 151	-1 585
Kontanteffekter fra driftsrelaterte valutaderivater		-451	-260
Betalt skatt		-3 606	-4 843
Andre endringer		-1 401	-1 939
Likviditetsendring fra driften	A	15 337	8 861
LIKVIDITETSEDRING FRA INVESTERINGER			
Investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler ¹⁾		-4 713	-3 610
Salg av virksomhet, netto likviditetstilførsel	5	7 316	7 309
Kjøp av aksjer i datterselskap, netto likviditetsavgang	5	-1 587	-
Utlån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden ²⁾		-3	-1 258
Tilbakebetaling av lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden ²⁾		3 894	2 291
Renter på lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden		102	200
Andre investeringer		292	-298
Likviditetsendring fra investeringer	B	5 301	4 634
LIKVIDITETSEDRING FRA FINANSIERING			
Opptak av ny gjeld	30	759	5 250
Nedbetaling av gjeld	30	-5 535	-7 341
Betalte renter		-1 077	-1 222
Mottatte renter fra bankinnskudd og andre eiendeler		284	161
Betalt utbytte til eier		-6 040	-2 400
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		-53	-1 037
Likviditetsendring fra finansiering	C	-11 662	-6 589
Netto endring i likvider gjennom året	A+B+C	8 976	6 906
Valutakurseffekter på bankinnskudd, kontanter og lignende		59	-36
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01	28	14 226	7 356
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12 ³⁾	28	23 261	14 226
Ubenyttede kommitterte kredittlinjer		9 189	10 083
Ubenyttet kassekreditt		1 202	2 041
Bundne midler	28	61	70

¹⁾ Investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler presentert i kontantstrømoppstillingen for 2018 er 407 millioner kroner lavere enn ny kapasitet, vedlikehold og andre investeringer som vist i note 4. Dette knytter seg til balanseførte lånerenter på -119 millioner kroner, balanseførte fjerningsforpliktelse på -36 millioner kroner og tidsforskjeller mellom balanseførings- og betalingstidspunkt på -252 millioner kroner.

²⁾ Beløpet inkluderer effekter fra et lån til Dudgeon Offshore Wind Ltd. Dudgeon ble solgt i 2018. Se note 5.

³⁾ Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer ved årsslutt 357 millioner kroner som knytter seg til selskaper rapportert som felles drift.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden.

Drift Endringer i arbeidskapital knytter seg til beholdninger, kortsiktige rentefrie fordringer og kortsiktig rentefri gjeld. Urealiserte verdiendringer og reklassifiseringer er ikke inkludert i endringer i arbeidskapital. Det samme gjelder forskuddsbetalinger eller påløpte kostnader som på et tidspunkt blir balanseført som varig driftsmiddel. Kontanteffekter fra kontantsikkerhet og marginkrav (mot finansinstitusjoner og råvarebørser) er inkludert i andre endringer.

Investeringer Kjøp/salg av virksomhet inkluderer beholdningen av bankinnskudd, kontanter og lignende i investeringsobjektet som innregnes/fraregnes. Denne effekten vises således netto sammen med

kontantvederlaget i transaksjonen.

Finansiering Kontanteffekter fra rentederivater presenteres som betalte renter. Kontanteffekter fra valutaderivater som er definert som en del av gjeldsporteføljen presenteres som nedbetaling av gjeld.

I 2018 har Statkraft endret kontantstrømoppstillingen. Rentebetalinger og kontanteffekter fra valutaderivater som er definert som en del av gjeldsporteføljen er ikke lengre presentert som en del av likviditetsendring fra driften. For 2017 medfører dette at likviditetsendring fra driften har økt med 450 millioner kroner, likviditetsendring fra investeringer har økt med 325 millioner kroner og likviditetsendring fra finansiering har blitt redusert med 775 millioner kroner. I tillegg blir likviditetsendringer fra driften utledet med utgangspunkt i driftsresultatet i stedet for resultat før skatt. Sammenligningstillene er omarbeidet.

Oppstilling over endringer i egenkapital

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Innskutt kapital	Annen reserve ¹⁾	Annen egenkapital	Valutaomregnings-effekter	Opptjent egenkapital	Sum majoritet	Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2017 - tidligere rapportert	48 250	-1 659	20 311	6 166	24 818	73 069	7 747	80 816
Endringer i regnskapsprinsipp - se note 1			-101		-101	-101	-25	-126
Egenkapital 01.01.2017	48 250	-1 659	20 210	6 166	24 717	72 968	7 722	80 690
Resultat etter skatt	-	-	11 904	-	11 904	11 904	-94	11 810
Poster i utvidet resultat som reverserer over resultatet:								
Endring i virkelig verdi på finansielle instrumenter, etter skatt ²⁾	-	-161	-	-	-161	-161	1	-160
Føringer mot utvidet resultat i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-	-170	-	-	-170	-170	-	-170
Resirkulering av finansielle instrumenter knyttet til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer, etter skatt	-	1 115	-	-	1 115	1 115	-	1 115
Resirkulering av valutaomregningseffekter knyttet til utenlandsk virksomhet avhendt i løpet av året	-	-	-	-2 491	-2 491	-2 491	-	-2 491
Valutaomregningseffekter	-	-	-	980	980	980	-396	584
Poster i utvidet resultat som ikke reverserer over resultatet:								
Endring i virkelig verdi på egenkapitalinstrumenter, etter skatt	-	2	-	-	2	2	-	2
Estimatavvik pensjoner, etter skatt	-	-	-72	-	-72	-72	25	-47
Totalresultat for perioden	-	786	11 832	-1511	11 107	11 107	-465	10 643
Utbytte	-	-	-2 400	-	-2 400	-2 400	-1 036	-3 436
Endring i opsjon innregnet i egenkapitalen	-	-	890	-	890	890	-	890
Virksomhetssammenslutninger/avhendelser	-	-	-	-	-	-	-36	-36
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	2 640	-	2 620	2 620	-2 620	-
Egenkapital 31.12.2017	48 250	-873	33 152	4 655	36 934	85 184	3 567	88 750
Resultat etter skatt	-	-	12 775	-	12 775	12 775	680	13 454
Poster i utvidet resultat som reverserer over resultatet:								
Endring i virkelig verdi på finansielle instrumenter, etter skatt ³⁾	-	8	-	-	8	8	-	8
Føringer mot utvidet resultat i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-	-131	-	-	-131	-131	-	-131
Resirkulering av valutaomregningseffekter knyttet til utenlandsk virksomhet avhendt i løpet av året	-	-	-	-54	-54	-54	-	-54
Valutaomregningseffekter	-	-	-	-306	-306	-306	-10	-316
Poster i utvidet resultat som ikke reverserer over resultatet:								
Endring i virkelig verdi på egenkapitalinstrumenter, etter skatt	-	-23	-	-	-23	-23	-4	-27
Estimatavvik pensjoner, etter skatt	-	-	-129	-	-129	-129	-24	-153
Totalresultat for perioden	-	-146	12 646	-360	12 301	12 301	642	12 781
Utbytte	-	-	-6 040	-	-6 040	-6 040	-204	-6 244
Kapitalforhøyelser fra ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	-	176	176
Virksomhetssammenslutninger/avhendelser	-	-	-	-	-	-	-212	-212
Egenkapital 31.12.2018	48 250	-1 019	39 758	4 295	43 032	91 282	3 970	95 251

¹⁾ *Annen reserve* er i all hovedsak relatert til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer.

²⁾ Finansielle instrumenter er relatert til valutaderivat og gjeld i euro.

³⁾ Finansielle instrumenter er relatert til rente- og valutaderivat.

GENERELL INFORMASJON

Statkrafts generalforsamling besluttet 21. juni 2018 å betale utbytte til eier på 6040 millioner kroner. For innværende år har styret foreslått å betale ut utbytte på 8444 millioner kroner.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Foreslått utbytte ved avleggelsen av regnskapet er klassifisert som egenkapital. Utbytte reklassifiseres til kortsiktig gjeld når det blir vedtatt av generalforsamlingen.

Noter

Statkraft SF Konsern

Oversikt over noter til konsernregnskapet

Generelt	Side	Balanse	Side	
Finansielle risiko og instrumenter		Note 22	Immaterielle eiendeler	77
Note 6	52	Note 23	Varige driftsmidler	78
Note 7	53	Note 24	Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	81
Note 8	54	Note 25	Øvrige finansielle anleggsmidler	84
Note 9	55	Note 26	Beholdninger	84
Note 10	57	Note 27	Fordringer	85
Note 11	62	Note 28	Bankinnskudd, kontanter og lignende	86
Resultatregnskap		Note 29	Avsetning for forpliktelser	87
Note 12	64	Note 30	Rentebærende gjeld	88
Note 13	67	Note 31	Annen rentefri kortsiktig gjeld	88
Note 14	68	Andre opplysninger		
Note 15	70	Note 32	Betingede utfall, tvistesaker m.m.	89
Note 16	71	Note 33	Pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser	90
Note 17	73	Note 34	Leieavtaler	91
Note 18	73	Note 35	Honorar til ekstern revisor	91
Note 19	73	Note 36	Ytelser til ledende ansatte og styret	92
Note 20	74	Note 37	Nærstående parter	95
Note 21	75	Note 38	Konsoliderte selskaper	96

Note 1 Generell informasjon og sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet. Hovedkontoret ligger i Oslo og selskapet har gjeldsinstrumenter notert på Oslo Børs og London Stock Exchange.

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og tolkninger utgitt av IFRS Interpretations Committee (IFRIC) som er godkjent av EU og videre krav i Regnskapsloven.

Alle beløpsmessige størrelser i totalresultatet, balansen, oppstillingen over endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstillingen og noter er angitt med ett års sammenligningstall.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet med unntak av noen finansielle instrumenter, derivater og enkelte elementer i netto pensjonsmidler som er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

Historisk kost er generelt basert på virkelig verdi av vederlaget som er gitt ved anskaffelsen av eiendeler og tjenester.

Virkelig verdi er definert som den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet. Målingen av virkelig verdi er betinget av hvorvidt det er tilgjengelige markedspriser eller om andre verdilvurderingsteknikker er lagt til grunn. Ved fastsettelsen av virkelig verdi skal ledelsen bruke antakelser som markedsaktører ville ha brukt i en tilsvarende vurdering. Måling og presentasjon av eiendeler og gjeld vurdert til virkelig verdi ved avleggelsen av konsernregnskapet er basert på disse prinsippene med unntak av måling av netto realisasjonsverdi etter IAS 2 Beholdninger og ved beregning av bruksverdi etter IAS 36 Verdifall på eiendeler.

Regnskapsprinsipper som er gjennomgående for hele konsernregnskapet er beskrevet i denne noten mens de resterende regnskapsprinsippene er beskrevet i de relaterte notene. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår.

Beskrivelse av regnskapsprinsipper ellers i konsernregnskapet utgjør, sammen med beskrivelsen av prinsipper i denne noten, helheten av regnskapsprinsipper for konsernregnskapet:

- Oppstilling over endringer i egenkapital
- Kontantstrømpoppstilling
- Segmentinformasjon Note 4
- Transaksjoner Note 5
- Finansielle instrumenter Note 10
- Regnskapsmessig sikring Note 11
- Salgsinntekter Note 12
- Offentlig tilskudd Note 13
- Nedskrivning Note 14
- Kontantgenererende enheter Note 14
- Pensjoner Note 16
- Inntektsskatt Note 21
- Immaterielle eiendeler Note 22
- Varige driftsmidler Note 23
- Beholdninger Note 26
- Bankinnskudd, kontanter og lignende Note 28
- Avsetning for forpliktelser Note 29
- Konesjonskraft Note 29
- Leieavtaler Note 34

KONSOLIDERINGSPRINSIPP

Konsernregnskapet består av regnskapet til morselskapet Statkraft SF og dets datterselskaper. Et datterselskap er en investering der Statkraft har makt til å styre både finansielt og operativt (kontroll). Kontroll oppnås normalt gjennom eierskap, direkte eller indirekte, når man har mer enn 50 prosent av stemmeretten. For tiden har Statkraft mer enn 50 prosent av stemmeretten i alle datterselskaper. Datterselskaper blir inkludert fra og med det tidspunkt kontroll oppnås og tas ut fra konsolidering når kontroll opphører.

Dersom det er nødvendig, justeres datterselskapenes regnskaper slik at de er i tråd med konsernets regnskapsprinsipper. Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert. Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører.

Investeringer i felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper

Statkraft klassifiserer sine investeringer basert på en analyse av graden av kontroll og de underliggende fakta. Dette inkluderer en vurdering av stemmeandel, eierstruktur og relative styrkeforhold, kjøps- og salgsrettigheter kontrollert av Statkraft og andre aksjonærer. Vurderingen gjøres per investering. Ved endringer av underliggende fakta og omstendigheter må det vurderes hvordan investeringen skal klassifiseres.

Felles drift er en ordning der deltakerne som har felles kontroll over en enhet har kontraktsmessige rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til enheten. Ved felles drift krever beslutninger knyttet til relevante aktiviteter enstemmig samtykke fra deltakerne som deler kontroll.

Felles drift er innregnet i konsernregnskapet i samsvar med Statkrafts eierandeler i ordningens eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Den forholdsmessige andelen av gevinster og tap som oppstår fra konserninterne transaksjoner mellom fullt konsoliderte enheter og enheter i felles drift elimineres.

Felles virksomheter er selskaper eller enheter hvor Statkraft har felles kontroll med en eller flere andre investorer. Ved felles virksomhet krever beslutninger knyttet til relevante aktiviteter enstemmig samtykke fra deltakerne som deler kontroll. Andeler i felles virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og presenteres som investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden under anleggsmidler. Konsernets andel av selskapets resultat etter skatt, korrigert for merverdiavskrivninger og eventuelle avvik i regnskapsprinsipper, presenteres som resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.

Tilknyttede selskaper er selskaper eller enheter hvor Statkraft har betydelig innflytelse. Andeler i tilknyttede selskaper innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og presenteres som investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden under anleggsmidler. Konsernets andel av selskapets resultat etter skatt, korrigert for merverdiavskrivninger og eventuelle avvik i regnskapsprinsipper, presenteres som resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.

SAMMENLIGNINGSTALL OG REKLASSIFISERINGER

Alle beløpsmessige størrelser i resultatet, balansen, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstilling og noter vises med fjorårets sammenligningstall.

UTENLANDSK VALUTA

Datterselskapene avlegger sine regnskaper i det enkelte selskapets funksjonelle valuta, normalt den lokale valuta i landet der selskapet driver sin virksomhet.

Statkraft SF har norske kroner som sin funksjonelle valuta som også er den valuta konsernregnskapet er presentert i. Ved utarbeidelsen av konsernregnskapet omregnes utenlandske datterselskaper, tilknyttede selskaper og felles virksomheter til norske kroner etter dagskursmetoden. Det vil si at balanseposter er omregnet til kurs per 31. desember, og resultatregnskapet er omregnet ved bruk av månedlige gjennomsnittskurser gjennom året. Omregningseffekter som oppstår føres mot utvidet resultat og innregnes først i resultatet ved salg av eierandeler i utenlandske selskaper.

Note 1 fortsettelse

Omregningseffektene som er resirkulert til resultatregnskapet presenteres som en del av gevinsten eller tapet ved salg / avhendelse. Den delen av omregningseffektene som er knyttet til minoritetsinteresser, blir ikke resirkulert til resultatregnskapet.

Løpende transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen ved bruk av valutakursene på transaksjonstidspunktet. Valutaeffekter føres under finansposter. Valutagevinster og -tap som følge av oppgjør av slike transaksjoner og fra omregning til balansedagens valutakurser av monetære eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta, regnskapsføres i resultatregnskapet.

KLASSIFISERING SOM KORTSIKTIG/LANGSIKTIG

En post i balansen klassifiseres som kortsiktig når den forventes realisert innen 12 måneder etter balansedagen. Andre poster klassifiseres som langsiktig med de unntak som er nevnt nedenfor. Enkelte derivater som er sikringsinstrumenter i et sikringsforhold presenteres sammen med sikringsobjektet. Første års avdrag på langsiktig gjeld presenteres som kortsiktig gjeld.

ENDRINGER I REGNSKAPET OG SAMMENLIGNINGSTALL

I 2018 har Statkraft endret resultatoppstillingen. Overgangseffektene fra IFRS 15 er beskrevet i note 12. Gevinster/tap fra markedsaktiviteter er adskilt fra Salgsinntekter og presentert på en egen regnskapslinje. Linjen inneholder blant annet trading, origination, risikoreducerende energiderivater og innebygde derivater.

Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden har i 2018 blitt flyttet slik at dette ikke lenger inngår i driftsresultatet. Beløpet i 2017 var - 79 millioner kroner. I tillegg har gevinster fra salg av selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden i 2018 blitt flyttet fra Andre driftsinntekter til Andre finansposter. Beløpet i 2017 var 5 563 millioner kroner.

Spesifikasjonen av Netto finansposter i resultatoppstillingen er endret, men uten effekt på summen av netto finansposter.

I 2018 har Kontantstrømoppstillingen blitt endret. Endringene er nærmere beskrevet i selve oppstillingen.

Sammenligningstall har blitt omarbeidet.

INNØRING AV NYE OG ENDREDE REGNSKAPSSTANDARDE

I 2018 er følgende nye og endrede regnskapsstandarder blitt innført:

- IFRS 9 Finansielle instrumenter
- IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder, inkludert klagjøring
- IFRIC 22 (ny fortolkning) Transaksjoner og forskuddsbetalinger i utenlands valuta
- Årlige forbedringer av IFRS-standarder 2014-2016

Implementeringseffektene fra IFRS 15 er beskrevet i note 12 og 24.

Implementeringen av IFRS 9 Finansielle instrumenter har ikke hatt vesentlige effekter på totalresultatet eller balansen. Dette inkluderer endringer i førstegangs innregning, etterfølgende måling og modellen for forventede kreditttap. Enkelte endringer har påvirket notekravene i note 10 og 11. Statkraft har implementert de nye kategoriene for finansielle instrumenter som beskrevet i note 10.

Implementeringseffektene av de øvrige regnskapsstandardene har ikke hatt vesentlig effekt på konsernregnskapet.

STANDARDE OG ENDRINGER SOM ER VEDTATT MEN IKKE TRÅDT I KRAFT

IFRS 16 Leieavtaler trer i kraft fra 1. januar 2019. IFRS 16 erstatter IAS 17 Leases, IFRIC 4 Fastsettelse av hvorvidt en avtale inneholder en leieavtale, SIC-15 Operasjonelle avtaler - insentiver og SIC-27 Vurdering av innholdet i transaksjoner som har juridisk form av en leieavtale. IFRS 16 fastsetter prinsippene for innregning, måling og presentasjon av leieavtaler og krever at leietakere balansefører de aller fleste leieavtaler, tilsvarende

regnskapsføringen av finansielle leiekontrakter i henhold til IAS 17.

På tilredelsesdato for leieavtalen skal leietaker innregne en forpliktelse til nåverdien av leiebetalinger og en tilsvarende eiendel som gjenspeiler retten til å anvende den underliggende eiendelen i leieperioden ("rett-til-bruk-eiendel"). Standarden omfatter en rekke frivillige unntak ved førstegangs innregning. Leietaker må vise rentekostnader på leieforpliktelsen og avskrivningskostnad på rett-til-bruk-eiendelen separat i resultatregnskapet.

Utleiers regnskapsføring etter IFRS 16 er i det vesentligste uendret fra tidligere regnskapsføring etter IAS 17. Utleier vil fortsette å klassifisere alle leieavtaler etter tilsvarende kriterier som tidligere.

Konsernet vil med virkning fra 1. januar 2019 implementere IFRS 16 ved å anvende modifisert retrospektiv metode. Dette innebærer at sammenlignbar informasjon ikke vil bli omarbeidet.

Vurdering av om en avtale er eller inneholder en leieavtale etter IFRS 16
På tidspunktet for første gangs innregning av IFRS 16 vil konsernet, i samsvar med overgangsreglene, innregne en leieforpliktelse for tilsvarende leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler etter IAS 17. Leieforpliktelsen vil bli målt til nåverdien av gjestående leiebetalinger neddiskontert ved bruk av marginal lånerente per 1. januar 2019. Statkraft har ikke benyttet det frivillige unntaket som er gitt i standarden til å videreføre tidligere vurdering av identifisering av leieavtaler og har derfor gjennomført en revurdering av samtlige leieavtaler. Rett-til-bruk-eiendelen vil videre bli målt individuelt til en verdi tilsvarende leieforpliktelsen justert for eventuelle forskuddsbetalinger og/eller utsatte leiebetalinger.

Statkraft har i det vesentligste fullført analysen av effektene av den nye standarden og konkludert på hvordan regnskapsføringen av leiekontrakter etter den nye standarden vil påvirke konsernregnskapet:

Statkrafts leiekontrakter omfatter hovedsakelig følgende type eiendeler:
Avtalene som i det vesentligste vil påvirke regnskapsføringen av leieforpliktelser og rett-til-bruk-eiendeler etter den nye standarden er avtaler om leie av kontor- og produksjonslokaler. I tillegg eksisterer det avtaler om leie av land, biler og utstyr.

Kraftkjøpsavtaler
Statkraft tilbyr markedstilgang til produsenter av fornybar energi ved å inngå langsiktige kraftkjøpsavtaler. Noen av disse avtalene var definert som leieavtaler i henhold til IFRIC 4.

Etter overgangen til IFRS 16 er disse avtalene ikke vurdert å inneholde en leieavtale. Det er konkludert med at avtaler som gjøres opp netto og som ikke er ment til eget bruk, er derivater som reguleres av IFRS 9 Finansielle instrumenter. Etter IAS 17 er betalt leie til eierne av vindparkene regnskapsført som energikjøp. Ved utarbeidelse av regnskapet for 2019 vil kraftkjøpsavtalene som er vurdert til å være derivater bli regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer ført over resultatregnskapet.

Følgende praktiske tilnærminger og frivillige unntak knyttet til leieavtaler som tidligere er klassifisert som operasjonelle leieavtaler er lagt til grunn på tidspunktet for førstegangs anvendelse:

- Unntak fra å regnskapsføre leieavtaler som avsluttes innen 12 måneder
- Unntak fra å regnskapsføre leie av eiendeler bestående av utstyr med lav verdi
- Utelate alle direkte utgifter til avtaleinngåelse ved måling av rett-til-bruk-eiendelen
- I stedet for å gjennomføre test for verdifall etter IAS 36, er vurderingen av hvorvidt leieavtalen er en tapskontrakt basert på IAS 37. Hvis leieavtalen inneholder en tapskontrakt, justeres rett-til-bruk-eiendelen tilsvarende avsetningen.
- Immaterielle eiendeler er valgt holdt utenfor IFRS 16. Leide konsesjoner eller betalinger for lisenser til kraftproduksjon og lignende er derfor ikke regnskapsført i henhold til IFRS 16

Måling

Statkraft har vurdert hvorvidt opsjoner til å fornye en leieavtale, ikke terminere en leieavtale eller å kjøpe den underliggende eiendelen med rimelig sikkerhet vil bli utøvd. Alle relevante forhold som kan gi Statkraft økonomiske insentiver til å utøve opsjoner, herunder kontrakts-, eiendels-, selskaps, eller markedsbaserte forhold er blitt vurdert. Ved implementeringen vil avtaler om leie av kontorbygg og som inneholder opsjoner bli regnskapsført uten beløp fra opsjonsperioder. Opsjoner om forlengelse av avtaler om leie av lokaler og produksjonsanlegg som er spesifikt innrettet og tilpasset Statkrafts virksomhet vil bli inkludert i beregnet balanseførte beløp.

Note 1 fortsettelse

En leieforpliktelse vil bli revurdert under gitte hendelser og omstendigheter som ved endring i leiebetingelser, endringer i fremtidige leiebetalinger som følge av endringer av en indeks eller rente som inngår i fastsettelse av betalt beløp. Generelt vil endringen som følge av remåling av forpliktelsen bli justert mot rett-til-bruk-eiendelen med et tilsvarende beløp.

Rett-til-bruk-eiendelen og leieforpliktelsen vil ikke bli vist på egne linjer i balanseoppstillingen, men vil bli vist i en egen note.

Marginale lånerenter er beregnet som en sum av valutaavhengige markedsrenter og selskapsespesifikke kredittmarginer for hvert relevante år for hver enkelt eiendel. De marginale lånerentene som er benyttet ved neddiskontering av fremtidige forpliktelser er et gjennomsnitt av slike årlige lånerenter, basert på kontraktslengden for hver enkelt leieavtale. Den vektete årlige diskonteringsrenten som er benyttet er 3,22 % og effekten av diskonteringen av nominelle verdier er på 427 millioner kroner. Kostnadsført minimumsleie i 2018 var 202 millioner kroner, se note 34.

De forventede beløpsmessige effektene på konsernregnskapet og sentrale nøkkeltall for 2019 basert på eksisterende leiekontrakter er:

- Regnskapsføring av kortsiktig og langsiktig leieforpliktelse samlet på i størrelsesorden 1,5 milliarder kroner.
- Regnskapsføring av rett-til-bruk-eiendel på i størrelsesorden 1,6 milliarder kroner, inkludert forskuddsbetalinger av leieavtaler på 100 millioner kroner.
- Regnskapsføring av kraftkjøpsavtaler som derivater til virkelig verdi i størrelsesorden 677 millioner kroner under eiendeler. Tilsvarende beløp vil bli regnskapsført som en økning i egenkapitalen per 1. januar 2019.
- Årlige leiebetalinger vil redusere andre driftskostnader og påvirke EBITDA positivt med i størrelsesorden 204 millioner kroner.
- Årlig avskrivninger vil øke med i størrelsesorden 174 millioner kroner.
- Årlig renteutgifter vil øke med i størrelsesorden 50 millioner kroner.
- Årlige gevinster og tap fra finansielle instrumenter vil bli regnskapsført.
- Økt kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter som en følge av at leiebetalingene på hovedstolen er klassifisert som finansieringsaktiviteter. Tidligere ble leiebetalingen i sin helhet klassifisert som operasjonelle aktiviteter (IFRS 16 påvirker ikke konsernets kontantstrøm).

I tillegg til IFRS 16 er følgende reviderte IFRS-standarder blitt vedtatt men ennå ikke trådt i kraft, og i noen tilfeller ikke vedtatt av EU:

- IFRIC 23 (ny fortolkning) Usikkerhet ved måling av skatteposisjoner
- IFRS 9 (endringer) Førtidig tilbakebetaling med negativ kompensasjon
- IAS 28 (endringer) Langsiktige interesser i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet
- IAS 19 (endringer) Planendring, avkorting og oppgjør
- Konseptuelt rammeverk (nytt rammeverk) Endrede referanser i flere IFRS - standarder
- IFRS 3 (endringer) Definisjon av virksomhet
- IAS 1 og IAS 8 (endringer) Definisjon av vesentlig
- Årlige forbedringer av IFRS- standarder 2015-2017

Statkraft forventer ikke at implementeringen av disse endringene vil innebære vesentlige effekter for konsernregnskapet for fremtidige perioder.

Årsregnskapet ble vedtatt av styret 13. februar 2019.

Note 2 Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

INTRODUKSJON

Bruk av rimelige estimater og utøvelse av skjønnsmessige vurderinger er et kritisk element ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. På grunn av den iboende usikkerheten som kjennetegner energiselskaperes virksomhet påvirkes anvendelsen av regnskapsprinsipper, driftsresultat, kontantstrøm og balansestørrelser i årsregnskapene av ledelsens bruk av skjønn.

Ledelsen baserer sine estimater på historiske hendelser samt ulike andre forutsetninger som, omstendighetene tatt i betraktning, synes å være rimelige.

OMRÅDER MED BETYDELIG SKJØNNMESSIG VURDERING

FORVENTET LANGSIKTIG KRAFTPRIS

En av de viktigste forutsetningene som legges til grunn når ledelsen skal fatte forretningsmessige avgjørelser er forventning om den langsiktige kraftprisen samt forventningen til utviklingen i markedet. I tillegg er disse forutsetningene kritisk input for ledelsen relatert til prosesser knyttet til deler av årsregnskapet som for eksempel:

- Allokering av virkelig verdi ved oppkjøp Note 5
- Vurdering av nedskrivning av varige driftsmidler Note 14, 23
- Vurdering av nedskrivning av immaterielle eiendeler Note 14, 22
- Vurdering av nedskrivning av selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden Note 14, 24

Statkraft oppdaterer årlig forventningen til utviklingen i langsiktige kraftpriser samt markedsutviklingen i de geografiske områdene hvor Statkraft har virksomhet. Oppdateringen gir grunnlag for både strategiske beslutninger i tillegg til forventninger til fremtidige priser og inntektsstrømmer som genereres i perioden etter 2025. Den årlige oppdateringen er et resultat av en kontinuerlig prosess som omfatter overvåkning, tolkning og analyse av globale og lokale trender, markedsfluktuasjoner og drivere som vil kunne påvirke fremtidige markeder og inntektsstrømmer.

En fundamental tilnærming legges til grunn for å analysere markedet. Slike analyser inkluderer blant annet:

- Kostnadsnivå til konkurrerende teknologier og brensel
- Fremtidig energibalanse
- Politiske reguleringer
- Teknologisk utvikling for å redusere utslipp av klimagasser

Proessen er ledet og drevet av en gruppe eksperter på tvers av organisasjonen. Hovedresultatene blir sammenlignet med eksterne referanser og større avvik blir forklart. Proessen søker å sikre konsistens og komme frem til et balansert syn både på markedet og fremtidig kraftpris.

Ledelsen danner sitt syn ved å være involvert i prosessen. Ledelsen inviteres i tillegg til både å bidra med input, men også å utfordre input og scenarier som legges til grunn i analysen som siden vil benyttes ved verddivurdering av eiendeler og i andre strategiske vurderinger. Basert på den årlige prosessen og ekspertmiljøenes anbefalinger godkjenner konsernledelsen de langsiktige prisforventningene og tilhørende syn på markedsutviklingen.

Ulike sensitivitetsanalyser er beskrevet i:

- Analyse av markedsrisiko Note 8
- Finansielle instrumenter Note 10
- Nedskrivning Note 14

VIRKELIG VERDI – LANGSIKTIGE KRAFTKONTRAKTER

I tillegg til det som er nevnt over utøves det betydelig skjønn ved verdsettelse av konsernets langsiktige kraftkjøps- og kraftsalgskontrakter som er kategorisert på nivå 3 i virkelig verdi-hierarkiet. Estimert virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser er basert på vederlaget som oppnås på rapporteringstidspunktet. Når verdsettelsen av virkelig verdi ikke kan understøttes av observerbare markedsdata, benyttes ulike modeller og verdsettelsesmetoder. Forutsetninger og data som legges til grunn er verifisert mot observerbar markedsinformasjon når slik informasjon er tilgjengelig. Slik informasjon vil alltid være forbundet med usikkerhet. Når sammenlignbare markedsbaserte transaksjoner ikke foreligger vil ledelsen gjøre markedsbaserte forutsetninger, se note 10.

ANDRE OMRÅDER

I tillegg til dette utøves det betydelig skjønn ved vurdering av regnskapsførte verdier på følgende områder:

- Pensjoner Note 16
- Utsatt skattefordel Note 21

ANVENDELSE AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Statkrafts virksomhet kjennetegnes ved at det er behov for ledelsens utøvelse av skjønn ved vurderingen av hvilke regnskapsprinsipper som skal anvendes på betydelige regnskapsposter. Ledelsens bruk av skjønn har betydelig innflytelse på Statkrafts konsernregnskap. Aktuelle områder er:

- Klassifisering av energikontrakter Note 10
- Klassifisering av energiinntekter Note 12
- Klassifisering av investeringer i fellesskap med tredjepart Note 24
- Klassifisering av kraftkjøpsavtaler Note 34

Note 3 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært noen betydelige hendelser etter balansedagen.

Note 4 Segmentinformasjon

Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og er beslutningsgrunnlag for ressursallokering og måloppnåelse.

Segmentrapporteringen er basert på underliggende tall. Tabellen nedenfor viser en avstemming mellom IFRS og underliggende tall. Nærmere omtale av underliggende tall er beskrevet i Alternative resultatmål.

Se note 12 for informasjon om inntekter per kategori og geografi.

Segmentene er:

Europeisk fleksibel kraftproduksjon består av det meste av konsernets vannkraft i Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia, i tillegg til gasskraft, den undersjøiske kabelen Baltic Cable og biobaserte kraftverk i Tyskland.

Markedsoperasjoner omfatter trading, origination, markedsadgang til mindre produsenter av fornybar energi, samt inntektsoptimalisering og risikoavlastning knyttet til både den kontinentale og den nordiske produksjonsvirksomheten.

Internasjonal kraft omfatter utvikling, eierskap og drift av fornybare energikilder i fremvoksende markeder. Segmentet har virksomhet i Brasil, Peru, Chile, India, Nepal, Tyrkia og Albania.

Vindkraft omfatter utvikling og drift av landbasert vindkraft. Segmentet har virksomhet i Norge, Sverige, Irland og Storbritannia.

Fjernvarme omfatter utvikling og drift av fjernvarmeanlegg i Norge og Sverige.

Industrielt eierskap omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner innenfor konsernets kjernevirksomhet. I segmentet inngår Skagerak Energi, BKK, Agder Energi, Fjordkraft og Istad. Per årsslutt er Skagerak konsolidert og øvrige selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden. Statkraft solgte aksjer i Fjordkraft og Istad i 2018. Fjordkraft var konsolidert innen salget i mars 2018. Etter transaksjonen ble Fjordkraft innregnet etter egenkapitalmetoden.

Annen virksomhet omfatter annen småskala virksomhet, konsernfunksjoner og ikke-allokerte eiendeler.

Konsernposter omfatter elimineringsoperasjoner.

Avstemming av IFRS mot underliggende

Millioner kroner	2018	Justeringer	2018	2017	Justeringer	2017
	IFRS		Underliggende			
Resultatregnskap						
Salgsinntekter	55 350	-676	54 674	50 778	-116	50 662
Gevinster/tap fra markedsaktiviteter	-1 696	1 464	-232	2 414	-1 172	1 242
Andre driftsinntekter	2 579	-1 449	1 131	1 325	-346	979
Brutto driftsinntekter	56 233	-660	55 573	54 518	-1 634	52 883
Energikjøp	-26 808	-	-26 808	-28 207	-	-28 207
Overføringskostnader	-1 840	-	-1 840	-1 326	-	-1 326
Netto driftsinntekter	27 585	-660	26 925	24 985	-1 634	23 350
Lønnskostnader	-3 615	-	-3 615	-3 707	-	-3 707
Avskrivninger	-3 535	-	-3 535	-3 629	-	-3 629
Nedskrivninger	-167	167	-	-500	500	-
Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	-1 361	-	-1 361	-1 312	-	-1 312
Andre driftskostnader	-3 427	-	-3 427	-3 847	30	-3 817
Driftskostnader	-12 105	167	-11 938	-12 995	530	-12 465
Driftsresultat (EBIT)	15 480	-493	14 987	11 990	-1 105	10 886

Følgende justeringer foretas i underliggende tall:

- Salgsinntekter: gevinster og tap fra sikringskontrakter (IFRS 9) innen markedsadgangsaktiviteter (kunder) er reklassifisert fra "Gevinster/tap fra markedsaktiviteter" til "Salgsinntekter". Disse gevinster og tapene er således ikke inkludert i Salgsinntekter i IFRS-tallene.
- Gevinster/tap fra markedsaktiviteter:
  - Urealiserte verdiendringer i innebygde derivater fra kraftkontrakter er ikke inkludert i underliggende tall.
  - Urealiserte gevinster og tap fra enkelte energiderivater som er inngått for sikringsformål er ikke inkludert i underliggende tall.
- Andre driftsinntekter: gevinster fra salg av datterselskaper og felles drift er ikke inkludert i underliggende tall.
- Nedskrivninger: nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler er ikke inkludert i underliggende tall.
- Andre driftskostnader: tap fra salg av datterselskaper og felles drift er ikke inkludert i underliggende tall.

Note 4 fortsettelse

Regnskapsspesifikasjon per segment

Segmenter	Statkraft SF Konsern	Europeisk fleksibel kraft- produksjon	Markeds- operasjoner	Inter- nasjonal kraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- posteringer
Beløp i mill. kroner									
2018									
Driftsinntekter, eksterne	55 573	21 158	26 007	2 502	399	907	4 537	134	-71
Driftsinntekter, interne	-	444	-50	139	968	1	94	877	-2 473
Brutto driftsinntekter, underliggende	55 573	21 602	25 957	2 641	1 367	908	4 631	1 011	-2 544
Netto driftsinntekter, underliggende	26 925	18 765	834	2 244	1 320	650	3 284	1 011	-1 183
Driftsresultat (EBIT), underliggende	14 987	12 977	-321	631	429	206	1 467	-545	142
Urealiserte verdiendringer fra energiderivater	-789	-333	-456	-	-	-	-	-	-
Gevinster/tap fra salg av selskaper	1 449	-	15	-	1	-	1 432	-	-
Nedskrivninger	-167	-	-	-160	-	-7	-	-	-
Driftsresultat (EBIT), IFRS	15 480	12 644	-761	471	431	199	2 899	-545	142
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	790	-	2	143	30	-	635	-20	-
Eiendeler og sysselsatt kapital 31.12.18									
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	106 970	54 567	85	24 976	8 018	3 461	15 494	369	-
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 105	-	25	1 977	879	-	10 116	108	-
Lån til investeringer etter egenkapitalmetoden	2 319	-	-	1 737	568	-	15	-	-
Øvrige eiendeler	57 345	2 221	11 655	1 447	533	281	988	40 352	-132
Totale eiendeler	179 739	56 789	11 765	30 137	9 998	3 741	26 613	40 829	-132
Eiendeler ekskludert fra sysselsatt kapital	-56 323	-35	-203	-4 011	-1 461	-	-10 609	-40 003	-
Forpliktelser inkludert i sysselsatt kapital	-19 685	-2 848	-5 856	-1 481	-293	-212	-1 275	-7 853	132
Sysselsatt kapital	103 731	53 906	5 706	24 645	8 243	3 529	14 728	-7 027	-
Avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital	15,2 %	24,8 %	-6,9 %	2,9 %	6,3 %	5,9 %	10,1 %	n/a	n/a
Avkastning på gjennomsnittlig investering etter egenkapitalmetoden	5,9 %	n/a	n/a	7,8 %	3,2 %	n/a	6,1 %	n/a	n/a
Av- og nedskrivninger	-3 702	-1 660	-17	-910	-309	-172	-574	-59	-
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	2 067	1 185	10	155	4	9	663	40	-
Investering i økt kapasitet	3 053	67	24	894	1 623	134	309	-	-
Investering i eierandeler	1 862	-	39	1 345	381	-	-	97	-

Note 4 fortsettelse

Regnskapsspesifikasjon per segment

Segmenter	Statkraft SF Konsern	Europeisk fleksibel kraft- produksjon	Markeds- operasjoner	Inter- nasjonal kraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- posteringer
Beløp i mill. kroner									
2017									
Driftsinntekter, eksterne	52 883	16 908	25 294	2 522	55	788	7 209	134	-28
Driftsinntekter, interne	-	176	84	108	706	1	53	853	-1 981
Brutto driftsinntekter, underliggende	52 883	17 084	25 378	2 630	761	789	7 262	987	-2 009
Netto driftsinntekter, underliggende	23 350	14 508	1 983	2 143	716	580	3 602	987	-1 170
Driftsresultat (EBIT), underliggende	10 886	8 509	1 057	394	-132	155	1 369	-441	-25
Urealiserte verdiendringer fra energiderivater	1 289	1 173	116	-	-	-	-	-	-
Gevinster/tap fra salg av selskaper	315	-	-	76	258	-	11	-30	1
Nedskrivninger	-885	699	-	-1 392	-187	-4	-	-	-1
Driftsresultat (EBIT), IFRS	11 604	10 381	1 173	-922	-61	151	1 380	-471	-25
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	-69	-	2	-733	213	-	473	-23	-
Eiendeler og sysselsatt kapital 31.12.17									
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	103 791	55 614	161	22 634	6 317	3 510	15 188	368	-
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 335	-	86	1 821	1 771	-	9 640	16	-
Lån til investeringer etter egenkapitalmetoden	6 182	-	-	1 640	667	-	16	3 860	-
Øvrige eiendeler	43 110	1 895	7 905	1 788	538	258	2 340	29 135	-748
Totale eiendeler	166 418	57 509	8 152	27 882	9 293	3 767	27 184	33 379	-748
Eiendeler ekskludert fra sysselsatt kapital	-49 206	-29	-206	-3 702	-2 449	-	-10 125	-32 695	-
Forpliktelser inkludert i sysselsatt kapital	-16 139	-3 010	-4 655	-1 633	-358	-197	-2 106	-4 927	748
Sysselsatt kapital	101 073	54 470	3 291	22 547	6 486	3 570	14 953	-4 243	-
Avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital	10.9%	16.2%	27.2%	1.7%	-1.9%	4.4%	9.3%	n/a	n/a
Avkastning på gjennomsnittlig investering etter egenkapitalmetoden	-0.4%	n/a	n/a	-18.1%	9.2%	n/a	4.9%	n/a	n/a
Av- og nedskrivninger	-4 515	-973	-12	-2 160	-553	-175	-575	-66	-1
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 820	1 053	5	173	12	7	566	4	-
Investering i økt kapasitet	1 964	117	103	794	500	130	320	-	-
Investering i eierandeler	111	-	91	-	-	-	-	19	-

Note 4 fortsettelse

Utvalgt finansiell informasjon fra «Norsk vannkraft og relatert virksomhet»

I Prop. 40 S (2014-2015), som relaterer seg til revidert nasjonalbudsjett, ble det uttalt at Statkraft skal presentere tall fra norsk vannkraft.

Tabellen på neste side viser tall fra «Norsk vannkraft», som er hentet fra forskjellige operasjonelle segmenter.

«Norsk vannkraft» er definert som resultatene fra alle aktivitetene i vannkraftverk i datterselskapene Statkraft Energi AS og Skagerak Kraft konsern som er underlagt grunnrentebeskatning. Videre inkluderer tallene i Statkraft Energi resultater fra nordisk forvaltningsportefølje og porteføljer som skal redusere markedsrisiko.

«Relatert virksomhet» er alle aktiviteter i BKK AS, Agder Energi AS og Istad AS som er investeringer ført etter egenkapitalmetoden.

Kolonnen «sum norsk vannkraft eksklusive relatert virksomhet» viser konsoliderte tall for disse to selskapene hvor konserninterne transaksjoner er eliminert. Tallene for Statkraft Energi AS er en del av Europeisk fleksibel kraftproduksjon og Markedsoperasjoner og tallene for Skagerak Kraft konsern er presentert som en del av Industrielt eierskap. Linjen «Resultat etter skatt (majoritetens andel)» er beregnet basert på Statkrafts eierandel på 66,62 %.

Linjene netto finansposter og skattekostnad viser finansiell informasjon fra aktiviteter fra det som er definert som «norsk vannkraft».

Videre presenteres tall fra investeringer etter egenkapitalmetoden i selskapene BKK AS, Agder Energi AS og Istad AS som alle er en del av segmentet Industrielt eierskap. Se note 24.

Tilleggsopplysninger

"Norsk vannkraft"

NOK million	"Norsk vannkraft" fra:			Sum "Norsk vannkraft, eksklusiv relatert virksomhet"	Relatert virksomhet	Sum "Norsk vannkraft og relatert virksomhet"
	Statkraft SF konsern	Statkraft Energi AS	Skagerak Kraft konsern			
2018						
Brutto driftsinntekter	56 233	17 499	2 118	19 587		19 587
Netto driftsinntekter	27 585	16 185	2 009	18 184		18 184
Driftsresultat (EBIT)	15 480	12 080	1 375	13 455		13 455
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	790				596 ¹⁾	596
Netto finansposter	4 439	-171	-64	-235		-235
Skattekostnad	-7 255	-6 295	-853	-7 148		-7 148
Resultat etter skatt	13 454	5 614	458	6 072	596	6 668
Resultat etter skatt (majoritetens andel)	12 775	5 614	303	5 918	596	6 513
Avgitt utbytte eller konsernbidrag til Statkraft		4 499 ²⁾	119 ³⁾	4 618	541 ³⁾	5 159
Balanse 31.12.18						
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 105	-	2	2	9 030 ¹⁾	9 032
Øvrige eiendeler	166 635	35 621	5 306	40 927		40 927
Totale eiendeler	179 739	35 621	5 307	40 928	9 030	49 958
EBITDA	19 182	13 147	1 567	14 714	-	14 714
Av- og nedskrivninger	-3 702	-1 067	-192	-1 259		-1 259
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	2 067	864	105	969		969
Investeringer i økt kapasitet	3 053	62	25	87		87
Investeringer i eierandeler	1 862	-	-	-		-

¹⁾ Statkrafts andel

²⁾ Utbytte og konsernbidrag etter skatt betalt fra Statkraft Energi AS

³⁾ Utbytte betalt til Statkraft

Note 4 fortsettelse

Tilleggsopplysninger

"Norsk vannkraft"	"Norsk vannkraft" fra:			Sum "Norsk vannkraft, eksklusiv relatert virksomhet"	Relatert virksomhet	Sum "Norsk vannkraft og relatert virksomhet"
	Statkraft SF konsern	Statkraft Energi AS	Skagerak Kraft konsern			
NOK million						
2017						
Brutto driftsinntekter	54 518	15 666	1 651	17 303		17 303
Netto driftsinntekter	24 985	12 943	1 571	14 514		14 514
Driftsresultat (EBIT)	11 604	8 979	955	9 934		9 934
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	-69	-	-	-	471 ¹⁾	471
Netto finansposter	4 232	-136	-83	-218		-218
Skattekostnad	-3 958	-4 684	-522	-5 207		-5 207
Resultat etter skatt	11 810	4 159	350	4 509	471	4 980
Resultat etter skatt (majoritetens andel)	11 904	4 159	232	4 390	471	4 861
Avgitt utbytte eller konsernbidrag til Statkraft		3 758 ²⁾	76 ³⁾	3 834	528 ³⁾	4 362
Eiendeler 31.12.17						
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 335	-	1	1	9 559 ¹⁾	9 561
Øvrige eiendeler	153 083	35 765	5 356	41 121		41 121
Totale eiendeler	166 418	35 765	5 358	41 123	9 559	50 682
EBITDA	16 119	10 095	1 146	11 241		11 241
Av- og nedskrivninger	-4 515	-1 116	-191	-1 307		-1 307
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 820	950	95	1 046		1 046
Investeringer i økt kapasitet	1 964	22	4	25		25
Investeringer i eierandeler	111	-	-	-		-

¹⁾ Statkrafts andel

²⁾ Utbytte og konsernbidrag etter skatt betalt fra Statkraft Energi AS

³⁾ Utbytte betalt til Statkraft

Note 5 Transaksjoner

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenslutninger. Vederlaget måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som også er tidspunktet for måling av virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser som overtas ved transaksjonen. Dersom regnskapsføringen for en virksomhetssammenslutning ikke er fullstendig ved slutten av rapporteringsperioden der transaksjonen er gjennomført, rapporteres foreløpige verdier for de aktuelle eiendelene og gjelden. Midlertidige verdier justeres løpende i måleperioden på maksimum 12 måneder for å reflektere ny informasjon som er innhentet om forhold som eksisterte på oppkjøpsdatoen og som ville ha påvirket verdivurderingen om de var kjent. Dersom forholdene tilsier det kan nye eiendeler og gjeld bli regnskapsført. Transaksjonstidspunktet er når risiko og kontroll er overdratt og sammenfaller normalt med gjennomføringstidspunktet.

Ikke-kontrollerende interesser vurderes enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Vurderingen gjøres for hver transaksjon.

En eventuell forskjell mellom kostpris på aksjer og identifiserbare netto eiendeler og virkelig verdi på overtatte eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser føres som goodwill eller inntektsføres dersom kostpris er lavest. Det avsettes ikke for utsatt skatt på goodwill.

Transaksjonskostnader resultatføres når de påløper.

Dersom sammenslutningene skjer stegvis må det også beregnes virkelig verdi av nåværende eierandel når faktisk kontroll overføres til Statkraft. Endring i virkelig verdi innregnes i resultatregnskapet.

Prinsippene for virksomhetssammenslutning gjelder i hovedsak tilsvarende for anskaffelse av tilknyttede selskaper og felles virksomhet.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Kjøpesum for oppkjøpte selskaper må allokere til overtatte eiendeler og forpliktelser og betingede forpliktelser basert på deres estimerte virkelige verdi. For større oppkjøp, benytter Statkraft uavhengige eksterne rådgivere for å bistå med fastsettelse av virkelig verdi for overtatte eiendeler og forpliktelser. Denne type verdsettelse krever at ledelsen foretar vurderinger for å fastsette verdsettelsesmetode, estimater og forutsetninger. Ledelsens estimater av virkelig verdi og levetid er basert på forutsetninger som er underbygget av konsernets kompetansemiljø, og omfatter iboende usikkerhet. Som beskrevet i note 2 så er Statkrafts langsiktige prisbaner for kraft en kritisk forutsetning som er lagt til grunn for å estimere virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser.

VIKRSOMHETSSAMMENSLUTNINGER I 2018

Tidong Den 4. september ervervet Statkraft 100 % av aksjene i NSL Tidong Power Generation Private Ltd. Aksjene ble ervervet fra NSL Renewable Power Private Ltd for en kjøpspris tilnærmet null. Tidong er et vannkraftprosjekt i India med planlagt kapasitet på 100 MW.

Element Den 2. oktober ervervet Statkraft 100 % av aksjene i den irske og britiske delen av vindkraftutviklingen til Element Power Group. Aksjene ble ervervet fra Hudson Clean Energy Partners AIV LP for 372 millioner kroner. I tillegg ble lån til tidligere aksjonærer på totalt 40 millioner kroner tilbakebetalt i tilknytning til transaksjonen.

Tamar Den 21. desember ervervet Statkraft 100 % av aksjene i de to selskapene Santa Fé Energia S.A. og Tamar Pequenas Centrais Hidroelectricas S.A., bestående av åtte vannkraftverk i staten Espírito Santo i Brasil. Aksjene ble ervervet fra EDP Energias do Brazil for 1344 millioner kroner. Porteføljen har en totalt installert kapasitet på 132 MW og vil utvide Statkraft sin virksomhet i Brasil.

SALG OG RESTRUKTURERING AV VIRKSOMHET I 2018

Dudgeon Offshore Wind Den 7. mars fullførte Statkraft en avtale om salg av sitt 30 % eierskap i Dudgeon Offshore Ltd, klassifisert som felles virksomhet. Motparten var et konsortium ledet av China Resource Company Limited. Den totale innbetalingen fra transaksjonen var 5945 millioner kroner og resulterte i en gevinst på 5106 millioner kroner regnskapsført som Andre finansposter. Et aksjonærlån på 317 millioner kroner gitt fra Statkraft UK Ltd til Dudgeon ble tilbakebetalt av selskapet i første kvartal. Statkraft UK Ltd har gitt et lån til Dudgeon på 3534 millioner kroner. Dette lånet er ikke en del av transaksjonen og ble tilbakebetalt i fjerde kvartal.

Fjordkraft Den 21. mars fullførte Fjordkraft en suksessfull børsnotering på Oslo Børs til en pris på 31 kroner per aksje. Statkraft har regnskapsført en total gevinst på 1659 millioner kroner fra børsnoteringen, hvorav 1432 millioner kroner ble regnskapsført som Andre driftsinntekter. BKK, et tilknyttet selskap av Statkraft, solgte også deler av sin eierandel i Fjordkraft gjennom børsnoteringen, og regnskapsførte en gevinst på 227 millioner kroner. Denne gevinsten er regnskapsført som Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden. Totale innbetalinger fra transaksjonen var 673 millioner kroner. Etter børsnoteringen er Statkraft sin eierandel 29,72 % og investeringen er innregnet etter egenkapitalmetoden, se note 24.

Av totale gevinster som er regnskapsført er 869 millioner en justering til virkelig verdi av Statkraft sin gjenværende eierandel. Merverdier har blitt analysert og allokert til identifiserbare immaterielle eierandeler. 255 millioner kroner (før skatt) er allokert til kundeporteføljer og vil bli avskrevet over seks år. Avskrivningene vil påvirke resultatandelen fra investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden. De resterende merverdiene har blitt allokert til merkenavn og goodwill som begge har ubestemt levetid. Merverdiene er presentert netto som en del av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden i balansen.

BKK Den 11. juni fullførte Statkraft en avtale hvor BKK kjøper sine egne B-aksjer fra Statkraft, tilsvarende 1,7 % av selskapets totale aksjekapital. Totale innbetaling fra transaksjonen var 350 millioner kroner. Salget resulterte i en gevinst på 141 millioner kroner, regnskapsført som Andre finansposter.

Istad Den 3. september fullførte Statkraft en avtale om å selge sin 49 % eierandel i Istad AS. Total innbetaling fra salget var 380 millioner kroner. Salget resulterte i en gevinst på 168 millioner kroner, regnskapsført som Andre finansposter.

Lange Runde Den 7. september solgte Statkraft 90 % av aksjene i solkraftparken Lange Runde i Nederland. Total innbetaling fra transaksjonen var 130 millioner kroner, som inkluderer tilbakebetaling av et lån. Salget resulterte i en gevinst på 15 millioner kroner, regnskapsført som Andre driftsinntekter.

BKK Den 14. september fullførte Statkraft en avtale hvor BKK kjøpte sine egne B-aksjer fra Statkraft, tilsvarende 0,35 % av selskapets totale aksjekapital. BKK har benyttet de ervervede aksjene som vederlag til oppkjøpet av Etne Elektrisitetslag. Total innbetaling fra transaksjonen var 72 millioner kroner. Salget resulterte i en gevinst på 34 millioner kroner, regnskapsført som Andre finansposter.

Note 5 fortsettelse

Allokering av kostpris ved

virksomhetssammenslutninger 2018 ¹⁾

	Tidong	Element Power	Tamar	Sum
Transaksjonstidspunkt	04.09.2018	02.10.2018	21.12.2018	
Stemmerett/eierandel anskaffet gjennom oppkjøpet	100%	100%	100%	
Total stemmerett/eierandel etter oppkjøp	100%	100%	100%	
Måling av ikke-kontrollerende interesser	i/a	i/a	i/a	

Vederlag

Beløp i mill. kroner

Kontanter	-	372	1 344	1 716
Total anskaffelseskost	-	372	1 344	1 716
Bokført verdi av netto oppkjøpte eiendeler (se tabell under)	-4	252	566	814
Identifisering av merverdier, fordelt på:				
Immaterielle eiendeler	-	-99	334	235
Varige driftsmidler	4	-	449	453
Beholdninger	-	-	-4	-4
Brutto merverdier	4	-99	779	684
Utsatt skatt på merverdier	-1	-	-119	-120
Netto merverdier	3	-99	659	563
Virkelig verdi av netto anskaffede eiendeler, eksklusiv goodwill	-1	153	1 225	1 377
Herav:				
Majoritetens andel	-1	153	1 225	1 377
Ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-
Total	-1	153	1 225	1 377
Total anskaffelseskost	-	372	1 344	1 716
Virkelig verdi av netto anskaffede eiendeler anskaffet, ekskludert goodwill (majoritetens andel)	-1	153	1 225	1 377
Goodwill	1	219	119	339

¹⁾ Alle kostprisallokeringer er basert på foreløpige vurderinger og vil kunne være gjenstand for endringer innen 12 måneder etter hver transaksjon.

Beløp i mill. kroner	Tidong	Element Power	Tamar	Sum
Bokført verdi av netto oppkjøpte eiendeler				
Immaterielle eiendeler	-	371	6	378
Varige driftsmidler	392	1	727	1 120
Utsatt skatt	-	-	2	2
Øvrige anleggsmidler	34	-	11	45
Sum anleggsmidler	426	372	746	1 545
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	15	150	165
Beholdninger	-	-	12	12
Fordringer	1	-	48	49
Sum omløpsmidler	1	15	210	226
Oppkjøpte eiendeler	427	387	957	1 771
Utsatt skatt	1	-	-	1
Rentebærende gjeld, langsiktig	342	38	337	717
Rentebærende gjeld, kortsiktig	2	-	19	21
Betalbar skatt	-	-	24	24
Annen rentefri gjeld	87	97	10	194
Nettoverdi oppkjøpte eiendeler	-4	252	566	814
Total anskaffelseskost	-	372	1 344	1 716
Ikke kontantelementer av anskaffelseskost	-	-	-	-
Vederlag og kostnader i kontanter og kontantekvivalenter	-	372	1 344	1 716
Kontanter og kontantekvivalenter i ervervede selskaper	-	15	150	165
Netto kontantutbetalinger ved oppkjøpene	-	357	1 194	1 551
Tilføring til brutto driftsinntekter siden oppkjøpstidspunktet	-	7	-	7
Tilføring til resultat siden oppkjøpstidspunktet	-8	-15	-	-23

Note 5 fortsettelse

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER I 2017

Det har ikke forekommet virksomhetssammenslutninger av vesentlig betydning i 2017.

SALG OG RESTRUKTURERING AV VIRKSOMHET I 2017

Forewind Ltd Den 23. mars solgte Statkraft sine aksjer i den felleskontrollerte virksomheten Forewind Ltd, hvilket inkluderer havvindprosjektet Dogger Bank utenfor Storbritannia. 256 millioner kroner ble regnskapsført som gevinst under Andre finansposter.

Cetin Enerji Den 11. juli solgte Statkraft alle sine aksjer i vannkraftprosjektet Cetin i Tyrkia. 76 millioner kroner, hovedsakelig knyttet til omregningsdifferanser, ble regnskapsført som gevinst. Som en del av avtalen foreligger det et betinget vederlag («earn-out»). Det betingede vederlaget inntektsføres først når det mottas.

SN Power Den 25. september inngikk Statkraft en avtale med Norfund hvor Statkraft kjøpte de resterende 18,1 % av aksjene i Statkraft IH Invest AS og solgte sin 50 % eierandel i SN Power AS. I tillegg mottok Statkraft en betaling på 1717 millioner kroner. 2488 millioner kroner, som inkluderer omregningsdifferanser og en utsatt gevinst fra tidligere restrukturering, ble regnskapsført som gevinst under andre finansposter.

Gevinsten i Statkraft SF konsern avviker fra gevinsten som er bokført i Statkraft AS konsern. Dette skyldes en utsatt gevinst fra en tidligere restrukturering hvor Statkraft SF hadde eierandeler i et kraftverk som senere ble solgt til SN Power.

Triton Knoll Den 10. oktober inngikk Statkraft en avtale med innogy Renewables UK Ltd hvor Statkraft solgte sin 50 % eierandel i den felleskontrollerte virksomheten Triton Knoll Offshore Wind Farm Ltd. I tillegg realiserte Statkraft sitt utlån til virksomheten på 331 millioner kroner. Den totale innbetalingen var på 765 millioner kroner. Transaksjonen resulterte i en gevinst på 426 millioner kroner regnskapsført som Andre finansposter.

Scira Den 14. desember inngikk Statkraft en avtale med Equitix hvor Statkraft solgte sin 40 % eierandel i den felleskontrollerte virksomheten Scira Offshore Energy Ltd, som inkluderer den havbaserte vindparken Sheringham Shoal. I tillegg realiserte Statkraft sitt utlån til Scira på 1403 millioner kroner. Den totale innbetalingen var på 6192 millioner kroner. Transaksjonen resulterte i en gevinst fra salg av aksjene på 2634 millioner kroner regnskapsført som Andre finansposter og en gevinst fra realisasjon av utlånet på 43 millioner kroner regnskapsført som Andre finansposter.

Skagerak Naturgass Skagerak Naturgass AS var tidligere 100 % eid av Skagerak Energi og ble konsolidert som datterselskap. 51 % av aksjene ble solgt og selskapet konsolideres etter egenkapitalmetoden etter transaksjonen. Nedsalget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Steinsvik Datterselskapet Steinsvik AS hadde sin virksomhet innen småskala vannkraft og ble solgt. Salget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Vindpark Em AB Datterselskapet Vindpark Em AB og vindparken Tollarpabjär ble solgt. Salget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Note 6 Styring av kapitalstruktur

Hovedmålsettingene ved konsernets styring av kapitalstruktur er å ha en fornuftig balanse mellom soliditet og ekspansjonskraft, samt å opprettholde en sterk kredittrating.

Virkemidler ved styring av kapitalstruktur på lang sikt er i hovedsak opptak og nedbetaling av langsiktig gjeld, samt inn- og utbetalinger av innskutt kapital fra/til eier. Konsernet søker å hente fremmedkapital fra ulike lånemarkeder. Konsernet er ikke pålagt eksterne krav med hensyn til styring av kapitalstruktur annet enn det som følger av markedets forventninger og eiers krav om utbytte.

Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
Rentebærende gjeld, langsiktig	30	30 354	36 285
Rentebærende gjeld, kortsiktig	30	6 128	3 536
Finansielle plasseringer, kortsiktig		-604	-918
Bankinnskudd eksklusiv bundne midler	28	-23 200	-14 156
Netto rentebærende gjeld		12 678	24 748

Det har ikke skjedd endringer i målsettinger og retningslinjer innenfor styring av kapitalstruktur i konsernet gjennom 2018.

Det viktigste måltallet for konsernets styring av kapitalstruktur er langsiktig kredittrating. Statkraft AS har en langsiktig kredittrating på A- (stable outlook) fra Standard & Poor's og BBB+ (stable outlook) fra Fitch Ratings. Statkrafts mål er å opprettholde dagens rating.

Note 7 Markedsrisiko i konsernet

GENERELT OM RISIKO OG RISIKOSTYRING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Statkraft driver virksomhet som innebærer risiko på mange områder, og har en helhetlig tilnærming til konsernets markedsrisikoer. Formålet med risikostyring er å ta riktig risiko ut fra konsernets risikovilje og -evne, kompetanse, soliditet og utviklingsplaner. Risikostyringen skal identifisere trusler og muligheter for konsernet, og styre risiko mot et akseptabelt nivå slik at det gis rimelig sikkerhet for at konsernets målsettinger oppnås.

I Statkraft vil markedsrisikoen i hovedsak være knyttet til priser på energi og råvarer, samt renter og valuta. I det følgende vil det redegjøres nærmere for ulike typer av markedsrisiko og hvordan disse styres.

BESKRIVELSE AV MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL PRISER PÅ ENERGI OG RÅVARER

Statkraft er eksponert mot markedsrisiko knyttet til kraftproduksjon og krafthandel. Inntekter fra kraftproduksjon er eksponert mot volum- og prisrisiko. Konsernet har en avansert prosess for energidisponering som tar sikte på å ha tilgjengelig produksjonskapasitet når etterspørselen i markedet er høy. Statkraft håndterer markedsrisikoen i energimarkedet ved å handle både fysiske kontrakter og finansielle instrumenter i flere markeder. Kraftinntektene er optimalisert gjennom handel av finansielle instrumenter. Konsernet er også involvert i andre handelsaktiviteter.

Risikostyringen innen energihandel i Statkraft gjennomføres på hele porteføljer og ikke enkeltvis kontrakter. Det er for alle porteføljer etablert interne retningslinjer for grad av eksponering i markedet. Ansvar for den kontinuerlige oppfølgingen av tildelte fullmakter og rammes er lagt til organisatorisk uavhengige enheter. Rammene for handel med både finansielle og fysiske kontrakter overvåkes kontinuerlig. Konsernet har handelskontorer i Oslo, Trondheim, Stockholm, London, Amsterdam, Düsseldorf, Istanbul, Tirana, Rio de Janeiro, San Francisco, New Delhi og Lima.

Beskrivelse av energiporteføljene, gruppert etter resultatlinjer, følger under.

Produksjonsaktiviteter Statkraft har inngått fysiske kraftsalgsavtaler med industrikunder, hvor det største volumet er i Norge. Disse kontraktene bidrar til å stabilisere Statkrafts inntekter ved at de normalt har fast pris og volum. Kontraktene har ulik varighet. En vesentlig del av kontraktsvolumet gjøres opp i euro, hvilket innebærer en valutarisiko. Enkelte kontrakter er indeksert mot råvarepriser.

I tillegg til fysiske bilaterale kontrakter har Statkraft porteføljer av finansielle kontrakter, normalt forwards og futures, som har som formål å prissikre et gitt volum av fremtidige spotinntekter.

Statkraft har en nordisk og en kontinental forvaltningsportefølje som forvaltes henholdsvis i Oslo og i Düsseldorf. Porteføljeforvaltning er en markedsaktivitet hvor målsetningen er å optimere salgsinntektene og samtidig redusere risikoen for Statkraft som helhet. Statkraft foretar finansielle handler for å skape verdier i futures- og forwardmarkedet i tillegg til fysisk produksjon og handel.

Fullmakter til å inngå finansielle kontrakter er basert på volumgrenser i forhold til tilgjengelig produksjon. Risikoen kvantifiseres ved å foreta simuleringer av ulike scenarier for relevante risikofaktorer. Forvaltningsporteføljene består hovedsakelig av finansielle kontrakter for kraft, CO₂, kull, gass og oljeprodukter. Kontraktene handles både over kraftbørser og i form av bilaterale kontrakter. I all hovedsak har de løpetider som ligger innenfor fem år.

Resultateffektene fra produksjonsrelaterte finansielle kontrakter er presentert som en del av Gevinster/tap fra markedsaktiviteter i resultatoppstillingen ettersom Statkraft ikke anvender sikringsbokføring.

Kundeaktiviteter Denne kategorien består hovedsakelig av markedsadgangaktiviteter. Statkraft kjøper kraft fra små kraftleverandører og selger kraften på kraftbørser, hvilket innebærer å håndtere både volum- og ubalanserisiko. Avhengig av hvilke prismekanismer som ligger i kjøpsavtalene, kan Statkraft være eksponert

for prisrisiko. Prisrisikoen håndteres ved å inngå finansielle kontrakter, hovedsakelig forwards og futures, med tredjeparter.

Trading og origination Tradingaktivitetene innebærer kjøp og salg standardiserte og likvide produkter. Det handles med CO₂-, kraft-, gass- og oljeprodukter. Aktivitetene inkluderer i tillegg handel med transportkapasitet over grenser. Kontraktene i tradingporteføljene har løpetider fra null til fem år. Målet er å oppnå gevinster fra endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter. Markedsrisikoen i disse kontraktene er hovedsakelig knyttet til fremtidige råvarepriser.

Originationaktivitetene inkluderer kjøp og salg både av standardiserte og strukturerte produkter. Strukturerte produkter kan være miljøsertifikater eller kraftkontrakter med en spesiell timeprofil, langsiktige kontrakter eller kraftkontrakter i forskjellige valutaer. Virtuelle kraftverkskontrakter inngår også i aktivitetene. Som hovedregel brukes noterte likvide kontrakter på systempris, områdepriser og valuta til å redusere risikoen som handel med strukturerte produkter og kontrakter medfører. Majoriteten av kontraktene i porteføljen har løpetider opptil fem år, men enkelte kontrakter har løpetid til og med 2035.

Statkraft har ulike porteføljer for både trading og origination som forvaltes uavhengig av konsernets forventede kraftproduksjon. Statkraft har allokert risikokapital for disse aktivitetene. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke produkter det kan handles med. Fullmaktene følges ved fastsatte grenser for value-at-risk og profit-at-risk. Begge metodene beregner det maksimale tap en portefølje vil kunne bli påført med en gitt sannsynlighet over en gitt periode. Kredittisiko og operasjonell risiko er også kvantifisert mot den allokerte risikokapitalen.

Resultateffektene fra trading og origination inngår i regnskapslinjen Gevinster/tap fra markedsaktiviteter.

BESKRIVELSE AV VALUTA- OG RENTERISIKO

Statkraft er eksponert for valutarisiko og renterisiko. Statkraft bruker rente- og valutaderivater, i tillegg til gjeld i utenlandsk valuta, for å redusere disse risikoene. Finansiering, valutaterminkontrakter og valutabytteavtaler i utenlandsk valuta sammen med rentebytteavtaler, brukes til å oppnå ønsket valuta- og rentestruktur i selskapets gjeldsportefølje

I det følgende beskrives hvordan Statkraft håndterer hver av disse risikoene.

Valutarisiko Statkraft har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til kraftsalgsinntekter, investeringer og utbytter i utenlandsk valuta. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskaper. Det er også balanserisiko i eierandeler ved enkelte tilknyttede selskaper.

Statkrafts oppgjørsvaluta på den nordiske kraftbørsen Nord Pool er euro, og alle kraftkontrakter som handles på den nordiske kraftbørsen Nasdaq er nominert i euro. I tillegg er de fleste av Statkrafts bilaterale kraftkjøpsavtaler i Norge, og all kraftkjøp og salg i utlandet, nominert i utenlandsk valuta. Formålet med Statkrafts sikring er å sikre verdier i norske kroner av fremtidige kontantstrømmer utsatt for endringer i valutakurser. Valutaeksponeringen i Statkraft behandles i samsvar med selskapets finansstrategi. Økonomisk sikring oppnås ved å benytte finansielle derivater og lån i valuta som sikringsinstrumenter. Det er få av sikringsrelasjonene som oppfyller kravene til regnskapsmessig sikring.

Renterisiko Statkrafts renterisikoeksponering er knyttet til gjeldsporteføljen. Styling av renterisiko er basert på en balanse mellom å holde rentekostnadene lave over tid og bidra til å stabilisere konsernets kontantstrømmer med hensyn til renteendringer. Renterisikoen blir overvåket ved bruk av durasjonsmål. Statkraft skal til enhver tid holde den gjennomsnittlige durasjonen på gjeldsporteføljen innenfor området to til fem år.

Etterlevelse av rammen for valuta- og renterisiko følges opp løpende av middle office-funksjonen. Ansvar for henholdsvis inngåelse og oppfølging av posisjoner er underlagt arbeidsdeling og tilordnet adskilte organisatoriske enheter.

Note 8 Analyse av markedsrisiko

Statkraft følger opp markedsrisiko innenfor energidisponeringen, porteføljer for trading og origination, valuta- og renteposisjoner, nettinntekter og fjernvarme.

Konsernet kvantifiserer risiko som avvik fra forventet resultat etter skatt med et gitt konfidensnivå (value-at-risk). Markedsrisiko inngår i disse beregningene, og beregningene benyttes både i oppfølgingen av virksomhetsområdene/porteføljene og på konsernnivå som del av rapporteringen til konsernledelsen og styret. Risikomålet for markedsrisiko skal med 95 % sannsynlighet dekke alle potensielle tap, det vil si avvik fra forventning, knyttet til markedsrisiko på balansedagens posisjoner i løpet av et år. Statistiske metoder er lagt til grunn for beregningene av usikkerheten i de underliggende instrumentene/prisene og sammenhengen mellom disse.

Spesifikasjon av markedsrisiko

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Markedsrisiko i energidisponeringen (volumrisiko, prisisiko spot og sikring)	2 749	2 336
Markedsrisiko i porteføljer for Trading og Origination	1 659	1 185
Markedsrisiko innen valuta- og renteposisjoner	35	29
Markedsrisiko i nettinntekter	30	30
Markedsrisiko i sluttbrukervirksomhet og fjernvarme	30	50
Sum markedsrisiko før diversifiseringseffekter	4 503	3 631
Diversifiseringseffekter	-534	-410
Total markedsrisiko	3 969	3 221
Diversifiseringseffekt i prosent	12%	11%

Spesifikasjon av valutafordeling for lån ^{1) 2)}

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Lån i norske kroner	4 447	13 284
Lån i euro	23 790	19 716
Lån i amerikanske dollar	3 561	763
Lån i britiske pund	423	2 662
Lån i brasilianske real	1 737	968
Lån i indiske rupi	437	-
Lån i chilenske pesos/unidad de fomentos	-	501
Sum	34 394	37 894

¹⁾ Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikatgjeld, valutaeffekter av allokerte valutaterminkontrakter og valutaeffekter av rente- og valutabytteavtaler. Spesifikasjonen av valutafordeling på lån inkluderer effektene av at Statkraft inngår valutaterminkontrakter og rente- og valutabytteavtaler for å styre valutastruktur på låneporteføljen.

²⁾ Styring av valuta- og renterisiko beskrives nærmere i note 7.

Spesifikasjon av renter per valuta ^{1) 2)}

	2018	2017
Nominell gjennomsnittlig rente, norske kroner	3,30%	4,00%
Nominell gjennomsnittlig rente, euro	2,10%	2,60%
Nominell gjennomsnittlig rente, amerikanske dollar	4,10%	5,90%
Nominell gjennomsnittlig rente, britiske pund	0,70%	0,50%
Nominell gjennomsnittlig rente, brasilianske real	7,80%	8,10%
Nominell gjennomsnittlig rente, indiske rupi	8,80%	-
Nominell gjennomsnittlig rente, chilenske pesos/unidad de fomentos	-	6,00%

¹⁾ Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikatgjeld, rentebytteavtaler, allokerte valutaterminkontrakter og rente- og valutabytteavtaler.

²⁾ Styring av valuta- og renterisiko beskrives nærmere i note 7.

Tidshorisonten for beregningene er ett år. For kontrakter med eksponering utover et år, er det bare usikkerheten i dette året som gjenspeiles i beregningene.

Eksponeringen kan være faktisk eksponering eller en forventet maksimal utnyttelse av rammer. Analysen tar videre hensyn til samvariasjon, både innen de enkelte områdene og mellom områdene.

Diversifiseringseffekten fremkommer som forskjellen mellom sum markedsrisiko innen de spesifiserte områdene og total markedsrisiko der man tar hensyn til samvariasjonen mellom for eksempel kraftpriser, renter og valutakurser.

Note 9 Kreditrisiko og likviditetsrisiko

GENERELL INFORMASJON OM KREDITTRISIKO

Kreditrisiko er risikoen for at Statkraft lider tap som følge av at motparten ikke innfrir sine økonomiske forpliktelser. Statkraft står overfor kredittrisiko ved inngåelse av transaksjoner med finansinstitusjoner og til leverandører av clearing tjenester. Kredittrisiko mot finansinstitusjoner stammer fra bankinnskudd, investeringer i rentebærende verdipapirer, derivattransaksjoner og innkommende garantier. Kredittrisiko mot leverandører av clearingtjenester stammer fra marginkrav som avregnes som kontantbetalinger. Statkraft påtar seg også kredittrisiko når det ytes lån til tilknyttede selskaper og selskaper klassifisert som felles virksomhet. Statkraft påtar seg i tillegg kredittrisiko i forbindelse med finansiell og fysisk krafthandel. Den totale risikoen for at motparter ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses for å være begrenset. Historisk har Statkrafts kredittapp vært lave.

Statkraft har inngått avtaler med motparter hvor sikkerhet (kontantsikkerhet) overføres eller mottas basert på markedsverdien av rente- og valutaderivater. Sikkerhet overføres eller mottas på ukentlig basis. Kredittrisiko reduseres vesentlig med sikkerhet i henhold til disse avtalene. Lignende avtaler er også etablert for individuelle motparter for finansielle energikontrakter.

For finansielle energikontrakter som gjøres opp mot energibørs, vurderes kredittrisikoen å være svært lav. For alle andre inngåtte energikontrakter fastsettes rammene mot den enkelte motpart med utgangspunkt i en intern kredittvurdering. Motpartene blir her gruppert i ulike klasser.

Statkraft har motregningsavtaler med flere av sine motparter innenfor energihandelen. Ved mislighold av forpliktelsen gir avtalene en rett til sluttoppgjør hvor alle fremtidige kontraktsposisjoner motregnes og gjøres opp. Hvis en kontraktsmotpart får betalingsproblemer følges særskilte prosedyrer. Se note 10 for mer informasjon.

Likviditetsporteføljen består av verdipapirer som er klassifisert som «investment grade». Det inkluderer sertifikater og kortsiktige obligasjoner med faste eller flytende kupongrenter. Minimumskravet er BBB/Ba2 fra henholdsvis S&P og Fitch Ratings. Rammene er fastsatt for den enkelte motparten med utgangspunkt i kredittvurdering tildelt av et av kredittvurderingsbyråene. Intern kredittvurdering kan brukes når kredittvurderingsbyråene ikke har tildelt rating. Kredittgrensene styres ved bruk av volumgrenser, varighetsgrenser og ratinggrenser. Likviditetsporteføljen styres og optimaliseres innenfor gitte kredittmandater, finansielle retningslinjer og intern strategi. Overskuddslikviditeten styres på en konservativ måte med tanke på kredittrisiko, diversifisering, likviditet og avkastning. Ulike instrumenter og motparter brukes til å oppnå dette.

For å redusere kredittrisikoen i forbindelse med finansiell og fysisk krafthandel, benyttes i noen tilfeller bankgarantier eller morselskapsgarantier ved inngåelsen av slike kontrakter. Banken som utsteder garantien må være en internasjonal forretningsbank med krav til minimumsrating. Når morselskapsgarantier mottas kategoriseres morselskapet på ordinær måte i den interne kredittvurderingen.

Rammene for eksponering mot enkeltmotparter overvåkes kontinuerlig og rapporteres jevnlig til ledelsen. En samlet motpartseksponering rapporteres for alle relevante enheter, i tillegg til at den konsolideres på konsernnivå og inngår i konsernriskostyringen.

Statkrafts brutto kreditteksponering tilsvarer innregnede verdier av finansielle eiendeler. I den grad det er stilt relevant sikkerhet av vesentlig betydning er dette gjengitt nedenfor.

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
Brutto eksponering kredittrisiko:			
Øvrige finansielle anleggsmidler	25	3 986	4 368
Derivater	10	12 044	10 559
Fordringer	27	12 778	15 388
Finansielle plasseringer, kortsiktige		604	918
Bankinnskudd, kontanter og lignende	28	23 261	14 226
Sum		52 673	45 459
Eksponering avdempet av sikkerheter (garantier, kontantsikkerhet mv):			
Kontantsikkerhet for derivater	30	-1 510	-1 322
Netto eksponering kredittrisiko		51 164	44 137

Note 9 fortsettelse

GENERELL INFORMASJON OM LIKVIDITETSRISIKO

Konsernets likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke har likviditet til å dekke sine løpende betalingsforpliktelser. Statkraft påtar seg likviditetsrisiko ved at løpetiden på finansielle forpliktelser ikke sammenfaller med den kontantstrømmen som eiendelene genererer. I tillegg har Statkraft likviditetsrisiko ved utlegg ved kontantsikkerhet knyttet til både handel i finansielle kraftkontrakter og finansielle derivater. Statkraft benytter også kontantutlegg for å dekke marginkrav. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom likviditetsprognose, tilgang til ulike lånekilder og markeder, sikre en jevn forfallsprofil på eksternt gjeld, samt opprettholde en tilstrekkelig likviditetsbuffer.

Det utarbeides likviditetsprognoser for planlegging av fremtidige finansieringsbehov, samt plassering av konsernets overskuddslikviditet

Et eget måltall for kortsiktig likviditet, som reflekterer Statkrafts evne til å dekke sine fremtidige forpliktelser, er inkludert i konsernets balanserte målstyring. Målet er å sikre at Statkraft har tilfredsstillende likviditetsreserver, bestående av kontantbeholdning, kortsiktige finansielle plasseringer og forpliktende ubenyttede trekkfasiliteter, for å oppfylle sine finansielle forpliktelser.

Forfallsplan eksterne langsiktige forpliktelser

Beløp i mill. kroner	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år og senere
Avdrag på obligasjonslån i det norske markedet	400	-	-	-	-	-
Avdrag på eksterne lån i døtre og andre lån	4 040	3 175	1 760	8 789	5 265	11 366
Rentebetalinger	989	673	639	566	289	771
Sum 2018	5 429	3 848	2 399	9 355	5 554	12 136
Sum 2017	3 264	7 772	3 811	1 687	9 132	18 352

Fordeling av udiskontert verdi på tidsperioder

Konsernet har en stor beholdning av finansielle instrumenter, vist som derivater i balansen. For derivater med negativ markedsverdi der kontraktsmessige forfall er avgjørende for forståelsen av tidspunktet for kontantstrømmene, er de udiskonterte verdiene fordelt på tidsperioder som vist i tabellen under.

Beløp i mill. kroner	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år og senere
Energiderivater	8 794	2 399	902	427	397	1 126
Rente- og valutaderivater	568	109	60	124	79	318
Sum 2018	9 362	2 508	961	550	475	1 444
Sum 2017	4 490	1 414	663	318	213	1 632

Note 10 Finansielle instrumenter

GENERELL INFORMASJON

Finansielle instrumenter utgjør en stor del av Statkrafts totale balanse og har vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Det største omfanget av finansielle instrumenter finnes i hovedkategoriene energihandel og finansaktiviteter. I tillegg har konsernet finansielle instrumenter i form av kundefordringer, leverandørgjeld, kontanter, kortsiktige likviditetsplasseringer og egenkapitalinvesteringer.

Finansielle instrumenter i energihandel Innenfor energihandel benyttes finansielle instrumenter i trading- og origination-aktivitetene. Trading- og origination-aktivitetene forvaltes uavhengig av konsernets kraftproduksjon. Formålet er å oppnå gevinster på endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter samt gevinster på ikke-standardiserte produkter. Finansielle instrumenter innenfor energihandel består hovedsakelig av finansielle og fysiske avtaler om kjøp og salg av kraft, gass, olje, kull, CO₂-kvoter og miljøsertifikater.

Finansielle instrumenter benyttes for å oppnå løpende optimalisering av fremtidige inntekter av forventet produksjonsvolum. Balanseførte derivater er vist på egne linjer i balansen og vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Som følge av at konsernets framtidige egenproduksjon av kraft ikke kvalifiserer for balanseføring, vil effekten av verdiendringer på finansielle energiderivater kunne gi store resultateffekter uten at dette nødvendigvis gjenspeiler underliggende virksomhet.

Finansielle instrumenter i finansaktiviteter Finansielle instrumenter innenfor finansaktiviteter består hovedsakelig av lån, rentebytteavtaler, rente- og valutabytteavtaler og valutaterminer. Finansielle derivater benyttes som sikringsinstrumenter i henhold til konsernets økonomiske sikringsstrategi. Sikringsobjektene er eiendeler i fremmed valuta, fremtidige kontantstrømmer eller finansielle låneforhold vurdert til amortisert kost. Utvalgte låneforhold hvor det er byttet fra fast til flytende rente (virkelig verdisikring), sikring av enkelte nettoinvesteringer i utenlandske enheter samt kontantstrømsikringer, er vist som regnskapsmessig sikringsforhold. Verdiendringer på finansielle instrumenter som ikke er en del av et regnskapsmessig sikringsforhold, vil medføre volatilitet i resultatet uten at dette nødvendigvis gjenspeiler underliggende virksomhet.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Finansielle instrumenter regnskapsføres når konsernet blir part i kontraktsmessige betingelser knyttet til instrumentet. Finansielle eiendeler og finansiell gjeld klassifiseres på grunnlag av art og formål med instrumentene til kategoriene «finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet», «finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat» og «finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost». Første gangs innregning er til virkelig verdi for alle kategorier. Kategoriene er beskrevet nedenfor.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet

- Fysiske energikontrakter, som lett kan omgjøres i kontanter og som ikke anses som «eget bruk»-kontrakt, måles som hovedregel til virkelig verdi.
- Finansielle kontrakter om kjøp og salg av energirelaterte produkter er klassifisert som derivater. Energiderivater består av både frittstående derivater, samt innebygde derivater som er skilt ut fra vertskontrakten og ført opp til virkelig verdi.
- Valuta- og rentederivater.
- Langsiktige aksjeposter, hvor Statkraft ikke har kontroll eller betydelig innflytelse. Dette med mindre Statkraft har anvendt muligheten for å føre verdiendringene i utvidet resultat.
- Andre finansielle instrumenter holdt for handelsformål.

Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat

- Langsiktige aksjeposter, hvor Statkraft ikke har kontroll eller betydelig innflytelse, og hvor Statkraft har valgt at disse måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Gevinster og tap vil ikke reklassifiseres til resultatet. Mottatte utbytter inngår i resultatet som en del av andre finansposter.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Eiendeler (gjeldsinstrumenter) klassifiseres i denne kategorien dersom kontantstrømmene fra instrumentet i hovedsak gjelder renter og hovedstol, samt at Statkraft har som intensjon å holde instrumentet til forfall. Forpliktelse (gjeldsinstrumenter) klassifiseres i denne kategorien med mindre instrumentet er holdt for handelsformål. For både eiendeler og forpliktelser måles instrumentene i etterfølgende perioder til amortisert kost ved å bruke effektiv rentes metode. Effektiv rente blir lik over hele instrumentets levetid. Kredittap på eiendeler trekkes fra den bokførte verdien og innregnes i resultatet.

SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Statkraft har et betydelig volum av energikontrakter. Et kjennetegn med energikontrakter er at de kan bli regnskapsført som leieavtaler, finansielle instrumenter eller som kontrakter med kunder, avhengig av vilkår og betingelser

Leieavtaler Skjønn utøves for å vurdere hvorvidt en kraftkjøpsavtale inneholder en lease. En kraftkjøpsavtale inneholder en lease når oppfyllelsen av avtalen er avhengig av en spesifikk eiendel og avtalen gir en rett til å kontrollere den underliggende eiendelen. Se note 34 for mer informasjon.

«Eget bruk»-kontrakter Fysiske kraftkontrakter er inngått for Statkrafts eget bruk når formålet med krafthandelen er forbeholdt forventet kjøp, salg eller krav til eget bruk. Disse kontraktene kvalifiserer ikke for balanseføring. «Eget bruk»-kontrakter har typisk en stabil kundemasse (for eksempel bilaterale kontrakter) og er alltid gjort opp ved fysisk leveranse av kraft.

Fysiske energikontrakter som faller utenfor «eget bruk»-unntaket behandles som derivater (finansielle instrumenter). Ledelsen har vurdert hvilke kontrakter som omfattes av definisjonen av finansielt instrument og hvilke kontrakter som ikke omfattes som følge av «eget bruk»-unntaket.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Virkelig verdi-hierarki Selskapet klassifiserer virkelig verdimålinger ved å bruke et virkelig verdi-hierarki som reflekterer betydningen av data som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi-hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Ikke-justerte noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler og forpliktelser.

Nivå 2: Andre data enn de noterte prisene som inngår i nivå 1, som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen enten direkte, det vil si priser, eller indirekte, det vil si avledet av priser.

Nivå 3: Data for eiendelen eller forpliktelsen som ikke bygger på observerbare markedsdata.

Nivå 3 består av investeringer i aksjer og kraftkontrakter hvor observerbare markedsdata ikke dekker hele kontraktsperioden. Observerbare markedsdata (typisk noterte futures) for kraftkontrakter er normalt tilgjengelig for fem år fremover i tid. Kontrakten er i sin helhet en nivå 3-kontrakt hvis varigheten på kontrakten går utover perioden hvor markedsdata er tilgjengelig. Kraftkontrakter i nivå 3 er i hovedsak fysiske og finansielle kontrakter og innebygde derivater som stammer fra bilaterale kraftkontrakter. En vesentlig del av de innebygde derivatene knytter seg til valuta, og disse påvirkes ikke av estimater på fremtidige kraftpriser. Metode for diskontering av fremtidige kontantstrømmer er anvendt.

Verdsettelse av kraftkontrakter i nivå 3 er basert på observerbare markedsdata på kort sikt der dette er tilgjengelig. For etterfølgende periode ekstrapoleres prisene. For enkelte kontrakter, inkluderes en rabatt i verdsettelsen for å prise inn usikkerhet knyttet til for eksempel områdepriser eller illikviditet i siste periode av kontrakten.

Børskontrakter neddiskonteres normalt med en risikofri rente. For de fleste bilaterale kontrakter inkluderes et kredittpåslag i diskonteringsrenten.

Verdsettelse av aksjer i nivå 3 er basert på ledelsens markedskunnskap i den relevante bransjen. Endringer i virkelig verdi vurderes ikke å ha vesentlig effekt for konsernregnskapet.

Note 10 fortsettelse

Beskrivelse av kontrakter og forutsetninger for verdsettelse

Virkelig verdi av energiderivater fastsettes til noterte priser når markedspriser er tilgjengelig. Hvis observerbare priser ikke er tilgjengelige, beregnes virkelig verdi ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer. I den grad det ikke eksisterer observerbar markedsdata, må det utøves skjønn. Dette skjønnnet inkluderer likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. Endringer i forutsetninger kan påvirke virkelig verdi av et finansielt instrument. Nedenfor følger en beskrivelse av forutsetninger og parametere som anvendes ved fastsettelse av virkelig verdi.

Kraftkontrakter Kontrakter inngått med kraftbørser verdsettes ved å anvende noterte diskonterte sluttkurser på balansedagen. For andre bilaterale kraftkontrakter fastsettes forventet fremtidig kontantstrøm på basis av markedspriskurve på balansedagen. Markedspriskurven fastsettes på grunnlag av noterte sluttkurser på kraftbørser.

Flere kraftkontrakter refererer til områdepriser. Disse kontraktene verdsettes til noterte sluttkurser på kraftbørser. Egne modeller benyttes for områdepriser uten noterte sluttkurser.

Statkraft har energikontrakter hvor kontraktsprisen er indeksert til prisutviklingen på råvarer som metall, gass, oljeprodukter og kull. Ved verdsettelse av disse kontraktene benyttes forwardpriser fra relevante råvarebørser og større finansinstitusjoner.

Flere kraftkontrakter har priser i ulike valutaer. Noterte valutakurser fra European Central Bank (ECB) anvendes ved verdsettelsen av kontrakter i utenlandsk valuta. Dersom det ikke finnes kvoteringer for hele den aktuelle tidshorizonten, benyttes rentepariteten for beregning av valutakurser

Markedsrentekurven er lagt til grunn ved diskonteringen av derivater. Markedsrentekurven utarbeides basert på tilgjengelige swap-renter.

Kredittpåslag legges til markedsrentekurven i tilfeller hvor kredittrisiko er relevant. Dette gjelder alle eksterne bilaterale kontrakter klassifisert som eiendel og forpliktelse.

Miljøsertifikatderivater

- CO₂-kontrakter vurderes på grunnlag av forwardprisen på European Union Allowance (EUA)-kvoter og Certified Emission Reduction (CER)-kvoter.
- Grønne sertifikatderivater verdsettes til forwardpris.

Rente- og valutaderivater Virkelig verdi av rentebytteavtaler, samt rente- og valutabytteavtaler fastsettes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdier ved bruk av tilgjengelige markedsrenter og noterte valutakurser fra ECB. Verdsettelse av valutaterminer er basert på noterte valutakurser, hvorav forward valutakurser avledes. Beregnede nåverdier rimelighetsvurderes mot beregninger foretatt av motpartene i kontraktene.

Sertifikater og obligasjoner Sertifikater og obligasjoner er vurdert til noterte priser.

Aksjer og andeler Aksjer og andeler er vurdert til noterte priser for likvide verdipapirer. For andre verdipapirer er verdsettelse foretatt ved diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.

2018

Beløp i mill.kroner

Derivater vurdert til virkelig verdi over resultatet

	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Sum
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Energiderivater, langsiktig eiendel	-	1 315	336	1 651
Energiderivater, kortsiktig eiendel	105	5 204	3 244	8 553
Energiderivater, langsiktig gjeld	-	-449	-179	-628
Energiderivater, kortsiktig gjeld	-237	-8 658	-3 721	-12 616
Sum energiderivater, netto	-132	-2 587	-320	-3 039
Valuta- og rentederivater, langsiktig eiendel	-	1 275	-	1 275
Valuta- og rentederivater, kortsiktig eiendel	-	565	-	565
Valuta- og rentederivater, langsiktig gjeld	-	-625	-	-625
Valuta- og rentederivater, kortsiktig gjeld	-	-509	-	-509
Sum valuta- og rentederivater, netto	-	706	-	706

Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet

Aksjer	-	-	207	207
Finansielle plasseringer, kortsiktige	524	81	-	604
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	7 880	-	-	7 880
Sum	8 404	81	207	8 691

Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat

Aksjer	-	-	109	109
--------	---	---	-----	-----

Note 10 fortsettelse

2017

Beløp i mill. kroner	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Sum
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Derivater vurdert til virkelig verdi over resultatet				
Energiderivater, langsiktig eiendel	-	685	1 396	2 081
Energiderivater, kortsiktig eiendel	437	5 501	-	5 938
Energiderivater, langsiktig gjeld	-	-	-177	-177
Energiderivater, kortsiktig gjeld	-85	-3 370	-1 928	-5 383
Sum energiderivater, netto	352	2 816	-709	2 459
Valuta- og rentederivater, langsiktig eiendel	-	1 942	-	1 942
Valuta- og rentederivater, kortsiktig eiendel	-	598	-	598
Valuta- og rentederivater, langsiktig gjeld	-	-924	-	-924
Valuta- og rentederivater, kortsiktig gjeld	-	-1 505	-	-1 505
Sum valuta- og rentederivater, netto	-	111	-	111
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet				
Finansielle plasseringer, kortsiktige	918	-	-	918
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	3 154	-	-	3 154
Sum	4 072	-	-	4 072

Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat

Aksjer	22	-	278	299
--------	----	---	-----	-----

Eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi basert på nivå 3

Beløp i mill. kroner	Eiendeler	Forpliktelser	Sum
Inngående balanse 01.01.2018	1 674	-2 105	-431
Urealiserte verdiendringer innregnet i resultatet	1 943	-1 815	128
Urealiserte verdiendringer innregnet i utvidet resultat	-33	-	-33
Tilganger og fraregninger	40	-	40
Overført til eller fra nivå 3	239	64	303
Valutaomregningseffekter	33	-44	-11
Utgående balanse 31.12.2018	3 895	-3 900	-5
Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2018			-19
Inngående balanse 01.01.2017	2 875	-1 787	1 088
Urealiserte verdiendringer innregnet i resultatet	-1 365	-137	-1 502
Urealiserte verdiendringer innregnet i utvidet resultat	4	-	4
Tilganger og fraregninger	44	-	44
Overført til eller fra nivå 3	8	-119	-111
Valutaomregningseffekter	108	-62	46
Utgående balanse 31.12.2017	1 674	-2 105	-431
Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2017			-82

Sensitivitetsanalyse av faktorer klassifisert til nivå 3

Beløp i mill. kroner	10% reduksjon	10% økning
Netto effekt fra kraftpriser	-478	434

Årsaken til at endringene ikke er symmetriske er volumfleksibilitet i kontraktene som begrenser nedsiden.

Note 10 fortsettelse

Eiendeler og forpliktelser innregnet til amortisert kost		Amortisert kost	Virkelig verdi ¹⁾	Amortisert kost	Virkelig verdi ¹⁾
Beløp i mill. kroner	Note	2018	2018	2017	2017
Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost					
Langsiktige lån til investeringer innregnet etter egenkapitalmetoden	25	2 244		2 223	
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer	25	932		1 366	
Kundefordringer	27	7 439		8 201	
Kortsiktige lån til investeringer innregnet etter egenkapitalmetoden	27	75		3 959	
Kontantsikkerhet og marginkrav	27	3 351		1 931	
Andre fordringer ²⁾	27	865		1 039	
Kontanter og bankinnskudd	28	15 381		11 071	
Sum		30 286		29 790	
Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost					
Obligasjonslån i det norske markedet	30	-6 050	6 192	-7 450	-7 749
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	30	-24 304	25 379	-28 835	-30 488
Kontantsikkerhet	30	-1 510		-1 322	
Første års avdrag på langsiktig gjeld	30	-4 440	4 546	-2 172	-2 175
Leverandørgjeld	31	-1 115		-1 950	
Påløpt rentefri gjeld	31	-5 668		-4 696	
Annet		-2 542		-2 122	
Sum		-45 630		-48 547	

¹⁾ Virkelig verdi er ikke vist om den ikke avviker vesentlig fra amortisert kost.

²⁾ Beløpet avviker fra note 27 på grunn av at forskuddsbetalte kostnader og offentlige avgifter ikke er inkludert i note 10.

Note 10 fortsettelse

MOTREGNINGSAVTALER

2018

Finansielle eiendeler

NOK millioner	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettoppresentert i balansen	Finansiell sikkerhet mottatt	Nettoverdi
Energiderivater	122 807	112 602	10 205	-	97	10 107
Valuta- og rentederivater	1 840	-	1 840	-	1 412	427
Sum derivater (lang- og kortsiktig)	124 646	112 602	12 044	-	1 510	10 534
Fordringer	21 452	8 674	12 778	-	-	12 778

Finansielle forpliktelser

NOK millioner	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettoppresentert i balansen	Finansiell sikkerhet avgitt	Nettoverdi
Energiderivater	-125 846	-112 602	-13 244	-	-2 834	-10 410
Valuta- og rentederivater	-1 134	-	-1 134	-	-518	-616
Sum derivater (lang- og kortsiktig)	-126 979	-112 602	-14 377	-	-3 351	-11 026
Rentebærende gjeld, langsiktig	-30 354	-	-30 354	-	-15	-30 339
Rentefri gjeld allokert til sysselsatt kapital	-18 426	-8 674	-9 752	-	-	-9 752

2017

Finansielle eiendeler

NOK millioner	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettoppresentert i balansen	Finansiell sikkerhet mottatt	Nettoverdi
Energiderivater	31 547	23 528	8 019	-	141	7 878
Valuta- og rentederivater	2 541	-	2 541	-	1 181	1 360
Sum derivater (lang- og kortsiktig)	34 087	23 528	10 559	-	1 322	9 237
Fordringer	21 256	5 884	15 372	-	-	15 372

Finansielle forpliktelser

NOK millioner	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettoppresentert i balansen	Finansiell sikkerhet avgitt	Nettoverdi
Energiderivater	-29 088	-23 528	-5 560	-	-901	-4 658
Valuta- og rentederivater	-2 430	-	-2 430	-	-1 030	-1 400
Sum derivater (lang- og kortsiktig)	-31 517	-23 528	-7 990	-	-1 931	-6 058
Rentebærende gjeld, langsiktig	-36 285	-	-36 285	-	-151	-36 134
Rentefri gjeld allokert til sysselsatt kapital	-16 467	-5 884	-10 583	-	-	-10 583

Tabellene viser en avstemming av bruttobeløp, bokførte verdier og nettoverdi (nettoeksponering) av finansielle instrumenter hvor det foreligger motregningsavtaler eller lignende avtaler.

En finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse vises netto i balansen hvis Statkraft har en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendelen og forpliktelsen, og hvor hensikten er å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

For energiderivater, futures-kontrakter og spot-transaksjoner inngår Statkraft som regel bransjestandardiserte avtaler. Generelt åpner avtalene for nettoppgjør mellom partene hvis enkelte kriterier er oppfylt, for eksempel felles valuta og forfallsdato.

Standardavtalene har som hensikt å redusere partenes kredittrisiko ved å tillate nettoppgjør hvis en avtale termineres, for eksempel ved konkurs eller mislighold av avtalen. Nettoppgjør ved terminering av avtalen

forutsetter at det er tillatt innenfor motpartens jurisdiksjon. Denne typen nettoppgjør åpner ikke for nettoppresentasjon i balansen.

Valuta- og rentederivater bokføres brutto per kontrakt i balansen.

Finansiell sikkerhet er typisk inn- og utbetalinger av kontantsikkerhet (cash collateral) og marginkrav til/fra motpart, normalt en bank eller clearing-sentral. Finansiell sikkerhet kan også være bankinnskudd som er satt av på en sperret konto som sikkerhet for fremtidige renter og avdrag på lån.

I tabellen er energi-, valuta- og rentederivater fordelt på eiendeler og forpliktelser. Kontantsikkerhet er bokført netto per motpart og presenteres som kortsiktige eiendeler/forpliktelser i balansen, uavhengig av levetiden på det tilhørende derivatet. Derivater, både lang- og kortsiktige, er derfor presentert på samme linje i tabellen ovenfor.

Note 11 Regnskapsmessig sikring

GENERELL INFORMASJON

Se note 7 for informasjon om hvordan Statkraft forvalter rente- og valutarisiko. Statkraft er eksponert for rente- og valutarisiko, og inngår finansielle instrumenter for å redusere risikoen. Statkraft netter ofte eksponeringen, slik at få av sikringsrelasjonene oppfyller kravene til regnskapsmessig sikring. Formålet med regnskapsmessig sikringsbokføring er å redusere volatiliteten i resultatregnskapet.

Virkelig verdisikring Tre låneforhold er behandlet som virkelig verdisikring. Utstedte obligasjonslån er utpekt som sikringsobjekt i sikringsforholdene, og tilhørende rentebytteavtaler er pekt ut som sikringsinstrumenter. Sikringsobjektene er fastrenteobligasjoner pålydende totalt 850 millioner euro. Sikringsinstrumentene er rentebytteavtaler pålydende 850 millioner euro inngått med større banker som motpart. Avtalene bytter rente fra fast til flytende 3-måneders EURIBOR. Det økonomiske formålet med sikringsforholdene er å sikre eksponeringen mot endringer i virkelig verdi av lånene, som utstedes til fast rente (renterisiko).

Kritiske betingelser for sikringsobjekter og sikringsinstrumenter vurderes å være omtrent det samme, og det var ingen vesentlig innvirkning på resultatet som følge av ineffektivitet.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet 220 millioner britiske pund i syntetisk gjeld i Statkraft AS inngår i regnskapsmessig sikring av nettoinvesteringen i Statkraft UK Ltd. Gjeld i britiske pund er syntetisk konstruert ved å kombinere gjeld i norske kroner sammen med

valutaterminkontrakter. Sikringsforholdet ble avvirket i 2018. Valutaeffektene fra gjelden ble ført mot utvidet resultat. Det økonomiske formålet med sikringsforholdet var å utligne eksponeringen mot valutakursendringer som følge av omregning av utenlandske investeringer fra funksjonell valuta til norske kroner (valutarisiko).

Kritiske betingelser for sikringsobjektet og sikringsinstrumentet var nøyaktig det samme, og det var ingen innvirkning på resultatet som følge av ineffektivitet.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Finansielle instrumenter som inngår i sikringsbokføring Finansielle instrumenter som inngår som sikringsinstrument eller sikringsobjekt i et sikringsforhold identifiseres ut i fra intensjonen med anskaffelsen av det finansielle instrumentet. I en virkelig verdisikring vil verdiendringen møte motsvarende verdiendring på sikringsobjektet, og presenteres på samme linje i totalresultatet og balansen.

Verdiendringer fra sikringer av nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet føres mot utvidet resultat. Gevinster og tap som følge av endringer i valutakurser på gjeld, inngått for å sikre nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet, føres direkte mot utvidet resultat og resirkuleres til resultat ved avhendelse av utenlandsk enhet.

Ineffektiviteten i sikringene innregnes i resultatregnskapet.

Sikringsinstrumenter

Beløp i mill. kroner	Sikringsinstrumentets nominelle verdi	Sikringsinstrumentets regnskapsførte verdi ¹⁾		Regnskapslinje i balansen hvor sikringsinstrumentet er innregnet	Endringer i virkelig verdi benyttet til beregning av periodens sikringsineffektivitet
		Eiendeler	Gjeld		
2018					
Virkelig verdisikringer					
<i>Renterisiko:</i>					
Rentebytteavtaler	MEUR 850	-	172	Rentebærende gjeld	36
Sikring av nettoinvesteringer					
<i>Valutarisiko:</i>					
Valutaterminkontrakter	-	-	-	-	47

¹⁾ Påløpte renter er ikke en del av regnskapsført verdi.

Sikringsinstrumenter - forfallsoversikt

Beløp i mill. kroner	0-1 år		1-2 år		2-3 år		3-4 år		4-5 år		5 år og senere	
2018												
Virkelig verdisikringer												
<i>Renterisiko:</i>												
Rentebytteavtaler		MEUR 100		-		-		-		MEUR 500		MEUR 250

Note 11 fortsettelse

Sikringsobjekter

Beløp i mill. kroner	Sikringsobjektets nominelle verdi	Sikringsobjektets regnskapsførte verdi ¹⁾		Akkumulert justering av virkelig verdisikring på sikringsobjektet, inkludert i regnskapsført verdi av sikringsobjektet ¹⁾		Regnskapslinje i balansen hvor sikringsobjektet er innregnet	Endringer i virkelig verdi benyttet til beregning av periodens sikringsineffektivitet	Sikringsreserve knyttet til sikring av nettoinvesteringer
		Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld			
2018								
Virkelig verdisikringer								
<i>Renterisiko:</i>								
Fastrentelån	MEUR 850	-	-8 593	-	-177	Rentebærende gjeld	-33	-
Sikring av nettoinvesteringer								
<i>Valutarisiko:</i>								
Avsluttet sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet	MGBP 220	-	-	-	-		-47	-321

¹⁾ Påløpte renter er ikke en del av regnskapsført verdi

Sikringseffektivitet

Beløp i mill. kroner	Sikringsinstrumentets verdiendring innregnet i utvidet resultat	Sikringsineffektivitet resultatført i resultatregnskapet	Regnskapslinje i resultatregnskapet (som inkluderer sikringsineffektivitet)	Sikringsreserve fra sikring av nettoinvestering resirkulert til resultatregnskapet	Regnskapslinje i resultatregnskapet hvor resirkuleringen blir resultatført
Virkelig verdisikringer					
<i>Renterisiko:</i>					
Fastrentelån	-	2	Andre finansposter	-	-
Sikring av nettoinvestering					
<i>Valutarisiko:</i>					
Nettoinvestering i utenlandsk virksomhet	47	-		-	-

Sikringsreserver

Beløp i mill. kroner	Valutarisiko
2018	
Sikringsreserver knyttet til sikring av nettoinvesteringer	
Balanseført verdi per 01.01	-368
Gevinst eller tap fra sikring	47
Balanseført verdi per 31.12	-321

Note 12 Salgsinntekter og energikjøp

GENERELL INFORMASJON

Konsernets salgsinntekter og energikjøp er inndelt i fire kategorier:

Produksjon inkluderer salgsinntekter og energikjøp relatert til Statkrafts kraftproduserende fysiske eiendeler og i tillegg fjernvarme. Denne kategorien inkluderer spotsalg, bilaterale industrikontrakter, konsesjonskraft og grønne sertifikater.

Gasshandel inkluderer gasskjøpskontrakter relatert til visse gasskraftverk. Overskuddsvolum tilknyttet disse kjøpskontraktene ble solgt i markedet. Disse avtalene utløp høsten 2017.

Kunder inkluderer salgsinntekter og energikjøp relatert til markedsadgang og sluttbrukeraktiviteter. Aktiviteter innen markedsadgang knytter seg primært til det britiske og tyske kraftmarkedet. Sluttbrukeraktivitetene inkluderer Fjordkraft.

Nettleie og andre inntekter består primært av salgsinntekter og energikjøp fra nettvirksomhet i Norge og Peru og en kraftutvekslingskabel mellom Sverige og Tyskland.

VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Hovedprinsippet i IFRS 15 er å bokføre inntekter til et beløp som reflekterer beløpet som enheten forventer å ha en rettighet til i bytte mot overføring av varer eller tjenester til en kunde. For å oppnå dette bruker IFRS 15 en femstegsmodell til å bokføre inntekter som oppstår fra kontrakter med kunder.

Produksjon

Inntektene fra Produksjon omfatter salg av egenprodusert kraft og fjernvarme til en avtalt pris. Leveringsforpliktelsen er å levere en rekke spesifikke varer, hovedsakelig kraft, og transaksjonsprisen er godtgjørelsen som Statkraft forventer å motta, til enten spotpris, regulert pris eller kontraktspris. Leveringsforpliktelsen blir oppfylt over tid, noe som innebærer at inntekten skal innregnes for hver enhet levert til transaksjonspris. Statkraft benytter en praktisk tilnærming i henhold til IFRS 15 hvor inntekten fra kraften for de fleste kontraktene blir bokført til det beløpet som enheten har rett til å fakturere. Retten til å fakturere oppstår når kraften er produsert og levert, og retten til å fakturere godtgjørelsen vil normalt samsvare direkte med verdien for kunden. I de tilfeller hvor Statkraft selger kraft via en børs (for eksempel Nord Pool), vil børsen defineres som kunden. Dette er basert på at Statkraft har bindende kontrakter med børsene.

Innen enkelte geografiske områder er Statkraft pålagt å levere en andel av kraftproduksjonen til fylker og kommuner hvor denne kraften er produsert. Statkraft har konkludert med at inntekten fra levering av konsesjonskraft ikke oppstår som følge av en kontrakt med en kunde i henhold til IFRS 15. Statkraft anvender prinsippene og retningslinjene i IFRS 15 analogt og presenterer inntekter fra salg av konsesjonskraft som salgsinntekter.

Innenfor fjernvarme mottar konsernet anleggsbidrag fra kunder for utbygging av infrastruktur som kobler kunden til fjernvarmenettet. Se Nettleie og andre inntekter for ytterligere detaljer.

Kunder

Når andre aktører er involvert i å levere varer eller tjenester til Statkrafts kunder må Statkraft avklare hvorvidt deres leveringsforpliktelse er å fremskaffe varen eller tjenesten selv (Statkraft er prinsipal) eller om man leverer disse varene på vegne av en annen aktør (Statkraft er agent). Når det undersøkes hvorvidt Statkraft er agent eller prinsipal må det vurderes hvilke rettigheter som foreligger i kontrakten med hensyn til bruk av kraften, ubalanserisiko, skjønnsmessige priser på leveransene, og om det er Statkraft som er hovedansvarlig for leveransen. Hvis Statkraft er prinsipal, blir vederlaget fra kunden presentert brutto som salgsinntekt. Tilhørende energikjøp presenteres brutto på en egen linje i resultatoppstillingen. Er Statkraft en agent, blir vederlaget presentert netto som salgsinntekt.

Nettleie og andre inntekter

Inntekter fra nettaktiviteter har flere av de samme egenskapene som de inntektene som ble beskrevet under Produksjon. Statkraft anvender en praktisk tilnærming etter IFRS 15 hvor inntektene fra å transportere kraften blir bokført til det beløpet som enheten har en rett til å fakturere.

Konsernet mottar vederlag fra kunder i forskjellige virkeområder som støtte for å bygge ut infrastruktur for å knytte kunden til nettet for kraft eller fjernvarme. Statkraft eier infrastrukturen og de totale kostnadene skal derfor bokføres som eiendeler i samsvar med IAS 16. Statkraft har konkludert med at bidragene til eiendelene innenfor infrastruktur utgjør betalinger som skal vurderes sammen med fastsettelse av prisen på framtidige leveranser til kundene (en leveringsforpliktelse). Inntektene blir derfor bokført som inntekter over tid. I løpet av 2018 har metoden for inntektsføring blitt ytterligere diskutert, og Statkraft har konkludert med at det er mer korrekt å bokføre inntektene over forventet levetid for disse eiendelene innenfor infrastruktur. Derfor er perioden for hvor man inntektsfører anleggsbidragene endret til forventet levetid for infrastrukturen. Endringene har ikke en vesentlig betydning for regnskapene til konsernet.

Statkraft har innført kravene fra IFRS 15 med effekt fra 1. januar 2017 ved å bruke full retrospektiv metode.

Effekten på egenkapitalen fra og med 1.1.2017 ble følgende:

- Bidrag fra kunder innregnet over tid hadde en negativ effekt på egenkapitalen med 126 millioner kroner, inkludert effekten fra selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.

Effekten på salgsinntekter i 2017 ble følgende:

- Bidrag fra kunder innregnet over tid hadde en negativ effekt på inntekter fra Produksjon med 19 millioner kroner.
- Inntekter fra aktiviteter innenfor markedsadgang og sluttbruker, presentert netto etter å ha innført IFRS 15, hadde en negativ effekt på inntekter fra Kunder på 8826 millioner kroner.
- Netto gevinster fra innebygde derivater på 1173 millioner kroner er ikke lenger presentert som en del av salgsinntekter.
- Netto gevinster fra trading og origination på 1754 millioner kroner er ikke lenger presentert som en del av salgsinntekter.

Note 12 fortsettelse

Spesifikasjon per inntektskategori

Beløp i mill. kroner	Statkraft AS Konsern	Europeisk fleksibel kraft- produksjon	Markeds- operasjoner	Inter- nasjonal kraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- posteringer
2018									
Produksjon - salgsinntekter	26 973	20 092	185	2 387	1 267	881	2 451	-	-290
Produksjon - energikjøp	-1 334	-925	-167	-166	-	-258	-47	-	228
Produksjon - netto	25 638	19 167	18	2 221	1 267	623	2 404	-	-62
Kunder - salgsinntekter	25 896	-	25 103	-	-	-	1 183	-	-390
Kunder - energikjøp	-24 556	-	-24 621	-	-	-	-1 002	-	1 067
Kunder - netto	1 340	-	482	-	-	-	181	-	677
Nettleie og annet - salgsinntekter	2 482	798	319	214	-	12	1 189	-	-50
Nettleie og annet - energikjøp	-917	-739	-45	-156	-	-	-23	-	45
Nettleie og annet - netto	1 564	59	273	58	-	12	1 166	-	-4
Salgsinntekter	55 350	20 890	25 607	2 601	1 267	893	4 822	-	-731
Energikjøp	-26 808	-1 664	-24 834	-322	-	-258	-1 071	-	1 340
Salgsinntekter justert for energikjøp	28 542	19 226	774	2 279	1 267	635	3 752	-	610
2017									
Produksjon - salgsinntekter	20 864	15 429	666	2 376	733	783	1 555	-	-677
Produksjon - energikjøp	-1 408	-922	-625	-291	-	-209	-32	-	671
Produksjon - netto	19 456	14 507	41	2 085	733	574	1 522	-	-6
Gasshandel - salgsinntekter	2 763	-	2 763	-	-	-	-	-	-
Gasshandel - energikjøp	-2 895	-	-2 895	-	-	-	-	-	-
Gasshandel - netto	-133	-	-133	-	-	-	-	-	-
Kunder - salgsinntekter	24 860	-	20 537	-	-	-	4 322	-	1
Kunder - energikjøp	-23 138	-	-19 777	-	-	-	-3 491	-	130
Kunder - netto	1 722	-	760	-	-	-	831	-	131
Nettleie og annet - salgsinntekter	2 291	885	36	181	-	2	1 225	-	-38
Nettleie og annet - energikjøp	-766	-698	-26	-	-	-	-68	-	26
Nettleie og annet - netto	1 525	187	10	181	-	2	1 157	-	-13
Salgsinntekter	50 778	16 314	24 001	2 557	733	785	7 102	-	-714
Energikjøp	-28 207	-1 620	-23 323	-291	-	-209	-3 591	-	826
Salgsinntekter justert for energikjøp	22 571	14 693	679	2 267	733	576	3 511	-	113

Spesifikasjon per geografiske områder

Eksterne salgsinntekter fordeles basert på opprinnelseslandet til produksjonsapparatet eller produksjonsvirksomheten.

Geografiske områder

Beløp i mill. kroner	Statkraft AS Group	Norway	Germany	Sweden	UK	Other
2018						
Salgsinntekter eksterne	55 350	24 371	13 631	3 092	10 780	3 475
<i>Kraftproduksjon</i>	26 973	19 929	1 610	2 881	218	2 335
<i>Kunder</i>	25 896	3 264	11 398	19	10 296	920
<i>Annet</i>	2 482	1 179	624	192	266	221
2017						
Salgsinntekter eksterne	50 778	22 101	9 575	2 219	13 656	3 226
<i>Kraftproduksjon</i>	20 864	14 538	1 762	2 149	158	2 256
<i>Gasshandel</i>	2 763	280	2 483	-	-	-
<i>Kunder</i>	24 860	6 100	4 499	-	13 489	772
<i>Annet</i>	2 291	1 183	831	70	9	198

Note 12 fortsettelse

Mer detaljer om salgsinntekter for inntektskategori **Produksjon**:

Produksjon - salgsinntekter

NOK million	2018	2017
Spotsalg	17 257	12 059
Langsiktige kontrakter	7 470	7 480
Konsesjonskraft	378	373
Fjernvarme	987	863
Miljøsertifikater	881	90
Produksjon - salgsinntekter	26 973	20 864

Inntektskategorien **Kunder** er primært relatert til aktiviteter innenfor markedsadgang i Europa. Statkraft tilbyr tjenester tilknyttet markedsadgang til mindre produsenter av fornybar energi. Disse tjenestene inkluderer vindprognostisering, nominering, håndtering av ubalanse i tillegg til de nødvendige IT systemene som kreves for å kunne selge kraft. En sentral suksessfaktor er oppnå lave ubalansekostnader. Virksomheten innen markedsadgang er en aktivitet med lav margin som blir drevet i stor skala og hvor kraften i all hovedsak selges via kraftbørser. De høyeste inntektene kommer fra Tyskland og Storbritannia, se spesifikasjon av salg per geografiske områder på forrige side.

Mer detaljer om salgsinntekter for inntektskategori **Nettleie og andre inntekter**:

Nettleie og andre inntekter

NOK million	2018	2017
Nettleie	1 369	1 244
Undersjøisk kabel	798	885
Øvrig	314	162
Nettleie og andre inntekter	2 482	2 291

Note 13 Gevinster/tap fra markedsaktiviteter og Andre driftsinntekter

GENERELL INFORMASJON

Gevinster/tap fra markedsaktiviteter

Risikoreduserende aktiviteter består av finansielle kraftkontrakter som reduserer prisrisikoen relatert til kraftproduksjon og markedsadgangsaktiviteter. Disse aktivitetene inkluderer de nordiske og kontinentale forvaltningsporteføljene.

Trading-aktiviteter inkluderer kjøp og salg av standardiserte og likvide produkter, som for eksempel kraft, gass og oljeprodukter.

Origination-aktiviteter inkluderer kjøp og salg av både standardiserte og strukturerte energirelaterte produkter og tjenester.

Innebygde derivater De innebygde derivatene består i det vesentligste av langsiktige kraftsalgsavtaler med norske industriselskaper i Norge hvor kontraktene er notert i euro.

Se note 7 for mer informasjon.

Andre driftsinntekter

Offentlige tilskudd Miljøsertifikater opptjenes fra egne kraftverk innen visse teknologier. Retten til å motta miljøsertifikater er innvunnet på tidspunktet for produksjon av kraften. Miljøsertifikater fra trading, origination og markedsadgangsaktiviteter er ikke vurdert som offentlige tilskudd.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Derivater Risikoreduserende derivater og de fleste kontraktene innenfor trading og origination blir innregnet som derivater til virkelig verdi over resultatet (se note 10). Gevinster og tap blir presentert netto.

Innebygde derivater Valutaeksponeringen som Statkraft påtar seg ved å nominere kraftsalgsavtalene inngått med norske industrikunder i euro er vurdert som et innebygd derivat. De innebygde derivatene er skilt ut fra vertskontrakten og er innregnet til virkelig verdi i resultatregnskapet. Se note 10.

Offentlige tilskudd Miljøsertifikater, herunder grønne sertifikater og Renewable Obligation Certificates (ROC-er), vurderes som offentlige tilskudd og regnskapsføres etter IAS 20 Regnskapsføring av offentlige tilskudd og opplysninger om offentlig støtte.

Rett til å motta miljøsertifikater opptjenes for hver produserte kraftenhet. På produksjonstidspunktet kan Statkraft med rimelig sikkerhet fastslå at vilkårene for tildeling av miljøsertifikater er oppfylt. Mottak av miljøsertifikater er nært relatert til kraftproduksjonen og er dermed presentert som en del av salgsinntekter. Se note 12

Gevinster/tap fra markedsaktiviteter

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Risikoreduserende aktiviteter	-984	172
Trading-aktiviteter	14	613
Origination-aktiviteter	-394	457
Innebygde derivater	-333	1 173
Sum	-1 696	2 414

Andre driftsinntekter

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
Inntekter ved utleie av kraftverk ¹⁾		488	362
Gevinster fra salg av datterselskaper og felleskontrollert virksomhet	5	1 449	346
Øvrige driftsinntekter		643	617
Sum		2 579	1 325

¹⁾ Inntekter fra kraftverk som er utleid til tredjepart er rapportert som andre driftsinntekter, mens kostnader relatert til drift i kraftverkene blir bokført under driftskostnader.

Note 14 Nedskrivninger

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes for verdifall ved utgangen av hvert kvartal. Når det er indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi beregnes gjenvinnbart beløp for å kunne vurdere om nedskrivning for verdifall må gjennomføres. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes for verdifall en gang i året og når det er forhold som tilsier at en verddivurdering må gjennomføres.

Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter (KGE)). KGE i Statkraft er definert som følger:

Vannkraftverk Vannkraftverk med magasiner som ligger i samme vassdrag og som styres samlet for å optimalisere kraftproduksjonen.

Vindkraftverk Det enkelte vindkraftverk.

Gasskraftverk Normalt utgjør et gasskraftverk en KGE med mindre to eller flere verk styres og optimaliseres sammen slik at inntektene ikke er uavhengig av hverandre.

Fjernvarmeanlegg Det enkelte anlegg sammen med tilhørende infrastruktur, inklusiv overføringslinjer.

Biomassekraftverk Det enkelte biomassekraftverk.

Goodwill Ved nedskrivningstest av goodwill benyttes segment som laveste KGE.

Investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden testes for nedskrivning når det foreligger indikatorer på mulig verdifall. Investeringer nedskrives om gjenvinnbart beløp, estimert som det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi, er lavere enn balanseført verdi.

Ved hver rapporteringsdato vurderes grunnlaget for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler unntatt goodwill.

SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Vurdering av indikator Nedskrivning av balanseført verdi av eiendeler vurderes kvartalsvis som en del av den ordinære rapporteringsprosessen i konsernet. Indikatorer som kan tyde på et nedskrivningsbehov analyseres og diskuteres med segmentene og Statkrafts ekspertmiljø. Dersom det avdekkes indikasjon på verditap, gjennomføres beregninger. I tilfelle beregningene viser at balanseført verdi er høyere enn gjenvinnbart beløp regnskapsføres verdinedgangen i resultat og balanse. Tilsvarende prosedyrer gjennomføres ved tilbakeføring av tidligere nedskrivninger. Statkrafts revisjonsutvalg blir hvert kvartal informert om forhold som kan medføre nedskrivning av eiendeler. Særlig oppmerksomhet rettes mot eiendeler hvor en eller flere av de følgende situasjonene er til stede:

- Forskjellen mellom bokført verdi og gjenvinnbart beløp er marginal.
- Usikre regulatoriske rammebetingelser eller usikkerhet knyttet til prosjektgjennomføring.
- Strukturelle endringer i markedsforhold som medfører endret forventning til langsiktige kraftpriser.
- Nedskrivning er gjennomført i tidligere perioder.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Bruksverdi blir beregnet som nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer diskontert ved bruk av et avkastningskrav som tilsvarer markedets avkastningskrav for tilsvarende eiendeler innenfor samme bransje. Driftskostnadene baseres på årets faktiske kostnader og budsjett for det kommende året. Restruktureringsaktiviteter som Statkraft enda ikke har forpliktet seg til og betydelige fremtidige investeringer som vil øke eiendelens ytelse blir ikke hensyntatt i disse kontantstrømmene. Forventede vedlikeholdskostnader blir inkludert for kraftverk som er i drift. Fjerningsforpliktelser er normalt ikke inkludert i beregningen av bruksverdien.

Når bruksverdi beregnes for varige driftsmidler som er under bygging inkluderes gjenværende investeringskostnad som er godkjent av Statkrafts ledelse.

Antagelser når bruksverdi vurderes Gjenvinnbart beløp er sensitiv mot fremtidige kraftpriser, forventet produksjonsvolum og diskonteringsrenten.

Kraftpriser:

- På kort sikt, typisk de første fem årene, legges observerbare priser i markedet til grunn for å estimere fremtidige inntekter.
- På lang sikt, typisk ti år etter balansedatoen, er de estimerte inntekter basert på Statkrafts syn på de langsiktige kraftprisene. Se note 2 for nærmere beskrivelse.
- For perioden mellom kort og lang sikt blir prisene interpolert.

Produksjonsvolum Produksjonsvolum som inngår i de neddiskonterte kontantstrømmene er den langsiktige forventede produksjonen fra ulike kraftverk. Redusert produksjon på grunn av tekniske utfordringer, hydrologiske faktorer og nedetid hensyntas i den langsiktige forventede produksjonen. Volumestimaten er en kombinasjon av informasjon fra turbinleverandører, eksterne konsulenter og Statkrafts interne estimat.

Diskonteringsrente Beregnet bruksverdi er basert på nominelle diskonteringsrenter etter skatt, hvorav skatteeffekten hensyntas i de beregnede kontantstrømmene. Dette betyr at beregnet gjenvinnbart beløp er konsistent med før-skatt beregninger. Diskonteringsrentene som benyttes tar hensyn til eiendelens eller grupper av eiendelers risikoprofil i det relevante markedet.

Antakelser når virkelig verdi fratrukket salgskostnader vurderes Om en eiendel opererer i et marked hvor det er et aktivt marked for tilsvarende eiendeler kan virkelig verdi fratrukket salgskostnader legges til grunn i beregning av eiendelens gjenvinnbare beløp. For landbaserte vindkraftverk i Storbritannia er det lagt til grunn at det eksisterer et aktivt marked. Virkelig verdi for disse KGE'ene ble avledet av sammenlignbare transaksjoner for landbaserte vindparker i det britiske markedet. Verdsettelsesmodellen som ble lagt til grunn var basert på multipler av årlig kraftproduksjon.

Note 14 fortsettelse

Nedskrivninger innregnet i resultatregnskapet

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	167	1 800
Reversering av nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-	-914
Sum nedskrivninger konsolidert virksomhet	167	886
Selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-	1 187
Sum nedskrivninger	167	2 073

NEDSKRIVNINGER I 2018

Vannkraft i Peru To vannkraftverk i Peru ble nedskrevet med 132 millioner kroner. Eiendelene er en del av segmentet Internasjonal kraft.

Resterende nedskrivningskostnader på 35 millioner kroner er relatert til goodwill fra tidligere oppkjøp i Brasil og Sverige.

NEDSKRIVNINGER I 2017

Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler:

Vannkraftverk i Chile Investeringen i Pilmaiquén i Chile, som består av ett operativt vannkraftverk og to prosjekter under utvikling, ble nedskrevet med 1219 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft. Hovedindikatoren var lavere forventet langsiktig kraftpris. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 6,8-7,3 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 7,8-9,5 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 430 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 1010 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 728 millioner kroner.

Reversering av nedskrivning på gasskraftverk i Tyskland Det ble bokført 914 millioner kroner i reversering av nedskrivning som en følge av økt behov for fleksibel kraftproduksjon i det tyske markedet og forventinger om bedre marginer i forholdet mellom gasspris og kraftpris. Eiendelene er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 5,6 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 7,7 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En økning i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 2007 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 1378 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 118 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 266 millioner kroner.

Pumpekraftverk Et pumpekraftverk i Tyskland ble nedskrevet med 197 millioner kroner. Eiendelen er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon.

Vindprosjekter i Norden Vindprosjekter i Norge og Sverige ble nedskrevet med 187 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Vindkraft.

Vann- og vindkraftverk i Brasil Vannkraftverk og vindparker ble nedskrevet med til sammen 101 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft.

Vannkraftverk i Peru Et vannkraftverk ble nedskrevet med 66 millioner kroner. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft.

Annet Det ble nedskrevet totalt 30 millioner kroner knyttet til andre eiendeler. Dette knytter seg i hovedsak til fjerning av et gasskraftverk på Kårstø i Norge.

Investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden:

Hidroelectrica La Higuera S.A (HLH) Investeringen i HLH i Chile ble nedskrevet med 689 millioner kroner på grunn av lavere forventet fremtidig kraftpris. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 7,6 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 8,7 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 360 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 618 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 462 millioner kroner.

Hidroelectrica La Confluencia S.A (HLC) Investeringen i HLC i Chile ble nedskrevet med 446 millioner kroner på grunn av lavere forventet fremtidig kraftpris. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 7,8 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 8,6 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 282 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 478 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 352 millioner kroner.

Et aksjonærlån fra Statkraft ble nedskrevet med 117 millioner kroner og bokført som finanskostnader.

Malana og Allain Duhangan To vannkraftverk i India ble nedskrevet med til sammen 52 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft.

Note 15 Lønnskostnader og antall årsverk

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Lønn	2 425	2 564
Arbeidsgiveravgift	417	445
Pensjonskostnader ¹⁾	380	398
Andre ytelser	393	300
Sum	3 615	3 707

¹⁾ Pensjonskostnader er nærmere omtalt i note 16.

	2018	2017
Gjennomsnittlig antall årsverk konsern	3 270	3 397
Antall årsverk per 31.12.	3 229	3 310

Note 16 Pensjoner

GENERELL INFORMASJON

Statkrafts pensjonsplaner er etablert i samsvar med lokale lover, og omfatter både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Innskuddsplaner En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en forvalter uten ytterligere forpliktelser etter at innskuddet er betalt. Innskuddene kostnadsføres som lønnskostnad.

Statkrafts pensjonsordning for nyansatte i heleide selskaper i Norge er fra og med 1. januar 2014 en innskuddsordning. Innskuddssatsen er 6 % for pensjongivende lønn opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 18 % for pensjongivende lønn mellom 7,1G og 12G. Innskuddsplanen omfatter foruten sparing til alderspensjon, også risikodekninger.

Ytelsesplaner En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Kravet til full pensjonsopptjening er mellom 30 og 40 år. Ansatte som ikke har full opptjening får sin pensjon redusert forholdsmessig.

Ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger Konsernselskaper i Norge har pensjonsordninger i Statens pensjonskasse (SPK), egne pensjonskasser, samt i forsikringsselskaper. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i offentlige tjenstepensjonsordninger i henhold til Lov om Statens pensjonskasse, overføringsavtalen og regelverket for offentlige tjenstepensjoner.

Ytelsesplanene omfatter alders-, uføre- og etterlattepensjon. Majoriteten av selskapene har avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) for ansatte fra 62 år. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Alderspensjonen utgjør ved full opptjening 66 % av pensjonsgrunnlaget for lønn opptil 12 G.

Ansatte som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet ved en opptjeningstid på minst tre år.

Statens pensjonskasse (SPK) Selskapene som har sine ordninger i SPK betaler inn en årlig premie og er ansvarlig for finansieringen av ordningen. Pensjonsutbetalingene fra SPK er garantert av den norske stat.

SPK forvalter ikke et reelt fond, men det simuleres en forvaltning av fondsmidler som om midlene var plassert i statsobligasjoner med 1-, 3-, 5- eller 10-årige norske statsobligasjoner. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til forfall.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse (SPK) ble lukket for nye ansatte fra og med 1. januar 2014.

Pensjonskassene og forsikringsselskapene Pensjonskassene og forsikringsselskapene har plassert pensjonsmidlene i en diversifisert portefølje av norske og utenlandske rentebærende papirer, norske og utenlandske aksjer, pantelån til medlemmer, hedgefond og eiendom gjennom eksterne forvaltere.

Ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger Noen konsernselskaper i Norge har i tillegg til de ovennevnte avtalene inngått en pensjonsavtale som gir ansatte med lønn over 12G rettighet til alders- og uførepensjon på 66 % av lønn overskytende 12G ved full opptjening. Ordningen ble lukket for nye ansatte fra og med 30. april 2012.

Medlemmer av den lukkede ordningen for ansatte med lønn over 12G som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet basert på relativ opptjeningstid. Dette forutsetter en opptjeningstid på minst tre år.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene.

Netto pensjonsmidler for overfinansierte ordninger er balanseført til virkelig verdi, og klassifisert som langsiktig eiendel. Netto pensjonsforpliktelser for underfinansierte ordninger og ikke fondsbaserte ordninger som dekkes over drift er klassifisert som langsiktig gjeld.

Positive og negative estimatavvik som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata føres løpende direkte mot utvidet resultat.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke parametere. Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner og nåverdi av årets pensjonsopptjening blir beregnet ved bruk av påløpte ytelsers metode. Netto pensjonsforpliktelse i balansen er justert for forventet fremtidig lønnsregulering frem til pensjonsalder. Beregningene tar utgangspunkt i medlemsbestand og lønnsdata ved utgangen av året.

Diskonteringsrenten Diskonteringsrenten er satt med grunnlag i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Statkraft vurderer at OMF- markedet representerer et tilstrekkelig dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer for referanserente i henhold til IAS 19.

Pågående endringer i offentlige tjenstepensjonsordninger i Norge Det er ventet at Stortinget vil stemme over forslag til ny offentlig tjenstepensjonsendring i 2019. I 2018 har deler av regelverket for samordning mellom offentlig tjenstepensjon og folketrygden blitt vedtatt endret.

Statkraft har ikke endret estimatet for brutto pensjonsforpliktelser per 31. desember 2018 som følge av dette, og forventer heller ikke vesentlige effekter i årsregnskapet i 2019 knyttet til disse forholdene.

Estimatavvik Årets estimatavvik innregnet i utvidet resultat skyldes i hovedsak endring i forutsetninger knyttet til lønnsregulering og regulering av folketrygdens grunnbeløp (G).

Følgende forutsetninger er lagt til grunn ¹⁾

	31.12.2018	31.12.2017
Diskonteringsrente og forventet avkastning	2,60%	2,40%
Lønnsregulering	2,75%	2,50%
Regulering av pensjoner under utbetaling	1,75%	1,50%
Regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50%	2,25%
Demografiske forutsetninger om dødelighet og utførhet	K2013/IR73	K2013/IR73

¹⁾ De oppgitte forutsetningene gjelder norske enheter. Utenlandske enheter har forutsetninger tilpasset lokale forhold.

Note 16 fortsettelse

Medlemmer av ytelsesplaner	2018	2017
Ansatte	1 511	1 838
Pensjonister og personer med oppsatte pensjonsrettigheter	2 699	2 802

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	6 915	6 749
Virkelig verdi på pensjonsmidler	5 744	5 653
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	1 171	1 096
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	694	685
Arbeidsgiveravgift	297	279
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	2 161	2 059
Herav netto pensjonsmidler - se note 25	494	480
Herav netto pensjonsforpliktelse	2 655	2 539

Bevegelse i brutto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 01.01.	7 433	6 957
Netto endring i forpliktelser ved tilgang/avgang	-243	-6
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	229	250
Rentekostnader	165	152
Estimatavvik	199	212
Utbetalte ytelser	-184	-186
Valutaomregningseffekter	10	54
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 31.12.	7 609	7 433

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	5 653	5 254
Netto endring i pensjonsmidler ved tilgang/avgang	-150	-4
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	127	116
Estimatavvik	-13	154
Totalt tilskudd	274	254
Utbetalte ytelser	-151	-148
Valutaomregningseffekter	5	27
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	5 744	5 653

Pensjonsmidler består av

	2018	2017
Egenkapitalinstrumenter	1 303	1 243
Rentebærende instrumenter	3 878	3 850
Annet	563	559
Virkelig verdi pensjonsmidler per 31.12	5 744	5 653

Estimatavvik innregnet i utvidet resultat

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Akkumulert estimatavvik innregnet i utvidet resultat før skatt 31.12.	2 604	2 357

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet**Ytelsesplaner**

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	229	250
Rentekostnad	165	152
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-127	-116
Tilskudd fra ansatte	-17	-23
Arbeidsgiveravgift	47	47
Netto pensjonskostnad ytelsesplaner	297	310

Innskuddsplaner

Arbeidsgivers tilskudd	83	88
Totale pensjonskostnader - se note 15	380	398

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger

	Diskonteringsrente		Lønnsregulering		Regulering av G	
	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Økning (+)/reduksjon (-) i periodens netto pensjonskostnad ytelsesplaner	-22%	23%	14%	-17%	12%	-14%
Økning (+)/reduksjon (-) i brutto pensjonsforpliktelse per 31.12.	-16%	21%	6%	-6%	13%	-12%

Note 17 Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Eiendomsskatt	997	995
Konsesjonsavgifter	364	317
Sum	1 361	1 312

Note 18 Andre driftskostnader

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Kjøp av eksterne tjenester ¹⁾	1 657	1 353
Materialer	362	419
Kraftverk drevet av andre	287	256
Erstatninger	202	131
IT	335	346
Markedsføring	67	145
Reise	154	159
Forsikring	56	139
Tap på salg av datterselskaper og felleskontrollert virksomhet	-	30
Øvrige driftskostnader	307	868
Sum	3 427	3 847

¹⁾ Kjøp av eksterne tjenester består i hovedsak av konsulenthonorarer, entreprenørkostnader og andre tjenester.

Note 19 Finansposter

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Renteinntekter	404	374
Rentekostnader		
Rentekostnader eksternt gjeld	-969	-1 296
Andre rentekostnader	-28	-6
Balanseførte lånekostnader	119	76
Sum	-878	-1 225
Netto valutaeffekter	-464	-2 069
Andre finansposter		
Urealisert gevinst/tap på rentederivater og verdipapirer	27	-681
Gevinst/tap på salg av investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden ¹⁾	5 449	5 563
Annet ²⁾	-98	2 270
Sum	5 377	7 152
Netto finansposter	4 439	4 232

¹⁾ Inkluderer salg av Dudgeon Offshore Wind Ltd, Istad AS og aksjer i BKK. Se note 5 for ytterligere informasjon.

²⁾ I 2017 inneholdt "Annet" akkumulerte omregningseffekter fra investeringen i Statkraft Treasury Centre (STC). Forretningsvirksomheten i STC ble overført til Statkraft AS, og som følge av overføringen ble 2003 MNOK reklassifisert fra utvidet resultat til "Andre finansposter".

Note 20 Urealiserte effekter presentert i resultatet

Tabellen nedenfor presenterer effektene fra resultatregnskapet av de urealiserte verdiendringene fra lager og finansielle instrumenter verdsatt til virkelig verdi og valutagevinster og tap på finansielle instrumenter verdsatt til amortisert kost.

Som en følge av økte volumer har Statkraft i 2018 revurdert klassifiseringen knyttet til «variation margins» (kontantsikkerhet mot råvarebørser) vedrørende realisert og urealisert i finansregnskapet.

Noen av kontraktene som handles på børs, typisk futures, krever at markedsverdieksponeringen blir dekket av en variation margin som blir betalt mellom Statkraft og en clearing-sentral. Variation margins blir gjort opp daglig.

I tidligere perioder ble variation margins-betalingene klassifisert som realiserte i resultatoppstillingen. Etter revurderingen, blir betalingene nå klassifisert som urealiserte fram til levering av den underliggende kontrakten. På leveringstidspunktet blir de akkumulerte urealiserte gevinst- og tapene reklassifisert til realisert. Statkraft anser ikke variation margin-betalingene som delvise oppgjør av den underliggende kontrakten. Sammenlignbare tall er omarbeidet og de urealiserte effektene ble justert med -1 million kroner for inntektskategori **Kunder** og -561 millioner kroner for **Gevinster/tap fra markedsaktiviteter** med motsvarende effekt for realiserte.

Beløp i mill. kroner	2018			2017		
	Urealisert	Realisert	Sum	Urealisert	Realisert	Sum
Produksjon	290	26 683	26 973	-150	21 014	20 864
Salg av gass	-	-	-	-	2 763	2 763
Kunder	-115	26 010	25 896	44	24 816	24 860
Nettinntekter og andre inntekter	-	2 482	2 482	-	2 291	2 291
Sum salgsinntekter	175	55 175	55 350	-106	50 884	50 778
Gevinster/tap fra markedsaktiviteter	-4 897			-832	3 247	2 414
Produksjon	-	-1 334	-1 334	-	-1 408	-1 408
Kjøp av gass	-	-	-	-	-2 895	-2 895
Kunder	165	-24 721	-24 556	-1	-23 137	-23 138
Annet energikjøp	-	-917	-917	-	-766	-766
Sum energikjøp	165	-26 973	-26 808	-1	-28 206	-28 207
Urealiserte effekter inkludert i EBIT ¹⁾	-4 557			-940		
Netto valutaeffekter ²⁾	606	-1 070	-464	-109	-1 960	-2 069
Andre finansposter	27	5 350	5 377	-681	7 834	7 152
Sum finansposter	633			-791		
Sum urealiserte effekter	-3 924			-1 730		

¹⁾ Sum salgsinntekter + gevinster/tap fra markedsaktiviteter + Sum energikjøp.

²⁾ Tap for 2018 på interne lån utgjorde -103 millioner kroner, hvorav -161 millioner kroner var realisert. Tilsvarende tall for 2017 var henholdsvis -220 millioner kroner og -860 millioner kroner.

Note 21 Resultatskatter

GENERELL INFORMASJON

Konsernets kraftproduksjonsvirksomhet i Norge er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Konsernets skattekostnad omfatter derfor i tillegg til ordinær resultatskatt også naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Resultatskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler og anvender til enhver tid vedtatt skattesats. Skattekostnaden knyttes til det regnskapsmessige resultatet og består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring.

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Betalbar resultatskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt.

Grunnrenteskatt er overskuddsavhengig og beregnes på grunnlag av netto grunnrenteinntekt for hvert enkelt kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. Faktisk kontraktspris anvendes for leveranser av konsesjonskraft og for kraft på langsiktige fysiske kontrakter med en varighet på over syv år. Inntekter fra grønne sertifikater inngår i brutto grunnrenteinntekt. Det innrømmes fradrag for faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt.

Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente.

Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk fra inntektsåret 2006 eller tidligere år kan kun fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt i samme kraftverk. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk beregnet fra og med inntektsåret 2007 kan samordnes med positiv grunnrenteinntekt for andre kraftverk.

Norske skattesatser i resultatregnskapet

	2018	2017
Resultatskatt	23%	24%
Grunnrenteskatt	35,7 %	34,3 %

Norske skattesatser i balansen (utsatt skatt)

	2018	2017
Resultatskatt	22%	23%
Grunnrenteskatt	37,0 %	35,7 %

Skattekostnad i resultatregnskapet

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Betalbar resultatskatt (inkludert betalbar naturressursskatt)	3 181	1 806
Betalbar grunnrenteskatt	3 678	2 451
Betalbar kildeskatt	23	21
Betalbar skattekostnad tidligere år	87	-201
Endring i utsatt skatt netto etter konsernbidrag	285	-119
Skattekostnad i resultatregnskapet	7 255	3 958

Betalbar skatt i balansen

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Betalbar resultatskatt	2 443	818
Betalbar naturressursskatt	634	614
Betalbar grunnrenteskatt	3 678	2 451
Betalbar skatt tidligere år	757	249
Betalbar skatt i balansen	7 513	4 132

Skatt inkludert i fordringer

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Forskuddsbetalt skatt	107	52
Skatt inkludert i fordringer - se note 27	107	52

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Skatt på poster ført mot utvidet resultat er også ført mot utvidet resultat, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto så langt de forventes å reversere i samme periode. Tilsvarende gjelder for utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til grunnrenteskatt. Utsatte skatteposisjoner knyttet til betalbar resultatskatt kan ikke utlignes mot utsatte skatteposisjoner knyttet til grunnrenteskatt.

Den andelen av naturressursskatten som overstiger betalbar resultatskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som forskuddsbetalt skatt.

Friinntekt behandles som en permanent forskjell i det året som den beregnes for, og påvirker således ikke beregningen av utsatt skatt knyttet til grunnrente.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Balanseføring av utsatt skattefordel innebærer bruk av skjønn, og foretas i den grad det er sannsynliggjort at fordelene vil bli utnyttet.

Utsatt skattefordel vedrørende grunnrenteinntekt til fremføring er balanseført med det beløp som forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorison på ti år. Tidspunkt for når negativ grunnrenteinntekt kan komme til anvendelse estimeres på grunnlag av forventinger om normalproduksjon og prisbaner.

Andre utsatte skattefordeler balanseføres dersom de forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorison på fem år.

Se note 32 for informasjon om usikre skatteposisjoner.

Note 21 fortsettelse

Avstemming av norsk nominell skattesats mot effektiv skattesats

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Resultat før skattekostnad	20 709	15 769
Forventet skattekostnad etter nominell sats 23% (24%)	4 763	3 785

Skatteeffekter av

Grunnrenteskatt	4 123	2 931
Satsforskjeller	-245	-107
Endring i skattesats	-111	-61
Resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-182	16
Skattefrie inntekter ¹⁾	-1 398	-1 689
Endringer vedrørende tidligere år	-5	-109
Endring nedvurdering av utsatt skattefordel ²⁾	198	-759
Andre permanente forskjeller ³⁾	112	-48
Skattekostnad	7 255	3 958
Effektiv skattesats	35,0 %	25,1 %

¹⁾ Skattefrie inntekter er hovedsakelig knyttet til salg av Dudgeon og børsnotering og etterfølgende dekonsolidering av Fjordkraft.

²⁾ Endring i nedvurdering av utsatt skattefordel er hovedsakelig knyttet til Tyskland.

³⁾ Andre permanente forskjeller inneholder hovedsakelig ikke fradragsberettigede kostnader og resultatetelementer uten skatteeffekt. Resultatelementer uten skatteeffekt omfatter av-og nedskrivninger på merverdier.

Spesifikasjon av utsatt skatt

Beløp i mill. kroner	01.01.2018	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	31.12.2018
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	-175	84	-4	-14	-109
Driftsmidler utenfor regimet for grunnrenteskatt ³⁾	3 794	145	0	93	4 031
Driftsmidler innenfor regimet for grunnrenteskatt	7 689	163	-	5	7 856
Pensjonsforpliktelser	-724	18	-94	24	-776
Derivater	1 489	-682	4	15	826
Andre langsiktige poster	3	-31	-71	32	-66
Frømførbare underskudd/godtgjørelse ³⁾	-423	200	42	-1	-182
Frømførbare negativ grunnrenteinntekt ⁴⁾	-2 630	388	-	-	-2 241
Sum netto utsatt skatt	9 024	285	-122	154	9 340
Herav presentert som utsatt skattefordel	962				676
Herav presentert som utsatt skatt	9 986				10 016

Beløp i mill. kroner	01.01.2017	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	31.12.2017
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld ²⁾	-110	-71	6	-	-175
Driftsmidler utenfor regimet for grunnrenteskatt ^{1,3)}	4 398	-558	-45	-1	3 794
Driftsmidler innenfor regimet for grunnrenteskatt	7 411	278	-	-	7 689
Pensjonsforpliktelser	-665	-11	-49	-	-724
Derivater ²⁾	713	464	312	-	1 489
Andre langsiktige poster ²⁾	-35	24	14	-	3
Frømførbare underskudd/godtgjørelse ³⁾	-301	-147	16	8	-423
Frømførbare negativ grunnrenteinntekt ⁴⁾	-2 532	-98	-	-	-2 630
Sum netto utsatt skatt	8 879	-119	255	8	9 024
Herav presentert som utsatt skattefordel	684				962
Herav presentert som utsatt skatt	9 565				9 986

¹⁾ Som følge av implementeringen av IFRS 15 har utsatt skatt blitt redusert med 22 millioner kroner pr 31.12.2017 (18 millioner kroner per 01.01.2017).

²⁾ Fra 2018 presenteres utsatt skatt knyttet til derivater på egen linje adskilt fra omløpsmidler/kortsiktig gjeld og andre langsiktige poster.

³⁾ Konsernet har i tillegg ikke balanseførte utsatte skattefordeler. I hovedsak gjelder dette Tyskland hvor utsatte skattefordeler på 1805 millioner kroner ikke er balanseført pr 31.12.2018 (1628 millioner kroner pr 31.12.2017).

⁴⁾ Konsernet har i tillegg ikke balanseførte utsatte skattefordeler knyttet til negativ grunnrenteinntekt til fremføring. Dette utgjorde 503 millioner kroner pr 31.12.2018 (811 millioner kroner pr 31.12.2017).

Utsatt skatt ført mot utvidet resultat

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Estimatavvik pensjoner	-95	-49
Valuta omregningseffekter	-36	-10
Endring i verdi på finansielle instrumenter	9	313
Sum utsatt skatt ført mot utvidet resultat	-122	255

Note 22 Immaterielle eiendeler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Immaterielle eiendeler Immaterielle eiendeler er regnskapsført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger. Utgifter til immaterielle eiendeler, herunder goodwill, balanseføres når det er sannsynlig at eiendelen vil gi økonomiske fordeler og at den kan måles pålitelig. Goodwill og immaterielle eiendeler med ubegrenset levetid avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Utgifter til forskning og utvikling Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel.

Beløp i mill. kroner	Goodwill	Annet	Sum
2018			
Balansført verdi per 01.01.	1 052	1 712	2 764
Tilganger	-	48	48
Tilganger ved oppkjøp	339	630	969
Reklassifiseringer	-	-28	-28
Avskrivninger	-	-143	-143
Nedskrivninger	-35	-	-35
Avgang ved salg av virksomhet	-	-95	-95
Avganger	-	-1	-1
Valutaomregningseffekter	-5	-115	-120
Balansført verdi per 31.12.	1 351	2 008	3 359
Anskaffelseskost per 31.12.	2 299	3 042	5 341
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-948	-1 034	-1 982
Balansført verdi per 31.12.	1 351	2 008	3 359

Beløp i mill. kroner	Goodwill	Annet	Sum
2017			
Balansført verdi per 01.01.	1 453	1 856	3 309
Tilganger	-	65	65
Reklassifiseringer	-	25	25
Avskrivninger	-	-157	-157
Nedskrivninger	-333	-2	-335
Reversering av nedskrivninger	-	28	28
Avganger	-	-3	-3
Valutaomregningseffekter	-69	-100	-169
Balansført verdi per 31.12.	1 052	1 712	2 764
Anskaffelseskost per 31.12.	2 042	2 996	5 038
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-990	-1 284	-2 274
Balansført verdi per 31.12.	1 052	1 712	2 764

Forventet levetid 10–22 år

FORSKNING OG UTVIKLING

Konsernets forsknings- og utviklingsaktiviteter består av aktiviteter knyttet til nye energikilder og videreutvikling av eksisterende anlegg og teknologier. I forskningsaktiviteter knyttet til nye energikilder inngår generelle forskningsprosjekter. Prosjektene har som formål å gi mer viten om teknologi eller annet som kan gi grunnlag for fremtidige aktiviteter/prosjekter.

For å tilegne seg ny kunnskap og utvikle nye metoder innenfor energidisponering og vedlikehold, har konsernet også forsknings- og utviklingsaktiviteter rettet mot eksisterende anlegg/energi-kilder. Forsknings- og utviklingsaktiviteter som er gjennomført i 2018 og 2017 er kostnadsført med henholdsvis 36 millioner kroner og 42 millioner kroner. Balansførte utviklingskostnader i 2018 og 2017 er 10 millioner kroner og 38 millioner kroner.

Note 23 Varige driftsmidler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene starter når eiendelene er ferdigstilt og kan tas i bruk. Anskaffelseskost for varige driftsmidler omfatter utgifter for å anskaffe eller utvikle eiendelen slik at den er klar for bruk. Direkte henførbare lånekostnader tillegges anskaffelseskost. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som reparasjoner og vedlikehold, resultatføres løpende, mens øvrige utgifter som øker fremtidig produksjonskapasitet balanseføres. Estimert fjerningsforpliktelser er inkludert i anleggets balanseførte verdi.

Utgifter balanseføres når det er sannsynlig at eiendelen vil gi økonomiske fordeler og at den kan måles pålitelig.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over forventet levetid. Restverdi hensyntas ved beregning av årlige avskrivninger. Periodisk vedlikehold blir balanseført med avskrivning over perioden frem til neste vedlikehold planlegges gjennomført. Avskrivningstiden vil tilpasses

konsesjonsperioden. Forventet levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes årlig.

Tomter og vannfallsrettigheter avskrives ikke, da verdiene anses som evigvarende under forutsetning av at det ikke foreligger hjemfallsrett. Vannfallsrettigheter presenteres som varige driftsmidler ettersom Statkraft har en evigvarende avtale om rett til å bruke vannfallet.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Varige driftsmidler avskrives over forventet levetid. Forventet levetid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger og justeres dersom det oppstår endringer i forventningene. Det tas hensyn til restverdi ved fastsettelse av avskrivningene og vurdering av restverdi er også gjenstand for estimater. Estimater på fjerningsforpliktelser, som inngår som en del av anleggets balanseførte verdi, er gjenstand for løpende vurderinger.

Beløp i mill. kroner	Regu- lerings- anlegg	Turbiner, generatorer mv.	Fallrettigheter	Tomt, fjell- rom, bygg, vei, bru og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet	Sum
2018							
Balanseført verdi per 01.01.	28 247	24 014	16 623	14 884	4 813	12 446	101 027
Tilganger	72	271	5	45	3 713	847	4 953
Tilgang ved oppkjøp	323	777	-	85	420	6	1 611
Balanseførte lånekostnader ¹⁾	-	-	-	-	119	-	119
Reklassifiseringer	-13	5	-	-	32	4	28
Overføringer mellom anleggsklasser	534	2 571	-	-73	-2 229	-803	-
Avskrivninger	-764	-1 331	-	-456	-	-841	-3 393
Nedskrivninger	-76	-32	-	-18	-	-7	-132
Avgang ved salg av virksomhet	-	-101	-	-1	-	-3	-105
Avganger	-59	-29	-	25	-36	-74	-173
Valutaomregningseffekter	-119	-247	125	-314	267	-38	-325
Balanseført verdi per 31.12.	28 146	25 898	16 753	14 178	7 099	11 537	103 611
Bokført verdi 31.12 av evigvarende eiendeler	n/a	n/a	16 753	67	n/a	38	16 858
Anskaffelseskost per 31.12.	43 063	52 207	18 118	21 192	7 815	24 395	166 790
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-14 917	-26 310	-1 365	-7 014	-716	-12 857	-63 179
Balanseført verdi per 31.12.	28 146	25 898	16 753	14 178	7 099	11 537	103 611

1) Gjennomsnittlig rentesats anvendt for året var 2,55 %

Note 23 fortsettelse

Beløp i mill. kroner	Regu- lerings- anlegg	Turbiner, generatorer mv.	Fallrettigheter	Tomt, fjell- rom, bygg, vei, bru og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet	Sum
2017							
Balanseført verdi per 01.01.	23 752	25 411	16 506	19 310	4 639	11 873	101 491
Tilgang	161	445	-	56	2 130	850	3 642
Balanseførte lånekostnader	-	-	-	-	76	-	76
Reklassifiseringer	-12	-	-	-	-2	-11	-25
Overføring mellom anleggsklasser	5 355	-1 280	1 157	-3 926	-2 238	932	-
Avskrivninger	-706	-1 229	-	-531	-	-1 005	-3 471
Nedskrivninger	-146	-296	-920	-67	-	-37	-1 466
Reversering av nedskrivninger	1	766	-	119	-	-	886
Avgang ved salg av virksomhet	-	-47	-	-104	-9	-98	-258
Avganger	-162	-87	-2	-23	-	-44	-318
Valutaomregningseffekter	4	331	-118	50	217	-14	470
Balanseført verdi per 31.12.	28 247	24 014	16 623	14 884	4 813	12 446	101 027
Bokført verdi 31.12 av evigvarende eiendeler	n/a	n/a	16 623	67	n/a	40	16 730
Anskaffelseskost per 31.12.	41 821	49 447	18 318	21 754	7 048	25 088	163 476
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-13 574	-25 433	-1 695	-6 870	-2 235	-12 642	-62 449
Balanseført verdi per 31.12.	28 247	24 014	16 623	14 884	4 813	12 446	101 027

1) Gjennomsnittlig rentesats anvendt for året var 2,82 %

INVESTERINGER I 2018

Tilgang i 2018 av varige driftsmidler på 4953 millioner kroner (eksklusiv balanseførte lånerenter på 119 millioner kroner) og av immaterielle eiendeler på 48 millioner kroner bestod av både investeringer i ny kapasitet, vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer. Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer utgjorde 2067 millioner kroner (1820 millioner kroner). Investeringene relaterte seg primært til vannkraftverk i Norge. Investeringene i økt kapasitet var 3053 millioner kroner (1964 millioner kroner). De største prosjektene gjaldt vannkraft i Albania og vindkraft i Norge.

EIENDELER STILT SOM SIKKERHET TIL MOTPART

Statkraft har stilt varige driftsmidler som sikkerhet overfor motpart. Se note 33 for mer informasjon.

IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER PER LAND

Beløp i mill. kroner	2018			2017		
	Immaterielle eiendeler	Varige driftsmidler	Sum	Immaterielle eiendeler	Varige driftsmidler	Sum
Norge	249	55 878	56 127	334	54 220	54 554
Sverige	76	21 353	21 428	87	22 417	22 504
Tyskland	39	2 508	2 547	46	2 656	2 702
Storbritannia	67	1 218	1 285	28	1 248	1 276
Tyrkia	2	1 294	1 295	3	1 748	1 751
Albania	2	4 999	5 001	2	3 888	3 890
Peru	114	9 231	9 345	85	8 924	9 009
Brasil	1 919	3 612	5 531	1 758	2 898	4 656
Chile	450	2 071	2 521	421	1 984	2 405
Andre	443	1 448	1 891	-	1 043	1 043
Sum	3 359	103 611	106 970	2 764	101 027	103 791

Note 23 fortsettelse

FORVENTET LEVETID FOR ULIKE DRIFTSMIDLER

Nedenfor følger en nærmere spesifisering av levetiden for de ulike driftsmidlene. I 2018 har Statkraft utvidet levetiden for tunellsystemer (fra 75 til 90), rørgater (fra 40 til 75), vindturbiner (fra 20-22 til 20-25), fjellrom (fra 75 til 90), kontrollanlegg (fra 15 til 20) og driftssentral (fra 15 til 20).

	Avskrivningstid (år)		Avskrivningstid (år)
Reguleringsanlegg		Tomt, fjellrom, bygg, vei, bru og kaianlegg	
- fyllingsdammer, betongdammer	75	- tomter	evig
- øvrige dammer	30	- fjellrom	90
- tunellsystemer	90	- veier, broer og kaier	75
		- kontrollanlegg	20
Turbiner, generatorer og lignende		- driftssentral	20
- rørgater	75	- samband	10
- aggregater (turbin, ventil)	40		
- øvrige maskintekniske anlegg	15	Annet	
- transformator/generator	40	- transformator (nettanlegg)	35
- vindturbiner	20-25	- apparatanlegg, høyspent (nettanlegg)	35-40
- gass- og dampgenerator	20-25	- bygninger	25-50
- transformatorer gasskraftverk	20-25	- øvrige faste anlegg	10-20
		- diverse løsøre	5
Fallrettigheter	evig	- kontor- og datautstyr	3
		- inventar og utstyr	5
		- transportmidler	8
		- anleggsmaskiner	12
		- småbåter	10
		- kjølevannsystem	20-25

Note 24 Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Ved salg av eierandeler i felles drift der den regnskapsmessige behandling av investeringen endres fra brutto konsolidering til egenkapitalmetoden innregnes gevinst og tap delvis, basert på eierandel solgt til eksterne investorer. Bokført verdi på selskapets resterende eierandel videreføres. Endringen i den regnskapsmessige behandling kan også inntreffe når kontraktsmessige rettigheter og forpliktelser knyttet til ordningens underliggende eiendeler og gjeld endres eller når aksjonæravtaler endres. For Statkraft vil det være når deltakerne i den felles driften ikke er forpliktet til å kjøpe kraften og ikke er ansvarlig for ordningens forpliktelser.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd for å vurdere klassifisering av investeringer sammen med tredjepart. Et nøkkelelement for å vurdere hvorvidt en investering er et datterselskap, felles drift, felles virksomhet eller tilknyttet selskap er graden av kontroll. For å vurdere kontrollgraden blir alle fakta og omstendigheter evaluert. Avgjørelsene knyttet til de relevante aktivitetene som i vesentlig grad påvirker avkastningen av investeringen er de elementene som krever høyest grad av skjønn.

Basert på en helhetsvurdering hvor størrelse og kompleksitet er tatt i betraktning er følgende selskaper gjengitt:

2018

Beløp i mill. kroner	Agder		Fjordkraft	Hidroelectrica	Wind UK	Andre	Sum
	BKK AS	Energi AS	Holding ASA ¹⁾	La Higuera S.A. ²⁾	Invest Ltd.		
Inngående balanse 01.01.	5 417	3 935	-	844	876	2 264	13 335
Investeringer ¹⁾	108	-	967	-	-	-	1 075
Salg ¹⁾	-250	-	-4	-	-	-1 066	-1 320
Dekonsolideringer	-	-	-	-	-	-60	-60
Resultatandel	730	26	59	43	33	102	993
Avskrivning og nedskrivning av merverdi	-62	-110	-25	-	-2	-4	-203
Kapitalinnskudd	-	-	-	-	-	111	111
Utbytte	-258	-276	-	-	-24	-49	-607
Valutaomregningseffekter	-84	-4	-	53	3	-56	-88
Føringer mot utvidet resultat	-45	-97	4	-1	-6	14	-131
Utgående balanse 31.12.	5 556	3 474	1 001	939	879	1 255	13 105
Merverdi 31.12.	1 976	1 803	845	392	44	148	5 208
Herav fallrettigheter som ikke avskrives	1 711	314	-	370	-	-	2 395

¹⁾ Se note 5 for mer informasjon om transaksjonene.

²⁾ Hidroelectrica La Higuera S.A var tidligere inkludert i "Andre".

2017

Beløp i mill. kroner	Agder		SN	Scira	Wind UK	Andre ⁴⁾	Sum
	BKK AS	Energi AS	Power AS	Offshore Energy Ltd.	Invest Ltd.		
Inngående balanse 01.01. - som tidligere rapportert	5 656	4 040	2 606	2 005	853	3 954	19 114
Endring i regnskapsprinsipper - se note 1	-80	11	-	-	-	-	-69
Balanse per 01.01	5 576	4 051	2 606	2 005	853	3 954	19 045
Investering/salg ¹⁾	-	-	-2 539	-2 060	-	71	-4 530
Resultatandel ²⁾	339	196	241	46	23	326	1 172
Avskrivning og nedskrivning av merverdi ³⁾	-14	-66	-	-	-2	-1 158	-1 240
Kapitalinnskudd	-	-	-	-	-	32	32
Utbytte	-252	-276	-	-	-31	1	-558
Valutaomregningseffekter	-13	-	-307	9	40	-145	-415
Føringer mot utvidet resultat	-219	29	-	0	-6	26	-170
Utgående balanse 31.12.	5 417	3 935	-	0	876	3 108	13 335
Merverdi 31.12.	2 168	1 912	-	-	46	652	4 778
Herav fallrettigheter som ikke avskrives	1 818	314	-	-	-	370	2 502

¹⁾ Se note 5 for mer informasjon om transaksjonene.

²⁾ Som en følge av implementeringen av IFRS 15 er resultatandel for BKK og Agder Energi omarbeidet med henholdsvis -16 millioner kroner og 10 millioner kroner - se note 12.

³⁾ Aksjene i Hidroelectrica La Confluencia S.A, Hidroelectrica La Higuera S.A og Malana presentert i kolonnen Andre er nedskrevet, se note 14.

⁴⁾ "Andre" inkluderer Statkrafts 30 % eierandel i vindparken Dudgeon Offshore Wind Ltd. med en bokført verdi på 895 millioner kroner. Vindparken var klassifisert som holdt for salg per 31. desember 2017, og har blitt solgt i 2018. På grunn av den relative størrelsen på balanseført verdi ble ikke investeringen presentert som eiendeler holdt for salg på en egen linje i balansen i 2017.

For å konkludere på kontrollgraden har Statkraft systematisk definert de relevante aktivitetene og verdidrivere for hver enkelt teknologi. I tillegg blir det foretatt en vurdering av hver enkelt investering for å vurdere fakta og omstendigheter for øvrig. Det blir foretatt en nøye analyse av investeringer hvor Statkraft er operatør.

Når det foreligger avtaler som krever enstemmighet mellom partene for å påvirke de relevante aktivitetene i en investering, samt de øvrige kriteriene i IFRS 11 er oppfylt, blir investeringen klassifisert som felleskontrollert ordning. Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd når man skal vurdere om en felleskontrollert ordning er felles drift eller felles virksomhet. Vurderingen er basert på hvilke rettigheter og plikter deltakerne har, samt underliggende faktum for øvrig. For å vurdere hvorvidt investeringen er felles drift vil aksjonæravtaler og avtaler mellom aksjonær og den legale enheten overstyre den legale formen en investering har. Virksomhet opprettet for kraftproduksjon og hvor deltakerne er de eneste kjøperne av kraftproduksjonen, i tillegg til å sørge for både kort- og langsiktig finansiering av virksomheten, vil som regel vurderes å være felles drift. Når Statkraft har rettigheter til netto eiendeler i virksomheten, vurderes virksomheten å være felles virksomhet.

Kraftverk med delt eierskap, hvor Statkraft har felles kontroll, er regnskapsført som felles drift.

Note 24 fortsettelse

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN I VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLES VIRKSOMHET

BKK AS har sin virksomhet på Vestlandet. Konsernets hovedaktiviteter er produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft. I tillegg til hovedaktivitetene selges også rådgivnings- og entreprenørtjenester. BKK tilbyr også sine kunder bredbånd, fjernvarme og fellesmåling av energi.

Agder Energi AS er et selskap innen fornybar energi på Sørlandet. Konsernets aktiviteter omfatter produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft, samt andre energirelaterte tjenester.

Fjordkraft ASA er en nasjonal strømleverandør i Norge som leverer strøm til privatkunder og bedrifter.

Hidroelectrica La Higuera S.A har virksomhet i Chile og består av vannkraftverket La Higuera.

Wind UK Invest Ltd (WUKI) eier de landbaserte vindparkene Alltwalis, Baillie og Berry Burn i Storbritannia.

Se note 33 om pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser for informasjon om bankgaranti og morselskapsgaranti vedrørende tilknyttede selskap og felleskontrollerte ordninger.

FINANSIELL INFORMASJON FOR VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

Etterfølgende tabell viser oppsummert finansiell informasjon om vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene som gjengis gjelder 100 % av selskapenes virksomhet i henhold til IFRS 12.

2018

Beløp i mill. kroner	BKK AS ¹⁾	Agder Energi AS ¹⁾	Fjordkraft Holding ASA ¹⁾	Hidroelectrica Higuera S.A ¹⁾	Wind UK Invest Ltd. ¹⁾
Omløpsmidler	3 270	3 072	2 918	328	265
Anleggsmidler	20 285	18 283	530	4 350	3 038
Kortsiktig gjeld	6 588	5 967	2 282	439	206
Langsiktig gjeld	8 391	11 736	296	3 145	3 302
Brutto driftsinntekter	5 155	13 980	6 721	631	428
Resultat etter skatt	1 729	57	254	86	64
Totalresultat	1 661	-158	255	84	52

¹⁾ Tall er foreløpige og ureviderte

2017

Beløp i mill. kroner	BKK AS ¹⁾	Agder Energi AS ¹⁾	SN Power AS	Scira Offshore Energy Ltd.	Wind UK Invest Ltd.
Omløpsmidler	4 030	2 952	-	-	220
Anleggsmidler	19 067	17 423	-	-	3 237
Kortsiktig gjeld	5 391	4 747	-	-	211
Langsiktig gjeld	10 251	11 172	-	-	1 607
Brutto driftsinntekter	4 233	9 371	-	-	373
Resultat etter skatt	850	397	-	-	45
Totalresultat	806	471	-	-	45

¹⁾ Tall er omarbeidet for å reflektere endringer i regnskapsprinsipper etter implementering av IFRS 15.

FELLES VIRKSOMHET, FELLES DRIFT OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Aksjer i selskaper klassifisert som felles virksomhet og tilknyttet selskaper er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Statkraft innregner sin andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader i selskaper klassifisert som felles drift linje for linje i konsernregnskapet.

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
FELLES VIRKSOMHET			
Allain Duhangan Hydro Power Ltd.	New Delhi	43,12%	43,12%
Dugar Hydro Power Ltd	New Delhi	50,00%	50,00%
Hidroelectrica La Confluencia S.A	Santiago	50,00%	50,00%
Hidroelectrica La Higuera S.A	Santiago	50,00%	50,00%
KraftCERT AS	Bærum	33,33%	33,33%
Malana Power Company Ltd.	New Delhi	49,00%	49,00%
Silva Green Fuel AS	Oslo	51,00%	51,00%
Vattenkraftens Miljøfond Sverige AB	Stockholm	9,06%	9,06%
Windpark Kollweiler GmbH & Co	Billerbeck	20,00%	20,00%
Wind UK Invest Ltd.	London	51,00%	51,00%
Glencloosgh Energy Ltd	Cork	50,00%	50,00%

Note 24 fortsettelse

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
FELLES DRIFT			
Aktieselskabet Tyssefaldene ¹⁾	Tyssedal	60,17%	60,17%
Fosen Vind DA	Oslo	52,10%	52,10%
Harrsele AB	Stockholm	50,57%	50,57%
Kraftwerksgesellschaft Herdecke, GmbH & Co. KG	Hagen	50,00%	50,00%
Sira-Kvina Kraftselskap DA	Sirdal	46,70%	46,70%
Aurlandsverkene	Aurland	7,00%	7,00%
Grytten	Rauma	88,00%	88,00%
Gäddede	Stockholm	70,00%	70,00%
Kobbelv	Sørfold	82,50%	82,50%
Kraftverkene i Orkla	Rennebu	48,60%	48,60%
Sima	Eidfjord	65,00%	65,00%
Solbergfoss ²⁾	Askim	33,33%	33,33%
Stegaros	Tinn	50,00%	50,00%
Svartisen	Meløy	70,00%	70,00%
Svorka	Surnadal	50,00%	50,00%
Vikfalli	Vik	88,00%	88,00%
Volgsjöfors	Stockholm	73,10%	73,10%
Ulla-Førre	Suldal	73,48%	73,48%
TILKNYTTETE SELSKAPER			
Agder Energi AS	Kristiansand	45,50%	45,50%
BKK AS	Bergen	47,85%	47,85%
Fjordkraft ASA	Bergen	29,72%	29,72%
Nape Kraftverk AS	Grimstad	49,00%	49,00%
Passos Maia Energética S.A.	Caçador City	50,00%	50,00%
Laugstol AS	Porsgrunn	33,40%	33,40%
Viking Varme AS	Porsgrunn	50,00%	50,00%
Røldal-Suldal Kraft AS ³⁾	Suldal	4,79%	4,79%
Skagerak Naturgass AS	Porsgrunn	49,00%	49,00%
Statt-werk GmbH	Berlin	25,00%	25,00%
enQu GmbH	Berlin	50,00%	50,00%
Grønn Kontakt AS	Kristiansand	47,21%	47,21%

¹⁾ Statkraft disponerer 71,4% av produksjonen i Tysso II kraftverk.

²⁾ Statkraft eier 33,3 % av Solbergfoss, men disponerer 35,6 % av produksjonen.

³⁾ Statkraft eier 8,74 % av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS, som igjen eier 54,79 % av Røldal-Suldal anleggene. Statkrafts indirekte eierandel i kraftanleggene er dermed 4,79 %.

Fjordkraft Holding ASA ble børsnotert mars 2018 og har følgelig en notert markedspris. Børskursen var 34 kroner 28. desember 2018. Virkelig verdi av Statkraft sin andel var 1056 millioner kroner 31. desember 2018. Foruten Fjordkraft har ingen av selskapene observerbare markedsverdier i form av børskurs eller lignende.

Note 25 Øvrige finansielle anleggsmidler

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	2 244	2 223
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer	932	1 365
Netto pensjonsmidler	494	480
Andre aksjer og andeler	316	299
Sum	3 986	4 368

Note 26 Beholdninger

GENERELL INFORMASJON

Statkrafts beholdninger består hovedsakelig av miljøsertifikater, herunder grønne sertifikater i Norden, Renewable Obligation Certificates (ROC-er) i Storbritannia og utslippkvoter. Grønne sertifikater og ROC-er stammer fra trading-, origination- og markedsadgangsaktiviteter og i tillegg fra egen produksjon hvor Statkraft mottar offentlige tilskudd.

Hoveddelen av beholdningene av miljøsertifikater er relatert til aktiviteter innenfor trading, origination og markedsadgang.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Miljøsertifikater klassifiseres som beholdninger når de er mottatt og måles til virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Endringer i virkelig verdi knyttet til beholdninger i trading-aktivitetene presenteres som Gevinster/tap fra markedsaktiviteter i resultatoppstillingen.

Andre beholdninger måles til det laveste av kostpris og netto realiserbar verdi.

Beløp i mill. kroner	2018		2017	
	Innregnet verdi	Kostpris	Innregnet verdi	Kostpris
Beholdninger vurdert til netto realiserbar verdi:				
Miljøsertifikater	6 111	5 034	2 712	2 695
Sum	6 111	5 034	2 712	2 695
Beholdninger vurdert til laveste av kostpris og netto realiserbar verdi:				
Reservedeler	151		114	
Annet	54		45	
Sum	204		159	
Sum	6 316		2 871	

Note 27 Fordringer

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Kundefordringer	7 439	8 201
Kortsiktige lån til investeringer innregnet etter egenkapitalmetoden ^{1) 2)}	75	3 959
Forskuddsbetalt skatt	107	52
Kontantsikkerhet og marginkrav	3 351	1 931
Andre fordringer	1 806	1 244
Sum	12 778	15 388

¹⁾ Rentebærende fordringer.

²⁾ I all hovedsak relatert til aksjonærlån gitt til Dudgeon.

Forfallsanalyse av fordringer

2018	Fordringer, forfalt med				Sum
	Ikke forfalt	Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	Fordringer, forfalt og nedskrevet	
Beløp i mill. kroner					
Kundefordringer	7 396	18	89	-65	7 439
Andre fordringer	5 213	7	119	-	5 339
Sum	12 608	25	209	-65	12 778

Tapsført i året 50

2017	Fordringer, forfalt med				Sum
	Ikke forfalt	Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	Fordringer, forfalt og nedskrevet	
Beløp i mill. kroner					
Kundefordringer	7 443	567	221	-30	8 201
Andre fordringer	6 754	435	73	-74	7 187
Sum	14 197	1 002	294	-104	15 388

Tapsført i året 33

Note 28 Bankinnskudd, kontanter og lignende

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Bankinnskudd, kontanter og lignende På linjen bankinnskudd, kontanter og lignende inngår sertifikater og obligasjoner som normalt omsettes innenfor en tidsperiode på tre måneder. På linjen ligger også bundne midler. Klassifisering av depositum for å dekke marginkrav knyttet til handelsvirksomheten, avhenger av egenskapene til clearing tjenesten. Dersom leverandøren ikke er en finansinstitusjon, ikke en del av Statkrafts

daglige likviditetsstyring og har ingen bankkontoer i navnet til Statkraft, er depositumet klassifisert som andre fordringer. For andre tjenesteleverandører klassifiseres depositumet som bankinnskudd, kontanter og lignende.

Markedsoppgjør for derivater tilknyttet finansaktiviteter (kontantsikkerhet) balanseføres som enten fordring eller gjeld. Bankinnskudd, kontanter og lignende fra felles drift presenteres også på denne linjen.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Kontanter og bankinnskudd ¹⁾	15 381	11 071
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev og obligasjoner	7 880	3 154
Sum	23 261	14 226

¹⁾ Inneholder 357 millioner kroner og 129 millioner kroner for henholdsvis 2018 og 2017 fra selskaper rapportert som felles drift.

Bokført verdi av likvide midler som er stilt som garanti for forpliktelser

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Depotkonti i forbindelse med kraftomsetning på kraftbørs	54	62
Andre bundne midler	7	8
Sum	61	70

Note 29 Avsetning for forpliktelser

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINISIPPER

Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt som er resultat av en tidligere hendelse og det er mer enn 50 % sannsynlighet for at en forpliktelse har oppstått, samt at avsetningen kan måles pålitelig. Avsetninger innregnes med et beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende forpliktelsen på balansedagen. Dersom sannsynligheten er mindre enn 50 % opplyses det om forholdene i note 33 hvis dette er vurdert vesentlig.

Vesentlige tapskontrakter Forpliktelser som følge av vesentlige tapskontrakter innregnes og måles som avsetninger. En vesentlig tapskontrakt oppstår når konsernet har inngått en uoppsigelig kontrakt og

kontantstrømmene for å oppfylle betingelsene under kontrakten overstiger de forventede inntektene som kan relateres til den samme kontrakten.

Konsesjonskraft Det blir årlig levert konsesjonskraft til kommuner til myndighetsbestemte priser fastsatt av Stortinget. Levering av konsesjonskraft inntektsføres løpende i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris. For enkelte konsesjonskraftavtaler er det inngått avtaler om finansielt oppgjør, der Statkraft dekker forskjellen mellom spot- og konsesjonsprisen. Konsesjonskontrakter er ikke innregnet i regnskapet. Kapitalisert verdi av fremtidig konsesjonsforpliktelser er estimert og vist i note 33.

Fjerningsforpliktelser Fjerningsforpliktelser oppstår normalt når Statkraft har rettigheter til tidsbegrensede konsesjoner.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Avsetninger allokert til sysselsatt kapital ¹⁾	2 552	2 894
Avstening for forpliktelser ²⁾	637	598
Sum avsetninger for forpliktelser	3 189	3 492

¹⁾ Hovedsakelig tilknyttet årlige kompensasjoner og fri kraft, langsiktige kraftkjøpsavtaler og egenkapitalinstrumenter.

²⁾ Hovedsakelig tilknyttet fjerningsforpliktelser fra gasskraftverk og vindkraftverk.

Avstemming av bevegelser gjennom året

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Bokført verdi 01.01.	3 492	7 578
Tilganger i løpet av året	278	173
Tilganger fra oppkjøpte selskaper gjennom året	80	-
Avsetninger brukt/reversert i løpet av året	-485	-4 603
Reklassifiseringer	-123	140
Andre bevegelser	6	204
Valutaomregningseffekter	-60	-
Bokført verdi 31.12.	3 189	3 492

Note 30 Rentebærende gjeld

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Rentebærende gjeld, kortsiktig		
Første års avdrag på langsiktig gjeld	4 440	2 172
Kontantsikkerhet	1 510	1 322
Andre kortsiktig lån	179	42
Sum	6 128	3 536
Rentebærende gjeld, langsiktig		
Obligasjonslån i det norske markedet utstedt av Statkraft SF	-	400
Obligasjonslån i det norske markedet utstedt av Statkraft AS	6 050	7 050
Øvrige lån i utenlandske markeder	21 770	26 427
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	2 535	2 408
Sum	30 354	36 285
Sum rentebærende gjeld	36 482	39 821

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Kontantstrømmer fra rentebærende gjeld		
Total rentebærende gjeld 01.01.2018	39 821	39 989
Opptak av ny gjeld (innbetaling)	759	5 250
Nedbetaling av gjeld (utbetaling) ¹⁾	-5 182	-7 635
Kontantsikkerhet (inn-/utbetaling) ²⁾	188	-95
Tilgang fra virksomhetssammenslutninger (ingen kontanteffekt)	720	-
Dekonsolidering av virksomhet (ingen kontanteffekt)	-	-11
Valutaendringer (ingen kontanteffekt)	10	2 119
Annet (ingen kontanteffekt)	166	204
Total rentebærende gjeld 31.12.2018	36 482	39 821

¹⁾ Forskjellen mellom tabellen over og kontantstrømoppstillingen er knyttet til kontanteffekter fra valutaderivater som ikke inkluderes i denne noten.

²⁾ Del av endring i kortsiktige poster i kontantstrømoppstillingen.

Note 31 Rentefri gjeld allokert til sysselsatt kapital

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Rentefri gjeld allokert til sysselsatt kapital		
Leverandørgjeld	1 115	1 950
Skyldig offentlige avgifter	1 108	979
Påløpt rentefri gjeld ¹⁾	5 668	4 696
Øvrig rentefri gjeld	1 861	1 460
Sum	9 752	9 086

¹⁾ I hovedsak relatert til tradingaktiviteter, kraftkjøp fra eksterne produsenter (markedsadgangsaktiviteter) og underentreprenører i byggeprosjekter.

Note 32 Betingede utfall, tvistesaker m.m.

MER-/MINDREINNTEKT

I nettvirksomheten kan det oppstå forskjeller mellom inntektsrammen bestemt av NVE og hva som faktisk utfaktureres i nettleie. Dersom fakturert beløp er lavere enn inntektsrammen, oppstår det mindreinntekt, og dersom fakturert beløp er høyere, oppstår det merinntekt. Mer-/mindreinntekt vil utlignes over tid i tråd med at faktisk fakturering justeres.

Inntektsføringen i regnskapet baseres på faktisk fakturering. Akkumulert mer-/mindreinntekt regnskapsføres i fremtidige perioder.

TVISTESAKER

Konsernet er involvert i tvistesaker av ulik karakter. Det er usikkerhet knyttet til tvistesakene, men basert på tilgjengelig informasjon er konsernet av den oppfatning at sakene vil bli løst uten vesentlig negativ påvirkning, verken individuelt eller samlet, på konsernets resultat eller likviditet. For tvistesaker hvor konsernet vurderer at det er mer enn 50 % sannsynlighet for at en økonomisk forpliktelse vil oppstå, har konsernet foretatt avsetninger basert på ledelsens beste estimat.

Statkraft Treasury Centre SA

Den 9. oktober 2017 mottok Statkraft AS et utkast til vedtak om endring av likning fra norske skattemyndigheter. Utkastet til vedtak gjelder årene 2008-2014 og investeringen i Statkraft Treasury Center SA (STC) i Belgia. Hovedspørsmålet gjelder STCs kapitalstruktur og forholdet til armlengdeprinsippet.

Statkraft er sterkt uenig i at det er et rettslig grunnlag for å endre ligningene, og har ikke foretatt noen avsetning til dekning for et potensielt skattekrav.

Hvis alle krav fra norske skattemyndigheter skulle vinne frem, estimeres den finansielle eksponeringen for perioden 2008-2017 til 4 milliarder kroner i økte skatt- og rentekostnader.

Den 24. april 2017 ble det vesentlige av virksomheten i STC overført til Statkraft AS i Norge. Virksomheten i STC har blitt lagt ned.

Det har ikke vært noen utvikling i saken i 2018 som har påvirket Statkraft sin vurdering.

Brasil

Statkraft kjøpte en kontrollerende eierandel i det brasilianske selskapet Desenvix Energias Renováveis S.A. den 13. juli 2015. Selskapet har i etterkant av transaksjonen endret navn til Statkraft Energias Renováveis (SKER). Brasil har de siste årene opplevd store, alvorlige korrupsjonssaker. Statkraft iverksatte derfor på eget initiativ en intern granskning knyttet til datterselskapet som ble kjøpt i 2015. Basert på granskningen har Statkraft kontaktet brasilianske myndigheter. Det er på dette stadiet ikke mulig å forutsi om utfallet kan ha potensielle negative økonomiske konsekvenser.

De føderale påtalemyndighetene i Brasil etterforsker mulige kriminelle handlinger begått av representanter for de fire største pensjonskassene i Brasil og representanter for selskaper som pensjonskassene har investert i, samt andre enkeltpersoner som kan ha vært involvert i de påståtte mislighetene, knyttet til historiske investeringer foretatt av pensjonskassene. FUNCEF, som investerte i Desenvix (nå SKER) i 2009 og 2010, og som nå eier 18,7 % av SKER, er en av disse pensjonskassene. Påtalemyndighetene har avsluttet etterforskningen knyttet til FUNCEF og reist straffesak mot individer, inkludert aksjonærene i Jackson og tidligere ansatte i FUNCEF. I august 2017 utstedte den føderale dommeren ansvarlig for straffesakene en resolusjon om at ingen informasjon som knyttet SKER til de påståtte ulovlige handlingene hadde blitt avdekket og det ble derfor besluttet å frigi garantier og andre sikkerheter krevet av SKER. I tillegg er det reist et sivil søksmål mot pensjonskassene, bedrifter og enkeltpersoner knyttet til pensjonskassenes investeringer, herunder SKER. Det er på dette stadiet ikke mulig å forutsi om utfallet kan gi negative effekter for SKER.

Note 33 Pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser

PANTSTILLELSER

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper har i visse tilfeller oppnådd en rett til å disponere en andel av kraftproduksjonen i kraftverk som tilhører Statkraft mot å dekke en andel av byggekostnadene. Fylkeskommunene/selskapene har fått anledning til å stille pant i kraftverket for å finansiere slike rettigheter. Pantgjeld som fylkeskommunene har tatt opp under denne ordningen, utgjør til sammen 375 millioner kroner. I tillegg har andre datterselskaper pantstillelser på til sammen 1604 millioner kroner.

Balansført verdi i Statkraft Energi AS av pantsatte eiendeler utgjør 3922 millioner kroner per 31. desember 2018, og tilsvarende 4532 millioner kroner i andre datterselskaper, hovedsakelig Statkraft IH Invest-konsernet. Pantsatte eiendeler i Statkraft IH Invest-konsernet, består hovedsakelig av eiendommer, anlegg og utstyr som sikkerhet for langsiktig gjeld.

GARANTIANSVAR

Konsernet har følgende garantier som ikke er balansført:

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Morselskapsgarantier på vegne av datterselskaper ¹⁾	16 790	16 306
Morselskapsgarantier på vegne av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	451	2 500
Øvrige	876	1 728
Sum garantier i Statkraft AS	18 118	20 534
¹⁾ Hvorav de vesentligste garantiene er knyttet til energihandel med 15 679 millioner kroner og forpliktelser ovenfor leverandører med 1026 millioner kroner.		
Garantier utstedt av datterselskaper	2 710	2 646
Garantier utstedt av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	158	469
Sum garantier i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	2 868	3 115
Sum garantier	20 986	23 649

KONTRAKTSFORPLIKTELSER

Statkraftkonsernet har følgende vesentlige forpliktelser som ikke er balansført:

- Konesjonsavgifter er i all hovedsak relatert til vannkraftverk i Norge. Nåverdien av forpliktelser knyttet til framtidige konesjonsavgifter, som ikke er regnskapsført, er for konsernet beregnet til 9560 millioner kroner. Det er benyttet en diskonteringsrente på 3,8 % i henhold til forskrift om justering av konesjonsavgifter, årlige erstatninger og fond med videre. I 2017 var tilsvarende tall 9056 millioner kroner med en diskonteringsrente på 3,5 %.
- Fremtidig minsteleie i henhold til uoppsigelige leieavtaler som ikke er regnskapsført i balansen er 1890 millioner kroner, se note 34.
- Kraftkjøpsavtale med 15 års horisont. Kjøpsforpliktelsen er 1438 millioner kroner.
- Forpliktelser knyttet til vedlikeholdsavtaler og lignende for drift av gasskraftverk på 862 millioner kroner.
- Konesjonsavtale om utvikling, bygging og drift av ett vannkraftverk som innebærer et ansvar estimert til å være i størrelsesorden 693 millioner kroner.

KONSESJONSKRAFTKONTRAKTER

Konsernet innregner konesjonskraft som normalt kjøp og salg i henhold til fastsatt konesjonskraftpris ved levering, uavhengig av om oppgjøret skjer ved fysisk levering eller finansielt oppgjør. Normalt er konesjonskraftkontrakter evigvarende. Partene kan imidlertid avtale finansielt oppgjør for en periode.

Ved utgangen av 2018 utgjorde konesjonskraftkontrakter med finansielt oppgjør et årlig volum i størrelsesorden 31,8 GWh og gjennomsnittspris fra OED var 11,2 øre per kWh. Estimert virkelig verdi per 31. desember 2018 for gjenværende kontrakter med finansielt oppgjør er 399 millioner kroner.

Note 34 Leieavtaler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Operasjonelle leieavtaler resultatføres som hovedregel lineært over leieperioden. Ved leie av produksjonsanlegg der bruk er nært relatert til produksjonen måles leieutgiftene etter forbruk og presenteres som energikjøp.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Kraftkjøpsavtaler Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd når det skal vurderes hvorvidt kraftkjøpsavtaler inneholder en lease. En kraftkjøpsavtale inneholder en lease når oppfyllelsen av avtalen er avhengig av en spesifikk eiendel og avtalen gir en rett til å kontrollere den underliggende eiendelen og hvor Statkraft tar en betydelig del av produksjonen til en pris som verken er fast eller lik den nåværende markedsprisen.

Sum framtidig minsteleie i henhold til uoppsigelige leieavtaler for hver av de følgende periodene er:

Beløp i mill. kroner	Inntil 1 år etter periodens slutt	Mellom 1 og 5 år etter periodens slutt	Mer enn 5 år etter periodens slutt	Sum
Husleieavtaler	170	625	1 001	1 797
Kjøretøy	8	9	-	17
Øvrige leieavtaler	5	33	40	78
Sum	183	667	1 041	1 890

Leiebeløp knyttet til leieavtaler regnskapsført i perioden og spesifisert på følgende måte:

Beløp i mill. kroner	Kostnader minsteleie	Kostnader variabel leie	Inntekter leie og fremleie
Husleieavtaler	184	5	21
Kjøretøy	7	-	-
Øvrige leieavtaler	11	-	-
Sum	202	5	21

Sum framtidig inntekter fra minsteleie i henhold til uoppsigelige fremleieleieavtaler er 100 millioner kroner per 31. desember 2018.

Majoriteten av Statkraft sine leiekostnader og fremtidige leieforpliktelser er tilknyttet leie av kontorlokaler og landområder.

Statkraft tilbyr markedsadgang til små produsenter av fornybar energi. Noen av disse kontraktene er definert som operasjonelle leieavtaler som en følge av et fastelement i leiebetalingene, og er presentert som energikjøp, se note 12. Leieavtalene har en varighet opp til 20 år og betalt leie for 2018 er på 10 286 millioner kroner. Betalt leie for 2017 var 9446 millioner kroner.

Statkraft har ved utgangen av 2018 ingen betydelige finansielle leieavtaler.

Note 35 Honorar til ekstern revisor

Deloitte AS er revisor for Statkraft-konsernet og reviderer alle revisjonspliktige datterselskaper.

Totale honorarer (eksklusiv merverdiavgift) for revisjon og øvrige tjenester utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2018	2017
Lovpålagt revisjon	14 118	16 009
Andre attestasjonstjenester	809	829
Skatterådgivning	1 302	2 364
Øvrige tjenester ¹⁾	6 181	1 690
Sum	22 410	20 892

¹⁾ 1) Honorar for øvrige tjenester i 2018 er hovedsakelig knyttet til due diligence prosess samt attestasjon av rapport for samfunnsansvar. Tilsvarende tall i 2017 er knyttet til en potensiell børsnotering av Fjordkraft samt attestasjon av rapport for samfunnsansvar.

Note 36 Ytelser til ledende ansatte og styret

Statkraft er organisert i resultatenheter og i støtteenheter. Lederne for disse rapporterer til konsernledelsen som består av konserndirektører og konsernsjef.

Lønn og andre ytelser til ledende ansatte

2018

Beløp i hele kroner	Lønn	Bonus ¹⁾	Natural- ytelser	Lønn og andre ytelser
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	5 288 570	664 000	196 054	6 148 623
Irene Egset, konserndirektør ²⁾	2 569 843	-	198 239	2 768 082
Hallvard Granheim, konserndirektør	3 318 523	442 000	199 592	3 960 115
Steinar Bysveen, konserndirektør	2 812 461	445 000	208 940	3 466 401
Hilde Bakken, konserndirektør	2 788 684	432 000	206 193	3 426 877
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	3 553 969	473 000	159 992	4 186 961
Jon Vatnaland, konserndirektør	2 332 114	429 000	199 025	2 960 139

¹⁾ Bonus opptjent 2018, men utbetalt i 2019.

²⁾ Irene Egset fratradte som konserndirektør 31. desember 2018.

2017

Beløp i hele kroner	Lønn	Bonus ¹⁾	Natural- ytelser	Lønn og andre ytelser
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	5 144 192	883 000	188 641	6 215 832
Irene Egset, konserndirektør	2 417 438	510 000	192 069	3 119 507
Hallvard Granheim, konserndirektør	3 068 615	550 000	193 024	3 811 639
Steinar Bysveen, konserndirektør	2 702 892	466 000	214 003	3 382 895
Hilde Bakken, konserndirektør	2 711 629	473 000	196 970	3 381 599
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	3 430 575	547 000	142 117	4 119 692
Jon Vatnaland, konserndirektør ²⁾	1 679 588	386 000	89 130	2 154 718

¹⁾ Bonus opptjent 2017, men utbetalt i 2018.

²⁾ Jon Vatnaland tiltrådte konsernledelsen 24. januar 2017. Han var også ansatt som administrerende direktør i Statkraft UK Ltd. frem til august 2017, og var i den perioden ansatt på en utenlandskontrakt.

Konsernledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder. For 2018 var total lønn og andre ytelser til ledende ansatte 26 917 198 kroner. Tilsvarende beløp i 2017 var 26 185 882 kroner.

Kostnadsført pensjon til ledende ansatte

Beløp i hele kroner	2018	2017
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	2 495 232	2 384 012
Irene Egset, konserndirektør ¹⁾	1 394 708	1 282 081
Hallvard Granheim, konserndirektør	289 049	273 691
Steinar Bysveen, konserndirektør	1 203 229	1 145 485
Hilde Bakken, konserndirektør	1 474 632	1 385 858
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	140 832	136 896
Jon Vatnaland, konserndirektør ²⁾	948 879	822 594

¹⁾ Irene Egset fratradte i konsernledelsen 31. desember 2018.

²⁾ Jon Vatnaland tiltrådte konsernledelsen 24. januar 2017.

Årets regnskapsførte pensjonskostnad reflekterer perioden hvor den ansatte har vært i konsernledelsen.

For 2018 var totale pensjonskostnader til ledende ansatte 7 496 561 kroner. I 2017 var tilsvarende beløp 7 430 617 kroner.

Note 36 fortsettelse

Godtgjørelse til styret, revisjons- og kompensasjonsutvalg samt deltakelse på styremøter

2018

Beløp i hele kroner	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg	Deltakelse på styremøter ³⁾
Thorild Widvey, styreleder	501 000	-	51 650	9
Peter Mellbye, nestleder	323 000	-	32 050	9
Hilde Drønen, styremedlem	290 500	83 700	-	9
Mikael Lundin ¹⁾	150 000	36 150	-	6
Halvor Stenstadvold, styremedlem ²⁾	170 500	46 650	-	4
Ingelise Arntsen, styremedlem	290 500	69 950	-	9
Bengt Ekenstierna, styremedlem	290 500	-	-	9
Vilde Eriksen Bjerknes, ansattevalgt styremedlem	290 500	-	-	10
Thorbjørn Holøs, ansattevalgt styremedlem	290 500	69 950	-	10
Asbjørn Sevejordet, ansattevalgt styremedlem	290 500	-	32 050	9

¹⁾ Tiltrådte styret i juni 2018.

²⁾ Fratrådte styret i juni 2018.

2017

Beløp i hele kroner	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg	Deltakelse på styremøter
Thorild Widvey, styreleder	484 000	-	49 900	10
Halvor Stenstadvold, nestleder	341 000	93 300	-	10
Hilde Drønen, styremedlem	281 000	67 600	-	8
Peter Mellbye, styremedlem	281 000	-	31 000	10
Ingelise Arntsen, styremedlem ¹⁾	140 500	33 800	-	3
Bengt Ekenstierna, styremedlem	281 000	-	-	10
Thorbjørn Holøs, ansattevalgt styremedlem	281 000	67 600	-	10
Vilde Eriksen Bjerknes, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	-	10
Asbjørn Sevejordet, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	31 000	10
Helene Bidström, styremedlem ²⁾	140 500	33 800	-	5

¹⁾ Tiltrådte styret i juni 2017,

²⁾ Fratrådte styret i juni 2018.

Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styrehonorar og vederlag for deltakelse i utvalgsarbeid, og det er heller ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til fordel for medlemmer av styret. For 2018 var total godtgjørelse til styret, revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg henholdsvis X XXX XXX kroner, XXX XXX kroner og XXX XXX kroner. Tilsvarende beløp i 2017 var 2 792 000 kroner, 296 100 kroner og 111 900 kroner.

Note 36 fortsettelse

STYRETS ERKLÆRING OM LEDERLØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE – 2018

Styret vil bidra til en moderat, men konkurransedyktig utvikling av ledergodtgjørelse i Statkraft. Prinsipper og retningslinjer for lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er utformet i henhold til dette. Det var ingen vesentlige endringer i retningslinjer med hensyn til lønn og andre godtgjørelser i 2018.

Statkraft AS følger Nærings- og fiskeridepartementets retningslinjer for lønn og andre ytelser til konsernledelsen i statlige selskaper.

Statkrafts policy er å tilby konkurransedyktige betingelser, men ikke være lønnsledende. Ved fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i Statkraft benyttes et eksternt stillingsvurderingssystem som rangerer stillingene etter en anerkjent og utbredt metodikk. Det foretas årlig en undersøkelse av hvordan tilsvarende rangerte stillinger i det norske arbeidsmarkedet er avlønnet.

Denne informasjonen sammen med øvrig lønnsutvikling i Statkraft danner grunnlaget for fastsettelse av godtgjørelse.

Organisasjonen

Styret i Statkraft har etablert et eget kompensasjonsutvalg. Mandatet til utvalget er:

- Forberede styrebehandling av lønn og vilkår for konsernsjef en gang per år.
- Utarbeide styrets erklæring om lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
- Forberede styrebehandling av prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystemer, pensjonsvilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledere i Statkraft.
- Behandle særlige spørsmål knyttet til kompensasjon for ansatte i Statkraft-konsernet i den utstrekning utvalget finner at disse berører forhold av særlig betydning for konsernets eksterne profil og konkurranseevne, og dets attraktivitet som arbeidsgiver.
- Konsernsjefen skal rådføre seg med styrets kompensasjonsutvalg vedrørende sin innstilling for lønnsregulering av konserndirektører og leder for konsernrevisjonen før endelig beslutning.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken

Konsernsjefen og konserndirektørene godtgjøres med fastlønn og variabel lønn.

Fast lønn

Fastlønn fastsettes etter en stillings- og markedsvurdering vurdert opp mot Statkrafts policy om å tilby konkurransedyktige betingelser, men ikke være lønnsledende. Ved fastsettelsen av den årlige reguleringen vektlegges også gjennomsnittlig lønnsvekst for øvrige ansatte i konsernet.

Variabel lønn

Statkraft har en ordning for variabel godtgjørelse av ledende ansatte basert på nøkkelindikatorer for resultatoppnåelse og individuelle mål. Formålet er å sikre god drift og håndtere risikoer for å oppnå målene i strategien.

Statkraft har innført en resultatstyringsprosess for å sikre en klar forbindelse mellom konsernets overordnede strategiske plattform og definerte mål. Resultatene rapporteres og følges opp gjennom nøkkelindikatorer for resultatoppnåelse (KPIer) i konsernmålekortet. Nøkkelindikatorene er basert på de mest relevante verdidrivere og strategiske ambisjoner for konsernet. Målene fastsettes for å sikre verdiskaping.

Ordnningen med variabel godtgjørelse for Statkrafts ledende ansatte er utviklet for å støtte resultatstyringsprosessen og etablere en tydelig forbindelse mellom verdiskapende aktiviteter og individuell variabel godtgjørelse.

Nedenfor følger en beskrivelse av de aktuelle KPI-kategoriene som brukes i ordningen for variabel godtgjørelse. Målet vektet i henhold til den enkeltes ansvarsområde:

i) Hensyn til mennesker og miljø

Innenfor denne kategorien følger Statkraft opp at rettslige, miljømessige, sosiale og etiske standarder i industrien følges. Hovedfokus er på helse-, miljø- og sikkerhetsrisiko for ansatte og reduksjon av negativ miljøvirkning. Felles helse- og sikkerhetsmål er inkludert for alle ledende ansatte.

ii) Finansielle indikatorer

Statkrafts finansielle resultater fra markedsaktiviteter måles ved hjelp av KPIer for lønnsomhet, der Statkrafts merverdi fra energidisponering og andre markedsaktiviteter måles mot markedet. Hovedfokus er på å øke verdiskapingen for Statkraft, fastsatt ved hjelp av forskjellige KPIer med strekksmål.

iii) Driftsrelaterte indikatorer

Flere KPIer benyttes for å følge opp de operasjonelle aktivitetene. Statkraft måler kraftverkernes nyttejusterte tilgjengelighet, dvs. om selskapets kraftverk er tilgjengelige når det er mest lønnsomt å produsere. Statkraft følger også opp kostnader ved å måle utvikling i kostnadsbasen. Også for disse indikatorene er hovedfokus å øke verdiskapingen for Statkraft; målt ved hjelp av forskjellige KPIer med strekksmål.

For konsernsjefen og konserndirektørene har variabel godtgjørelse en maksimal opptjening på 25 prosent av brutto grunnlønn. Den individuelle bonusen kan variere fra 0 til 100 prosent, med utgangspunkt i en vurdering av resultatene opp mot definerte mål.

For konsernsjefen og konserndirektørene defineres strategiske mål samt mål for finansielle og driftsrelaterte resultater. Konsernsjefens variable godtgjørelse er fullt ut basert på disse målene mens konserndirektørene har en kombinert vektning av 70 prosent på disse målene og 30 prosent på individuelle mål relatert til lederskap og organisatorisk utvikling.

Andre variable elementer

Andre variable elementer inkluderer ordninger for firmabil, aviser, mobiltelefon og dekning av bredbåndskommunikasjon i samsvar med etablerte standarder.

Pensjonsordninger

For heleide norske virksomheter har Statkraft opprettet en innskuddsplan i Gjensidige Pensjonsforsikring AS, og selskapet har en lukket ytelsesbasert pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK).

Konsernsjef Christian Rynning-Tønnesen har en pensjonsalder på 67 år med en pensjonsytelse på 66 prosent av årslønnen forutsatt full opptjeningstid på 30 år. De øvrige konserndirektørene har pensjonsalder fra tidligst 65 år, med en pensjonsytelse på 66 prosent av årslønnen basert på 30 års opptjening.

I 2003 etablerte Statkraft en pensjonsordning over driften for inntekt over 12G. Ordningen omfattet alle ansatte med lønn over 12G – inkludert konsernsjef og konserndirektører.

Denne ordningen ble i 2012 lukket for nye ansatte. Det er ikke etablert ny alderspensjonsordning for lønn over 12G, men det er etablert et system med tilleggslønn som kan benyttes til supplerende, privat pensjonssparing. Tilleggslønnen er satt til 18 prosent av ordinær lønn over 12G. Det er også etablert en kollektiv uføredekning knyttet til lønn over 12G.

Ansatte med lønn over 12 G og ansettelsestidspunkt før 30. april 2012 beholdt sine pensjonsavtaler i den lukkede ordningen. Tilknytningen ble også beholdt ved inntreden i konsernledelsen etter internt opprykk. Medlemmer i lukket ordning over 12G omfattet i 2018 konsernsjef og fire konserndirektører. Statkraft vil ved fremtidige interne opprykk legge til grunn at 12G – begrensning for pensjoner skal gjelde for alle nye medlemmer av konsernledelsen, uavhengig av når den enkelte ble ansatt i selskapet.

Stillingsendringsavtaler

Konsernsjef og en av konserndirektørene har avtale om stillingsendring etter fylte 62 år. Dette er avtaler om at det på ethvert tidspunkt etter at den ansatte har fylt 62 år, foreligger en gjensidig rett for den ansatte eller selskapet til å be om, eller bli bedt om, å fratre direktørstillingen uten nærmere begrunnelse. Gjør en av partene denne retten gjeldende, skal den ansatte tilbys en annen stilling med en lønn på 75 prosent av direktørlønnen – og en arbeidstid på inntil 50 prosent frem til avtalt pensjonsalder. Lederlønnspolitikken er endret og ordningen er lukket for nye ansatte.

Etterlønnordninger

Gjensidig oppsigelsestid for konsernsjefen er avtalt til 6 måneder. For konserndirektørene er det en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Ved mer enn 2 års ansettelsestid er arbeidsgivers oppsigelsestid 6 måneder.

For konsernsjefen og to av konserndirektørene er det avtalt en særskilt etterlønn ved oppsigelse fra arbeidsgiver med kortere frist enn de ovennevnte. I avtalen fraskriver den ansatte seg rettighetene i arbeidsmiljølovens bestemmelser om oppsigelsesvern. Dersom arbeidsgiver benytter denne oppsigelsesadgangen, har den ansatte rett på et sluttvederlag på inntil 12 månedslønner utover avtalt oppsigelsestid. Beløpet skal utbetales månedlig. Sluttvederlaget skal reduseres etter fastsatte regler dersom arbeidstaker oppbeholder annen inntekt innenfor utbetalingsperioden. Disse avtalene er inngått i henhold til retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak og selskaper av 28. juni 2004. Lederlønnspolitikken er endret og ordningen er lukket for de øvrige konserndirektørene og ved ansettelse av nye konserndirektører.

Vilkår for konsernsjef

Fastlønn til konsernsjefen for 2019 er 5 309 000 kroner, med øvrige vilkår slik det fremgår av denne erklæringen.

Note 37 Nærstående parter

Alle datterselskaper, tilknyttede selskaper og felles virksomhet som angitt i note 24 og note 38 er nærstående parter av Statkraft. Mellomværende og transaksjoner mellom konsoliderte selskaper elimineres i Statkrafts konsernregnskap og vises ikke i denne note.

Personer som angitt i note 36 inngår i konsernets ledelse eller styre og er også nærstående parter av Statkraft.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner og mellomværender med nærstående parter klassifisert som tilknyttede selskaper eller felles virksomhet og som ikke er eliminert i konsernregnskapet.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Inntekter	92	309
Kostnader	314	1 318
Fordringer ved periodens slutt	2 394	5 616
Gjeld ved periodens slutt	34	24

Vesentlige transaksjoner med eier og selskaper kontrollert av eier

Aksjene i Statkraft SF eies 100 % av den norske stat.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
I brutto driftsinntekter inngår		
Konsesjonskraft til myndighetsbestemte priser	378	373
I netto driftsinntekter inngår:		
Energikjøp fra Equinor	390	607
Overføringskostnader til Statnett	1 498	1 239
I driftskostnader inngår:		
Eiendomsskatt og konsesjonsavgift til norske myndigheter	1 062	931
I skattekostnader inngår:		
Betalbar skatt til norske myndigheter etter effekt av konsernbidrag	6 706	3 511
Foreslått utbytte til den norske stat	8 444	6 040

Energikjøpet fra Equinor vist ovenfor omfatter kjøp av gass som enten benyttes i konsernets kraftproduksjon eller som videreselges i markedet. Volum og pris er basert på langsiktige kontrakter fremforhandlet på markedsmessige betingelser. Overføringskostnader til Statnett omfatter hovedsakelig nettleie. Prisene i dette markedet fastsettes av Norges vassdrags- og energidirektorat. Øvrige transaksjoner med nærstående parter skjer på markedsmessige vilkår.

Statkraft har også transaksjoner og mellomværender med andre foretak som er kontrollert av den norske stat. Størrelsen på disse er verken enkeltvis eller samlet av vesentlig betydning for Statkrafts regnskaper.

Note 38 Konsoliderte selskaper

Aksjer i konsoliderte datterselskaper

Navn	Segment ¹⁾	Land	Forretnings- kontor	Morselskap	Eier- og stemmeandel
Statkraft AS		Norge	Oslo	Statkraft SF	100,00%
Hitra Vind AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Kjøllefjord Vind AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Smøla Vind 2 AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Vind Utvikling DA	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft European Wind and Solar Holding AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Asset Holding AS	EF,OA	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Baltic Cable AB	EF	Sverige	Malmö	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft France SAS	EF	Frankrike	Lyon	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Markets BV	MO	Nederland	Amsterdam	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Renewables Albania SHPK	IP	Albania	Tirana	Statkraft Markets BV	100,00%
Devoll Hydropower Sh.A.	IP	Albania	Tirana	Statkraft Markets BV	100,00%
Statkraft Solar Solutions Pte Ltd	IP	India	New Delhi	Statkraft Markets BV	100,00%
Statkraft Sverige AB	EF, WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Gidekraft AB	EF	Sverige	Stockholm	Statkraft Sweden AB	90,10%
Statkraft US Holding AS	MO	Norge	Oslo	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft US LLC	MO	USA	San Francisco	Statkraft US Holding AS	100,00%
Statkraft Värme AB	DH	Sverige	Kungsbacka	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Vind AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Leasing AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft Sverige Vind AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft Vind Elnät AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft SCA Vind AB	100,00%
Statkraft Vind II AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft Ireland Limited	WP	Irland	Cork	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Winter Winds Limited	WP	Irland	Limerick	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Coole Wind Farm Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Greenwire Transmission Pentir Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Greenwire Transmission South Wales Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Jupiter Energy Supply Company Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Moanvane Wind Farm Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
North Kildare Wind Farm Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
North Meath Wind Farm Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Behy Renewables Energy Limited	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Fossy Wind Farm Limited	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Statkraft Asset Management Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Statkraft Development Projects Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Statkraft Ireland Projects Ltd	WP	Irland	Cork	Statkraft Ireland Limited	100,00%
Statkraft Carbon Invest AS	MO	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Elektrik Enerjisi Toptan Satis Ltd. Sti	MO	Tyrkia	Istanbul	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Energi AS	MO, EF, WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Tofte AS	OA	Norge	Oslo	Statkraft Energi AS	100,00%
Statkraft Varne AS	DH	Norge	Trondheim	Statkraft Energi AS	100,00%
Stjørdal Fjernvarme AS	DH	Norge	Trondheim	Statkraft Varne AS	85,00%
Statkraft Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft AS	100,00%
Çakit Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft Enerji A.S.	100,00%
Kargi Kizirlimak Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft Enerji A.S.	100,00%
Statkraft Financial Energy AB	MO	Sverige	Stockholm	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Forsikring AS	OA	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Germany GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Markets GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Germany GmbH	100,00%
Statkraft Holding Herdecke GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Holding Knapsack GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Knapsack Power GmbH & Co KG	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Holding Knapsack GmbH	100,00%
Knapsack Power Verwaltungs GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Knapsack Power GmbH & Co KG	100,00%
Statkraft Markets Financial Services GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Trading GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Ventures GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Solar Deutschland GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Germany GmbH	100,00%
Wenumse Veld B.V.	MO	Nederland	Amsterdam	Statkraft Germany GmbH	100,00%

Note 38 fortsettelse

Navn	Segment ¹⁾	Land	Forretnings- kontor	Morselskap	Eier- og stemmeandel
Statkraft IH Invest AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Brasil AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft IH Invest AS	100,00%
Statkraft Investimentos Ltda.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Brasil AS	100,00%
Statkraft Energia do Brasil Ltda.	IP, MO	Brasil	Florianopolis	Statkraft Investimentos Ltda.	100,00%
Statkraft Energias Renováveis S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Investimentos Ltda.	81,31%
Esmeralda S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Enex O&M de Sistemas Elétricos Ltda.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Santa Laura S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Santa Rosa S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Moinho S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Macaúbas Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Novo Horizonte Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Seabra Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Energen Energias Renováveis S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	99,99%
Monel Monjolinho Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Santa Fé Energia S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Tamar PCH S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Statkraft IH Holding AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft IH Invest AS	100,00%
Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft IH Holding AS	100,00%
Himal Power Ltd.	IP	Nepal	Kathmandu	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	57,07%
Statkraft Holding Chile Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	IP	Chile	Santiago	Statkraft Holding Chile Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Market Services Chile S.A.	MO	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	100,00%
Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	IP	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	99,39%
Empresa Eléctrica Rucatayo S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	100,00%
Transrucatayo S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Rucatayo S.A.	100,00%
Statkraft Chile Tinguiririca SCC	IP	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	100,00%
Statkraft Holding Peru Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Peru Holding S.A.C.	IP	Peru	Lima	Statkraft Holding Peru Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Peru S.A.	IP	Peru	Lima	Statkraft Peru Holding S.A.C.	100,00%
Inversiones Shaqsa S.A.C.	IP	Peru	Lima	Statkraft Peru S.A.	100,00%
Tidong Power Generation Private Ltd	IP	India	Shimla	Statkraft IH Holding AS	100,00%
Statkraft India Pvt. Ltd.	IP	India	New Delhi	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Markets Pvt. Ltd.	MO	India	New Delhi	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Industrial Holding AS	IO	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Skagerak Energi AS	IO	Norge	Porsgrunn	Statkraft Industrial Holding AS	66,62%
Skagerak Kraft AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Grunnåi Kraftverk AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Kraft AS	55,00%
Sauland Kraftverk AS	IO	Norge	Hjartdal	Skagerak Kraft AS	67,00%
Skagerak Nett AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Skagerak Varme AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Skien Fjernvarme AS	IO	Norge	Skien	Skagerak Varme AS	51,00%
Statkraft Brussel sprl	OA	Belgia	Brussels	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Treasury Centre SA	OA	Belgia	Brussels	Statkraft AS	100,00%
Statkraft UK Ltd.	WP, MO	Storbritannia	London	Statkraft AS	100,00%
Lluest Y Gwynt Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	79,00%
Slickly Wind Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
LyG SPV Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Ackron Wind Farm Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Windy Rig Wind Farm Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Keith Storage Solutions Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Twentyshilling Ltd	WP	United Kingdom	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Andershaw Wind Power Ltd.	WP	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Statkraft Energy Ltd.	EF	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Rheidol 2008 Trustees Ltd.	EF	Storbritannia	London	Statkraft Energy Ltd.	100,00%
Statkraft Pure Energy Ltd.	MO	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	95,00%
Bryt Energy Storage	MO	Storbritannia	London	Statkraft Pure Energy	100,00%
Bryt Energy Ltd	MO	Storbritannia	London	Statkraft Pure Energy	100,00%
Statkraft Vind Holding AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%

¹⁾ EF: Europeisk fleksibel kraftproduksjon, MO: Markeds operasjoner, IP: Internasjonal kraft, WP: Vindkraft, DH: Fjernvarme, IO: Industrielt eierskap, OA: Annen virksomhet

Regnskap Statkraft SF

Resultatregnskap

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner	Note	2018	2017
Andre driftskostnader	2, 11	2	29
Driftskostnader		2	29
Driftsresultat		2	29
Inntekt på investering i datterselskap	3, 5, 13	8 510	6 100
Finansinntekter	3, 13	33	35
Finanskostnader	3, 13	-6	-19
Netto finansposter		8 537	6 116
Resultat før skatt		8 539	6 145
Skattekostnad	4	-3	58
Resultat etter skatt		8 536	6 203
Disponeringer			
Avsatt utbytte		8 444	6 040
Overføring til opptjent egenkapital	8	92	163

Balanse

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	4	-	2
Investering i datterselskaper	5	58 448	58 448
Øvrige finansielle anleggsmidler	6,13	-	400
Anleggsmidler		58 448	58 850
Fordringer	7,13	9 131	6 276
Bankinnskudd, kontanter og lignende		86	9
Omløpsmidler		9 217	6 285
Eiendeler		67 665	65 135
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital	8	48 250	48 250
Opptjent egenkapital	8	10 384	10 292
Egenkapital		58 634	58 542
Utsatt skatt	4	1	-
Rentebærende langsiktig gjeld	9	-	400
Langsiktig gjeld		1	400
Rentebærende kortsiktig gjeld	9	400	-
Betalbar skatt	4	121	122
Annen rentefri gjeld	10,13	8 509	6 070
Kortsiktig gjeld		9 030	6 193
Egenkapital og gjeld		67 665	65 135

Kontantstrømoppstilling

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner		2018	2017
LIKVIDITETSENDERING FRA DRIFTEN			
Resultat før skatt		8 539	6 145
Endring i kortsiktige poster		48	265
Bokført inntekt fra utbytte og konsernbidrag uten kontanteffekt		-8 510	-6 100
Mottatt utbytte		6 041	2 052
Betalt skatt		-1	-
Likviditetsendring fra driften	A	6 117	2 362
LIKVIDITETSENDERINGER FRA INVESTERINGER			
Investeringer i datterselskap		-	-
Innbetaling ved salg av aksjer		-	-
Likviditetsendringer fra investeringer	B	-	-
LIKVIDITETSENDERINGER FRA FINANSIERING			
Utdelt utbytte		-6 040	-2 400
Likviditetsendringer fra finansiering	C	-6 040	-2 400
Netto endring i likvider gjennom året	A+B+C	77	-38
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01.		9	47
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12.		86	9
Ubenyttet kassakreditt		200	200

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Noter

Statkraft SF selskapsregnskapet

Oversikt over noter til selskapsregnskapet

	Side		Side
Note 1	Vesentlige regnskapsprinsipper	Note 8	Egenkapital
Note 2	Lønnskostnader og antall årsverk	Note 9	Rentebærende gjeld
Note 3	Finansposter	Note 10	Annen rentefri gjeld
Note 4	Resultatskatter	Note 11	Honorar til ekstern revisor
Note 5	Eierandeler i datterselskaper	Note 12	Forpliktelse og garantiansvar
Note 6	Øvrige finansielle anleggsmidler	Note 13	Nærstående parter
Note 7	Fordringer	Note 14	Hendelser etter balansedagen

Note 1 Vesentlige regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Årsregnskapet til Statkraft SF er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge (GRS).

Beskrivelsene av regnskapsprinsipper i morselskapets noter og oppstillinger utgjør sammen med beskrivelsen av prinsipper i denne noten helheten av regnskapsprinsipper for morselskapets regnskap. Følgende beskrivelser er plassert utenfor note 1:

- Kontantstrømoppstilling
  - Resultatskatter
  - Investeringer i datterselskaper
  - Fordringer
  - Rentebærende gjeld
- Note 4
Note 5
Note 7
Note 9

VURDERINGS- OG KLASSIFISERINGSPRINSIPPER

Usikkerhet i estimater Regnskapet er basert på forutsetninger og estimater som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Beste estimater ved tidspunkt for avleggelse av regnskapet legges til grunn, men faktiske tall kan avvike fra opprinnelige estimater.

Prinsipper for innteks- og kostnadsføring Inntektsføring foretas ved opptjening, mens kostnadsføring skjer etter sammenstillingsprinsippet.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig lån er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktige lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Usikre forpliktelser Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsværdi.

Valuta Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til balansedagens kurs. Realiserte og urealiserte valutaeffekter presenteres netto i resultatregnskapet som finansinntekt eller finanskostnad. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet.

Note 2 Lønnskostnader og antall årsverk

Selskapet hadde ingen ansatte i 2018. For informasjon om lønn og personalkostnader for konsernledelsen og styret henvises til note 36 i konsernregnskapet.

Note 3 Finansposter

Inntekt på investering i datterselskap

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Utbytte og konsernbidrag fra foretak i samme konsern	8 510	6 100

Finansinntekter

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	33	35
Andre finansinntekter	-	-
Sum	33	35

Finanskostnader

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Rentekostnader	-6	-26
Andre finanskostnader	-	7
Sum	-6	-19

Netto finansposter	8 537	6 116
--------------------	-------	-------

Note 4 Resultatskatter

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Statkraft SF er underlagt overskuddsbeskatning som blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt

skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Skattekostnad består av

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Resultatskatt	-	1
Korleksjoner knyttet til tidligere års betalbar skattekostnad ¹⁾	-	-68
Endring i utsatt skatt	3	8
Skattekostnad i resultatregnskapet	3	-58

Betalbar skatt i balansen

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Betalbar resultatskatt	-	1
Betalbar skatt tidligere år	121	121
Betalbar skatt i balansen	121	122

Avstemming av nominell skattesats mot effektiv skattesats

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Resultat før skattekostnad	8 539	6 145
Forventet skattekostnad etter nominell sats på 23% (24%)	1 964	1 475

Skatteeffekter av:

Skattefrie inntekter	-1 961	-1 464
Endringer vedrørende tidligere år ¹⁾	-	-68
Skattekostnad	3	-57
Effektiv skattesats	0%	-1%

Spesifikasjon av utsatt skatt

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt:

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Omløpsmidler / kortsiktig gjeld	-	-15
Driftsmidler	7	8
Sum midlertidige forskjeller og fremførbart underskudd	7	-7
Total utsatt skatt (+) /utsatt skattefordel (-)	1	-2
Anvendt skattesats	22%	23%
Total utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01.	-2	-10
Resultatført i perioden	3	8
Total utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 31.12.	1	-2

¹⁾ Skatteeffekt av endringer vedrørende tidligere år er knyttet til tvisten om skattemessig eierskap i Sønnå Høy. Høyesterett avgjorde saken i dom av 22. juni 2017, og konklusjonen medførte i 2017 en reversering av kostnadsført betalbar skatt i 2016.

Note 5 Eierandeler i datterselskaper

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Investeringer i datterselskaper Datterselskap er selskaper hvor Statkraft SF har bestemmende innflytelse over finansielle og driftsmessige prinsipper. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når selskapet eier mer enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det foretas nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående. Nedskrivninger

reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte og andre utdelinger inntektsføres samme år som de er avsatt i datterselskapet. Overstiger utbyttet andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital og utdelingene fratrekkes investeringens verdi i balansen. Gevinst eller tap ved salg av aksjer i datterselskaper klassifiseres som finansposter.

Beløp i mill. kroner	Forretningskontor	Eier- og stemmeandel	Egenkapital 31.12.2018	Resultat 2018	Balanseført verdi
Datterselskaper					
Statkraft AS	Oslo	100,00%	78 196	16 992	58 448

Note 6 Øvrige finansielle anleggsmidler

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Lån til konsernselskaper ¹⁾	-	400
Sum	-	400

¹⁾ Fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler. For mer informasjon se note 9.

Note 7 Fordringer

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Andre fordringer ¹⁾	-	16
Kortsiktige fordringer konsernselskap ²⁾	9 131	6 260
Sum	9 131	6 276

¹⁾ Andre fordringer i 2017 utgjorde forventet tilbakebetaling av eiendomskatt fra Sauda kommune. Saken ble løst ved forlik i 2018, og Statkraft SF mottok et oppgjør på 28 millioner kroner.

²⁾ Kortsiktig fordringer konsernselskap knytter seg hovedsakelig til utbytte fra Statkraft AS og fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler.

Note 8 Egenkapital

Beløp i mill. kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.17	48 250	10 129	58 379
Resultat 2017	-	6 203	6 203
Avsatt utbytte 2017	-	-6 040	-6 040
Egenkapital 31.12.17	48 250	10 292	58 542
Resultat 2018	-	8 536	8 536
Avsatt utbytte 2018	-	-8 444	-8 444
Egenkapital 31.12.18	48 250	10 384	58 634

Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet.

Note 9 Rentebærende gjeld

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Langsiktig gjeld Opptakskostnader og over- eller underkurs regnskapsføres i henhold til effektiv rentemetoden (amortisert kost) for fastrentelån. Første års avdrag på langsiktig gjeld er presentert som kortsiktig gjeld.

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Rentebærende kortsiktig gjeld		
Obligasjonslån i det norske markedet kortsiktig	400	-
Sum	400	-
Rentebærende langsiktig gjeld		
Obligasjonslån i det norske markedet langsiktig	-	400
Sum	-	400

Avdragsplan

Beløp i mill. kroner	2019	2020	2021	2022	2023	Etter 2023	Total
Obligasjonslån i det norske markedet	400	-	-	-	-	-	400
Sum	400	-	-	-	-	-	400

Statkraft SF er debitor for statsgaranterte lån på til sammen 400 millioner kroner. Statkraft SF har identiske fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler (se note 7 for mer informasjon) og har således ingen netto eksponering knyttet til lånet.

Note 10 Annen rentefri gjeld

Beløp i mill. kroner	2018	2017
Avsatt utbytte	8 444	6 040
Annen rentefri gjeld til selskap i samme konsern	53	-
Eiendomsskatt	10	-
Periodiserte kostnader	2	30
Sum	8 509	6 070

Note 11 Honorar til ekstern revisor

Deloitte AS er revisor for Statkraft SF konsern. Totale honorarer for revisjon og øvrige tjenester for Statkraft SF (eksklusiv merverdiavgift) utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2018	2017
Lovpålagt revisjon	126	164
Skatterådgivning	-	14
Andre attestasjonstjenester	-	20
Sum	126	199

Note 12 Forpliktelses og garantiansvar

Statkraft SF har ingen garantier og forpliktelser som ikke er balanseført.

Note 13 Nærstående parter

Selskapets nærstående parter er vurdert å være:

- Statkraft AS
- Øvrige konsernselskaper, jf. spesifikasjon i note 38 i konsernregnskapet
- Konsernledelse og styret, jf. spesifikasjon i note 36 i konsernregnskapet

Alle konserninterne transaksjoner skjer til markedsmessige vilkår.

For informasjon om avlønning til konsernledelsen og styret som også er nærstående parter, henvises det til note 36 i konsernregnskapet.

Transaksjoner og mellomværende med nærstående parter er spesifisert i tabellen under:

Resultatregnskap - beløp i mill. kroner	2018	2017
Renteinntekter fra selskap i samme konsern		
Statkraft AS	33	35
Utbytte og konsernbidrag fra selskap i samme konsern		
Statkraft AS	8 500	6 100
Statkraft Energi AS	10	-
Sum	8 510	6 100
Balanse - beløp i mill. kroner	2018	2017
Øvrige finansielle anleggsmidler		
Lån til Statkraft AS back to back avtale	-	400
Omløpsmidler		
Statkraft AS	9 120	6 260
Statkraft Energi AS	11	-
Kortsiktige fordringer til selskap i samme konsern	9 131	6 260
Statkraft Energi AS	53	-
Annen rentefri gjeld til selskap i samme konsern	53	-

Note 14 Hendelser etter balansedagen

Det er ingen betydelige hendelser etter balansedagen.

Deloitte AS
 Drammensveien 59
 Postboks 371 Sentrum
 NO-2001 Oslo
 Norway

Tlf.: +47 22 37 8000
 www.deloitte.no

Til foretaksrådet i Statkraft SF

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Statkraft SF' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Statkraft SF per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Statkraft SF per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold identifisert i revisjonen er:

- Nedskrivninger
- Verdsattelse av energikontrakter

Deloitte AS er et medlem av Deloitte Limited, et selskap som er registrert i Storbritannia og som er medlem av International Federation of Accountants (IFAC). Deloitte AS er et medlem av Deloitte Norge AS, et selskap som er registrert i Norge og som er medlem av Den Norske Revisorforening (DNRF). Deloitte AS er et medlem av Deloitte AS, et selskap som er registrert i Norge og som er medlem av Den Norske Revisorforening (DNRF).

Deloitte AS er et medlem av Deloitte Limited, et selskap som er registrert i Storbritannia og som er medlem av International Federation of Accountants (IFAC). Deloitte AS er et medlem av Deloitte Norge AS, et selskap som er registrert i Norge og som er medlem av Den Norske Revisorforening (DNRF).

© Deloitte AS 2019

Nedskrivninger

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Det vises til note 14 i konsernregnskapet hvor Statkraft beskriver nedskrivningsprosessen og vesentlige vurderinger. Det vises også til note 2 for en beskrivelse av prosessen for fastsettelse av langsiktige prisbaner for kraftpriser i de relevante markedene, og vurderingene og estimatene som er foretatt i den forbindelse.</p> <p>Bokført verdi av immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden beløper seg per 31. desember 2018 til NOK 120,1 milliarder. Gjenvinnbart beløp for disse anleggsmidlene er vurdert for nedskrivning ved periodeslutt dersom indikatorer for nedskrivning er identifisert. Nedskrivninger i året beløper seg til NOK 0,167 milliard.</p> <p>For å vurdere gjenvinnbart beløp for disse anleggsmidlene, må ledelsen estimere fremtidige kraftpriser, diskonteringsrenter samt fremtidig produksjonsnivå og driftskostnader.</p> <p>På grunn av kompleksiteten knyttet til nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og graden av skjønn som ledelsen må utøve, er nedskrivninger identifisert som et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>Vi har vurdert Statkrafts nedskrivningsprosess og testet design og implementering av interne kontroller.</p> <p>Vi har utfordret ledelsens vurdering av hvorvidt det foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov og/eller reversering av tidligere nedskrivninger for disse eiendelene.</p> <p>For eiendeler hvor de forelå indikator for nedskrivninger innhentet vi verdsettelsesmodellene som ble brukt til å fastsette gjenvinnbart beløp.</p> <p>Vi har vurdert og utfordret ledelsens skjønnsmessige vurderinger, spesielt i forhold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modellene ledelsen har brukt til å underbygge forutsetningene for kraftpriser; • vesentlige forutsetninger som er brukt til å fremskrive kraftpriser; • estimater på kapitalkostnader og operasjonelle kostnader; • diskonteringsrenter; og • estimater på produksjonsnivå og produksjonsprofiler. <p>For å vurdere estimatet på langsiktige kraftpriser har vi sammenlignet forutsetninger mot analyserapporter for råvarepriser og annen relevant informasjon fra tredjepart dersom tilgjengelig, benyttet oss av Deloitte's verdsettelseseksperter og vurdert sensitivitetsanalyser for å utfordre ledelsens estimater.</p> <p>Vi har testet matematisk integritet av modellene som er brukt til å fastsette gjenvinnbart beløp.</p> <p>Videre har vi vurdert om de tilknyttede noteopplysningene i konsernregnskapet er dekkende.</p>

Verdsettelse av energikontrakter**Beskrivelse av sentrale forhold**

Det vises til note 10 i konsernregnskapet hvor det er gitt en beskrivelse av Statkrafts portefølje av energikontrakter, prosessen og vurderingene for å estimere virkelig verdi, presentasjonen i regnskapet og vurderingene knyttet til hvordan bruk av produsert energi påvirker den regnskapsmessige behandlingen.

Bokført verdi av energiderivater som måles til virkelig verdi beløper seg per 31. desember 2018 til NOK -3,0 milliarder (netto). Det vises til note 10 i konsernregnskapet for fordelingen av nettoposisjonen per 31. desember 2018.

Energikontraktenes art og risiko varierer. Hovedfokusområdet i revisjonen har vært langsiktige industrikontrakter og langsiktige kontrakter om kjøp og salg av energirelaterte produkter, med høy grad av estimeringsusikkerhet og som krever ledelsens skjønnsmessige vurderinger.

Det er spesielt knyttet risiko til:

- identifisering og verdsettelse av innebygde derivater.
- skjønnsmessige vurderinger for å fastsette om fysiske langsiktige kontrakter er knyttet til eget bruk.
- verdsettelse av strukturerte energikontrakter, og kontrakter knyttet til grenseoverskridende transportkapasitet.

På grunn av kompleksiteten i regnskapsføringen av energikontrakter og graden av ledelsens skjønn, er dette identifisert som et sentral forhold i revisjonen.

Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold

Vi har vurdert Statkrafts prosess for identifisering, klassifisering og verdsettelse av energikontrakter, og testet design og implementering av relevante interne kontroller.

Vi har benyttet Deloitte's verdsettelsesspesialister til å vurdere om ledelsens verdsettelsesmodeller er hensiktsmessige, og til å teste matematisk integritet av modellene som er benyttet.

Vi har testet at Statkrafts klassifisering av kontrakter knyttet til eget bruk er i overensstemmelse med akseptert regnskapsmessig behandling.

Vi har testet et utvalg av kontrakter som måles til virkelig verdi, spesielt med hensyn til kildene som er lagt til grunn for beregning av verdier i nivå 2 og 3 i virkelig verdi-hierarkiet, som beskrevet i note 10 i konsernregnskapet.

Videre har vi vurdert om de tilknyttede noteopplysningene i konsernregnskapet er dekkende.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og konsernsjefens ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjefen (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en

mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Oslo, 13. februar 2019
Deloitte AS

Aase Aa. Lundgaard
statsautorisert revisor

Regnskap for samfunnsansvar

Samfunnsmessig informasjon

Helse og sikkerhet

Dødsulykker	Enhet	2018	2017	2016
Konsolidert virksomhet ¹⁾				
Medarbeidere	Antall	1	0	0
Kontraktører	Antall	0	0	1
Tredjepart	Antall	0	0	0
Tilknyttet virksomhet ²⁾				
Medarbeidere	Antall	0	0	0
Kontraktører	Antall	0	0	0
Tredjepart	Antall	0	0	0

¹⁾ Virksomhet der Statkraft er majoritetseier.

²⁾ Virksomhet der Statkraft har 20 - 50 % eierskap.

Dødsulykken i 2018 inntraff 28. april i vannkraftprosjektet Moglicë i Albania.

Alvorlige hendelser ^{1), 2)}	Enhet	2018	2017	2016
Alvorlige skader	Antall	7	4	5
Hendelser med, eller med potensiale for, alvorlige konsekvenser	Antall	31	48	40

¹⁾ Inkluderer aktiviteter der Statkrafts eierandel er $\geq 20\%$.

²⁾ Hendelser inkluderer ulykker og nestenulykker.

Skader ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Medarbeidere				
Fraværsskader ²⁾	Antall	30	40	42
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	LTI rate	2,9	3,4	3,3
Skader ³⁾	Antall	57	78	71
Antall skader per mill. arbeidstimer	TRI rate	5,4	6,6	5,6
Kontraktører				
Fraværsskader ²⁾	Antall	29	27	39
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	LTI rate	3,0	2,2	2,8
Skader ³⁾	Antall	50	46	57
Antall skader per mill. arbeidstimer	TRI rate	5,2	3,8	4,2
Tredjepart				
Skader ⁴⁾	Antall	0	0	0
Statkraft, totalt				
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	LTI rate	2,9	2,8	3,1
Antall skader per mill. arbeidstimer	TRI rate	5,3	5,2	4,9

¹⁾ Inkluderer virksomhet der Statkrafts eierandel er $\geq 20\%$.

²⁾ Arbeidsrelaterte skader som har medført fravær utover den dagen det skjedde.

³⁾ Arbeidsrelaterte skader med og uten fravær. Inkluderer skader som medfører fravær, medisinsk behandling eller alternativt arbeid.

⁴⁾ Skader som medfører legebehandling.

Sykefravær ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Sykefravær, totalt	%	3,3	3,5	3,0
Herav korttidsfravær (til og med 16 dager)	%	1,5	1,5	1,5
Herav langtidsfravær (utover 16 dager)	%	1,8	2,0	1,5

¹⁾ Fravær på grunn av sykdom eller skade som prosent av vanlig arbeidstid.

Sanksjoner, helse og sikkerhet	Enhet	2018	2017	2016
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om helse og sikkerhet	Antall	1	1	0
Juridiske bøter for vesentlige brudd på lovgivning om helse og sikkerhet	Mill.kr	0	0	0
Administrative gebyr for vesentlige brudd på lovgivning om helse og sikkerhet	Mill.kr	0.02 ¹⁾	0.05 ²⁾	0

¹⁾ Gebyr knyttet til dødsulykke i vannkraftprosjektet Moglicë i Albania.

²⁾ Gebyr knyttet til arbeidsulykke i Statkraft Varme.

Medarbeiderforhold

Medarbeidere	Enhet	2018	2017	2016
Medarbeidere per 31.12	Antall	3 557	3593	3 804
Herav i Norge	Antall	2 040	2241	2 297
Herav i Norden for øvrig	Antall	212	213	224
Herav i Europa for øvrig	Antall	713	661	732
Herav i verden for øvrig	Antall	592	478	551
Medarbeidere i 100 % stilling per 31.12	%	95	96	96
Turnover ¹⁾	%	4,2	5,7	6,6
Ansiennitet				
Totalt	År	11,6	12,0	11,6
Blant medarbeidere med avsluttet ansettelsesforhold ¹⁾	År	12,4	8,3	9,7
Lærlinger per 31.12	Antall	77	77	59
Traineer per 31.12	Antall	3	7	15
Nasjonaliteter representert blant Statkrafts medarbeidere	Antall	57	51	43

¹⁾ Ikke inkludert pensjonering og ENEX i Brasil (2016).

Likestilling	Enhet	2018	2017	2016
Kvinneandel				
Totalt	%	25	25	25
I Norge	%	25	27	27
I Norden for øvrig	%	18	19	20
I Europa for øvrig	%	24	23	24
I verden for øvrig	%	25	22	19
Blant lederstillinger	%	21	22	22
I Norge	%	25	26	25
I Norden for øvrig	%	11	9	12
I Europa for øvrig	%	18	18	19
I verden for øvrig	%	17	18	18
I konsernledelsen	%	29	29	29
I Statkrafts styre	%	44	44	44
Blant nyansatte	%	31	22	24
Blant nye ledere	%	24	20	19
Blant heltidsansatte	%	23	23	23
Blant deltidsansatte	%	53	57	70

Likelønn	Enhet	2018	2017	2016
Lønnsratio blant alle medarbeidere ¹⁾	Forhold	0,94	0,93	0,90
I Norge	Forhold	0,97	0,97	0,93
I Norden for øvrig	Forhold	1,03	1,00	0,96
I Europa for øvrig	Forhold	0,85	0,81	0,76
I verden for øvrig	Forhold	0,88	0,92	0,94
Lønnsratio blant ledere ¹⁾	Forhold	0,87	0,92	0,90
I Norge	Forhold	0,95	0,99	0,97
I Norden for øvrig	Forhold	0,83	0,90	0,84
I Europa for øvrig	Forhold	0,78	0,74	0,73
I verden for øvrig	Forhold	0,83	1,04	0,93

¹⁾ Gjennomsnittlig lønn for kvinner i forhold til gjennomsnittlig lønn for menn.

Statkraft som arbeidsgiver	Enhet	2018	2017	2016
Tilfredshet og motivasjon blant medarbeidere ¹⁾				
Engasjement blant medarbeidere	Skala 0-100	78	72	²⁾
Svarprosent	%	91	92	²⁾
Medarbeidere som har gjennomført årlig medarbeidersamtale	%	87	97	-
Rangering som foretrukket arbeidsgiver ³⁾ blant				
Økonomistudenter	Rangering	65	58	60
Teknologistudenter	Rangering	11	6	6
Yrkesaktive økonomer	Rangering	45	22	31
Yrkesaktive teknologer	Rangering	10	13	6

¹⁾ Fra Statkrafts interne, årlige organisasjons- og lederevaluering. Statkrafts resultat kan sammenlignes med Global Employee and Leadership Index Norway som var 70 i 2018.

²⁾ Evaluering utsatt til 2017.

³⁾ Rangeringen av Statkraft blant sisteårs-studenter og yrkesaktive, som definert og målt i Universum Graduate Survey for Norge respektive Universum Professional Survey for Norge.

Menneskerettigheter

Opplæring om menneskerettigheter ^{1), 2)}	Enhet	2018	2017
Opplæring gitt om menneskerettigheter i løpet av de siste to årene	Timer	300	225
Medarbeidere som har fått opplæring om menneskerettigheter i løpet av de siste to årene	%	13	13
Ledere på høyt nivå som har fått opplæring om menneskerettigheter i løpet av de siste to årene	%	100	100

¹⁾ Disse indikatorene ble introdusert i 2017.

²⁾ Omfatter spesifikk opplæring og bevisstgjøring om menneskerettigheter. Antallet rapporterte timer omfatter ikke opplæring om for eksempel helse og sikkerhet eller rapporterte bekymringer (som inngår i implementering av del 3 av FNs Guiding Principles for Business and Human Rights) som alle ansatte har mottatt opplæring i.

Konsultasjoner med urbefolkning	Enhet	2018	2017	2016
Antall prosjekter hvor konsultasjoner med urbefolkning pågår	Antall	14	8	10

Brudd på urfolks rettigheter ¹⁾	Enhet	2018	2017
Antall hendelser hvor urfolks rettigheter har blitt brutt i rapporteringsperioden	Antall	0	0

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2017.

Straffereaksjoner, menneskerettigheter ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om menneskerettigheter	Antall	0	0	0
Juridiske bøter for vesentlige brudd på lovgivning om menneskerettigheter	Mill.kr	0	0	0
Administrative gebyr for vesentlige brudd på lovgivning om menneskerettigheter	Mill.kr	0	0	0

¹⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for diskriminering, tvangsarbeid, barnarbeid eller brudd på organisasjonsfriheten, urfolks rettigheter eller arbeidstakerrettigheter.

Miljøinformasjon

Klima

Utslipp av klimagasser	Enhet	2018	2017	2016
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter fra konsolidert virksomhet ¹⁾	Tonn	485 400	818 000	773 400
Herav fra gasskraftverk (scope 1)	Tonn	439 000	763 900	722 700
Herav fra fjernvarmeverk ²⁾ (scope 1)	Tonn	28 500	23 500	24 900
Herav fra utslipp SF ₆ (scope 1)	Tonn	200	900	2 700
Herav fra utslipp av halon (scope 1)	Tonn	0	0	1 000
Herav fra drivstofforbruk ³⁾ (scope 1)	Tonn	14 900	26 900	19 100
Herav fra forbruk av elektrisitet ⁴⁾ (scope 2)	Tonn	0	0	-
Herav fra tjenestereiser ⁵⁾ (scope 3)	Tonn	2 800	2 800	3 000
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter fra tilknyttede gasskraftverk ⁶⁾ (scope 1)	Tonn	105 000	94 500	85 600
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter fra Heimdal forbrenningsanlegg ²⁾	Tonn	74 400	79 800	79 000
Utslipp av biogen CO ₂ fra fjernvarmeverk	Tonn	306 500	317 300	-
Utslipp av SF ₆	kg	28	40	120
Utslipp av halon	kg	0	0	140

¹⁾ Statkrafts eierandel er over 50 %.

²⁾ Utslipp fra avfallsforbrenningsanlegget på Heimdal er ikke inkludert i Statkrafts totale CO₂-utslipp i samsvar med etablert rapporteringspraksis for fjernvarmebransjen.

³⁾ CO₂-utslipp fra drivstofforbruk fra Statkrafts maskiner og kjøretøy.

⁴⁾ 100 % av Statkrafts elektrisitetsforbruk er sertifisert fornybar.

⁵⁾ Omfatter flyreiser og bilkjøring i norsk virksomhet.

⁶⁾ Statkrafts andel.

Utslipp av klimagasser per scope ¹⁾	Enhet	2018	2017
Scope 1: Direkte utslipp ²⁾	Tonn	587 600	909 700
Scope 2: Indirekte utslipp, knyttet til forbruk av elektrisitet	Tonn	0	0
Scope 3: Andre indirekte utslipp	Tonn	2 800	2 800

¹⁾ Rapportering av utslipp av klimagasser per scope ble introdusert i 2017.

²⁾ Inkluderer Statkrafts andel av utslipp av CO₂ i det felleskontrollerte kraftverket Herdecke (Tyskland).

Relative utslipp av klimagasser	Enhet	2018	2017	2016
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, totalt ¹⁾	kg/MWh	9	14	12
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, gasskraft ¹⁾	kg/MWh	363	390	367
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, fjernvarme ²⁾	kg/MWh	26	19	23

¹⁾ Inkluderer Statkrafts andel av utslipp av CO₂ i det felleskontrollerte kraftverket Herdecke (Tyskland).

²⁾ Utslipp fra avfallsforbrenningsanlegget på Heimdal er ikke inkludert i Statkrafts totale CO₂-utslipp i samsvar med etablert rapporteringspraksis for fjernvarmebransjen.

Biodiversitet og miljøpåvirkning

Påvirkning i vassdrag ^{1), 2)}	Enhet	2018	2017	2016
Påvirkede elver med:				
Anadrom fisk	Antall	47	46	46
Katadrom fisk	Antall	8	6	5
Påvirkede nasjonale laksevassdrag	Antall	13	13	13
Påvirkede vernede vassdrag	Antall	8	8	8

¹⁾ Endring av vannmengde, vannnivåer eller andre levevilkår for fisk.

²⁾ Mer detaljert informasjon om påvirkning i vassdrag finnes i tabellen "Påvirkning i vassdrag".

Fiskeforvaltning	Enhet	2018	2017	2016
Utsetting av settefisk og smolt ¹⁾				
Herav i Norge	Antall	658 900	2 188 400	916 700
Herav i Norden for øvrig	Antall	323 000	1 614 700	485 400
Herav i Europa for øvrig	Antall	10 700	30 000	28 000
Utsetting av yngel ^{2), 3)}				
Herav i Norge	Antall	1 168 800	-	-
Herav i Norden for øvrig	Antall	923 900	-	-
Herav i Norden for øvrig	Antall	244 900	-	-
Planting av rogn ⁴⁾				
	Antall	1 332 800	568 200	471 800

¹⁾ Omfatter laks, sjøørret, ørret, harr og ål.

²⁾ Omfatter laks, sjøørret, ørret, harr og ål. Yngel er definert som startforet yngel, ettårig yngel og to-somrig yngel.

³⁾ Rapportering av utsetting av yngel ble introdusert i 2018.

⁴⁾ Omfatter laks i Norge og ål i Sverige.

Rødlisterarter (fauna) ^{1), 2)}	Enhet	2018	2017	2016
Rødlisterarter med habitat i områder som er påvirket av Statkrafts aktiviteter i:				
Norge	Antall	33	32	33
Norden for øvrig	Antall	6	6	6
Europa for øvrig	Antall	13	13	2
Verden for øvrig	Antall	83	83 ³⁾	23

¹⁾ Mer detaljert informasjon om rødlisterarter finnes i tabellen "Rødlisterarter (fauna)".

²⁾ Arter som er definert som rødlisterarter av Verdens naturvernunion (IUCN) eller nasjonale myndigheter.

³⁾ Økningen skyldes i første rekke at Brasil er inkludert i regnskapet.

Anlegg i, eller i tilknytning til, vernede områder ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Anlegg i, eller i tilknytning til, vernede områder:				
Herav i Norge	Antall	29	27	21
Herav i Norden for øvrig	Antall	18	16	16
Herav i Europa for øvrig	Antall	6	6	4
Herav i Europa for øvrig	Antall	5	5	1

¹⁾ Begrenset til nasjonalparker og naturreservater.

Forbruk

Forbruk av elektrisitet	Enhet	2018	2017	2016
Elektrisitet	GWh	1 067	944	918
Herav pumpekraft	GWh	709	633	566
Herav elektrokjeler til fjernvarmeverk	GWh	89	65	63
Herav øvrig drift	GWh	269	246	289

Forbruk av brensel	Enhet	2018	2017	2016
Fossilt brensel				
Naturgass, gasskraftverk	Mill. Nm ³	258	354	349
Fyrgass, fjernvarmeverk	Tonn	7 918	5 750	6 722
Fyringsolje, fjernvarmeverk	Tonn	1 674	1 813	1 556
Drivstoff ¹⁾	Tonn	4 707	8 493	6 039
Annet brensel				
Avfall til fjernvarmeverk	Tonn	206 800	221 800	219 400
Avfall til biokraftverk	Tonn	262 300	265 400	279 200
Biobrensel	Tonn	188 500	183 900	207 700

¹⁾ Omfatter forbruk av drivstoff til egen maskinpark (for eksempel aggregater).

Bruk av vann ¹⁾	Enhet	2018	2017
Kjølevann, gasskraftverk	m ³	1 731 000	1 900 000
Prosessvann ²⁾	m ³	177 800	251 000
Herav brukt i gasskraftverk	m ³	32 000	185 000
Herav brukt i biokraftverk	m ³	83 300	-
Herav brukt i fjernvarmeverk	m ³	62 500	66 000
Fjernvarme, lekkasje fra fjernvarmenett	m ³	30 200	24 600

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2017.

²⁾ Brukt til røykgassrensing.

Avfall

Avfall	Enhet	2018	2017	2016
Farlig avfall	Tonn	21 200	15 400	17 000
Herav fra avfallsforbrenning ¹⁾	Tonn	4 500	6 900	6 800
Herav fra biokraftverk	Tonn	15 800	7 900	9 400
Herav annet farlig avfall	Tonn	900	600	850
Annet avfall	Tonn	46 400	51 400	50 000
Herav kildesortert	Tonn	45 100	49 800	48 600
Herav fra biokraftverk	Tonn	800	-	-
Herav fra avfallsforbrenningsanlegg	Tonn	36 500	-	-
Herav restavfall	Tonn	1 300	1 600	1 300

¹⁾ Består av filterstøv og filterkaker.

Miljøhendelser

Miljøhendelser	Enhet	2018	2017	2016
Alvorlige miljøhendelser ¹⁾	Antall	0	0	0
Mindre alvorlige miljøhendelser ²⁾	Antall	283	187	233

¹⁾ En hendelse som medfører alvorlig eller irreversibel miljøpåvirkning.

²⁾ En hendelse som medfører liten eller moderat negativ miljøpåvirkning.

De fleste av de mindre alvorlige miljøhendelsene i 2018 var knyttet til mindre brudd på utslippsgrenser til luft ved biokraftverk og mindre oljeutslipp til grunn og vann med liten eller ingen påvirkning på miljø.

Sanksjoner, miljø	Enhet	2018	2017	2016
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på miljølovgivning	Antall	4	1	0
Juridiske bøter for vesentlige brudd på miljølovgivning	Mill.kr	0	0	0
Administrative gebyr for vesentlige brudd på miljølovgivning	Mill.kr	0,2 ¹⁾	0,2 ²⁾	0

¹⁾ Gebyr for brudd på manøvreringsreglementet ved fire kraftstasjoner i Sverige (hendelsene inntraff i perioden 2015-2017).

²⁾ Gebyr for brudd på manøvreringsreglementet i Alta kraftverk.

Økonomisk informasjon

Kraft- og fjernvarmeproduksjon

Installert effekt per teknologi og geografi	Enhet	2018	2017	2016
Installert effekt per teknologi, kraftproduksjon	MW	17 831	17 478	17 418
Herav vannkraft	MW	14 190	14 099	14 075
Herav vindkraft	MW	1 203	947	703
Herav gasskraft ¹⁾	MW	2 390	2 390	2 600
Herav annet ²⁾	MW	49	43	40
Installert effekt, fjernvarme	MW	836	835	820
Installert effekt per geografi, kraftproduksjon				
Norge	MW	12 127	11 857	12 041
Norden for øvrig	MW	1 813	1 813	1 606
Europa for øvrig	MW	2 974	2 974	2 971
Verden for øvrig	MW	917	834	800
Installert effekt per geografi, fjernvarme				
Norge	MW	673	671	657
Norden for øvrig	MW	164	164	164

Installert effekt per teknologi og geografi	Enhet	2018	2017	2016
Installert effekt per teknologi, kraftproduksjon				
Vannkraft	%	79,6	80,7	80,8
Vindkraft	%	6,7	5,4	4,0
Gasskraft ¹⁾	%	13,4	13,7	14,9
Annet ²⁾	%	0,3	0,2	0,2
Installert effekt per geografi, kraftproduksjon				
Norge	%	68,0	67,8	69,1
Norden for øvrig	%	10,2	10,4	9,2
Europa for øvrig	%	16,7	17,0	17,1
Verden for øvrig	%	5,1	4,8	4,6
Installert effekt per geografi, fjernvarme				
Norge	%	80,5	80,4	80,1
Norden for øvrig	%	19,6	19,6	19,9

Kapasitet under utvikling per teknologi og geografi ³⁾	Enhet	2018	2017	2016
Kapasitet under utvikling, kraftproduksjon	MW	865	718	729
Herav vannkraft	MW	292	184	207 ⁴⁾
Herav vindkraft ⁵⁾	MW	574	520	522
Herav solkraft	MW	0	14	0
Kapasitet under utvikling, fjernvarme	MW	0	0	0
Kapasitet under utvikling per geografi, kraftproduksjon				
Norge ⁵⁾	MW	559	520	545
Norden for øvrig	MW	0	0	0
Europa for øvrig	MW	23	198	184 ⁴⁾
Verden for øvrig	MW	283	0	0
Kapasitet under utvikling per geografi, fjernvarme	MW	0	0	0

Kapasitet under utvikling per teknologi og geografi ³⁾	Enhet	2018	2017	2016
Kapasitet under utvikling per teknologi, kraftproduksjon				
Vannkraft	%	33,7	25,6	28,4 ⁴⁾
Vindkraft ⁵⁾	%	66,3	72,4	71,6
Solkraft	%	0	1,9	0
Kapasitet under utvikling per geografi, kraftproduksjon				
Norge ⁵⁾	%	64,6	72,4	74,8
Norden for øvrig	%	0	0	0
Europa for øvrig	%	2,7	27,6	25,2 ⁴⁾
Verden for øvrig	%	32,7	0	0

Kraftproduksjon og fjernvarme per teknologi og geografi		Enhet	2018	2017	2016
Kraftproduksjon		TWh	61,7	62,6	66,0
Herav vannkraft		TWh	57,2	57,4	61,2
Herav vindkraft		TWh	2,7	2,7	2,3
Herav gasskraft ¹⁾		TWh	1,5	2,2	2,2
Herav annet ²⁾		TWh	0,3	0,3	0,3
Fjernvarme		TWh	1,1	1,1	1,1
Fornybar kraftproduksjon ⁶⁾		%	97,6	96,5	96,7
Fornybar fjernvarme ⁶⁾		%	89,2	91,6	91,8
Kraftproduksjon per geografi					
Norge		TWh	48,6	48,6	52,8
Norden for øvrig		TWh	6,0	6,6	6,1
Europa for øvrig		TWh	2,8	3,2	3,2
Verden for øvrig		TWh	4,3	4,2	3,9
Fjernvarme per geografi					
Norge		TWh	0,9	0,9	0,9
Norden for øvrig		TWh	0,2	0,2	0,2

Kraftproduksjon og fjernvarme per teknologi og geografi		Enhet	2018	2017	2016
Kraftproduksjon per teknologi					
Vannkraft		%	92,7	91,7	92,7
Vindkraft		%	4,4	4,3	3,5
Gasskraft ¹⁾		%	2,4	3,3	3,3
Annet ²⁾		%	0,5	0,4	0,5
Kraftproduksjon per geografi					
Norge		%	78,8	77,6	80
Norden for øvrig		%	9,7	10,5	9,2
Europa for øvrig		%	4,5	5,1	4,8
Verden for øvrig		%	7,0	6,8	5,9
Fjernvarme per geografi					
Norge		%	81,8	79,5	81,8
Norden for øvrig		%	18,2	20,5	18,2

¹⁾ Statkrafts andel av det felleskontrollerte kraftverket Herdecke (Tyskland) er inkludert.

²⁾ Inkluderer biokraft og solkraft.

³⁾ Inkluderer prosjekter der investeringsbeslutning er tatt.

⁴⁾ Data for Cetin-prosjektet (Tyrkia) er ikke lenger inkludert da det ble solgt i 2017.

⁵⁾ Inkluderer Statkrafts andel i Fosen-prosjektet.

⁶⁾ Ikke-fornybar produksjon omfatter gasskraft og deler av fjernvarmeproduksjon basert på fossilt brensel. Produksjonen ved Heimdal varmesentral i Trondheim regnes som 100 % fornybar (i samsvar med Statistisk Sentralbyrås rapporteringspraksis).

Økonomisk samfunnsbidrag

Verdiskaping ¹⁾	Enhet	2018	2017
Brutto driftsinntekter	Mill. kr	55 573	52 883
Urealiserte verdiendringer i energikontrakter	Mill. kr	-789	1 289
Forbruk av innkjøpte varer og tjenester ²⁾	Mill. kr	32 087	33 349
Brutto verdiskaping	Mill. kr	22 698	20 823
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	Mill. kr	3 734	4 162
Netto verdiskaping	Mill. kr	18 964	16 661
Finansinntekter	Mill. kr	5 781	7 122
Gevinst eller tap fra salg av selskaper	Mill. kr	1 449	315
Resultatandel i tilknyttede selskap	Mill. kr	790	-79
Minoritetsandeler av resultat	Mill. kr	680	-94
Verdier til fordeling	Mill. kr	26 303	24 113

¹⁾ Nytt format for rapportering av verdiskaping fra 2017 som følge av endret resultatoppstilling.

²⁾ Omfatter energikjøp, overføringskostnader samt andre driftskostnader.

Fordeling av verdiskaping ¹⁾	Enhet	2018	2017
Ansatte			
Brutto lønn og sosiale ytelser	Mill. kr	3 198	3 262
Långivere/eiere			
Finanskostnader	Mill. kr	1 369	3 303
Utbytte ²⁾	Mill. kr	8 500	6 100
Skatter og avgifter ³⁾	Mill. kr	9 027	5 743
Selskapet			
Endring egenkapital	Mill. kr	4 210	5 705
Fordelte verdier	Mill. kr	26 303	24 113

¹⁾ Nytt format for fordeling av verdiskaping fra 2017 som følge av endret resultatoppstilling.

²⁾ Inkluderer utbytte og konsernbidrag fra Statkraft AS til Statkraft SF.

³⁾ Omfatter skattekostnad, eiendomsskatt, konsesjonsavgifter og arbeidsgiveravgift.

Skatt ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Totalt	Mill. kr	7 391	4 010	4 764
Herav Norge	Mill. kr	6 857	3 603	4 366
Herav Norden for øvrig	Mill. kr	113	50	8
Herav Europa for øvrig	Mill. kr	364	333	293
Herav verden for øvrig	Mill. kr	57	23	97

¹⁾ Betalbar skatt i balansen.

Forretningsetikk og antikorrupsjon

Opplæring om antikorrupsjon ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Medarbeidere som har mottatt opplæring om antikorrupsjons-arbeid de siste tre årene	%	100	100	100
Ledere på høyt nivå som har mottatt opplæring om antikorrupsjons-arbeid i løpet av de siste to årene	%	100	100	100
Statkrafts styre har mottatt opplæring om antikorrupsjon i løpet av de siste to årene	Ja/Nei	Ja	Ja	Ja

¹⁾ Denne indikatoren omfatter Statkraft konsern, unntatt Skagerak Energi.

Korrupsjonssaker ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Bekreftede brudd på Statkrafts leveregler relatert til korrupsjon	Antall	0	0	0
Offentlige rettssaker relatert til korrupsjon ²⁾	Antall	0	0	0

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2018.

²⁾ Saker fremmet mot Statkraft eller medarbeidere i selskapet.

Sanksjoner, forretningsetikk ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om forretningsetikk	Antall	0	0	0
Juridiske bøter for vesentlige brudd på lovgivning om forretningsetikk	Mill.kr	0	0	0
Administrative gebyr for vesentlige brudd på lovgivning om forretningsetikk	Mill.kr	0	0	0

¹⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for regnskapssvindel, korrupsjon, prissamarbeid, antitrust eller monopolvirksomhet.

Rapporterte bekymringer for mulige brudd på Statkrafts leveregler

Varslingsaker ¹⁾	Enhet	2018	2017	2016
Totalt antall rapporterte bekymringer	Antall	55	57	46
Herav knyttet til forretningsetikk og antikorrupsjon	Antall	32	40	23
Herav knyttet til diskriminering ²⁾	Antall	2	-	-
Granskinger initiert av konsernrevisjonen i rapporteringsåret	Antall	3	5	4

¹⁾ Varslingssystemet omfatter alle deler av Statkrafts leveregler, for eksempel menneskerettigheter, miljø, helse og sikkerhet, forretningsetikk og antikorrupsjon.

²⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2018.

Når en varslings sak mottas blir risikoen vurdert for å beslutte videre håndtering. De fleste varslene blir håndtert av hvert enkelt forretningsområde i samsvar med Statkrafts retningslinjer for håndtering av varslings saker. Varslinger med potensiale for store konsekvenser for konsernet blir håndtert av konsernrevisjonen. I tilfeller der det er nødvendig å gjennomføre en granskning er det lederen for konsernrevisjonen som er ansvarlig for denne.

Rødlisterarter (fauna)

Rødlistede arter med habitat i områder som er påvirket av Statkrafts aktiviteter

Rødlistede arter	Sårbarhet ikke kjent	Sårbarhetsnivå, IUCN-liste					Sårbarhetsnivå, nasjonal liste				
		Kritisk truet	Truet	Sårbar	Noe sårbar	Lite sårbar	Kritisk truet	Truet	Sårbar	Noe sårbar	Lite sårbar
NORGE											
Hubro						X		X			
Hønehauk						X			X		
Smålom						X					X
Storlom						X					X
Lirype						X				X	
Fjellvåk						X					X
Ål	X								X		
Elvemusling		X							X		
Fiskeørn						X				X	
<i>Mycetochara obscura</i> (bille)								X			
Polarbjørnespinner						X		X			
<i>Stagetus borealis</i> (bille)										X	
<i>Dolichocis laricinus</i> (bille)										X	
<i>Mycetophagus multipunctatus</i> (bille)										X	
<i>Acerbia alpina</i> (møll)										X	
<i>Exodontha dubia</i> (flue)										X	
<i>Trypophloeus alni</i> (bille)										X	
<i>Phiaris heinrichana</i> (sommerfugl)										X	
Elvesandjeger (bille)								X			
<i>Hypnoidus consobrinus</i> (bille)										X	
<i>Denticollis borealis</i> (bille)									X		
<i>Fleutiauxellus maritimus</i> (bille)										X	
<i>Bledius denticollis</i> (bille)										X	
Hare						X				X	
Dvergspurv						X			X		
Dobbeltbekkasin				X						X	
Sivspurv						X				X	
Vipe				X				X			
Skjeand						X			X		
Hettemåke						X			X		
Sandsvale						X				X	
Jaktfalk						X				X	
Edelkreps								X			
SVERIGE											
Havniøye						X				X	
Edelkreps			X				X				
Oter				X						X	
Kongeørn						X				X	
Ål	X						X				
Elvemusling		X					X				
TYSKLAND											
Ål	X										
Elvemusling	X										
UK											
Glente				X							
TYRKIA											
Krøllpelikan				X							
Villgeit			X								
Liten hestekonese (flaggermus)					X						
Middelhavhestekonese (flaggermus)					X						
Åtselgribb		X									
Gresk skildpadde			X								
Euphrates softshell turtle		X									
Central Anatolian Spined Loach		X									
Orontes Spotted Bleak			X								
European sea or Atlantic sturgeon	X										
ALBANIA											
Krøllpelikan				X							
NEPAL											
Chinese pangolin	X										
Asian small-clawed otter			X								
East Himalayan yew		X									
Himalayan musk deer		X									
Western tragopan				X							
PERU											
Sechurarev				X							
BRASIL											
Puma, Mountain lion					X						
Araucaria tit-spinetail				X							
Azure jay				X							

Rødlistede arter med habitat i områder som er påvirket av Statkrafts aktiviteter (fortsettelse)

Rødlistede arter	Sårbarhet ikke kjent	Sårbarhetsnivå, IUCN-liste					Sårbarhetsnivå, nasjonal liste				
		Kritisk truet	Truet	Sårbar	Noe sårbar	Lite sårbar	Kritisk truet	Truet	Sårbar	Noe sårbar	Lite sårbar
BRASIL											
Black Spiny-necked Swamp Turtle											
Brazilian Dwarf Brocket				X							
Brazilian Three-banded Armadillo				X							
Canebrake Groundcreeper					X						
Green-throated Euphonia					X						
Helmeted Woodpecker				X							
Black-fronted Piping-guan or <i>Jacutinga</i>			X								
Jaguar					X						
Margay					X						
Neotropical Otter					X						
Ochre-breasted Pipit				X							
Northern Tiger Cat or <i>Oncilla</i>				X							
Pampas Deer					X						
Red Myotis					X						
Sharp-tailed Tyrant				X							
Southern Bristle-tyrant					X						
Southern Long-Nosed Armadillo					X						
Southern Tiger Cat				X							
Straight-billed Reedhaunter					X						
Swallow-tailed Cotinga					X						
Vinaceous-breasted Parrot			X								
White-browed Guan				X							
Wild Common Carp					X						
William's South-American Side-necked	X										
Yellow-browed Woodpecker					X						
Yellow-legged Timanou	X										
Mottled Piculet					X						
Black-capped Piprites				X							
Pinheiro-bravo	X										
Creamy-bellied Gnatcatcher					X						
Argentine Horned Frog (<i>Sapo-de-chifres</i>)	X										
Bare-throated Bellbird				X							
Mantled Hawk					X						
Saffron Toucanet					X						
Black-horned Capuchin					X						
Coypu or <i>Rato-do-banhado</i>						X					
Marsh Tapaculo			X								
Ornate Hawk-eagle				X							
Sporophila melanogaster					X						
Rusty Barred Owl (<i>Strix hylophila</i>)					X						
Solitary Tinamou					X						
Saffron-cowled Blackbird				X							
Black-and-white Monjita				X							
CHILE											
Puye Chico / Inanga	X										
Pejerrey Cauque	X										
Bagre Pintado				X							
Tollo de Agua Dulce			X								
Puye	X										
Pocha del Sur						X					
Pouched Lamprey	X										
Carmelita Común						X					
Peladilla						X					
Perca Trucha						X					
Brown Trout						X					
Atlantic Salmon						X					
Chiloe Island Ground Frog						X					
Rosy Ground Frog						X					
Grey Wood Frog						X					
Chile Four-eyed Frog						X					
Yellow-billed Pintail						X					
Chiloé wigeon						X					
Great White Egret						X					
Cocoi Heron						X					
Churrete	X										
Chacoan Peccary or <i>Tagua</i>			X								
Amazon Kingfisher or <i>Martin Pescador</i>	X										
Neotropic Cormorant or <i>Pato Yeco</i>	X										
Great Grebe or <i>Huala</i>						X					
Pied-billed Grebe or <i>Picurio</i>						X					
White-tufted Grebe or <i>Pimpollo /Hualita</i>						X					
Tollo, Bagre, Tollo de Agua Dulce	X										
Torrent Duck						X					
Andean condor						X					
Guanaco						X					
Puma, Mountain Lion						X					

Påvirkning i vassdrag

Vernede vassdrag og vassdrag med vandrende fisk som er påvirket av Statkrafts aktiviteter

	Vassdrag med anadrom fisk	Vassdrag med ål (katadrom fisk)	Nasjonale laksevassdrag	Vernede vassdrag
NORGE				
Region Nord-Norge og Sør-Amerika				
Altaelva	X		X	
Beiarelva	X		X	
Bjerkaelva	X			
Engabrevassdraget	X			
Kobbelvassdraget	X			
Målselvassdraget	X		X	X
Ranaelva	X		X	
Røssåga	X			
Skjoma	X			
Vefsna	X		X	
Glomdalselva				X
Region Midt-Norge				
Auravassdraget	X			
Bævra	X			
Daleelva	X			
Dalselva	X			
Hopra	X			
Indredalselva	X			
Isa/Glutra	X			
Jostedalselva	X			
Litledalselva	X			
Nærøydalselva	X		X	
Rauma	X		X	X
Suma	X		X	
Vikja	X		X	
Ytredalselva	X			
Nidelva	X	X	X	
Region Sør-Norge				
Austdøla/Norrdøla	X			
Austrepollelva	X			
Bondhuselva	X			
Førreåna	X			
Eio/Bjoreio	X			
Jondalselva	X			
Sima	X			
Suldalslågen	X		X	X
Ulla	X			
Øyreselva	X			
Årdalselva	X			
Klebastølåi				X
Gaularvassdraget			X	
Eidselva		X		
Numedalsågen	X	X	X	
Austbygdåi				X
Dagali				X
Skagerak Energi AS				
Daleelven				X
Kragerøvassdraget		X		
Skienelva	X	X		
SVERIGE				
Skellefteåälven	X			
Gideälven	X			
Moälven	X			
Nätraälven	X			
Lagan	X	X		
Nissan	X	X		
Ljungan	X			
TYSKLAND				
Weser	X	X		
UK				
Rheidol	X			

Statkrafts GRI indeks

Rapporteringsstandardene fra GRI (GRI Standards) presenterer beste praksis for rapportering om bærekraft. GRIs retningslinjer omfatter både generelle indikatorer og indikatorer knyttet til samfunn, miljø og økonomi. Selskaper kan velge mellom to rapporteringsnivåer, Core eller Comprehensive.

Statkrafts rapportering om samfunnsansvar er basert på GRI Standards, og rapporteringen er gitt på nivået Core. Statkraft har engasjert Deloitte AS for å gjennomføre en uavhengig attestasjon av selskapets informasjon om samfunnsansvar i Statkrafts årsrapport 2018. Attestasjonen er basert på revisjonsstandard ISAE 3000, og revisors konklusjon er presentert i Revisors uttalelse.

Forklaringer

Rapportert = Indikatoren er rapportert i henhold til GRI Standards.

Delvis = Indikatoren er delvis rapportert i henhold til GRI Standards.

Tilpasning til GRI pågår = En rapporteringspraksis i henhold til GRI Standards er under utvikling.

EU = Indikator som er spesifikk for elektrisitsbransjen.

INDIKATOR	REFERANSE / RESPONS	STATUS
GENERELLE INDIKATORER: SELSKAPETS PROFIL		
102-1	Navn på selskapet	Statkraft AS
102-2	Aktiviteter, merkevarer, produkter og tjenester	Statkraft kort fortalt Årsberetning
102-3	Selskapets hovedkontor	Oslo, Norge
102-4	Land hvor selskapet opererer	Statkraft kort fortalt
102-5	Eierskap og selskapsform	Statseid aksjeselskap
102-6	Markeder	Statkraft kort fortalt Årsberetning
102-7	Selskapets størrelse	Nøkkeltall Statkraft kort fortalt
102-8	Informasjon om medarbeidere og andre som arbeider for selskapet	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold
102-9	Leverandørkjede	Styring av samfunnsansvar
102-10	Vesentlige endringer i organisasjon og leverandørkjede	Årsberetning Note 5: Transaksjoner
102-11	Føre-var-prinsippet	Styring av samfunnsansvar Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser Økonomisk informasjon: Klimaendringer
102-12	Eksterne initiativer	Foretaksstyring Styring av samfunnsansvar
102-13	Medlemskap i organisasjoner	Styring av samfunnsansvar
GENERELLE INDIKATORER: STRATEGI		
102-14	Status fra ledelsen	Konsernsjefens forord Årsberetning
GENERELLE INDIKATORER: ETIKK OG INTEGRITET		
102-16	Verdier, prinsipper, standarder og etiske retningslinjer	Årsberetning Foretaksstyring Styring av samfunnsansvar Økonomisk informasjon: Forretningsetikk
GENERELLE INDIKATORER: STYRING		
102-18	Foretaksstyring – struktur og sammensetning	Foretaksstyring
GENERELLE INDIKATORER: INTERESSENTDIALOG		
102-40	Oversikt over interessegrupper	Styring av samfunnsansvar
102-41	Kollektiv forhandlingsrett	Samfunnsmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon
102-42	Utvelgelse av interessegrupper	Styring av samfunnsansvar
102-43	Interaksjon med interessegrupper	Styring av samfunnsansvar
102-44	Viktigste temaer fremmet av interessegrupper	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon: Menneskerettigheter
GENERELLE INDIKATORER: RAPPORTERINGSPRAKSIS		
102-45	Virksomheter inkludert i konsolidert finansielt regnskap	Note 38: Konsoliderte selskaper
102-46	Prosess for å definere rapportens innhold	Styring av samfunnsansvar
102-47	Oversikt over vesentlige aspekter	Styring av samfunnsansvar
102-48	Endringer av tidligere rapportert informasjon	Regnskap for samfunnsansvar
102-49	Endring av rapporteringspraksis	Regnskap for samfunnsansvar
102-50	Rapporteringsperiode	2018
102-51	Forrige rapport	Statkrafts rapport om samfunnsansvar 2017
102-52	Rapporteringscyklus	Årlig
102-53	Kontakt for spørsmål om rapporten	info@statkraft.no
102-54	Rapporteringsnivå med hensyn til GRI Standards	Statkrafts informasjon om samfunnsansvar har blitt utarbeidet i tråd med GRI Standards, nivå Core.
102-55	GRI indeks	Statkrafts GRI indeks
102-56	Praksis for ekstern verifisering	Styring av samfunnsansvar Revisors uttalelse

GRI G4 RETNINGSLINJER: ENERGIBRANSJEN

G4-EU1	Installert effekt	Regnskap for samfunnsansvar: Kraft- og fjernvarmeproduksjon	Rapportert
G4-EU2	Kraftproduksjon	Regnskap for samfunnsansvar: Kraft- og fjernvarmeproduksjon	Rapportert
G4-EU3	Antall kunder	Se kunderelatert informasjon på: www.statkraft.no www.skagerakenergi.no www.statkraftvarme.no	Delvis

G4-EU25	Skader og dødsulykker blant tredjepart grunnet selskapets aktiviteter	Regnskap for samfunnsansvar: Helse og sikkerhet	Rapportert
---------	---	---	------------

ØKONOMISKE INDIKATORER: ØKONOMISKE RESULTATER

103: 1-3	Ledelsespraksis for økonomiområdet	Årsberetning Foretaksstyring Styring av samfunnsansvar	Rapportert
201-1	Økonomisk verdiskaping og -fordeling	Regnskap for samfunnsansvar: Økonomisk samfunnsbidrag	Rapportert
201-2	Økonomiske virkninger, risikoeer og muligheter knyttet til klimaendringer	Årsberetning Økonomisk informasjon: Klimaendringer Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser	Rapportert
201-3	Pensjons- og forsikringsordninger	Note 16: Pensjoner	Rapportert

ØKONOMISKE INDIKATORER: INDIREKTE ØKONOMISK PÅVIRKNING

203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester	Samfunnsmessig informasjon: Menneskerettigheter	Delvis
203-2	Vesentlig indirekte økonomisk påvirkning	Statkrafts bidrag	Delvis

ØKONOMISKE INDIKATORER: ANTIKORRUPSJON

205-1	Forretningsenheter som er risikovurdert med hensyn til korrupsjon	Økonomisk informasjon: Forretningsetikk	Rapportert
205-2	Opplæring og kommunikasjon om policy og prosesser knyttet til antikorrupsjon	Økonomisk informasjon: Forretningsetikk Regnskap om samfunnsansvar: Forretningsetikk og antikorrupsjon	Rapportert
205-3	Bekreftede antikorrupsjons-saker og iverksatte tiltak	Økonomisk informasjon: Forretningsetikk Regnskap om samfunnsansvar: Forretningsetikk og antikorrupsjon	Rapportert

MILJØINDIKATORER: ENERGI

103: 1-3	Ledelsespraksis for miljøområdet	Årsberetning Styring av samfunnsansvar	Rapportert
302-1	Energiforbruk	Regnskap for samfunnsansvar: Forbruk	Rapportert

MILJØINDIKATORER: BRUK AV VANN PER VANNKILDE

303-1	Bruk av vann per type vannkilde	Regnskap for samfunnsansvar: Forbruk	Delvis
303-2	Vannkilder vesentlig påvirket av vannuttak	Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser Regnskap for samfunnsansvar: Biodiversitet og miljøpåvirkning Regnskap for samfunnsansvar: Påvirkning i vassdrag	Rapportert

MILJØINDIKATORER: BIODIVERSITET

304-1	Anlegg beliggende i, eller i tilknytning til, naturvernområder eller områder med høyt biomangfold	Regnskap for samfunnsansvar: Biodiversitet og miljøpåvirkning	Rapportert
304-2	Påvirkning av naturvernområder og områder med høyt biomangfold	Miljøinformasjon: Biodiversitet Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser Regnskap for samfunnsansvar: Biodiversitet og miljøpåvirkning	Rapportert
304-4	Rødlistearter og nasjonalt vernede arter i påvirkede områder	Regnskap for samfunnsansvar: Biodiversitet og miljøpåvirkning Regnskap for samfunnsansvar: Rødlistearter (fauna)	Rapportert

MILJØINDIKATORER: UTSLIPP TIL LUFT

305-1	Direkte utslipp av klimagasser (scope 1)	Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (scope 2)	Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
305-3	Andre indirekte utslipp av klimagasser (scope 3)	Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
305-4	Relative utslipp av klimagasser	Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert

MILJØINDIKATORER: UTSLIPP TIL VANN OG AVFALL

306-2	Avfallsmengder og disponering av avfall	Regnskap for samfunnsansvar: Avfall	Rapportert
306-3	Uhellsutslipp	Regnskap for samfunnsansvar: Miljøhendelser	Rapportert

MILJØINDIKATORER: ETTERLEVELSE

307-1	Brudd på lover og regler knyttet til miljø	Regnskap for samfunnsansvar: Miljøhendelser	Rapportert
-------	--	---	------------

MILJØINDIKATORER: MILJØEVALUERING AV LEVERANDØRER

308-1	Nye leverandører vurdert med hensyn til miljøkriterier	Styring av samfunnsansvar	Rapportert
-------	--	---------------------------	------------

SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: SYSSELSETTING			
103: 1-3	Ledelsespraksis for samfunnsområdet	Årsberetning Styring av samfunnsansvar Samfunnmessig informasjon: Helse og sikkerhet Samfunnmessig informasjon: Sikring (security) Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter Samfunnmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon	Rapportert
401-1	Nyansettelser og turnover	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: HELSE OG SIKKERHET			
403-1	Andel ansatte representert i formelle samarbeidsfora for helse og sikkerhet	Samfunnmessig informasjon: Helse og sikkerhet Samfunnmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon	Delvis
403-2	Dødsulykker, skader og arbeidsrelatert sykdom	Samfunnmessig informasjon: Helse og sikkerhet Regnskap for samfunnsansvar: Helse og sikkerhet	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: OPPLÆRING			
404-2	Kompetanseutvikling og livslang læring	Samfunnmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon	Delvis
404-3	Andel ansatte som har gjennomført medarbeider- og utviklingssamtaler	Samfunnmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: MANGFOLD OG LIKESTILLING			
405-1	Mangfold i styrende organer og i ansatt-kategorier	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
405-2	Forhold mellom grunnlønn for men og kvinner	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: DISKRIMINERING			
406-1	Bekreftede saker knyttet til diskriminering og iverksatte tiltak	Styring av samfunnsansvar Regnskap for samfunnsansvar: Rapporterte bekymringer for mulige brudd på Statkrafts leveregler	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: ORGANISASJONSFRIHET OG KOLLEKTIVE LØNNSFORHANDLINGER			
407-1	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til organisasjonsfrihet og kollektive lønnsforhandlinger	Styring av samfunnsansvar Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Tilpasning til GRI pågår
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: BARNEARBEID			
408-1	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til barnearbeid	Styring av samfunnsansvar	Tilpasning til GRI pågår
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: TVANGSARBEID			
409-1	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til tvangsarbeid	Styring av samfunnsansvar Samfunnmessig informasjon: Medarbeidere og organisasjon	Tilpasning til GRI pågår
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: URFOLKS RETTIGHETER			
411-1	Brudd på urfolks rettigheter	Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: VURDERINGER KNYTTET TIL MENNESKERETTIGHETER			
412-1	Forretningsenheter som er vurdert med hensyn til menneskerettigheter	Styring av samfunnsansvar Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter	Delvis
412-2	Opplæring om menneskerettigheter	Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert
412-3	Vesentlige avtaler og kontrakter som er vurdert ned hensyn til menneskerettigheter og som inneholder klausuler om menneskerettigheter	Styring av samfunnsansvar Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter	Delvis
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: LOKALSAMFUNN			
413-1	Forretningsenheter som har etablerte programmer for å håndtere påvirkning på lokalsamfunn	Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser	Delvis
413-2	Forretningsenheter med vesentlig negative eller potensielt negative påvirkning på lokalsamfunn	Samfunnmessig informasjon: Menneskerettigheter Økonomisk informasjon: Forvaltning av vannressurser	Delvis
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: SAMFUNNSMESSIG EVALUERING AV LEVERANDØRER			
414-1	Nye leverandører som er vurdert med hensyn til samfunnmessige kriterier	Styring av samfunnsansvar	Rapportert
SAMFUNNSMESSIGE INDIKATORER: ETTERLEVELSE			
419-1	Brudd på lover og regler knyttet til samfunnmessige forhold	Regnskap for samfunnsansvar: Forretningssetikk og antikorrupsjon Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert

Statkrafts Global Compact indeks

Global Compact omfatter ti grunnleggende prinsipper om menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, beskyttelse av miljøet og bekjempelse av korrupsjon. Bedrifter som slutter seg til Global Compact forplikter seg til å støtte og respektere prinsippene, samt årlig rapportere sine resultater innen de forskjellige områdene.

MENNESKERETTIGHETER

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
1	Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og	Årsberetning Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Menneskerettigheter
2	påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettighetene.	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Menneskerettigheter

STANDARDS FOR ARBEIDSLIVET

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
3	Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Medarbeidere og organisasjon
4	sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Medarbeidere og organisasjon
5	sikre at barnarbeid reelt avskaffes, og	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Medarbeidere og organisasjon
6	sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.	Styring av samfunnsansvar Samfunnsmessig informasjon, Medarbeidere og organisasjon

MILJØ

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
7	Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,	Årsberetning Styring av samfunnsansvar Miljøinformasjon, Biodiversitet Miljøinformasjon, Forvaltning av vannressurser Økonomisk informasjon, Klimaendringer
8	ta initiativ for å fremme økt miljøansvar, og	Miljøinformasjon, Biodiversitet Miljøinformasjon, Forvaltning av vannressurser Økonomisk informasjon, Klimaendringer
9	oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi.	Statkrafts bidrag Miljøinformasjon, Biodiversitet Miljøinformasjon, Forvaltning av vannressurser Økonomisk informasjon, Klimaendringer

BEKJEMPELSE AV KORRUPSJON

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
10	Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser.	Årsberetning Styring av samfunnsansvar Økonomisk informasjon, Forretningsetikk

Deloitte

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tell: +47 23 27 90 00
Faks: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til Styret i Statkraft AS

REVISORS UTTALELSE TIL STATKRAFTS RAPPORTERING OM SAMFUNNSANSVAR FOR 2018

Vi har på oppdrag fra ledelsen i Statkraft utført kontroller knyttet til Statkraft AS – Årsrapport 2018, kapitlene Samfunnsansvar og Regnskap for samfunnsansvar ("Rapporten"). Rapporten er avgitt av selskapets ledelse. Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner basert på vårt arbeid.

Vi har basert vårt arbeid på revisjonsstandard ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisjonskontroll av historisk finansiell informasjon", utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Formål og omfang av vårt arbeid er avtalt med selskapets ledelse og omfatter de forhold som vi har konkludert på nedenfor.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har gjennomført intervjuer og møter med ansvarlige for oppfølging av forhold relatert til samfunnsansvar på konsernnivå og ved et utvalg forretningsenheter og stabsenheter.

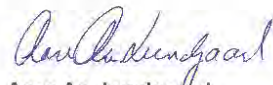
Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Ved slik kontroll oppnås lavere sikkerhet enn om vi hadde utført arbeid av samme omfang som ved en revisjon.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta at:

- Statkraft har etablert ledelsesprosesser og ledelsessystemer for å ivareta vesentlige forhold knyttet til samfunnsansvar, som beskrevet i Rapporten.
- Statkraft har etablert rutiner for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetskontrollere informasjon for 2018 til bruk i Rapporten, som beskrevet i Rapporten. Informasjon presentert for 2018 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- Statkrafts praksis for rapportering om samfunnsansvar samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå Core i henhold til GRI Standards. Statkrafts Global Reporting Initiative (GRI) tabell presentert i Rapporten reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI Standards finnes i Statkrafts årsrapport for 2018.

Oslo, 13. februar 2019
Deloitte AS

Aase Aa. Lundgaard
statsautorisert revisor

Frank Dahl
Deloitte Sustainability

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 21 1 282

© Deloitte AS

Erklæring fra styret og konsernsjef

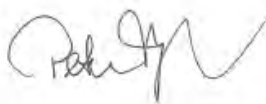
Vi erklærer etter beste overbevisning at:

- konsernregnskapet for 2018 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven
- årsregnskapet for morselskapet for 2018 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge
- regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet
- årsberetningen, kapitlene som omfatter redegjørelse for foretaksstyring og samfunnsansvar inkludert regnskap for samfunnsansvar gir rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Styret i Statkraft SF
Oslo, 13 februar 2019

Thorhild Widvey
Styreleder

Peter Mellbye
Nestleder

Hilde Drønen
Styremedlem

Mikael Lundin
Styremedlem

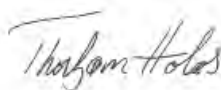
Ingelise Arntsen
Styremedlem

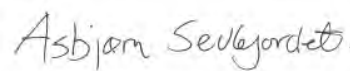
Bengt Ekenstierna
Styremedlem

Vilde Eriksen Bjerknes
Styremedlem

Thorbjørn Holøs
Styremedlem

Asbjørn Seveljordet
Styremedlem

Christian Rynning-Tønnesen
Konsernsjef

Alternative resultatmål

Som definert i ESMA's retningslinjer vedrørende alternative resultatmål (APM eller «alternative performance measures»), er APM ment som et finansielt måltall for historiske eller framtidige økonomiske resultater, balanse, eller kontantstrøm, til forskjell fra et økonomisk måltall som er definert eller spesifisert i det anvendte rammeverket for finansiell rapportering.

Fra og med 2018 har konsernet rapportert ROACE og ROAE på segmentnivå. Tidligere ble det kun rapportert ROACE på konsernnivå. For andre endringer i regnskapet, se note 1 i konsernregnskapet.

Statkraft benytter følgende alternative resultatmål:

EBITDA underliggende er definert som underliggende driftsresultat før renter, skatt, avskrivninger og nedskrivninger. Denne APM'en blir brukt for å måle resultat fra operasjonell virksomhet. EBITDA underliggende skal ikke vurderes som et alternativ til driftsresultat og resultat før skatt som en indikator på selskapets drift i samsvar med generelle regnskapsprinsipper. EBITDA underliggende er heller ikke et alternativ til likviditetsendring fra driften i samsvar med generelle regnskapsprinsipper.

Driftsresultat (EBIT) underliggende er en APM som blir brukt for å måle resultat fra operasjonell virksomhet.

Poster som ekskluderes fra driftsresultat (EBIT) underliggende:

Statkraft justerer for følgende tre elementer ved rapportering av driftsresultat (EBIT) underliggende.

1. Urealiserte verdiendringer fra energiderivater

- **Innebygde derivater** er ekskludert fordi de kun utgjør en del av en energikontrakt og de øvrige delene av disse energikontraktene blir ikke rapportert basert på markedsværdier.
- **Derivater inngått med risikoreduserende formål** er ekskludert. Dette er gjort i de tilfeller hvor det sikrede objektet er regnskapsført til kostpris eller ikke regnskapsført i balansen.

2. **Nedskrivninger** er ekskludert. Bakgrunnen for dette er at en nedskrivning påvirker avkastningen av en eiendel over hele dens levetid, ikke bare i den perioden eiendelen blir nedskrevet eller en nedskrivning blir reversert.

3. **Gevinster/tap fra salg av selskaper** er eliminert ettersom gevinsten ikke gir noen indikasjon på fremtidig- eller periodisk avkastning fra operasjonelle aktiviteter. En slik gevinst er relatert til den kumulative verdiskapningen fra tidspunktet eiendelen er anskaffet frem til salgstidspunktet.

De ovennevnte postene er også ekskludert fra brutto driftsinntekter underliggende og netto driftsinntekter underliggende. Se note 4 i konsernregnskapet.

Avkastning på sysselsatt kapital (ROACE) er definert som driftsresultat (EBIT) underliggende dividert på sysselsatt kapital. ROACE beregnes basert på rullerende 12 måneders gjennomsnitt og brukes for å måle avkastning på konsernets operasjonelle virksomhet og også for å sammenligne avkastning med tilsvarende selskaper.

Avkastning på gjennomsnittlig verdi av investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden (ROAE) er definert som resultatandeler i investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden dividert på gjennomsnittlig bokført verdi av selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden. ROAE beregnes basert på rullerende 12 måneders gjennomsnitt og brukes til å måle konsernets avkastning på investeringer innregnet etter egenkapitalmetoden, samt til å sammenlikne avkastning med tilsvarende selskaper.

Sysselsatt kapital er kapital som er nødvendig for å utøve operasjonell virksomhet og er presentert i tabell på neste side.

Netto rentebærende gjeld brukes for å måle gjeldens utnyttelsegrad og er presentert i tabell på neste side.

Netto kontantinntekt er definert som kontantstrøm fra drift eksklusiv betalte skatter og kontantstrøm fra tilknyttede selskaper og felles virksomhet. Denne brukes for å måle likviditetsendring fra drift av konsolidert virksomhet i konsernet.

Netto rentebærende gjeld/egenkapital er kalkulert som netto rentebærende gjeld relativt til summen av egenkapital og gjeld.

Driftsresultat (EBIT) margin underliggende (%) er kalkulert som driftsresultat (EBIT) underliggende relativt til brutto driftsinntekter underliggende.

Driftskostnader, nordisk vannkraftproduksjon (øre/kWh) er en APM som brukes for å måle driftskostnad pr kWh for nordiske vannkrafteiendeler i segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. Totale driftskostnader for disse eiendelene divideres med sjuårs snittproduksjon fra egendrevne nordiske vannkraftverk i segmentet. Totale driftskostnader inkluderer lønn og lønnsrelaterte kostnader, avskrivninger og amortiseringer, eiendomsskatt og konsesjonsavgifter og alle andre driftskostnader. Netto finansposter og skattekostnader er ikke inkludert i denne APM'en. I tillegg er heller ikke kostnader relatert til vannkrafteiendeler utenfor Norden eller andre teknologier i segmentet inkludert i denne APM'en.

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

Beløp i mill. kroner	2018	2017
AVSTEMMING AV DRIFTSRESULTAT (EBIT) UNDERLIGGENDE MOT EBITDA UNDERLIGGENDE		
Driftsresultat (EBIT) underliggende (se note 4 til konsernregnskapet)	14 987	10 886
Avskrivninger	-3 535	-3 628
EBITDA underliggende	18 522	14 514
Driftsresultat (EBIT) margin underliggende (%)	27,0	20,6
AVSTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER TIL NETTO KONTANTER		
Kontantstrøm fra driftsaktiviteter	15 337	8 870
Betalt skatt	3 606	4 843
Utbytte fra investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	-606	-558
Netto kontanter	18 337	13 155
BALANSEPOSTER INKLUDERT I SYSSELSATT KAPITAL		
Immaterielle eiendeler	3 359	2 764
Varige driftsmidler	103 611	101 027
Øvrige finansielle anleggsmidler	3 986	4 368
- Lån til tilknyttede selskaper og felles virksomhet ¹⁾	-2 244	-2 223
- Obligasjoner og øvrige langsiktige investeringer ¹⁾	-232	-699
- Pensjonseiendeler ¹⁾	-494	-480
- Andre aksjer og andeler ¹⁾	-316	-299
Beholdninger	6 316	2 871
Fordringer	12 778	15 388
- Fordringer relatert til kontantsikkerhet ²⁾	-3 351	-1 931
- Kortsiktige lån til tilknyttede selskaper og felles virksomhet ²⁾	-75	-3 959
- Øvrige fordringer som ikke er allokert til sysselsatt kapital ²⁾	-8	-15
Avsetning for forpliktelser allokert til sysselsatt kapital	-2 552	-2 894
Betalbar skatt	-7 513	-4 132
Rentefrie forpliktelser allokert til sysselsatt kapital	-9 752	-9 114
Sysselsatt kapital	103 512	100 671
Gjennomsnittlig sysselsatt kapital ³⁾	98 832	99 664
AVSTEMMING AV SYSSELSATT KAPITAL MOT TOTALE EIENDELER		
Sysselsatt kapital	103 512	100 671
Utsatt skattefordel	676	962
Investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	13 105	13 335
Øvrige finansielle anleggsmidler ¹⁾	3 286	3 701
Derivater, langsiktig	2 926	4 023
Fordringer ²⁾	3 434	5 905
Kortsiktige finansielle investeringer	604	918
Derivater, kortsiktig	9 118	6 537
Bankinskudd, kontanter og lignende	23 261	14 226
Avsetning for forpliktelser allokert til sysselsatt kapital, se tabell over	19 817	16 140
Totale eiendeler fra balansen	179 739	166 418
AVKASTNING PÅ GJENNOMSNIITTLIG SYSSELSATT KAPITAL (ROACE)		
Driftsresultat (EBIT) underliggende, 12 måneders rullerende	14 987	10 886
Gjennomsnittlig sysselsatt kapital	98 832	99 664
ROACE	15,2 %	10,9 %
AVKASTNING PÅ GJENNOMSNIITTLIG VERDI AV INVESTERING I SELSKAPER INNREGNET ETTER EGENKAPITALMETODEN (ROAE)		
Resultatandel i investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	790	-69
Gjennomsnittlig verdi av investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	13 359	16 142
ROAE	5,9 %	-0,4 %
NETTO RENTEBÆRENDE GJELD		
Rentebærende langsiktig gjeld	30 354	36 285
Rentebærende kortsiktig gjeld	6 128	3 536
Bankinskudd, kontanter og lignende (inkludert bundne midler)	-23 261	-14 226
Kortsiktige finansielle investeringer	-604	-918
Netto rentebærende gjeld	12 617	24 678
NETTO RENTEBÆRENDE GJELD/ EGENKAPITAL		
Netto rentebærende gjeld	12 617	24 678
Total egenkapital	95 251	88 750
Netto rentebærende gjeld/ egenkapital	11,7 %	21,8 %

DRIFTSKOSTNAD, NORDISK VANNKRAFT I SEGMENTET EUROPEISK FLEKSIBEL KRAFTPRODUKSJON (EF)

Netto driftsinntekter underliggende	18 765	14 508
- driftsresultat (EBIT) underliggende	12 943	8 447
Driftskostnader, underliggende	5 822	6 062
- elementer i EF som ikke er relatert til nordisk vannkraftproduksjon ⁴⁾	1 180	1 077
= Driftskostnad nordisk vannkraft (EF)	4 765	4 985
Gjennomsnittlig produksjon siste 7 år for nordisk vannkraft (GWh)	47 165	46 833
= Driftskostnad, nordisk vannkraft i EF (øre/kWh)	9,8	10,6

¹⁾ Posten er en del av øvrige finansielle anleggsmidler i balansen, men er ikke en del av sysselsatt kapital.

²⁾ Posten er en del av fordringer i balansen, men er ikke en del av sysselsatt kapital.

³⁾ Gjennomsnittlig sysselsatt kapital er basert på gjennomsnittet av de siste fire kvartalene.

⁴⁾ Inkluderer alle driftskostnader relatert til vannkraftproduksjon utenfor Norden samt andre teknologier.

Årsrapport 2018

Statkraft SF

Statkraft SF
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Tlf.: 24 06 70 00
Besøksadresse:
Lilleakerveien 6

Organisasjonsnummer:
Statkraft SF: 962 986 277

www.statkraft.no

